

Dato: 29-03-2010
Sagsnr.: 046327-2007
Henv. til: Kirsten Bruun Pedersen
Tlf.: 9611 7808

§ 11 MILJØGODKENDELSE

af kvægbruget
Mundbjerggård

Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
Matr. nr. 8 b Sønderhede, Sevel

Miljøgodkendelse er meddelt i henhold til lov nr. 1572 af 20/12 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Indholdsfortegnelse

STAMBLAD FOR VIRKSOMHEDEN.....	5
IKKE TEKNISK RESUMÉ.....	6
MEDDELELSE OM GODKENDELSE.....	8
MILJØGODKENDELSENS VILKÅR	9
GENERELLE FORHOLD	9
<i>Ophør af husdyrbruget.....</i>	<i>9</i>
<i>Ansøger og ejerforhold .....</i>	<i>9</i>
<i>Dyrehold.....</i>	<i>9</i>
<i>Drift.....</i>	<i>10</i>
<i>Stalde.....</i>	<i>10</i>
<i>Ventilation.....</i>	<i>11</i>
<i>Rengøring af staldanlæg .....</i>	<i>11</i>
<i>Foder.....</i>	<i>11</i>
<i>Ensilageopbevaring og håndtering .....</i>	<i>11</i>
<i>Affald.....</i>	<i>12</i>
<i>Opbevaring af flydende husdyrgødning .....</i>	<i>12</i>
<i>Påfyldning af gyllevogne.....</i>	<i>13</i>
<i>Opbevaring af dybstrøelse og fast husdyrgødning.....</i>	<i>13</i>
<i>Lugt .....</i>	<i>13</i>
<i>Transport.....</i>	<i>14</i>
<i>Støj .....</i>	<i>14</i>
<i>Støv.....</i>	<i>15</i>
<i>Skadedyr.....</i>	<i>15</i>
<i>Renere teknologi og ressourcestyring .....</i>	<i>15</i>
<i>Varetagelse af hensyn til landskab.....</i>	<i>15</i>
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER.....	15
<i>Drift af husdyrbrugets arealer .....</i>	<i>15</i>
<i>Fosfor.....</i>	<i>16</i>
<i>Grundvand .....</i>	<i>16</i>
<i>Bilag IV-arter.....</i>	<i>16</i>
OFFENTLIGGØRELSE OG GENERELLE FORHOLD.....	17
KLAGEVEJLEDNING	17
OFFENTLIGGØRELSE.....	17
RETSBESKYTTELSE	18
UDNYTTELSE AF GODKENDELSEN.....	19
OPLYSNINGER OM GRUNDLAG FOR MILJØGODKENDELSEN	19
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	21
GENERELLE FORHOLD	21
<i>Ansøger og ejerforhold .....</i>	<i>22</i>
<i>Det ansøgte husdyrbrug.....</i>	<i>22</i>
<i>Lokalisering og planmæssige forhold .....</i>	<i>23</i>
BAT – BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK.....	25
HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	25
<i>Drift.....</i>	<i>25</i>
<i>Bygninger.....</i>	<i>26</i>
<i>Stalde.....</i>	<i>27</i>

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Ventilation.....	29
Rengøring af staldanlæg	29
Foder.....	29
Ensilageopbevaring og håndtering	30
Fyringsanlæg	32
Håndtering og opbevaring af olie og brændstof.....	33
Sprøjtemidler, kemikalier og medicin	33
Affald og kemikalierester	34
Døde dyr.....	36
GØDNINGSPRODUKTION OG HÅNDBETING	37
Opbevaring af flydende husdyrgødning	37
Påfyldningsplads for gyllevogne	38
Opbevaring af dybstrøelse og fast gødning.....	39
FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	40
Ammoniak.....	40
Lugt	41
Transport.....	43
Støj	45
Støv.....	46
Lys.....	47
Spildevand.....	47
Skadedyr.....	48
Driftsforstyrrelser eller uheld	49
Renere teknologi og ressourcestyling	51
VARETAGELSE AF HENSYN TIL LANDSKAB	54
OPHØR AF HUSDYRBRUGET	55
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER.....	56
Drift af husdyrbrugets arealer	56
Udskiftning af udbringningsarealer	59
Sædskifte.....	59
Udbringning af husdyrgødning	59
Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning	60
Nitrat – forurening af grundvand.....	61
NATURA 2000, TØR NATUR OG BILAG IV-ARTER	63
Tør natur	64
Beskrivelse af Natura 2000-område omfattende Hjelm Hede, Flyndersø, Stubbergård Sø, Hellesø og Skallesø (N41) og udpegningsgrundlaget.....	66
Husdyrtrykket i oplandet til Stubbergård Sø, N41 og Skive Fjord.....	72
Holstebro Kommunes vurdering af påvirkningen af Stubbergård Sø, Natura 2000-område N41 og Skive Fjord..	73
Holstebro Kommunes vurdering af påvirkningen af Natura 2000-område Nissum Fjord.....	78
Holstebro Kommunes samlede vurdering af påvirkningen af Stubbergård Sø, Natura 2000-område N41 og Skive Fjord samt N65 og Nissum Fjord.....	79
Grundlaget for forhåndsvurderingen	79
Bilag IV-arter.....	80
HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF HUSDYRBRUGET	81
BILAG	82
BILAG 1 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	83
BILAG 2 – HUSDYRBRUGETS INDRETNING.....	84
BILAG 3 – VANDBORINGS PLACERING I FORHOLD TIL NY GYLLEBEHOLDER.....	85
BILAG 4 – TRANSPORTVEJE	86
BILAG 5 – HUSDYRBRUGETS AFLØBSFORHOLD	87
BILAG 6 – LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE INTERESSER	88
BILAG 7 – OVERSIGTSKORT OVER UDBRINGNINGSAREALER	89
BILAG 7 – AREALER, KORTUDSNIT 1/3	90
BILAG 7 – AREALER, KORTUDSNIT 2/3	91

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

BILAG 7 – AREALER, KORTUDSNIT 3/3	92
BILAG 8 – BUFFERZONER FOR § 7-NATURTYPER	93
BILAG 9 – GRUNDEVANDSOMRÅDER	94
BILAG 10 – § 3-BESKYTTET NATUR.....	95
BILAG 11 – OPLAND TIL NATURA 2000-OVERFLADEVANDE.....	96
BILAG 12 – OPLAND TIL N41 OG SKIVE FJORD.....	97
BILAG 13 – RISIKOAREAL I RELATION TIL TERRÆNFORHOLD.....	98
BILAG 14 – JORDBUNDSTYPER.....	99
BILAG 15 – DRIFTSJOURNAL, DEL 1/3	100
BILAG 15 – DRIFTSJOURNAL, DEL 2/3	101
BILAG 15 – DRIFTSJOURNAL, DEL 3/3	102

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Stamblad for virksomheden

Godkendelsesdato:	29-03-2010
Godkendelse hjemmel, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	§ 11 (over 75 DE og mindre end 250 DE)
Husdyrbrugets navn	Jette Svinth og Orla Svinth
Husdyrbrugets adresse	Vester Herrupvej 4, Herrup 7830 Vinderup
Husdyrbrugets telefonnumre	9745 2296 / 2845 2296
Husdyrbrugets ejer og kontaktperson	Orla Kristian Svinth
Matr. nr.	8 b
Ejerlav	Sønderhede, Sevel
CVR-nr. / P-nr.	14804994 / 1000808812
CHR	57239
Ejendomsnr.	661-0186288
Husdyrbrugets konsulent	Trine Villumsen, Heden og Fjorden, Birk Centerpark 24, 7400 Herning Tlf. 9629 6630
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune Nupark 51, 7500 Holstebro Kommune E-mail: teknik.miljoe@holstebro.dk Tlf. 9611 7563

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Ikke teknisk resumé

Der er ansøgt om godkendelse af udvidelse af kvægproduktionen på husdyrbruget Vester Herrupvej 4, Herrup, 7830 Vinderup. Husdyrproduktionen på husdyrbruget bliver større end 75 dyreenheder (DE) og mindre end 250 DE og er derfor omfattet af § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹. Husdyrbruget er ikke omfattet af reglerne for IPPC, jvf. IPPC-direktivet². Husdyrbruget er ikke tidligere miljøgodkendt.

Dyreholdet udvides fra de nuværende 195,40 DE til 239,60 DE fordelt på 142 årskøer (tung race), 77 kvier (tung race, 6-28 mdr.), 36 småkalve (tung race, 0-6 mdr.), 71 tyrekalve (tung race, 0-6 mdr.) og 1 hest (500-700 kg). Dyreholdet opstaldes i eksisterende løsdriftsstald og kalvestald. I forbindelse med udvidelsen etableres en ny gyllebeholder på 4.000 m³ med teltoverdækning og en plansilo på 384 m², med tilhørende udsprinklingsanlæg, i tilknytning til eksisterede anlæg. Derudover søges om etablering af en ny til- og frakørselsvej fra husdyrbruget til Vester Herrupvej.

Husdyrbruget råder over et samlet udbringningsareal (ejet og forpagtet) på 81,55 ha. Herudover er der indgået skriftlige aftaler om overførsel af husdyrgødning for 44,81 ha. Hovedparten af arealerne er beliggende i oplandet til Stubbergård Sø, der er en del af Natura 2000-område N41, 'Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø'. Arealerne afvander herigennem til Skive Fjord, som hører til Limfjordens delopland 374. En mindre del af udbringningsarealerne ligger i oplandet til Nissum Fjord, der er en del af Natura 2000-område N65.

Udvidelsen er omfattet af krav om reduktion i ammoniakudledningen med 15 % i forhold til et referencestaldsystem, hvilket er opnået ved at der etableres skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal i den eksisterende løsdriftsstald. Skraberne skal minimum køre hver anden time, hvilket reducerer ammoniakudledningen fra stalden med 20 %. Ammoniakudledningen fra det ansøgte husdyrbrug er beregnet til 1.662 kg kvælstof om året ifølge ansøgningen, hvilket er en stigning på 76 kg kvælstof om året i forhold til den nuværende ammoniakudledning. I en afstand af 1.000 meter fra husdyrbrugets anlæg findes der ingen § 7-naturarealer, som kan blive belastede af ammoniaknedfald.

Der er beregnet et fosforoverskud på 8,7 kg fosfor per hektar per år på de ansøgte arealer, hvilket ligger indenfor de i ansøgningen beregnede maksimalt tilladte 8,8 kg fosfor per hektar per år, jvf. det i husdyrloven fastsatte beskyttelsesniveau. Udbringningsarealerne ligger i robuste områder henholdsvis i oplandet til Stubbergård Sø og i oplandet til Nissum Fjord. Den beregnede relative kvælstofudvaskning fra det ansøgte husdyrbrug er 58,70 kg kvælstof per hektar. Oplandet til Skive Fjord og oplandet til Nissum Fjord er karakteriseret som et område, der i henhold til statens kortværk har et nitratreduktionspotentiale på 76-100 % (nitratklasse 0), hvorfor der i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau kan udbringes husdyrgødning med fuldt harmonitryk. På dele af udbringningsarealet er der risiko for forurening af grundvandet med kvælstof. Beregninger for den ansøgte drift viser, at der ikke fremtidigt sker en stigning i den beregnede udvaskning af kvælstof.

¹ Lov nr. 1572 af 20/12-2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

² Direktiv om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet). Rådets direktiv 96/61/EF af 24. september 1996.

Der er foretaget en vurdering af det ansøgte husdyrbrugs påvirkning af henholdsvis Natura 2000-område N41 omkring Stubbergård Sø, Flyndersø, Hellesø, Skallesø og N65 ved Nissum Fjord.

Det er vurderet, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne i form af ammoniakudledning, nitratudledning, fosforudledning, lugt, transport, støv, støj, fluer og lys.

Det ansøgte husdyrbrug miljøgodkendes efter § 11 i lov nr. 1572 af 20/12 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Meddelelse om godkendelse

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der gælder for udvidelsen af kvægbruget på Vester Herrupvej 4, Herrup, 7830 Vinderup.

Husdyrbruget er større end 75 DE, men under 250 DE og er derfor omfattet af § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Husdyrbruget er dermed ikke omfattet af reglerne for IPPC, jvf. IPPC-direktivet. Godkendelsen omfatter alle aktiviteter på ejendommen, der hører under husdyrbruget. Der drives ikke bivirksomhed på husdyrbruget. Hele husdyrbruget er godkendelsespligtigt, og Holstebro Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbrugets forhold til det eksterne miljø.

Baseret på de givne oplysninger i ansøgningen, suppleret med kommunens vilkår og vurderinger, meddeles Orla Kristian Svinth godkendelse af den ansøgte produktion af 142 malkekøer, 77 kvier, 36 småkalve, 71 tyrekalve og 1 hest, svarende til i alt 239,60 DE, på ejendommen matr. nr. 8 b Sønderhede, Sevel, beliggende Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup.

Godkendelsen indeholder vilkår og vurderinger af de forhold, som er fastsat i § 11 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Godkendelsen bygger på husdyrbrugets ansøgning, tilsyn på husdyrbruget og supplerende oplysninger samt kommunens konkrete vurdering støttet af miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer.

Godkendelsen er delt op i en særlig godkendelse af anlægget (bygninger, gødningsanlæg, ensilagepladser og andre faste installationer) og en særlig godkendelse af arealerne. Godkendelsen af arealerne omfatter alle ejede og forpagtede udbringningsarealer under bedriften samt gylleaftaler. De to godkendelser kan reguleres uafhængigt af hinanden.

På Holstebro Kommunes vegne

Kirsten Bruun Pedersen
Agronom

Miljøgodkendelsens vilkår

Generelle forhold

---

1. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, med mindre vilkårene i denne godkendelse og senere afgørelser foreskriver andet.
2. På tilsynsmyndighedens forlangende skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Opgørelse af husdyrbrugets størrelse, affaldsregistrering og –bortskaffelse, mark- og gødningsplaner m.v., samt driftsjournal (jvf. bilag 15), skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden. Der skal på forlangende forevises dokumentation herfor for de seneste fem år.
3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsesdatoen.

OPHØR AF HUSDYRBRUGET

---

4. Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes, ensilagebunkstakke og eventuelle kompostbunkstakke fjernes og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt driftsbygninger ikke er nødvendige eller brugbare til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Omkostninger i forbindelse hermed påhviler husdyrbruget.

ANSØGER OG EJERFORHOLD

---

5. Ændringer i ejerforhold eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter at ændringen har fundet sted.

DYREHOLD

Den godkendte produktion gælder antallet af dyr (indenfor de angivne alders- og vægtintervaller) fordelt på dyretyper. Antallet af dyreenheder er således kun retningsgivende for godkendelsestypen.

6. Husdyrbruget har pr. planår (01/08-31/07) maksimalt godkendelse til følgende dyrehold:

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Dyreart/type	Antal	Dyreenheder
Malkekøer, tung race, årskøer	142	189,51
Kvier, tung race, 6-28 mdr.	77	39,14
Småkalve, tung race, 0-6 mdr.	36	9,73
Tyrekalve, tung race, 0-6 mdr.	71	0,79
Hest, 500-700 kg, årshest	1	0,43
I alt	-	239,60

Dyretyperne skal opstaldes i de staldanlæg, der er angivet i tabel 4. Der accepteres variationer i fordelingen mellem dyretyper med indtil 5 DE forskydning i de enkelte dyretyper, såfremt fordelingen over en periode på 3 år svarer til det godkendte dyrehold. Dyreholdet skal opgøres årligt.

DRIFT

- Der skal udarbejdes en beredskabsplan for husdyrbruget, som indeholder procedurer for hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal være skriftlig og skal være Holstebro Kommune i hænde senest 1. august 2010. Beredskabsplanen skal godkendes af Holstebro Kommune.

Beredskabsplanen/driftsforskriften skal som minimum indeholde:

- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse af materiel, der er tilgængeligt på husdyrbruget eller kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage.
- Vejledning i anvendelse af gyllesystemer til ansatte på husdyrbruget.

- Beredskabsplanen revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst én gang om året (revision/kontrol noteres i driftsjournal) og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.m. og udleveres til eventuel indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

- Der skal føres egenkontrol med husdyrbrugets dyrehold, mælke-/malkeanlæg, mekaniske ventilatorer, vandforbrug, elforbrug, markstakke og gyllebeholdere i en driftsjournal jvf. bilag 15. Kopi af driftsjournalen skal gemmes i 5 år og efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden.

STALDE

- I dybstrøelsesafsnittet i løsdriftsstald og i kalvestalden, skal der strøs halm, eller andet tørstof, i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

overfladen.

11. Spalteskraber, over gyllekanaler i løsdriftsstalden, skal skrabe hele spaltearealet minimum hver 2. time.
12. Eventuelle kalvehytter kan i mindre antal etableres i tilknytning til eksisterende byggeri, såfremt afstandskrav, jvf. husdyrbrugslovens §§ 6 og 8, overholdes, og såfremt hytterne etableres på befæstet areal, der overholder de lovmæssige krav i husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 4.

VENTILATION

---

13. De mekaniske ventilatorer skal løbende og minimum én gang om året vedligeholdes og renholdes således, at støv og lugtgener begrænses mest muligt og således, at systemerne altid kører energimæssigt optimalt. Såfremt ventilationsformen ændres eller udskiftes, skal dette ske i henhold til principperne for BAT. Rengøring og vedligehold skal noteres i driftsjournalen (bilag 15).

RENGØRING AF STALDANLÆG

---

14. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at senge og båse holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene.

FODER

---

15. Der skal foretages én-dags foderkontrol (EFK) fire gange årligt, hvor fodertildelingen optimeres og foderplanen justeres på baggrund heraf.

Foderplanen skal udarbejdes i samarbejde med fodringskonsulent og med anvendelse af den nyeste viden indenfor kvægfodring.

ENSILAGEOPBEVARING OG HÅNDTERING

---

16. Ensilage, der opbevares i markstak, må ikke placeres på arealer, der skråner mod vandløb og søer. Der skal minimum gå 5 år imellem placering af markstakke på et givent areal. Markstakke må ikke placeres på drænedede arealer og lavbundsjerde.

I de tilfælde, hvor ensilage placeres i markstak, skal tidspunkt og placering noteres på et målefast kortbilag i driftsjournalen, jvf. bilag 15.

Placeringen af ensilagemarkstakke skal overholde nedenstående afstandskrav:

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

Spild og kasseret ensilage fra markstakke skal fjernes løbende (minimum én gang om ugen og altid før varslet regn) og opbevares overdækket med plast eller lignende på møddingsplads, gyllebeholder eller ensilagesilo for at forhindre lugtgener eller anden forurening.

Overdækningsmateriale fra markstakke, ensilagepladser eller –siloeer, skal løbende fjernes og opbevares i en container eller tom plansilo.

17. Afløbet fra eksisterende og nye plansiloer skal føres til minimum 30 m³ samle-tank monteret med pumpe, der kan bortlede minimum 22 m³/time fra anlægget. Udsprinklingsanlægget skal udformes som ansøgt og som beskrevet i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

AFFALD

---

18. Farligt affald, herunder spildolie og oliefiltre, skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg på tæt bund og uden mulighed for afløb til overfladevand, jord eller grundvand.
19. Oplagspladsen skal være under tag og indrettet således, at spild kan opsamles ved brud på den beholder, der indeholder den største mængde, eksempelvis ved brug af en spildbakke. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydeligt mærket med angivelse af indhold.

OPBEVARING AF FLYDENDE HUSDYRGØDNING

---

20. Husdyrbruget skal have mindst 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.
21. Den nye gyllebeholder på 4.000 m³ skal overdækkes med fast overdækning med korrosionssikring, som sikrer mod indvendig korrosion af gyllebeholderen.
22. Teltoverdækningens åbning må kun stå åben i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder. Teltoverdækningen må dog højst stå åben i ét døgn.
23. I tilfælde af skader på teltoverdækningen skal denne repareres inden 1 uge efter skadens opståen. Såfremt dette ikke kan overholdes, skal en montør rekvireres inden 2 hverdage efter skadens opståen.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

24. Eventuelle skader på teltoverdækningen noteres i logbog med dato for skaden og dato for reparation af denne. Såfremt teltoverdækningen står åben længere end angivet i vilkår 22, noteres dette i logbogen med angivelse af årsag hertil.
25. Gyllebeholdere skal minimum én gang om året – for eksempel i forbindelse med forårstømning - inspiceres for revner/utætheder m.v. og vedligeholdes. Inspektion og eventuel vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jvf. bilag 15.
26. Håndtering af gylle, herunder overpumpning af gylle, skal altid foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

Kontrolpaneler, kontakter og lignende skal være aflåste, når de ikke er i brug.

PÅFYLDNING AF GYLLEVOGNE

---

27. Der skal anvendes gyllevogne med egen påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås. Alternativt skal påfyldning foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Pladsen skal være af en passende størrelse og have impermeabel overflade.

Såfremt Holstebro Kommune skønner, at der opstår spild fra påfyldning af gyllevogne og lignende, kan der stilles krav om, at påfyldning og lignende skal foregå på en plads, med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning.

OPBEVARING AF DYBSTRØELSE OG FAST HUSDYRGØDNING

---

28. Komposteret dybstrøelse, der opbevares i markstakke, må ikke placeres på drænede jorde eller lavbundslande. Markstakke skal være overdækkede og skal overholde kravene for ensilagestakke i vilkår 16.

Omlastning af komposteret dybstrøelse skal ske minimum 50 meter fra nabo-beboelse.

LUGT

---

29. Tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelser af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra husdyrbruget er velbegrundede. Hvis der er væsentlige gener, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udtages en måling af lugt. Målingerne skal udføres efter gældende retningslinier fra miljøstyrelsen (reference-laboratoriet). Udgifter i forbindelse med undersøgelser og målinger afholdes af husdyrbruget. Med mindre tilsynsmyndigheden skønner, at generne er væsentlige, vil der højst blive krævet én måling pr. år.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

30. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde, gødningsoplæg m.v., der vurderes at være væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

TRANSPORT

31. Transport til og fra husdyrbruget skal primært foregå indenfor normal arbejdstid kl. 07.00-18.00. Sæsonbetonet transport samt enkeltstående transporter kan i rimeligt omfang foregå udenfor dette tidsrum. Afhentning af mælk må ske udenfor dette tidsrum afhængig af tankvognens planlagte rute.
32. Transport med husdyrgødning skal, så vidt det er muligt, ske uden om bymæssig bebyggelse.

STØJ

33. Støjbidraget fra staldene, sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter, til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt udendørs i dB(A), må i intet punkt udenfor husdyrbrugets skel overstige nedenfor anførte værdier.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdage kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

34. Ved klage over støj fra husdyrbruget, kan kommunen anmode om, at der indsendes dokumentation for overholdelse af støjkrav. Husdyrbruget skal, for egen regning, dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes én gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkår 33 ikke kan overholdes. Støjmålinger kan udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens, til en hver tid gældende, støjbergningsvejledning, og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

STØV

---

35. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal. Væsentlighed skønnes af Holstebro Kommune.

SKADEDYR

---

36. Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen/skadedyrsbekæmpelsen på husdyrbruget. Journalen skal føres efter kommunens anvisninger.

RENERE TEKNOLOGI OG RESSOURCESTYRING

---

37. Mælkekøleanlægget skal løbende og minimum 1 gang om året kontrolleres og vedligeholdes, så det altid kører energimæssigt optimalt. Kontrollen skal noteres i driftsjournalen.
38. Husdyrbruget skal minimum én gang i kvartalet føre journal over forbrug af el, vand og brændstof samt andre relevante ressourcer.
39. Husdyrbruget skal indenfor 1 år fra meddelelse af godkendelsen gennemgås af en energifaglig person, med det formål at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Husdyrbruget skal efter ovenstående gennemgang gennemgås minimum hvert 5. år. 5-års lønsomme teknologier skal som udgangspunkt indføres. Kontroller inklusiv rapport skal fremgå af driftsjournalen.

VARETAGELSE AF HENSYN TIL LANDSKAB

---

40. Der skal senest ½ år efter etablering af ny vejføring og opførelse af gyllebeholder etableres og stedse vedligeholdes slørende beplantning omkring ny gyllebeholder og omkring ny vejføring.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

DRIFT AF HUSDYRBRUGETS AREALER

---

41. Godkendelsen omfatter kun de ansøgte udbringningsarealer, der fremgår af bilag 7.
42. Der må maksimalt tilføres husdyrgødning på bedriftens arealer (ejede og forpagtede) svarende til 187,09 DE pr. planår (01/08-31/07) med den husdyrgødningssammensætning og næringsstofmængde, der fremgår af tabel 13, og således at der på husdyrbrugets udbringningsarealer ikke udbringes mere end 2,3 DE/ha.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Den modtagne mængde kvæggylle, svarende til 3,50 DE, kan erstattes med anden husdyrgødningstype, såfremt husdyrgødningen ikke indeholder større næringsstofmængder end den ansøgte kvæggylle, jvf. tabel 13.

43. Husdyrgødningen skal afsættes til følgende aftagere. Husdyrgødningen må kun udbringes på arealer, der fremgår af bilag 7.
- Søren Trabjerg Hedegaard, Herrupvej 4, 7830 Vinderup, aftager gylle svarende til 20,00 DE (1.820 kg N og 302 kg P).
  - Arne Mundbjerg Nielsen, Tophøjvej 13, 7830 Vinderup, aftager gylle svarende til 30,00 DE (2.730 kg N og 454 kg P).
44. I forbindelse med indgåelse af aftaler om overførsel af husdyrgødning, der ikke er omfattet af selvstændig godkendelse, skal husdyrbruget kunne dokumentere, at den overførte husdyrgødning udbringes på de hertil ansøgte og godkendte arealer.

FOSFOR

---

45. Der skal etableres hegn langs vandløbet på mark nr. 23-0, minimum 1 meter fra vandløbets kronekant, for at minimere risikoen for brinkerosion forårsaget af græssende dyr.
46. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.

GRUNDVAND

---

47. Afstand fra boring til markvanding DGU nr. 65.895 og til ny gyllebeholder skal være minimum 25 meter.
48. Der etableres en minimum 0,5 meter høj jordvold omkring boring til markvanding, DGU nr. 65.895, for at beskytte grundvandet ved eventuel gylleudslip.

BILAG IV-ARTER

---

49. Omkring vandhuller, hvor der eventuelt fremover konstateres bilag IV-arter, skal der etableres og opretholdes en 10 meter dyrkningsfri zone, målt fra normal sommervandstand.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Offentliggørelse og generelle forhold

Klagevejledning

Afgørelsen om godkendelse er truffet i medfør af § 11 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006.

Afgørelsen om godkendelse kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, det vil sige inden den 27. april 2010 påklages til Miljøklagenævnet. Ved klage over godkendelsen kan Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er orienteret ved annonce i Holstebro Onsdag den 29. marts 2010.

Eventuel klage over miljøgodkendelsen skal indgives skriftligt og skal stiles til Miljøklagenævnet, Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men skal indsendes til Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Nupark 51, 7500 Holstebro eller pr. mail til teknik.miljoe@holstebro.dk. Klagen videresendes derefter til Miljøklagenævnet sammen med sagens akter og kommunens bemærkninger til sagen.

Der gøres opmærksom på, at en klage ikke har opsættende virkning for udnyttelsen af godkendelsen, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, jvf. lovens § 81. Udnyttelse af godkendelsen sker dog på eget ansvar, og indskrænker ikke klagemyndighedens ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Søgsmål til domstolsprøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal i henhold til § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsestidspunktet. I tilfælde af at afgørelsen påklages, regnes fristen først fra det tidspunkt, hvor der foreligger en endelig afgørelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen sendes til:

- Orla Kristian Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup (ansøger)

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse samt miljøgodkendelse er sendt til:

- Egon Thomasen, Vester Herrupvej 2, 7830 Vinderup (nabo)
- Kristine Jensen, Vester Herrupvej 6, 7830 Vinderup (nabo)
- Stella Victoria Kejser Kruse og Philip le Fevre, Vester Herrupvej 8, 7830 Vinderup (nabo)
- Leif Nygård, Vester Herrupvej 14, 7830 Vinderup (bortforpagter)
- I/S Hedegaard v/ C. B. Pedersen og N. K. Damsgaard, Baunebakken 12, 7830 Vinderup (bortforpagter)
- Kurt Hallum, Bjergbyvej 19, 7830 Vinderup (bortforpagter)
- Søren Trabjerg Hedegaard, Herrupvej 4, 7830 Vinderup (gyllemodtager)
- Arne Mundbjerg Nielsen, Tophøjvej 13, 7830 Vinderup (gyllemodtager)

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Trine Villumsen, Heden og Fjorden, Birk Centerpark 24, 7400 Herning (ansøgers rådgiver). E-post: tvi@hflc.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – v/ Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk;
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: post@rin.mim.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, E-post: enie@akademiaarhus.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen. E-post: jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland). E-post: holstebro@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk

---

Retsbeskyttelse

Miljøgodkendelsen omfatter hele produktionen på adressen Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup, samt de udbringningsarealer, der er nævnt og behandlet i ansøgningen.

I 8 år efter godkendelsens offentliggørelse, er godkendelsen omfattet af retsbeskyttelse. Holstebro Kommune kan derfor ikke tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år.

Holstebro Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jvf. § 40 stk. 2 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20/12, hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Godkendelsen skal, jvf. § 17 i bekendtgørelse nr. 294 af 18/06 -2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år - dvs. i år 2018.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse, jvf. lovens § 53 stk. 2, for at forbedre husdyrbrugets egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Godkendelsen træder i kraft den 29. marts 2010. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Udnyttelse af godkendelsen

Der er stillet vilkår om, at godkendelsen skal være udnyttet senest 2 år efter meddelelse af godkendelsen.

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Oplysninger om grundlag for miljøgodkendelsen

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og blandt andet følgende af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer:

- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen,
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 4/1997 om miljøgodkendelse af husdyrbrug,
- Vejledning nr. 97/2002 om husdyrhold og arealkrav,
- Vejledning nr. 9795/2005 om rotter,

samt

- Miljøcenter Fyn/Trekantområdets "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde". 2. udgave udarbejdet maj 2002.
- IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003.
- Statens Skadedyrslaboratorium rapport nr. 3 / 2002. Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr.

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende lovgivning – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpende i forhold til godkendelsens vilkår.

Udover naturbeskyttelsesloven, vandløbsloven, museumsloven og miljømålsloven kan blandt andet følgende love og heraf afledte bekendtgørelser, regulativer og forskrifter være relevante for husdyrbruget:

- Lov nr. 1757 af 22. december 2006 om miljøbeskyttelse (miljøbeskyttelsesloven).
- Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (herefter benævnt *husdyrloven*).
- Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.
- Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (herefter benævnt *husdyrgødningsbekendtgørelsen*).

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Bekendtgørelse nr. 786 af 22. juli 2008 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2008/2009.
- Bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler.
- Bekendtgørelse nr. 1666 af 14. december 2006 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer.
- Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.
- Bekendtgørelse nr. 1152 af 23. november 2006 om husdyrhold og arealkrav m.v.
- Bekendtgørelse nr. 1634 af 13. december 2006 om affald.
- Bekendtgørelse nr. 723 af 12/09 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand.
- Bekendtgørelse nr. 724 af 1. juli 2008 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.
- Bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007 om opbevaring af døde dyr.
- Holstebro Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Det skal understreges, at det kun er et uddrag af reglerne, og at der i fremtiden kan vedtages nye bestemmelser, som vil kunne medføre andre regler for husdyrbrugets aktiviteter. Husdyrbruget har pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, samt eventuelle revisioner og ændringer i den gældende lovgivning. Gældende love og regler kan blandt andet findes på www.retsinfo.dk.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Generelle forhold

Den miljøtekniske beskrivelse er fra den fremsendte ansøgning herunder fremsendte supplerende oplysninger. Den miljøtekniske vurdering er Holstebro Kommunes redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt, dvs. at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller ikke-uvæsentlige gener for omgivelserne begrænses.

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter lovens § 11, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget

- har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det blandt andet sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning, finder sted.
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at der i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige renseteknik,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf,
- at til- og frakørsel til husdyrbruget virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil husdyrbrugets aktiviteter blive vurderet i henhold til ovenstående i det omfang, det er relevant.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

ANSØGER OG EJERFORHOLD

Orla Kristian Svinth ejer og driver husdyrbruget Mundbjerggård, Vester Herrupvej 4, Herstrup, 7830 Vinderup. Husdyrbruget drives som et selvstændigt husdyrbrug uden nogen form for samdrift med andre ejendomme, herunder andre ejede ejendomme.

Den drifts- og miljøansvarlige på husdyrbruget er Orla Kristian Svinth. Den drift- og miljøansvarlige har pligt til at informere personer og virksomheder, der arbejder på husdyrbruget, om godkendelsens vilkår for den del af driften, som de arbejder med.

Der stilles vilkår om, at hvis der sker ændringer i ejerforhold eller ændringer i de personer, der er ansvarlige for driften, herunder de miljømæssige forhold på husdyrbruget, skal dette skriftligt meddeles Holstebro Kommune senest 14 dage efter ændringen.

DET ANSØGTE HUSDYRBRUG

Husdyrbruget drives konventionelt med en produktionsstørrelse som opstillet i tabel 1. Der regnes både i den nuværende produktion og i den ansøgte produktion med de nye omregningsfaktorer for dyreenheder, jvf. Bekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Tabel 1. Nuværende produktion og ansøgt produktion, beregnet efter nye omregningsfaktorer for dyreenheder.

Dyretype	Eksisterende produktion		Ansøgt produktion	
	Antal	DE	Antal	DE
Malkeko, tung race	109	145,47	142	189,51
Kvie, tung race (6-28 mdr.)	86	43,71	77	39,14
Småkalv, tung race (0-6 mdr.)	23	6,22	36	9,73
Tyrekalv, tung race (43-60 kg)	0	0,00	71	0,79
Hest, 500-700 kg	0	0,00	1	0,43
I alt (DE)		195,40		239,60

Produktionsniveauet ligger stabilt hen over året, og der forventes ikke varierende belastninger fra husdyrproduktionen i løbet af året. Almindelige sæsonudsving samt tilpasninger på grund af sygdom og lignende kan forekomme, hvilket kan accepteres, forudsat at den gennemsnitlige produktion over 3 år ikke overstiger det godkendte dyrehold. Der stilles således vilkår om, at antallet af dyreenheder maksimalt må være på 239,60 DE som angivet i tabel 1. Der accepteres variationer i fordelingen mellem dyretyper i kvægholdet med indtil 5 DE forskydning i de enkelte dyretyper.

Det vurderes at en vis elasticitet i produktionen er hensigtsmæssig for denne type dyrehold, og produktionens lønsomhed skønnes at kunne maksimeres med et fleksibelt produktionsniveau. Holstebro Kommune finder, at en fleksibel produktion ikke er i konflikt med beskyttelsen af den omliggende natur eller nabobeboelser.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

På husdyrbruget skal der føres egenkontrol med den godkendte produktion, samt foreligge en opgørelse over produktionens størrelse, i henhold til husdyrgodkendelsens bilag 1, for de seneste fem planperioder (01/08-31/07). Disse med tilhørende bilag skal kunne forelægges for tilsynsmyndigheden på forlangende, til dokumentation for overholdelse af vilkår om husdyrproduktionens størrelse.

LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Husdyrbrugets anlæg ligger cirka 500 meter vest for Herrup og 6 kilometer nordøst for Skave.

Zonestatus: Husdyrbruget er beliggende i landzone.
 Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.
 Herrup udvides med blandet boligområde mod vest (lokalplan 67).

Diverse afstandsangivelser fra stalde, ny gyllebeholder og ny plansilo, i henhold til husdyrloven, fremgår af tabel 2. Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til nærmeste naboer fremgår af bilag 1.

Tabel 2. Afstandsangivelser til naboer, anlæg og naturområder.

Afstand fra husdyrbruget til nærmeste naboer	
Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (krav 50 m) Vester Herrupvej 6	ca. 60 m
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (krav 50 meter)	> 1.000 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende (krav 50 meter)	ca. 480 m
En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren, (300 meter)	ca. 525 m

Afstand fra anlægget til naturområder	
Højmose	ca. 9,8 km
Lobeliesø	ca. 11,7 km
Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 2,7 km
Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 1,8 km
Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 2,7 km
Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 1,8 km
Ammoniakfølsomme søer*, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 1,8 km

* Denne søtype er endnu ikke kortlagt, hvorfor den nærmeste § 3 sø indenfor internationalt beskyttelsesområde er angivet.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Afstand fra stalde, ny plansilo og ny gyllebeholder	
Ikke almene vandforsyningsanlæg, inkl. markvandsboringer (krav 25 meter) - kalvestald - ny plansilo - ny gyllebeholder	ca. 35 m ca. 110 m ca. 35 m
Almene vandforsyningsanlæg (krav 50 meter) - kostald - ny plansilo - ny gyllebeholder	ca. 665 m ca. 710 m ca. 750 m
Vandløb (herunder dræn) og søer (krav 15 meter) - kostald - ny plansilo - ny gyllebeholder	ca. 1,1 km ca. 1,1 km ca. 1,2 km
Offentlig vej og privat fællesvej (krav 15 meter) - kalvestald - ny plansilo - ny gyllebeholder	ca. 100 m ca. 167 m ca. 40 m
Levnedsmiddelvirksomhed (krav 25 meter) - ko- og kalvestald - ny plansilo - ny gyllebeholder	> 500 m > 500 m > 500 m
Beboelse på samme ejendom (krav 15 meter) - kostald - kalvestald - ny plansilo - ny gyllebeholder	ca. 18 m ca. 35 m ca. 76 m ca. 158 m
Naboskel (krav 30 meter) - kostald - kalvestald - ny plansilo - ny gyllebeholder	ca. 102 m ca. 103 m ca. 124 m ca. 40 m

Ifølge supplerende materiale fra ansøger vedrørende markvindingsboringer, er boringerne retteligt placeret som vist på bilag 3. Under forudsætning af boringernes placering som vist, er der ca. 35 meter fra markvindingsboring DGU nr. 65.895 til planlagt placering af ny gyllebeholder, og dermed er afstandskravet på 25 meter overholdt. Der stilles vilkår om, at afstandskravet på 25 meter mellem markvindingsboring og ny gyllebeholder overholdes.

Det vurderes, at husdyrbrugets anlæg, herunder stalde, ny plansilo og ny gyllebeholder, opfylder afstandskravene i husdyrloven:

- §§ 6 og 20: Afstande til nabobebyggelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: Afstande til beskyttede naturtyper (højmose, lobeliesø, hede større end 10 ha, overdrev større end 10 ha, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer) beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder).
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindingsanlæg, offentlig og privat fællesvej samt egen beboelse.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

BAT – bedste tilgængelige teknik

Ifølge § 1 i husdyrloven skal forurening fra husdyrbrug først og fremmest forebygges ved anvendelse af 'bedste tilgængelige teknik', herunder renere teknologi. Ved godkendelse af husdyrbrug efter loven skal husdyrbruget og godkendelsesmyndigheden i forbindelse med godkendelsen foretage en vurdering af husdyrbrugets teknologi i forhold til det, som beskrives som 'bedste tilgængelige teknik', herefter BAT (Best Available Technique).

Selvom der ikke er lavet et specifikt BAT-notat (BREF-dokument) indenfor kvægdrift, er det Holstebro Kommunes opfattelse, at mange af BAT-elementerne fra BREF-dokumentet for svin og fjerkræ er universelle, og derfor kan overføres til kvægbrug. Der findes imidlertid en række BAT-byggeblade for kvægstalde, og disse er inddraget i vurderingen af stalderne, under afsnittet 'Stalde'.

Husdyrbruget benytter sig til stadighed af professionel landbrugsrådgivning, og driften af husdyrbruget bliver derfor tilrettelagt efter den nyeste viden indenfor området. I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en række krav til anlæg, indretning og drift af husdyrbrug, som gælder for alle husdyrbrug. En del af disse krav bygger på anvendelse af renere teknologi eller BAT. Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at kravet om BAT til dels er overholdt igennem godt landmandskab, overholdelse af husdyrgødningsbekendtgørelsen og overholdelse af øvrig lovgivning.

BAT indenfor områderne management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi, opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning samt øvrige relevante områder, beskrives og vurderes under de pågældende afsnit. Det er Holstebro Kommunes overordnede vurdering, at husdyrbruget overholder kravet om BAT.

Husdyrbrugets anlæg

DRIFT

Der udarbejdes i forbindelse med miljøgodkendelsen en beredskabsplan. En beredskabsplan indeholder procedurer for hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

BAT, som anvendes i forbindelse med beredskabsplanen, er blandt andet:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan, der kan benyttes i tilfælde af uheld eller lignende
- at alle, der arbejder på husdyrbruget, er bekendt med beredskabsplanens indhold og véd hvor den findes
- at beredskabsplanen hænges op flere synlige steder på husdyrbruget
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til driften.

Der stilles vilkår om, at forslag til beredskabsplanen indsendes til Holstebro Kommune senest den 1. august 2010. Beredskabsplanen/driftsforskriften skal som minimum indeholde:

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse af materiel, der er tilgængeligt på husdyrbruget eller kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage.
- Vejledning i anvendelse af gyllesystemer til ansatte på husdyrbruget.

Beredskabsplanen er ikke færdig, før den er skriftligt accepteret af Holstebro Kommune. Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

For at ansøger og medarbejdere kan bevare overblikket over produktionen, både med hensyn til dyrene, drift af anlæg og miljøforhold, er der i den nuværende drift og ansøgte drift indført visse rutiner og egenkontrol. BAT, som anvendes i forbindelse med egenkontrol og management, er blandt andet:

- Råvareforbrug registreres løbende via indlægssedler og fakturaer
- Hvert år udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor forbrug af husdyrgødning og handelsgødning dokumenteres
- Hvert år udarbejdes en markplan i samarbejde med planteavlskonsulent, hvor sædskiftet og hensigtsmæssig placering af efterafgrøder fastlægges.
- Foderplaner udarbejdes i samarbejde med fodringskonsulent, hvor nyeste viden indenfor kvægfodring anvendes
- Der tages analyser af alt grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.
- Forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning registreres
- I forbindelse med registrering af vand- og energiforbrug, vil uventede udsving i forbruget blive lokaliseret og eventuelle fejl eller lækager vil blive udbedret
- Der føres sprøjtejournal
- Der føres logbog over flydelag på gyllebeholderen
- Malkeanlæg tilses med faste intervaller af servicemontør for at sikre optimal drift og korrekt indstilling
- Fodringsanlæg og vandforsyning tilses dagligt under driften
- Der foretages løbende tjek af maskiner.

Der stilles desuden vilkår om egenkontrol i form af driftsjournal (bilag 15).

Det vurderes, at BAT indenfor management og egenkontrol anvendes i driften, på baggrund af ansøgningen og de stillede vilkår.

BYGNINGER

Husdyrbrugets bygninger fremgår af bilag 2 og nedenstående tabel 3.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Tabel 3. Husdyrbrugets bygninger.

Bygning	Bygningens fremtidige anvendelse	Grundplan (m ²)	Bygningshøjde til tagryg (m)	Taghældning (grader)	Bygningsmaterialer og farve på facade	Afskærmende beplantning, art, bredde	Belysningsforhold på facade og udenfor bygning
Kvægstald	Løsdriftstald, malkekvæg og kvier	2.200	8,0	20	Rød sten med eternittag	Nej	3 lysarmaturer med energipærer på sydgavl
Kalvestald	Kalvestald, Småkalve	500	6,5	30	Rød sten Med eternittag	Nej	Ingen
Maskinhus	Maskiner	325	5,5	15	Fundablokke med træ, Stålbladetagt	Nej	Ingen
Tørfoderoplag	Foderoplag	50	5,0	15	Beton og stålplader, eternittag	Nej	Ingen

STALDE

Husdyrbrugets indretning af staldanlæg fremgår af bilag 2 og nedenstående tabel 4.

Tabel 4. Placering af dyrearter og typer i relation til husdyrbrugets indretning af staldanlæg.

Staldbygning	Dyreart / dyretype	Kapacitet, antal dyr på stald	Staldsystem
Løsdriftstald (kostald)	Malkekøer	139	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) med spalteskrab hver 2. time Dybstrøelsesafsnit
	Kvier (6-28 mdr.)	77	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal) med spalteskrab hver 2. time
Kalvestald	Småkalve (0-6 mdr.)	36	Dybstrøelse (hele arealet)
	Tyrekalve (43-60 kg)	71	Dybstrøelse (hele arealet)
	Hest (500-700 kg)	1	Dybstrøelse (hele arealet)

Udvidelsen i malkekvægbesætningen finder sted i de to eksisterende stalde, kalvestald og kostald (bilag 1 og 2).

Kalvestald

Kalvestalden er indrettet som dybstrøelsesstald. Der er aktuelt ingen BAT-byggeblade på småkalvestalde. Holstebro Kommune vurderer, at den pågældende staldtype principielt godt kan være BAT, såfremt der strøs halm i rigelige mængder i dybstrøelsesstalden, så dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen, hvilket reducerer ammoniakemissionen.

Der er ingen udendørs kalvehytter på husdyrbruget i nudrift eller ansøgt drift, og der er derfor ikke stillet vilkår omkring placering af disse. Eventuel etablering af kalvehytter eller lignende på et senere tidspunkt skal vurderes i henhold til gældende lov. Eventuelt senere etablerede kalvehytter vil, ved et mindre antal, ikke medføre godkendelsespligt, men de skal etableres på befæstet areal med fald mod afløb og overholde afstandskrav m.v. for stalde i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Kvægstald

Løsdriftsstalden er opført i 2002 (bilag 2). Stalden er indrettet som sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal). Stalden bliver indrettet med skrabeanlæg på spaltegulv i gangarealet. Etablering af skraber på gangarealer i løsdriftsstalden holder spalterne rene og tørre, hvorved ammoniakfordampningen beregningsmæssigt reduceres med 20 %, jvf. miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, bilag 3. Et mindre afsnit er indrettet som dybstrøelsesafsnit til malkekøer grundet dyrevelfærdsmæssige hensyn.

Løsdriftsstalden er ikke etableret med det bedste staldsystem. BAT på malkekvægstalde er pt. enten gylleforsuring (Ma.St.01: v2 05-09/107.04-52) eller præfabrikerede drænede gulve (107.04-51).

Etablering af præfabrikerede, drænede gulve i en eksisterende stald forudsætter opbrækning af det eksisterende gulv. Ansøgers konsulent angiver, at alene opbrækning af gulvet er en uforholdsmæssig stor omkostning for en udvidelse på knap 44 DE, og et ressource-spild i en nyere og velfungerende stald, som ikke skal renoveres de kommende år.

Forsuringsanlæg angives af ansøgers konsulent som værende meget dyrt, i forhold til den forholdsvis beskedne udvidelse på 44 DE. Ifølge Miljøstyrelsens BAT-blad om svovlsyrebehandling af kvæggylle, er meromkostningen 81 kr. pr. kg reduceret kvælstof (N) ved 75 "gamle" dyreenheder, og dermed forventes omkostningen at være endnu højere for en udvidelse på 44 DE.

Holstebro Kommune vurderer, at idet der er tale om en beskeden udvidelse på 44 DE i en nyere, eksisterende stald, er det ikke BAT ud fra økonomiske betragtninger, at stille vilkår om etablering af præfabrikerede drænede gulve eller etablering af forsuringsanlæg. I stalden etableres der spalteskraber, der kører hver 2. time. Holstebro Kommune vurderer derfor, at dette, under de givne omstændigheder, er den bedst tilgængelige staldindretning. Grundet dyrevelfærdsmæssige årsager vurderes det acceptabelt, at der etableres et mindre dybstrøelsesafsnit med plads til 3 køer. For dybstrøelsesafsnittene findes ingen alternative ammoniakreducerende teknikker/staldsystemer, og der stilles ikke krav i forhold til BAT. Dog stilles vilkår om, at dybstrøelsesmåtten vedligeholdes, så overfladen altid er tør.

Der stilles vilkår til sikring af de ammoniakreducerende tiltag i staldene, og Holstebro Kommune vurderer på baggrund heraf, at husdyrbrugets staldindretning opfylder kravet til implementering af BAT.

Overordnet vurderer Holstebro Kommune, at en landmand gennem godt landmandspraksis, via uddannelse og dygtiggørelse indenfor landbrugsdriften m.m., anvender BAT med hensyn til husdyrbrugets indretning og drift. Såfremt der på et senere tidspunkt ønskes ændringer i husdyrbrugets indretning og/eller drift, herunder byggeri af nye staldanlæg, skal dette vurderes i henhold til BAT.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

VENTILATION

Der er naturlig ventilation i løsdriftsstalden, og afkast er ved kip. I kalvestalden er der mekanisk ventilation (undertryk), med tre ventilationsafkast i kip (bilag 2) og ventilatorerne er i kontinuerlig drift.

Ventilationssystemerne på husdyrbruget forventes ikke at kunne give anledning til gener for omboende. Der findes ikke en fast definition af, hvad der er BAT for ventilation i kvægstalde, men i praksis anvendes kun naturlig ventilation i nye kvægstalde. Hvor staldventilationen er naturlig, vurderes det, at kravet til BAT er overholdt. Såfremt der senere ønskes ændring i ventilationsformen eller i forbindelse med udskiftning af ventilatorer på husdyrbruget, skal dette forinden vurderes i henhold til principperne for BAT, og forhold omkring blandt andet støj og energiforbrug m.v. skal gennemgås, hvilket der stilles vilkår omkring. Endvidere stilles vilkår til rengøring og vedligeholdelse af ventilatorer, hvilket skal noteres i driftsjournalen.

RENGØRING AF STALDANLÆG

Stalde rengøres efter behov. Idet erfaring viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde ofte har en gunstig indflydelse på staldlugtemissionen, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

FODER

Der anvendes tørt foder i form af kraftfoder til kreaturerne. Foderet opbevares i foderlade mellem kalvestald og maskinhus. Derudover anvendes ensilage, kartoffelpulp og halm som foderremner. Halm opbevares i maskinhuset, ensilage og kartoffelpulp opbevares i plansilo og en mindre del af ensilage i markstak. Opbevaring af foder fremgår af (bilag 2). Foderet blandes i en mobil foderblander, som er placeret på forplads ved plansiloer, mens foderet blandes.

På husdyrbruget er der en stor egenproduktion af foder, men der suppleres med kraftfoder, rapskager m.v. Foderplanen udarbejdes i samarbejde med en fodringskonsulent på baggrund af grovfoderanalyser, således at foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet, og den nyeste viden indenfor kvægfodring, med henblik på at opnå den mest optimale fodring med hensyn til mælkeproduktion, køernes sundhed, foderomkostninger, størst mulig grad af selvforsyning med foder og brug af færrest mulige ressourcer.

Husdyrbrugets valg af fodermidler anses som værende de bedst tilgængelige for husdyrbruget. For at kunne optimere mest muligt, stilles der vilkår om, at der skal foretages én-dagsfoderkontrol (EFK) fire gange årligt. Ved EFK registreres vægt af alle fodermidler, der tages analyser af alt grovfoder og for kraftfoder og råvarer anvendes følgesedler, således at rationens indhold af blandt andet råprotein, AAT og PBV kan beregnes. Med udgangspunkt i EFK kan fodertildeling optimeres og foderplanen justeres ud fra rationens indhold

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

af foderemner og sammensætning. Foderplanen udarbejdes i samarbejde med fodringskonsulent og med anvendelse af den nyeste viden indenfor kvægfodring.

Holstebro Kommune vurderer, at fodringen på husdyrbruget, med det stillede vilkår, lever op til BAT.

ENSILAGEOPBEVARING OG HÅNDTERING

I forbindelse med den nuværende drift opbevares græs- og majsensilage i markstak og i udendørs plansilo. I markstak opbevares årligt ca. 130.000 foderenheder (FE), som er placeret i høstområdet, og ensilagen herfra hjemtages i forbindelse med fodring. I 7 eksisterende plansiloer ved ejendommen opbevares årligt ca. 400.000 FE. I forbindelse med udvidelsen opføres endnu en plansilo på 384 m², som placeres ved siden af eksisterende plansiloer (bilag 1 og 2). Det forventes, at der fremover vil være behov for at opbevare omkring 10 % af ensilagen i markstak, svarende til 400 m².

Markstak

I henhold til gældende lovgivning må saftgivende ensilage ikke placeres i markstak. Ikke-saftgivende ensilage må, efter gældende lovgivning, placeres direkte på marken i markstak.

Under visse omstændigheder kan oplag af ensilage i markstak medføre risiko for punktkildeforurening, grundet udvaskning af næringsstoffer eller organisk stof til vandmiljøet. Risikoen herfor afhænger af flere faktorer, såsom manglende fortørring, uhomogene blandinger, lille absorptionsevne i blandingsemner, hurtig saftafgivelse fra foderemner eller lav tørstofprocent i udgangsmaterialet. Ved saftafgivelse fra ensilage i markstakke er der risiko for udvaskning af næringsstoffer til sårbart vandmiljø eller eksempelvis vandindvindingsanlæg. Risikoen herfor øges ved anvendelse af samme ensileringsareal år efter år. Jvf. BREF-dokumentet er det BAT, at placere eksempelvis gødningsstakke på skiftende lokaliteter på en sådan måde, at punktkildeforurening og afstrømning til følsomme recipienter reduceres. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at der i denne sammenhæng er visse ligheder mellem ensilage- og kompostmarkstakke. I forbindelse med etablering af ensilagemarkstakke, kan der desuden forekomme lugt- og støjgener i forbindelse med ensilering og efterfølgende foderafhentning og eventuel foderblanding, hvilket kan være til gene for naboer.

Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at ikke-saftgivende ensilage, oplagt direkte på marken i markstak, skal placeres på skiftende lokaliteter år efter år, og ikke på samme sted inden for 5 år. Der stilles herudover vilkår om, at ensilageoplag på mark skal overholde nedenstående afstandskrav for at sikre mod gener og forurening (tabel 5).

Tabel 5. Afstandskrav fra ensilageoplag til indvindingsanlæg m.v. og nabobeboelse.

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb, grøfter, dræn og søer samt offentlig vej og privat fællesvej	15 meter

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Anlæg	Afstandskrav
Naboskel	30 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

Der stilles herudover vilkår om, at der skal føres en journal for placering af stakkene på kort m.v. og at ensilagespild/ensilagerester løbende, minimum én gang om ugen, og altid før varslet regn, skal fjernes fra marken og placeres på et anlæg godkendt til opbevaring af ensilage eller gødning, og at overdækningsmateriale løbende skal fjernes fra marken.

Grundet risiko for overfladeafstrømning til overfladevand, stilles der vilkår om, at ensilagemarkstakke ikke må placeres på arealer, der skråner mere end 6 grader mod overfladevande uanset afstanden til disse.

Lavbundsarealer uden okkerklasse har et ringe indhold af jern i jorden, og dermed en ringe evne til at binde partikulært fosfor, hvorfor arealerne er risikoarealer med hensyn til fosforudvaskning. For nærværende har husdyrbruget ingen udbringningsarealer, der er kategoriseret som lavbundsarealer uden okkerklasse. Afgræsningsarealet, mark nr. 23-0, er delvist kategoriseret som lavbundsareal uden okkerklasse, hvorfor der stilles vilkår om at markstakke ikke må placeres på lavbundsjarde.

Sprinkleranlæg til udspredding af overfladevand fra plansiloer

I den nuværende drift har plansiloerne afløb til gyllebeholder. Ansøger ønsker at etablere et sprinklersystem, der skal kunne afdræne det eksisterende plansiloanlæg og den nye plansilo, som skal opføres i forbindelse med udvidelsen. Udsprinklingsanlægget ønskes etableret for at undgå, at få de store mængder af regnvand fra plansiloerne ledt til gylleholdere, og den deraf afledte øgede transport ved udkørsel af gyllen. Anlægget (eksisterende og planlagte siloer) består af 8 plansiloer, forplads og befæstet areal heromkring. Der opsamles således overfladevand fra i alt 2.200 m². Med en årlig gennemsnitlig nedbørsmængde på 700-900 mm medfører det en spildevandsmængde på 1.540-1.980 m³ årligt.

Der etableres en samletank på 30 m³, pumpeanlæg med 3 hydranter og en flytbar vandingskanon. Pumpen har en ydelse på 22 m³/time og et tryk på 3,5-4,0 bar. Sprinklerne forsynes med 18 mm dyser og har en kastelængde på 33 meter, svarende til et udspreddingsareal på 3.400 m² hver især. Sprinklerne placeres dog således, at der kun sprinkles i halvcirkler, hvilket medfører et samlet udspreddingsareal på 5.100 m². Det forudsættes, at anlægget som minimum skal kunne bortskafe 22 mm per time og samlebrønden skal minimum kunne rumme 30 m³. Der stilles vilkår til sikring heraf.

Anlægget vil være fuldautomatisk med ur-styring og niveaufølere i samletanken. Vandet opsamles og udsprinkles løbende, når vandet når et vist niveau i samletanken, og derved undgås, at det løber over. Der er tilbageløb på rørene, så der ikke kan ske frostsprængninger. På denne måde udspreddes overfladevandet løbende. Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for indretning af afløb og anvendelse af ensilagesaft skal følges, herunder skal det opsamlede vand tilføres afgrøder med gødningsnorm, udsprinklingen må ikke give anledning til unødige gener, og fra høst til 1. november må kun udsprinkles på bevoksede arealer eller arealer med afgrøder den følgende vinter.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Det er oplyst, at anlægget vil kunne bortlede en vandmængde, der svarer til 20 mm/time. Ved kraftigt regnskyl, 25 mm/time, svarer det til 55 m³ regnvand på én time på de 2.200 m² plansiloanlæg. 25 mm nedbør vil give anledning til 55 m³, hvoraf de første 30 m³ kan løbe i tanken og resten kan pumpes væk i løbet af en time. Det bemærkes, at der ikke er medregnet, hvad der kan/vil være af kapacitet i rørsystemet og på pladserne omkring ristene i en ekstrem regnvandsituation. Den maksimale kapacitet i samletanken opnås ved, at man placerer niveaufølere lavt i tanken og relativt tæt sammen, så pumpen kører oftere og dermed er sandsynligheden større for at tanken er tømt, når et eventuelt stort regnskyl forekommer. Dette bevirker også at fordelingen på udsprængningsarealet bliver mere optimalt. Dertil kommer, at der kun vil opstå et overløb fra samletanken, såfremt der er fri passage til rørsystemet via alle riste på ensilagepladsen.

I enkelte ekstreme situationer kan der være risiko for overløb fra samletanken. Det er oplyst, at opsamlings tanken har en overløbssikring til gyllebeholderen. Såfremt der skulle forekomme et skybrud, hvor der ikke er plads til regnvandet i samletanken ledes vandet til gyllebeholderen, hvor der er overskydende opbevaringskapacitet.

Såfremt der skulle opstå en situation, hvor overløbssikringen ikke kan bortlede det overskydende regnvand, er området omkring samletanken plant og vandet vil ved overløb blot fordele sig på de omliggende udbringningsarealer. Der er over 580 meter til nærmeste vandløb, grøft eller dræn, hvorfor der ikke er risiko for forurening af disse med overfladevand iblandet ensilagesaft. I ekstremesituationerne, hvor der kan være risiko for overløb af tanken, vurderes dette at være meget fortyndet på grund af de store mængder regnvand.

Overfladevandet fra plansiloanlægget udsprinkles på 5.100 m² på en del af mark nr. 2. Mængden af næringsstoffer fra den opbevarede ensilage på plansiloanlægget vil være meget lille i forhold til den samlede volumen, og i ansøgningen er det oplyst, at koncentrationen vil være under 0,3 kg N/ton. Udsprinklingsarealet er 2,3 gange større end det afvandede areal, og det vurderes, at der ikke er risiko for overgødsning af udbringningsarealet. Der er ikke dræn på udsprinklingsarealet.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at anlæggets dimensionering er tilstrækkelig, og at anlægget til udsprinkling af vand fra plansiloerne kan finde sted uden risiko for forurening af omgivelserne til følge. Videre vurderes det, at opbevaringen af ensilage og udsprinklingsanlægget, med de stillede vilkår, lever op til BAT og øvrige krav i lovgivningen.

FYRINGSANLÆG

Der er etableret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til opvarmning af dels stuehus og dels brugsvand i både stuehus og driftsbygning. Der stilles ikke skærpede vilkår vedrørende opvarmning af ejendommen.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

HÅNDTERING OG OPBEVARING AF OLIE OG BRÆNDSTOF

Husdyrbrugets eneste olietank er placeret i maskinhuset (bilag 2) op ad muret endevæg, på betongulv uden afløb. Dieselolietanken er en ståltank, årgang 1993, tanknr. 17212 med volumen på 1.200 liter. For at undgå påkørsel er tanken placeret i hjørnet af maskinhuset, hvor det dog er muligt at komme til tanken med bedriftens køretøjer, i forbindelse med tankning af brændstof.

Olie, som ikke opbevares i tank, der er omfattet af olietankbekendtgørelsen, skal opbevares i egnede beholdere, der er placeret under tag og beskyttet mod vejrlig på en oplagsplads med impermeabel belægning. Oplagspladsen skal være indrettet således, at spild af de pågældende stoffer kan holdes indenfor et afgrænset område og uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand og kloak. Oplagspladsen skal kunne rumme indholdet af den største opbevaringsbeholder i området. Hermed mindskes risikoen for, at olie eller spildolie forurener grundvand, jord, undergrund, vandløb, søer eller havet.

Ansøger har oplyst, at olie opbevares ved siden af dieselolietanken i olietromler med tæt-sluttende låg. Hvis dieseltanken eller tromlerne bryder læk, flyder olien ud i maskinhuset. Betongulvet har ikke fald og er uden afløb. Til opsugning af eventuelt spild findes der savsmuld og sand i/ved maskinhuset.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at risikoen for forurening af jord, undergrund, grundvand eller vandmiljø er minimal, samt at krav om BAT og gældende lovgivning er overholdt. Området er reguleret af gældende lovgivning, og der stilles ikke yderligere vilkår til husdyrbrugets opbevaring og håndtering af olie og brændstof.

SPRØJTEMIDLER, KEMIKALIER OG MEDICIN

Opbevaring

Bekæmpelsesmidler, herunder rester samt tom emballage, skal opbevares miljø- og sundhedsmæssigt forsvarligt, i den oprindelige emballage, uden mulighed for afløb til overfaldevand, jord, grundvand eller kloak m.v., utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer, lægemidler eller lignende. Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal desuden opbevares under lås.

Kemikalielager, på ca. 30 kg, opbevares forsvarligt i fryser i maskinhus (bilag 2). Tomme, skyllede dunke afhændes til erhvervs-genbrugsplads. Medicin opbevares ikke på husdyrbruget, idet dyrlæge behandler alle dyr.

Håndtering

Spild under påfyldning og rengøring af marksprøjter er en væsentlig punktkildeforurening, som forårsager pesticider i overfladevand samt forurening af grundvand. Forurening fra punktkilder kan med få enkle tiltag minimeres.

Der er generelt lovkrav om, at tapstedet, hvor sprøjten fyldes med vand, skal være forsynet med kontraventil, der sikrer mod tilbagesugning af væske fra sprøjtetanken. Påfyldning

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

gen af vand skal være styret med vandur eller lignende, der forhindrer overløb af sprøjte-tanken. I forbindelse med påfyldning af sprøjter må der ikke være direkte kontakt mellem vandslange monteret på tapstedet og væsken i sprøjten. Påfyldning af bekæmpelsesmidler i marksprøjter skal ske på en vaskeplads med opsamling af vaskevand, eller på det markareal, der skal behandles. Påfyldning i marken må ikke ske mindre end 300 meter fra vandforsyning til drikkevandsformål, eller mindre end 50 meter fra henholdsvis overfladevande, drænsystemers rense- og samlebrønde eller § 3 beskyttet natur.

Vask skal ske på vaskeplads, eller på det markareal, der er blevet behandlet. Vaskevand fra en vaskeplads skal opsamles i gyllebeholder eller anden beholder, og udbringes i henhold til bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Vaskepladser må ikke etableres nærmere end 50 meter fra henholdsvis overfladevande, § 3 beskyttet natur eller almen vandforsyning. Afstandskravet til ikke almen vandforsyning (herunder markvandingsboringer) er 25 meter.

Nedbør kan afvaske plantebeskyttelsesmidler, der er afsat på ydersiden af sprøjte og traktor. En uvasket sprøjte eller traktor, som er anvendt til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal derfor placeres på det behandlede areal, vaskeplads med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder, eller under tag, så der ikke sker utilsigtet afstrømning af vand med indhold af plantebeskyttelsesmidler til vandmiljø, jord m.v.

Ansøger har erhvervet sprøjtecertifikat i 1987. Maskinstation har varetaget marksprøjtning i en periode. Ansøger har oplyst, at han selv varetager marksprøjtning fremover, og at møddingsplads vil blive anvendt ved påfyldning af sprøjteudstyr og vask af marksprøjte. Fra møddingsplads er der afløb til fortank. Møddingspladsen, der også anvendes som vaskeplads, har derfor ikke sandfang eller olieudskillere. Dette vurderes ikke at være nødvendigt med den givne mængde og hyppighed af maskinvask m.v. på husdyrbruget. Gylle med indhold af plantebeskyttelsesrester, som ikke er godkendt til udendørs anvendelse, skal bortskaffes efter reglerne i bekendtgørelsen om affald.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at opbevaring og håndtering af kemikalier ikke udgør en væsentlig risiko for forurening af jord, undergrund, grundvand eller overfladevand, samt at krav om BAT og øvrig gældende lovgivning er overholdt. Området er reguleret af gældende lovgivning, og der stilles ikke yderligere vilkår til husdyrbrugets håndtering og opbevaring af kemikalier.

AFFALD OG KEMIKALIERESTER

Holstebro Kommune har udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald, som er gældende for husdyrbruget. Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres, bortskaffes og registreres i henhold til affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i kommunen. Kemikalieaffald, herunder sprøjtemidler m.v., skal opbevares i egnede, lukkede beholdere under tag (tydeligt mærket med indhold) med tætsluttende låg på fast, tæt underlag, med opkant eller således, at eventuelt spild kan opsamles i eksempelvis en spildbakke, og uden mulighed for afløb til kloak, jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde. Brugte kanyler skal behandles som klinisk risikoaffald i henhold til affaldsbekendtgørelsen og regulativ for erhvervsaffald, herunder skal det opbevares i en

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

egnet brudsikker beholder, og den anvendte emballage skal lukkes forsvarligt og mærkes, før affaldet forlader ejendommen. Bortskaffelse af affald skal ske i henhold til affaldsregulativet, herunder skal transport af farligt affald foregå med godkendt transportør, til godkendt modtager, og der skal foreligge kvitteringer for aflevering af farligt affald. Derudover skal husdyrbruget registrere affaldsproduktionen efter de gældende regler. Affald må ikke afbrændes eller nedgraves.

Indenfor affaldsområdet er BAT blandt andet, at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Affald skal registreres og håndteres i henhold til gældende lovgivning, og affaldet skal løbende bortskaffes i henhold til ovenstående uden der sker ophobning.

På husdyrbruget fremkommer der fast affald i form af emballage fra foder, udsæd, rengøringsmidler, kemikalier m.v. Derudover fremkommer der plastikaffald i forbindelse med overdækning af ensilage.

Affald fra husdyrbruget håndteres i henhold til nedenstående tabel 6.

Tabel 6. Oversigt over affaldsproduktion og bortskaffelse.

Affaldskode	Type	Mængde / Opbevaring	Bortskaffelse
ISAG 19.00	Erhvervsaffald (brændbart)	7.000 liter årligt, i fast container	Afhentes af autoriseret vognmand
ISAG 23.00	Ikke brændbart affald	2.500 liter årligt, opbevares ved DAKA-plads	Afhentes af autoriseret vognmand
EAK 20-01-18-00	Medicinrester og kanyler	Medicin opbevares ikke, da dyrlæge behandler alle dyr. Kanyler opbevares i lukket plastikæske	Evt. medicinrester og skarpe genstande afhændes til dyrlægen ved næste besøg.
EAK 02-01-10	Jern	Varierende	Afhentes af skrothandler
ISAG 50.00	Papir/pap	600 kg årligt, i fast container	Afhentes af autoriseret vognmand
ISAG 51.00	Glas (hætteglas)	15 kg årligt, i spand med låg	Afhentes af dyrlæge
ISAG 52.00 EAK 02-01-04	Plast	1.200 kg årligt, på siloplads	Afleveres på erhvervsgenbrugsplads
ISAG 52.06	PVC	-	-
EAK 02-01-09	Kemikalieaffald	Generelt intet affald	Hvis rester, afleveres på erhvervsgenbrugsplads
	Rengjort tom emballage	100 kg årligt, opbevares i maskinhus til aflevering	Afleveres på erhvervsgenbrugsplads
EAK 13-02-03-00	Spildolie og oliefiltre	Opbevares i henholdsvis olietromle og plastbeholder i maskinhus	Afhentes af autoriseret firma
ISAG 79.00	Lysstofrør	Varierende	Afleveres på erhvervsgenbrugsplads

Der er opstillet en 1.000 liters affaldscontainer (bilag 2) på husdyrbruget til opsamling af brændbart affald, der afhentes af autoriseret vognmand hver uge. Husholdningsaffald afhentes hver 14. dag. Jern og metal samles og afhentes af skrothandler efter behov.

Spildolie opbevares i olietromler i maskinhuset ved dieselolietanken, sammen med oliefiltre, der afdrypper i åben plastbeholder, hvor de opbevares indtil afhentning. Tromler og

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

plastbeholder med oliefiltre opbevares i maskinhus på støbt gulv uden afløb, i god afstand fra port/ydermur. Maskinhuset har muret endevæg, hvor spildolie opbevares. Til opsugning af eventuelt spild findes der savsmuld og sand i/ved maskinhuset. Der gøres opmærksom på, at sand og savsmuld med olierester og opsamlet olie, skal bortskaffes som farligt affald, ligesom spildolie. Spildolie og oliefiltre afleveres til autoriseret firma.

Det vurderes, at oliefiltre skal opbevares i en lukket beholder, opsat i en spildbakke, hvor eventuelt spild kan opsamles. Der stilles således vilkår om, at farligt affald, såsom spildolie og oliefiltre skal opbevares i lukkede beholdere på fast underlag uden mulighed for, at eventuelt spild kan løbe til jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde m.v.

Der forekommer ikke medicinrester på husdyrbruget, da dyrlæge behandler alle dyr. Kemikalierester opbevares forsvarligt i fryser i maskinhuset. Tomme skyllede dunke samles i maskinhus indtil de afleveres på erhvervsugenbrugspladsen.

Det vurderes, at affaldshåndteringen opfylder krav om BAT og øvrig lovgivning som beskrevet. Området er reguleret af gældende lovgivning, og der stilles ikke yderligere vilkår til husdyrbrugets affaldshåndtering, udover opbevaring af spildolie og oliefiltre.

DØDE DYR

I henhold til bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007 om opbevaring af døde dyr, skal selvdøde og aflivede dyr straks fjernes fra besætningen, og opbevares på en skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej, og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden, og hvor det er nødvendigt, skal afhentningspladsen sikres mod ådselædende dyr. I tilfælde, hvor dyrene er overdækkede, skal dette ske med en fast overdækning. Alternativt kan dyrene opbevares på frost eller køl.

Opbevaring af kadavere må ikke medføre uhygiejniske forhold eller være til gene for omboende. Selvdøde og aflivede dyr skal inden for 24 timer tilmeldes afhentning til godkendt destruktionsanstalt. Afhentning af dyr opbevaret i container kan afvente, indtil denne er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter, at påfyldning af containeren er påbegyndt. Alternativt kan afhentning udsættes indtil containeren er fuld, dog maksimalt 3 uger efter påbegyndt påfyldning, såfremt dyrene opbevares på køl. Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket i en til formålet egnet container, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold.

Døde kreaturer opbevares på bevokset areal overdækket med plastikpresenning vest for maskinhuset ved vej, indtil afhentning til destruktionsanstalt. Der bliver straks taget kontakt til DAKA, hvorefter dyrene bliver hentet så hurtigt som muligt. Det forventes, at der efter udvidelsen vil være ca. 7 døde dyr til afhentning om året. Pladsens placering fremgår af bilag 2. Ansøger vil finde en anden placering til afhentningspladsen, da den nuværende placering ikke er skyggefuld. Desuden vil afhentningspladsen etableres med et underlag, således at dyrene er hævet i en passende afstand fra jorden. En hensigtsmæssig place-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

ring er en plads, hvor afhentningsmateriellet ikke skal passere tæt forbi mælkerum, stalde, foderoplag og ensilagepladser, og hvor afhentningsmateriellet har nemt ved at køre til. Samtidig skal pladsen være i tilknytning til husdyrbrugets staldanlæg. Med husdyrbrugets beliggenhed forventes det ikke, at pladsen vil være til gene for naboer og eventuelle forbi-passerende. Der gøres opmærksom på, at Fødevarestyrelsen er myndighed vedrørende bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr.

Under forudsætning af, at ovenstående forhold opfyldes, vurderes det, at opbevaringen ikke giver anledning til uhygiejniske forhold i perioden indtil afhentning. Derved er der ikke særlige forhold, som taler for vilkår ud over gældende lovgivning.

Gødningsproduktion og håndtering

OPBEVARING AF FLYDENDE HUSDYRGØDNING

Af ansøgningen fremgår det, at der årligt produceres flydende husdyrgødning svarende til 4.910 m³, inklusiv vaskevand, overfladevand og nedbør i gyllebeholder, hvoraf 3.707 m³ produceres i staldene. Opbevaring af flydende husdyrgødning efter udvidelsen sker i gyllekanaler, fortank og to gyllebeholdere, som angivet i tabel 7.

Tabel 7. Opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.

Opbevaringsanlæg	Byggeår	10 års beholderkontrol	Før ændring	Efter ændring
			Kapacitet [m ³]	Kapacitet [m ³]
Gyllebeholder	1994	2005	2.000	2.000
Gyllebeholder	2010	---	---	4.000
Gyllebeholder, lejet	---	---	800	---
Fortank	1971		40	40
Gyllekanaler	1971	---	60	60
Samlet opbevaringskapacitet:			2.900	6.100

Gyllebeholderen fra 1994 er ikke forsynet med fast overdækning. Der etableres naturligt flydelag på beholderen og føres logbog i overensstemmelse med gældende regler. På den nye gyllebeholder etableres fast overdækning i form af teltoverdækning.

Opbevaringskapacitet

Husdyrbruget råder således over en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning svarende til 14,9 måneders produktion. Husdyrbruget skal, i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens § 6, råde over en opbevaringskapacitet svarende til mindst 6 måneders tilførsel, om end opbevaringskapaciteten skal være tilstrækkelig til, at husdyrgødningen kan udbringes miljømæssigt forsvarligt. Dette betyder reelt, at et husdyrbrug skal råde over en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders produktion for at sikre, at udnyttelsen af husdyrgødningens næringsstofindhold opfylder kravene i bekendtgørelse om jord-

brugets anvendelse af gødning og om plantedække. Det vurderes derfor, at opbevaringskapaciteten er tilstrækkelig efter § 6 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Håndtering

Gylle føres fra ungdyrafdelingen i kalvestalden til fortank, og fra løsdriftsstald pumpes gyllen til gyllebeholder. Der er luftindtag i toppen af overføringsrøret, og dermed sikret, at der ikke kan ske tilbageløb. Der vurderes ikke at være risiko for forbundne kar ved overførsel af gylle. Fra fortank overpumpes gylle manuelt med elpumpe til gyllebeholder, og fra løsdriftsstald pumpes gyllen ligeledes manuelt, dog er der timer, således at pumpen stopper automatisk efter én time. Ansøger oplyser, at han forinden overpumpning af gylle til gyllebeholderne sikrer sig, at der er den fornødne kapacitet i beholderne. Fra løsdriftsstald etableres rørforbindelse til den nye gyllebeholder, og overpumpning af gylle vil foregå som i den nuværende drift.

Fast overdækning

Den nye gyllebeholder etableres med fast overdækning. Den faste overdækning etableres som en teltoverdækning af kunststof, der udspændes som et telt over beholderen. Gyllebeholderen forsynes med en høj centermast af metal eller træ. Teltdugen spændes ud imellem masten og beholderens elementer. Dugen bør holdes fri fra beholderkanten, ellers udsættes dugen for stor slitage. Der frigives svovlbrinte fra gyllen. Svovlbrinte, sammen med kondens på dugens underside, og ilt fra luften danner svovlsyre, der kan angribe betonen. For at undgå at der drypper kondensvand på betonelementernes indvendige side, kan der eksempelvis monteres et "skørt" på indvendig side af teltdugen. Det indvendige "skørt" vurderes at være tilstrækkelig sikring mod nedbrydning af betonen, og der er således ikke behov for ekstra kontrol af beholderen. Der stilles vilkår om, at der etableres korrosionssikring. Herudover stilles der vilkår om, at teltoverdækning maksimalt må stå åben i et døgn, i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder, og at skader på overdækning skal repareres, ligesom der skal føres logbog over skader.

BAT i forhold til gødningsopbevaring er blandt andet følgende tiltag:

- at anlæg til opbevaring af gødning mindst én gang om året tømmes så godt som muligt for inspektion for revner/utætheder m.v. og vedligeholdelse.
- at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på husdyrbruget.
- at flydelag på gyllebeholder opretholdes, og at flydelaget hurtigt reetableres, når det brydes.

Det vurderes, at kravet om BAT og øvrig lovgivning er opfyldt med den beskrevne praksis og de stillede vilkår.

PÅFYLDNINGSPLADS FOR GYLLEVOGNE

Påfyldning af gyllevogne sker på bevokset areal. Da der udelukkende benyttes gyllevogne, med påmonteret pumpe og returløb, er det ikke fundet nødvendigt at kræve, at påfyldning af gyllevogne og lignende foregår på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der opstår spild, ved påfyldning af gyllevogne, kan tilsynsmyndigheden kræve, at påfyldning og lignende skal ske på en betonplads med afløb til en opsamlingsbeholder.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Erfaringer viser, at gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb ikke medfører spild af husdyrgødning ved påfyldning af gyllevognen. Såfremt påfyldning sker, med en på gyllebeholderen fastmonteret pumpe, skal der forinden etableres en påfyldningsplads med afløb til opsamlingsbeholder. Der stilles vilkår herom.

De generelle regler for pumper anvendt til gyllepumpning blev den 15. september 2008 ændret ved bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. I henhold til de nye regler skal pumperør monteret på åbne gyllebeholdere enten svinges ind over beholderen og fastlåses i denne position, eller være forsynet med en afspærringsventil til pumperøret eller lignende foranstaltning, når pumpen ikke anvendes, og ikke er under opsyn. Pumper, der anvendes til tømning af gyllebeholdere, skal være forsynet med en timer eller lignende foranstaltning, der sikrer, at der ikke kan pumpes mere gylle fra beholderen ad gangen, end hvad der svarer til indholdet i en gyllevogn. Pumper skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, eksempelvis ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.

Holstebro Kommune vurderer, at forhold omkring pumper er tilstrækkeligt reguleret igennem de generelle regler, og der stilles derfor ikke skærpede vilkår. Det vurderes, at kravet om BAT og øvrig lovgivning er opfyldt med de stillede vilkår.

OPBEVARING AF DYBSTRØELSE OG FAST GØDNING

Af de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet bliver der produceret 70 tons fast gødning efter udvidelsen.

Dybstrøelse og fast gødning fra kalvestald og fra dybstrøelsesafsnit i løsdriftsstald opbevares overdækket på møddingsplads (bilag 2) med afløb til fortank. Udmugning fra småkalvebokse foregår når kalvene flyttes til fællesbokse, hvor udmugningshyppigheden hos de større kalve i fællesbokse er ca. hver 6.-8. uge. I kælvningsboksen i løsdriftsstalden er der i gennemsnit ca. 1 ko hver 2.-3. dag. Mængden af dybstrøelse herfra er ret begrænset.

Møddingspladsen kan rumme ca. 60 m³, og der er opbevaringskapacitet til ca. 10 måneder på husdyrbruget. Møddingspladsen tømmes forår og efterår. Den faste gødning/dybstrøelse udbringes primært til majs om foråret og vintersæd om efteråret. Om foråret bliver fast gødning/dybstrøelsen pløjet ned i marken med det samme. Øget andel af direkte nedpløjning af dybstrøelse er ikke valgt som et virkemiddel til nedsættelse af ammoniakfordampningen i ansøgningen, og standardforudsætningen, som er angivet i den elektroniske ansøgning, er at 65 % af dybstrøelsen køres direkte ud på marken.

Som hovedregel skal fast husdyrgødning (inklusive dybstrøelse) opbevares i en mødding med fast bund og afløb. Kompost må dog opbevares i marken såfremt tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse, der har ligget i stald i 3-5 måneder i gennemsnit, er oftest så kompostlignende, at det kan opbevares i marken.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det vurderes, at opbevaring af dybstrøelseskompost i markstakke er uhensigtsmæssig på store husdyrbrug, da store mængder dybstrøelse, i markstakke, let vil kunne give anledning til punktkildeforurening eller gener i form af lugt eller fluer. Opbevaring af dybstrøelse på en møddingsplads nær staldanlæggene sikrer, at møddingen hyppigere bliver kontrolleret med hensyn til lugt og fluer eller anden utilsigtet forurening, end hvis stakkene var placeret i markstak.

På husdyrbruget udmuges så ofte, at dybstrøelsen stort set aldrig vil være kompostlignende, når det forlader stalden. Efter opbevaring på møddingspladsen i 3-5 måneder kan det tænkes, at det kan blive kompostlignende, og ved et tørstofindhold >30% ville det således kunne lægges i markstak, såfremt der opstod kapacitetsproblemer på møddingspladsen. Det vurderes imidlertid, at der oftest vil være tilstrækkelig plads på møddingspladsen, og at behovet for opbevaring i markstak vil opstå sjældent, og i så fald kun være af kortere varighed, da der vil være kort tid til næste udbringning.

Der stilles vilkår om, at komposteret dybstrøelse, der opbevares i markstak, samt omlastning af markstakke (oplægning af markstak i indtil én uge med henblik på udbringning), skal overholde vilkåret for oplægning af ensilagemarkstakke. Vilkåret stilles for at reducere risikoen for gener for omgivelserne i form af lugt og fluer. Der stilles således vilkår om, at komposteret dybstrøelse, der opbevares i markstak, skal placeres mindst 150 meter fra nabobeboelse uden landbrugspligt, samt at omlastning af komposteret dybstrøelse skal ske minimum 50 meter fra nabobeboelse. Markstakke må desuden ikke ligge det samme sted i mere end et år og ikke det samme sted igen før efter 5 år. Yderligere stilles der vilkår om, at placeringen af markstakke løbende noteres på kortbilag, som et redskab til sikring af, at vilkår omkring markstakkenes placering overholdes.

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT, at opbevare fast møg på en plads med fast bund. Holstebro Kommune vurderer derfor, at husdyrbrugets opbevaring af fast gødning og dybstrøelse lever op til BAT samt opfylder øvrig lovgivning.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

AMMONIAK

Den samlede ammoniakfordampning fra anlægget forventes at være på 1.662 kg N/år, hvilket er en meremission på 76 kg N/år i forhold til før produktionsudvidelsen. Ammoniakudledningen fra stalde og opbevaringslagre er sammenstillet i tabel 8.

Tabel 8. Husdyrbrugets ammoniakemission.

Beskrivelse	N-emission [kg N/år]
Emission fra stalde omfattet af kravet om 15 % reduktion, men eksisterende uændret produktion (Staldafsnit for eksisterende produktion)	1.122
Emission fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (staldafsnit hvor udvidelse foregår)	328
Emission fra stalde m.v., der ikke er omfattet af det generelle krav	0
Ammoniaktab fra lagre af flydende gylle	142

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Beskrivelse	N-emission [kg N/år]
Ammoniaktab fra lagre af fast gødning	69
Samlet emission efter udvidelse og minimum 15 % reduktion	1.662
Meremission	76

Det generelle krav om ammoniakreduktion – 15 %

Kravet om 15 % ammoniakreduktion gælder for stalde, hvor der sker etablering, udvidelse eller ændring. Den eksisterende produktion er ikke omfattet af 15 % reduktionskravet. Det generelle krav er i 2007 fastsat til 15 %. Reduktionskravet stilles i forhold til "bedste" stald- og lagersystem med udgangspunkt i normtal 2005/06. Kravet om 15 % reduktion i forhold til referencestaldsystemet opnås ved, at der etableres skrabeanlæg på spaltegulve i gang-areal i løsdriftsstald, hvilket reducerer ammoniakudledningen fra stalden med 20 % jvf. miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, bilag 3. Spalteskrabere skraber hele spaltearealet hver anden time. Der stilles vilkår til sikring af skrabehygiejne. Desuden overdækkes den nye gyllebeholder med teltduk.

Det vurderes på baggrund af ovenstående, at krav om 15 % ammoniakreduktion er overholdt.

Ammoniakemissionens påvirkning af de omliggende naturområder og -typer er behandlet i afsnittet om 'Tør natur' under 'Natura 2000, tør natur og bilag IV-arter'.

LUGT

Der udledes lugt fra stalde, gyllebeholdere, møddingsplads m.v. De primære kilder til lugt fra husdyrbrug er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet, er det eksempelvis staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har blandt andet til formål at begrænse lugtgener. Normalt vil der ikke forekomme påtaleværdige lugtgener fra aktiviteter vedrørende gødningshåndtering og -opbevaring, når reglerne i denne bekendtgørelse efterleves.

Lugt fra ventilation af stalde udgør et særligt problem, som der ikke fuldt ud tages højde for, ved bekendtgørelsens fastsættelse af minimumskrav til afstande mellem stald og naboejendomme.

Lugtemissionen fra husdyrbruget skal vurderes ud fra to modeller, der omtales FMK-modellen og Ny Lugtvejledning. Staldlugtemission beregnes ved et produktionstidspunkt i sommertiden med maksimalt antal dyr på stald, det vil sige under forhold, der resulterer i maksimal lugtafgivelse. I tabel 9 fremgår resultatet af lugtberegningen, som er foretaget i den elektroniske ansøgning. Resultatet vises i form af en 'korrigeret geneafstand', som er den afstand, der som minimum skal være fra lugtkilden (staldene) til byzone, samlet bebyggelse eller naboer uden landbrugspligt. Denne geneafstand skal være kortere end den 'vægtede gennemsnitsafstand', som er den faktiske afstand fra lugtkilden til det pågæl-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

dende område. I dette tilfælde er der mere end 1,2 gange den beregnede geneafstand til de tre områdetyper, og i sådanne tilfælde beregnes ikke nogen vægtet gennemsnitsafstand. Geneafstanden beregnes med både FMK-modellen og Ny Lugtvejledning, og den model, som resulterer i den højeste lugtemission, anvendes for det pågældende område. Der er ikke husdyrbrug > 75 DE, som giver anledning til kumulativ effekt på lugtberegningerne.

Tabel 9. Beregnet geneafstand for lugt.

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone	215 m (ny model)	---	---	---	Ja, ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse	129 m (ny model)	---	---	---	Ja, ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand
Enkelt bolig (ikke landbrugspligt)	68 m (ny model)	---	---	---	Ja, ingen nabobeboelse indenfor 1,2 gange geneafstand.

På bilag 1 ses nærmeste nabobeboelser. Nærmeste enkelt bolig i landzone, Vester Herrupvej 6, ligger i en afstand af ca. 75 meter fra husdyrbrugets staldbygninger. Samlet bebyggelse, Herrup, ligger i en afstand af ca. 500 meter fra husdyrbrugets staldbygninger.

Løsdriftsstanden har naturlig ventilation, hvilket skulle mindske lugtgenerne for omgivelserne i forhold til traditionel mekanisk ventilation med afkast.

Gylle udbringes ved slangeudlægning eller nedfældning, mens fast gødning/dybstrøelse nedmuldes efter udbringning. Håndtering og udbringning af husdyrgødning sker normalt på hverdage i tidsrummet 7.00 til 20.00. I forbindelse med forårsarbejde vil der kunne forekomme udkørsel udenfor dette tidsrum.

Der skal konstant være flydelag i gyllebeholderen, der ikke er overdækket med teltdug. Efter omrøring og udkørsel af gylle skal det kontrolleres, at flydelaget er genetableret senest efter 7 dage, med mindre gyllebeholderen tømmes helt. Gylle omrøres kun forud for udkørsel af gylle.

Samlet vurdering for lugt

Geneafstanden til byzoneområde, samlet bebyggelse og enkeltboliger er overholdt. Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstand, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som generende. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. Genekriterierne efter både FMK-modellen og Ny Lugtvejledning er overholdt. På den baggrund vurderes det, at kvægbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboer.

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående beregninger. Det vurderes dog, at der er taget højde for lugtgener fra gyllebeholdere i de generelle afstandskrav og krav om flydelag m.v. Den nye gyllebeholder opføres med fast overdækning. Der stilles ikke

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

skærpede krav til gyllebeholdere eller udbringningspraksis, da der ikke forventes at være væsentlige lugtgener herfra i forhold til omboende.

Der stilles vilkår om, at såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om lugtmålinger og om, at der skal indgives og gennemføres projekter for afhjælpende foranstaltninger.

Konsekvensradius

Lugtkonsekvensradius er beregnet til 281 meter. Naboer inden for konsekvensradius indgår som høringsberettigede.

TRANSPORT

Transporter på offentlig vej sker i forbindelse med håndtering af dyr, mælk, gødning, ensilage, korn, halm og foderstoffer m.v. Omkring forårs- og høstarbejde vil markarbejdet betyde intensiveret trafik på og omkring anlægget. Sæsonbetonede transporter kan dog foregå hele døgnet. Transporttype og antal årlige transporter fremgår af tabel 10.

De daglige transporter foregår, med enkelte undtagelser, indenfor normal arbejdstid. Mælk afhentes hver anden dag, normalt i tidsrummet 21.00-22.00.

Fra Vester Herrupvej er der for nuværende to til- og frakørselsveje til husdyrbruget. Ansøger ønsker at etablere en ny vej hertil. Den ønskede vejføring fremgår af bilag 1. Ansøger ønsker med den påtænkte nye vejføring at opnå bedre oversigtsforhold ved udkørsel på Vester Herrupvej af hensyn til trafikikkerheden. Den nuværende udkørsel på Vester Herrupvej ligger tæt på en kurve mod vest, der ikke er hensigtsmæssig for hverken trafikanter på vejen eller for tunge, langsomt kørende transporter, der svinger ud på vejen fra husdyrbruget. Der ansøges herom til Trafik og Park, Holstebro Kommune. Hvis der opnås tilladelse til etablering af til- og frakørselsvejen, vil stort set alle transporter, som vedrører husdyrbruget, fremover ske ad denne vej i stedet for ad de eksisterende til- og frakørselsveje. Naboejendommen, Vester Herrupvej 6, ligger tæt på de eksisterende til- og frakørselsveje, men hvis den ønskede til- og frakørselsvej tillades, vil naboejendommen ikke blive berørt i nær samme omfang som med den nuværende til- og frakørselsvej.

Transportveje for husdyrgødning og øvrige transporter vil foregå ad de veje, der er indtegnet på bilag 4. Det estimerede antal transporter per år og transporttype er sammenstillet i tabel 10.

Tabel 10. Oversigt over transporttype og antal årlige transporter.

Type	Antal transporter pr. år		Ændring %	Tidsrum klokkeslæt
	Før udvidelse	Efter udvidelse		
Afhentning af mælk	183	183	0	21-22
Kreaturer til/fra ejendommen	20	40	+100	06-17
Dyr til destruktion	10	12	+ 20	12-16
Indkøbte foderstoffer	30	35	+ 17	07-17
Grovfoder	550	700	+ 27	06-20
Halm	8	10	+ 25	06-20

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Type	Antal transporter pr. år		Ændring %	Tidsrum klokkeslæt
	Før udvidelse	Efter udvidelse		
Husdyrgødning, traktor á 20 ton	160	200	+ 25	07-20
Handelsgødning	4	4	0	08-16
Kemikalier	2	2	0	08-16
Brændstof	4	5	+ 25	08-16
Dyrlæge	50	70	+ 40	hele døgnet
Andre (erhvervsaffald)	26	26	0	07-16
Antal transporter i alt	1.047	1.287	+ 23	

Transporter med egne produkter, såsom foder og husdyrgødning, vil normalt ikke passere gennem samlet bebyggelse. Udefra kommende hjælpestoffer vil i en del tilfælde passere igennem Herrup. Disse transporter udgør dog ikke nogen stor stigning i antallet af transporter til husdyrbruget. Transporter med dyr, grovfoder og husdyrgødning er de transporttyper, der øges væsentligt i forbindelse med udvidelsen. Det samlede antal transporter ad offentlig vej stiger 23 % (tabel 10) og udvidelsen i dyreenheder er på 23 %. Antallet af transporter vurderes ikke at ligge over, hvad man kan forvente.

En del af husdyrgødningen kan transporteres direkte ud i marken, uden at der skal anvendes offentlig vej. For de øvrige marker gælder, at transporter med husdyrgødning foregår af nærmeste offentlige vej (bilag 4). Transporter med husdyrgødning foregår med traktor og vogn. Transport af husdyrgødning til gylleaftalearealer øst for husdyrbruget foregår gennem Herrup by (bilag 4). Der er tale om et begrænset antal marker, der tilgås gennem landsbyen. Jvf. Miljøklagenævnets afgørelser, blandt andet MKN-130-00160 og MKN-130-00087, betragtes landzone som landbrugets erhvervsområde, hvorfor beboere i landzone må acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug. Miljøklagenævnet bemærker endvidere, at færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. Bekendtgørelsen nr. 1152 af 23/11 2006 om husdyrhold og arealkrav fastsætter krav om, at transport af husdyrgødning over en vejafstand på mere end 10 kilometer fra husdyrproduktionsanlægget, skal foregå med lastbil eller et påhængskøretøj hertil. Under transporten skal flydende gødning opbevares i lukkede tanke og fast gødning skal overdækkes. Dette er for nærværende ikke aktuelt for husdyrbruget, da der maksimalt er 2,2 kilometer til de marker, der ligger længst væk fra husdyrbruget. Det er oplyst, at transport til og fra husdyrbruget generelt foregår indenfor normal arbejdstid (tabel 10).

Transporten med husdyrgødning til gylleaftalearealerne kan foregå ad alternativ vej, hvilket dog medfører en længere transportvej og færdsel ad Viborgvej, der i forvejen er en tung trafikeret vejstrækning. Samlet vurderes det, at det i begrænset omfang er nødvendigt at transportere husdyrgødning gennem Herrup for at tilgå gylleaftalearealerne ved Tophøjvej (bilag 4). Der stilles vilkår om, at transport af husdyrgødning til øvrige marker, hvor det kan lade sig gøre at passere udenom bymæssig bebyggelse, skal foregå udenom bymæssig bebyggelse.

Beboere langs de viste transportveje (bilag 4) og tilstødende veje, som anvendes til transport, må således forvente at opleve et øget antal transporter til og fra husdyrbruget. I det transporterne normalt foregår i dagtimerne og ikke har karakter over, hvad der er normalt forekommende for lastvogne og traktorer, forventes transporterne ikke at medføre væsentlige gener for omboende. Ved hensynsfuld kørsel til og fra husdyrbruget kan støj, støv og

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

rystelser herfra minimeres. For at mindske gener skal transport primært foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset. Der stilles vilkår herom.

Herudover skal det bemærkes, at ved tilsvining af offentligt tilgængelige veje i forbindelse med arbejdskørsel, skal der opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørslens ophør, jvf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed herfor, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

BAT i forbindelse med transport er blandt andet:

- at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel,
- at transport primært foregår indenfor normal arbejdstid.

Det vurderes, at transport til og fra husdyrbruget kan foregå uden væsentlige miljømæssige gener for omboende, ved overholdelse af gældende lovgivning og de stillede vilkår, samt at kravet om BAT er overholdt.

STØJ

Den primære støjkilde i forbindelse med husdyrbruget kommer fra transporter til og fra husdyrbruget, markarbejde i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, høst, ensilering samt sammenkøring af græs.

Transporter til og fra husdyrbruget foregår hovedsageligt i dagtimerne, dog undtaget tankvognen, der afhenter mælk. Udbringning af husdyrgødning vil ske i hele vækstperioden, dog overvejende i perioden marts-juni. Ensilering forekommer fra medio maj til slutningen af vækstsæsonen, mens høst forekommer i perioden fra juli til september.

Den sekundære støjkilde stammer fra selve produktionsapparatet, fra vakuumpumper, kompressorer, blanding af foder, indblæsning af foder, korntørringsanlæg, ventilationsanlæg og ved udmugning i kalvestald.

Støj fra malkeanlæg forekommer dagligt i tidsrummet 05.30-08.00 og 16.00-18.00. Ventilatorer i kalvestald er i kontinuerlig drift. Fuldfoderblanderen er aktiveret udendørs ved ensilageplads ca. ½ time dagligt i tidsrummet 10.00-11.00. Ved udmugning er minilæsser aktiveret ca. hver 3. måned om formiddagen. Gylleomrøring forekommer kun 2 gange årligt á 1 times varighed.

Ovenstående driftsperioder søges i størst muligt omfang reduceret og driften forekommer overvejende indenfor normal arbejdstid. Der har aldrig været klager over støj fra husdyrbruget.

Husdyrbrugets nærmeste naboer er Vester Herrupvej 6 og Vester Herrupvej 8. Støj fra husdyrbruget forventes ikke at være eller blive til væsentlig gene for de omboende, eftersom de lovpligtige afstandskrav er overholdt, og støjklilderne fra husdyrbruget ikke ligger ud over, hvad der kan forventes for et husdyrbrug af denne type.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Der findes ingen generelle regler for det maksimale støjniveau fra husdyrbrug i landzone. Miljøstyrelsen har angivet en række vejledende støjgrænser for virksomheder i det åbne land. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen, og det faktuelle støjniveau kendes derfor ikke, og kan ikke sammenholdes med de vejledende støjgrænser. For at imødekomme eventuelle støjgener for naboer fastsættes derfor vilkår om, at de vejledende støjgrænser skal overholdes. Såfremt der skulle opstå gener for omboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/beregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes.

For de beskrevne støjkloder vurderes det, at kravet om BAT er opfyldt, ved almindelig anvendelse af det pågældende materiel m.m. og via de stillede vilkår.

Såfremt der ændres ved eksisterende stalde eller anlæg, der kan medføre ændring i støjniveauet for omboende, skal ændringen vurderes i henhold til principperne for BAT.

STØV

I forbindelse med levering af kraftfoder og mineraler samt ved håndtering af halm og strøelse kan der opstå støvgener, hvilket dog er af begrænset omfang. Det vurderes dog primært at være lokalt på husdyrbruget, og dermed ikke en væsentlig gene for omboende eller trafikanter. Støvgener må påregnes i kortere perioder i forbindelse med høstarbejdet, og i tørre perioder kan der forekomme støv fra husdyrbruget ved færdsel med køretøjer og transporter til og fra husdyrbruget. Der vurderes dog ikke at være tale om støvgener af væsentlig karakter, som ligger udover det forventelige. Der har ikke været klager over støvgener fra husdyrbruget.

Den væsentligste støvkilde vurderes at opstå ved kørsel på grusvej til og fra husdyrbruget, især i tørre perioder. Idet der sker en stigning i antallet af transporter, må det forventes, at støvgener herfra øges. Den nuværende til- og frakørselsvej til husdyrbruget søges flyttet mod vest, således at færdselen til og fra husdyrbruget flyttes ca. 50 meter mod vest. Transporter til og fra husdyrbruget vil, med den eventuelt fremtidige til- og frakørselsvej til husdyrbruget, ikke generere støvgener fra grusvej, der kan genere naboen på Vester Herupvej 6. Generelt kan eventuelle støvgener reduceres ved hensynsfuld kørsel.

Idet antal transporter øges i forbindelse med udvidelsen, stilles vilkår til sikring af omboende mod væsentlige støvgener fra husdyrbrugets drift. Det er Holstebro Kommune, der afgør, hvad der er væsentlige gener.

Det vurderes, at kravet om BAT er opfyldt ud fra ovenstående.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

LYS

Der er udendørs belysning på gårdspladsen, som automatisk tænder. Belysningen slukkes automatisk i tidsrummet 24.00-05.00. Lyskilden er lavenergipærer placeret på facaden til løsdriftsstalden (bilag 2). Ansøger oplyser, at der ikke er fjernvirkning fra lyskilderne.

I løsdriftsstalden er lyset tændt i tidsrummet 05.30-22.00. Hvis udefra kommende lys er tilstrækkelig slukkes lyset automatisk. Om natten er der kun vågebelysning.

Det vurderes, at lys ikke vil give anledning til væsentlig gene for nærmeste nabo, idet der er træer mellem nabobeboelsen og husdyrbruget. Desuden er udendørsbelysningen slukket om natten. Videre vurderes det, at lyset fra husdyrbruget ikke vil medføre gener for forbipasserende.

SPILDEVAND

Spildevand, herunder husholdnings- og processpildevand fra husdyrbruget håndteres som angivet i tabel 11. Afløbsplan fremgår af bilag 5.

Tabel 11. Oversigt over spildevandstype og håndtering.

Spildevandstype	Håndtering
Tagvand	Fra løsdriftsstalden ledes tagvandet til faskiner. Nedsiver overfladisk fra øvrige bygninger
Overfladevand	Afledes til omgivelser + riste, der bortleder til mark 4-0
Afløb fra plansiloer inkl. forplads	Ledes til sprinkleranlæg
Afløb fra befæstet areal foran tørfoderoplag	Ledes til fortank
Møddingsplads (vaskeplads)	Ledes til fortank
Vaskevand fra stalde	Ledes til gyllekanaler
Vaskevand fra malkeanlæg og mælketank	Ledes til gyllekanaler
Malkerumsspildevand	Ledes til gyllekanaler
Husspildevand	Septiktank og sivedræn

Forhold omkring ejendommens husspildevand reguleres ikke i denne godkendelse. I forbindelse med revision af kommunens spildevandsplan, kan ejendommen eventuelt blive pålagt at forbedre spildevandsforholdene på ejendommen.

Vaskevand fra stalde og malkeum samt afløb fra møddingsplads

Det er oplyst, at vaskevand fra stalde m.v. udgør 500 m³ og vask af maskiner og markredskaber udgør 10 m³, som er inkluderet i beregningen af opbevaringskapaciteten for husdyrgødning. Fra malkeum, vask af stalde og møddingsplads ledes spildevand via gyllekanaler og/eller fortank til gyllebeholder.

Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder eller gyllesystemet. Udbringning skal ske jvf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Afløb fra plansiloer

Afløb fra befæstet areal foran tørfoderoplæg, i overdækket silohus, ledes til fortank. I forbindelse med udvidelsen etableres sprinkleranlæg til udsprinkling af spildevand fra plansiloer og forplads. Der laves en samlebrønd på 30 m³ til opsamling af vandet, som udsprinkles som beskrevet i afsnit om 'Ensilage'.

Tagvand

Der er tagrender på løsdriftsstald, men ikke på kalvestald og maskinhus. Tagvandet fra løsdriftsstalden ledes til faskiner (bilag 5). Øvrigt overfladevand, herunder tagvand fra kalvestald og maskinhus, nedsiver overfladisk eller ledes via riste til nedsivning på mark 4-0 nord og øst for staldanlæggene (bilag 5). Der er ikke dræn på husdyrbrugets arealer.

Vandbesparende foranstaltninger

Ansøger er bevidst om ressourcebesparende tiltag, og der er således fokus på reduktion af vandspild ved almindelig vedligeholdelse af drikkekar m.m.

På baggrund af ovenstående vurderes det samlet set, at forhold omkring spildevand opfylder kravet om BAT og i øvrigt ikke vil give anledning til væsentlig forurening eller gener. Der stilles ikke vilkår vedrørende spildevandsforholdene.

SKADEDYR

Rotter

Husdyrbruget er tilmeldt kommunal rottebekæmpelsesordning, der besøger husdyrbruget efter behov. Der er opsat godkendte rottekasser, som tilses løbende. Forebyggende foranstaltninger er rengøring og renholdelse af stalde og omkring foderoplæg for foderrester m.v.

Fluer

Forebyggelse af flueproblemer foregår med kemisk bekæmpelse i dybstrøelsesmåten mod fluelarver.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, da husdyrbruget, i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, er forpligtet til at sikre, at bygninger bliver fornuftigt vedligeholdt, og fremtræder i gennemført renholdt stand, så rotternes leveduligheder på husdyrbruget begrænses mest muligt. Dette betyder, at husdyrbruget skal sikre, at affald eller foder ikke er tilgængeligt for eksempelvis rotter, undgå rod på husdyrbruget og kontrollere rottesikringen ved døre, vinduer, rørgennemføringer og ventilationsåbninger, riste, lyskasser, skakte etc., bevoksninger, eventuelt rumure, tagkonstruktioner, facaden generelt, kloaksystemets tilstand samt anmelde rotter og rette sig efter påbud meddelt af kommunalbestyrelsen.

Fluegener kan forebygges ved at holde en god hygiejne på husdyrbruget, særligt i stalde og omkring foderopbevaring. Effektiv fluebekæmpelse i staldene er betinget af en god staldhygiejne og fjernelse af gødnings- og foderrester, så fluerne ikke har mulighed for at yngle heri. I Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier for bekæmpelse af fluer på

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

gårde med husdyrbrug, er forskellige metoder til forebyggelse og bekæmpelse gennemgået.

Såfremt husdyrbruget skulle give anledning til fluegener for omboende, stilles der vilkår om, at Holstebro Kommune kan forlange, at der føres en journal over fluebekæmpelsen.

DRIFTSFORSTYRELSE ER UHELD

Ved håndtering af olie, kemikalier og gylle er der en potentiel risiko for forurening ved spild eller udslip som følge af driftsforstyrrelser eller uheld.

Håndtering af olie

Dieselolietanken og tønder er placeret på fast bund i maskinhuset (bilag 2), indenfor port, men i god afstand fra portåbning, så eventuel påkørsel er minimeret. Ved eventuel lækage, vil olien flyde ud på betongulvet, hvor spåner er til rådighed for opsamling af spild.

Skift af oliefilter finder sted på husdyrbruget. Oliefiltere afdrypper og opbevares i åben plastbeholder indtil bortskaffelse. Der stilles vilkår om, at oliefiltere skal opbevares i egnet beholder, med tætsluttende låg, på tæt bund og uden mulighed for afløb til overfladevand, jord eller grundvand.

Håndtering af kemikalier

Kemikalielager opbevares i fryser i maskinhus uden afløb, hvorved fare for spild og udledning til jord undgås. Påfyldning af kemikalier foregår på møddingspladsen, hvor eventuelt spild løber til fortank.

Håndtering af gylle

Overpumpning af gylle fra fortank og fra løsdriftsstald til gyllebeholder sker manuelt med elpumpe. På elpumpen ved løsdriftsstald er der monteret en timer, således at pumpen stopper automatisk efter en time. Ansøger oplyser, at han forinden overpumpning af gylle til gyllebeholderen sikrer sig, at der er den fornødne kapacitet heri. Fra løsdriftsstald etableres rørforbindelse til den nye gyllebeholder, og overpumpning af gylle vil foregå som i den nuværende drift. Risikoen for forurening, hvis pumperne startes utilsigtet er begrænset til det tidspunkt, hvor gyllebeholderne er helt fyldt lige før udbringning af gyllen. Der er luftindtag i toppen af overføringsrøret, og det er dermed forsøgt sikret, at der ikke kan ske tilbageløb.

Holstebro Kommune vurderer, at en væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Der stilles vilkår om, at pumper, der pumper gylle fra fortank til gyllebeholder og fra løsdriftsstald til gyllebeholder, skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Herudover stilles vilkår om, at overpumpning altid skal ske under opsyn. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det vurderes, at ovenstående tiltag er med til at sikre, at der ikke pumpes meget store mængder gylle ud af beholderen ved et uheld, og at risikoen for udslip af store mængder gylle, ud af beholderne, dermed minimeres. Ovenstående sikres ved vilkår.

Gylleudslip

Terrænet omkring gyllebeholderne er forholdsvis plant, hvorfor gyllen vil løbe ud på det tilgrænsende udbringningsareal, mark 2-0, vest for gyllebeholderne. Eventuelt vil gyllen fra den eksisterende gyllebeholder løbe mod øst, hvor det vil løbe i retning mod mark 4-0 (bilag 7). Der er ikke dræn, grøfter, vandløb og søer på de omliggende marker, hvorfor gylleudslip ikke vurderes at udgøre en væsentlig risiko for overfladevand.

Markvandingsboringen, DGU nr. 65.885, ligger sydøst for den eksisterende gyllebeholder, i et læhegn ved tilkørselsvejen mod øst. Grundet terrænforhold, bevoksning omkring gyllebeholderen og markborings placering i et læhegn sydøst for gyllebeholderen, vurderes det umiddelbart, at gylleudslip ikke udgør en væsentlig risiko for grundvandet.

Markvandingsboringen, DGU nr. 65.895 er beliggende ca. 35 meter øst for eksisterende beholder (bilag 3). Ansøger oplyser, at der etableres en ca. halv meter høj vold omkring boringen. Der stilles vilkår til etablering af vold. Herved vurderes det, at et eventuelt gylleudslip ikke udgør en væsentlig risiko for grundvandet.

Strømsvigt

Risikoen for strømsvigt er håndteret ved, at løsdriftsstalden er forberedt til nødstrømsgenerator. Nødstrømsgeneratoren kan anskaffes hos elektrikerens og tilsluttes.

Beredskabsplan

En beredskabsplan kan medvirke til at begrænse skadens omfang ved driftsforstyrrelser og uheld, og derigennem mindske risikoen for forurening, såfremt der skulle ske et uheld, herunder mindre uheld som eksempelvis oliespild, og mere alvorlige hændelser som eksempelvis brand etc. Ved brand kontaktes brandvæsenet, og der informeres om placering af flugtveje ved ankomst til husdyrbruget. Ved fare for forurening med olie, kemikalier, husdyrgødning, ensilagesaft m.v. kontaktes kommunen.

Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå sin bedrift, og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres. I forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse er beredskabsplan udarbejdet af ansøger.

BAT er blandt andet:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan, der skal benyttes i tilfælde af uheld eller lignende på ejendommen,
- at alle, der arbejder på husdyrbruget, er bekendt med beredskabsplanens indhold og véd, hvor den kan findes,
- at beredskabsplanen hænges op synligt flere steder på husdyrbruget,
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til husdyrbrugets drift.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Der stilles vilkår til sikring af ovenstående. Beredskabsplanen er indsendt, og vil efterfølgende blive vurderet af Holstebro Kommune. Beredskabsplanen er ikke færdig før den er skriftligt accepteret af Holstebro Kommune.

RENERE TEKNOLOGI OG RESSOURCESTYRING

Renere teknologi

Renere teknologi sigter blandt andet mod at minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer per produceret enhed, at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer samt at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, blandt andet ved at stille krav, når der købes ind.

På husdyrbruget er der iværksat følgende tiltag for renere teknologi:

El/energi

- Der anvendes naturlig ventilation i løsdriftsstalden.
- Der er etableret dagslysstyring på belysning i staldene.
- Der er etableret natbelysning i løsdriftsstalden, så der bruges mindre strøm i stalden til lys om natten.
- Udendørsbelysning er dagslysstyret eller med bevægelsessensorer. Lyskilden er lavenergipærer.
- Der er etableret varmegenindvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til at opvarme stuehus og til opvarmning af brugsvand i stuehus/driftsbygning.
- Vakuumpumpen til malkeanlægget er frekvensstyret og derved energibesparende.
- Varme fra mælkekølingsanlægget genindvindes og bruges til opvarmning af stuehus og til opvarmning af brugsvand i stuehus/driftsbygning.
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder, til foderblandeanlæg, er indrettet så afstanden medfører færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Vand

- Malkeanlægget genbruger seneste hold rengøringsvand som forskyl ved næste rengøring, hvor såvel vand-, el- og kemikalieforbrug reduceres væsentligt. Malke-/køleanlægget er optimeret til et minimum mht. både el- og vandforbrug. Derudover tilstræbes det generelt at minimere vandforbruget.
- Husdyrbrugets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt og eventuelle lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Ammoniak:

- Der etableres spalteskraber i løsdriftsstalden med skrabning hver 2. time (20 % ammoniakreduktion forventes).

Vand og kemikalier

- Der etableres fast overdækning på ny gyllebeholder.
- Malkeanlæggets vakuumpumpe fra 2002 er oliefri og forurenere dermed ikke med olie.

Management

- Husdyrbrugets medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på husdyrbruget, hvor såvel forbrug af handelsgødning og husdyrgødning dokumenteres.
- I husdyrbrugets driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi og indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på, at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Gødningsopbevaring**
  - Gyllebeholder omrøres kun 2 gange årligt i forbindelse med udkørsel af gylle.
  - Gyllebeholderen er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige 10 års eftersyn.
  - Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 14 dage efter at der igen er gylle i beholderen, er etableret flydelag.
- Gødningsudbringning**
  - Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning.
  - Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
  - Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder m.v.
  - Gyllen nedfældes under normale omstændigheder på sort jord.
  - Gyllen udbringes med slæbeslanger til vintersæd og græs, og skulle det foregå på sort jord nedharves den indenfor 2 timer.
- Fodring**
  - Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring.
  - Der tages analyser af alt grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.
- Staldteknologi**
  - Husdyrbrugets ansvarlige har konstant fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelige i relation til miljø, og der følges løbende med i udviklingen af staldsystemer, der giver den mindst mulige miljøbelastning.

Ressourcestyring

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om, at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Sagt med andre ord drejer det sig om, at minimere forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelser bliver minimeret, under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Forbruget af råstoffer til husdyrproduktionen består primært af foder, vand, el og olie. Desuden er der et forbrug af handelsgødning. Husdyrbrugets ressourceanvendelse før og efter udvidelsen fremgår af tabel 12.

Tabel 12. Husdyrbrugets ressourceanvendelse.

Type	Forbrug før udvidelse	Forbrug efter udvidelsen	Ændring %
El [kWh]	130.000	150.000	+ 15
Vand [m ³]	5.680	6.680	+ 18
Markvanding [m ³]	24.000	24.000	0
Dieselolie [liter]	8.000	8.500	+ 6
Motorolie [liter]	30	30	0
Foder, købt [ton]	600	715	+ 19
Foder, ensilage [ton]	2.700	3.200	+ 19
Halm [ton]	64	77	+ 20
Handelsgødning-N [kg]	6.080	6.080	0
Handelsgødning-P [kg]	538	538	0

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Energiforbrug

Elektricitet anvendes til malkeanlæg, nedkøling af mælk, ventilation i kalvestald, gyllepumper, elhegn, markvanding samt belysning. Energiforbruget øges i forbindelse med udvidelsen, specielt de poster, som direkte er affødt af det øgede husdyrhold. Samlet set anvendes langt den overvejende del af ressourceforbruget på husdyrbruget i forbindelse med grovfoderproduktion og håndtering heraf til husdyrene. Før udvidelsen var elforbruget 130.000 kWh, og det forventes at forbruget stiger i ansøgt drift til ca. 150.000 kWh. Forbruget kan variere en del mellem årene, blandt andet afhængig af behov for at anvende vandingsanlægget.

På et gennemsnitligt kvægbrug anvendes op til 15 % af energiforbruget på mælke-/malkeanlægget. Anlægget skal derfor vurderes løbende med hensyn til vedligeholdelse, rengøring m.v. I godkendelsen stilles derfor vilkår om, at husdyrbrugets malkeanlæg løbende og minimum én gang om året skal gennemgås af servicetekniker med henblik på at sikre, at anlægget kører energimæssigt optimalt. Servicen skal noteres i driftsjournal og kontrolrapport skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden.

Forbruget af dieselolie var før udvidelsen på 8.000 liter, dette forbrug forventes at stige til ca. 8.500 liter, da der skal dyrkes flere marker.

Energibesparende foranstaltninger

Der er ovenlys i kostalden og lyset kan komme ind fra siderne, hvorved dagslyset udnyttes optimalt. Vågebelysning i staldene sparer på energien sammenlignet med almindelig belysning.

Der er etableret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til opvarmning af stuehus og til opvarmning af brugsvand i stuehus og driftsbygning.

Vandforbrug

Der er et vandforbrug på årsplan på ca. 5.680 m³, som dækker alt til driften og privat forbrug. Ud fra normtal for vaskevand til stald, mælketank og maskiner er forbrugt pt. ca. 510 m³, som ikke forventes øget. Til drikkevand er forbrugt pt. ca. 5.000 m³, og det forventes at blive 6.000 m³. Efter udvidelsen forventes et forbrug på i alt 6.680 m³. Differensen går til husholdningen. Ansøger vil ved vedligehold og reovering af drikkekummer m.v. have fokus på at vælge systemer med mindst muligt vandspild.

Gennemsnitlig anvendes ca. 24.000 m³ vand til markvanding. Markerne vandes efter behov, hvorfor forbruget af vand til markvanding vil variere fra år til år.

Energirådgivning

Husdyrbruget er ikke tidligere blevet gennemgået af en energirådgiver. Ansøger oplyser, at energiforbruget er en del af revisorens gennemgang af bedriftens regnskab, herudover registreres vandforbruget.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget minimum hvert femte år gennemgås af en energifaglig person, med det sigte at lønsomme ressourcebesparende teknologier som udgangspunkt løbende indføres på husdyrbruget. Gennemgangen skal foretages første gang senest 1 år efter, at miljøgodkendelsen er meddelt. Der stilles vilkår om, at 5-års lønsomme

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

teknologier som udgangspunkt skal indføres, med mindre der er forhold, der taler for at investeringen med fordel kan udsættes til senere, eller såfremt det på anden måde ikke er proportionalt at indføre tiltagene.

BAT

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT blandt andet følgende:

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på elforbrug og andre energikilder, eventuelt sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent,
- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder handelsgødning,
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås.
- at der anvendes energibesparende belysning,
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt,
- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Samlet vurdering

Generelt bør husdyrbruget registrere forbrug af el, vand og andre ressourcer og være opmærksom på muligheden for besparelse. Der stilles vilkår om løbende registrering af resourceforbruget med henblik på, at der løbende er fokus på at reducere forbruget. Det vurderes, på baggrund af det ansøgte og de stillede vilkår, at husdyrbruget opfylder kravet om BAT for renere teknologi og ressourcestyring.

Varetagelse af hensyn til landskab

De visuelle ændringer, der foretages på husdyrbruget, består i etablering af ny plansilo, ny gyllebeholder samt ny til- og frakørselsvej for transporter til husdyrbruget.

Ved og omkring det nye vejanlæg vil der blive etableret skærmende beplantning. Husdyrbrugets anlæg ligger tilbagetrukket fra vejen, og der er beplantning omkring anlægget fra syd, øst og vest. Den nye gyllebeholder opføres sydvest for husdyrbrugets anlæg, og i tilknytning til eksisterende gyllebeholder og øvrige anlæg (bilag 1). Gyllebeholderens elementer er 2 meter over terræn. Der etableres fast overdækning af gyllebeholderen i form af teltoverdækning; med 15 graders hældning på teltdugen bliver højden over terræn i alt ca. 7 meter, og med 20 graders hældning bliver der i alt ca. 8,5 meter over terræn. Mod syd og øst vil gyllebeholderen være delvist sløret af den eksisterende beplantning, dog vil teltoverdækningen blive synlig uanset beplantning. Der etableres beplantning omkring gyllebeholderen mod vest. Den nye plansilo etableres i tilknytning til de eksisterende plansiloer mod nord, hvorfor denne ikke vil være synlig i landskabet for omboende og for forbi-passerende.

Etablering af teltoverdækning på ny gyllebeholder vurderes ikke at være til gene i forhold til naboers udsyn. I nærområdet vil etablering af teltoverdækning på ny gyllebeholder dog udgøre en visuel ændring i landskabet.

Landskabet umiddelbart omkring husdyrbruget er ikke udpeget som landskabeligt interesseområde i Regionplan 2005. Der ligger flere områder udpeget som landskabeligt interes-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

seområde i nærområdet, det nærmeste ligger 85 meter øst for husdyrbruget. Relevante udpegninger vedrørende landskabelige forhold fremgår af bilag 6.

Mark nr. 23-0, der anvendes til afgræsning, er beliggende i et fredet område 'Stampestrømmen og Mundbjerg' (bilag 6), hvilket dog ikke har nogen betydning i forhold til arealets anvendelse til græssende kreaturer.

Langs det sydlige og østlige skel til mark obj-40 findes diger (bilag 6). Digerne er beskyttede jvf. museumslovens § 29a. Ifølge museumsloven skal sten- og jorddiger beskyttes mod tilstandsændringer. Der må således ikke ske tilstandsændringer uden forudgående dispensation. Tilstandsændringer kan eksempelvis være at fjerne diget eller dele af diget. Under forudsætning af at digerne bevares, vurderes det, at den fremtidige drift på husdyrbruget ikke påvirker digerne.

Ved gylleaftalearealet obj-47 findes et fredet fortidsminde (bilag 6). Gravhøjen er, jvf. § 29 f i museumsloven, beskyttet af en 2 meter beskyttelseszone, målt fra gravhøjens fod, hvor der ikke må foretages jordbehandling, gødskes eller tilplantes. Der stilles ikke skærpede vilkår.

Holstebro Kommune har ikke kendskab til øvrige beskyttelseslinier, fredninger, kirkezoner eller kulturhistoriske områder i nærheden af husdyrbruget, som er til hinder for det ansøgte.

Det vurderes, at hensynet til de landskabelige værdier er tilstrækkeligt varetaget i det ansøgte projekt, idet de nye anlæg (vej, gyllebeholder og plansilo) etableres i tilknytning til de eksisterende bygninger og således ikke vil medføre væsentlig forringelse af de landskabelige værdier. Der stilles derfor ikke skærpede vilkår vedrørende landskabelige forhold. Der stilles dog vilkår om, at anlæggelse af vej og etablering af gyllebeholder finder sted som beskrevet i supplerende oplysninger til ansøgning, således at der etableres slørende beplantning ved og omkring ny vej og omkring ny gyllebeholder mod vest.

Ophør af husdyrbruget

I forbindelse med eventuelt ophør af husdyrproduktionen, er det oplyst i ansøgningen, at diverse lagre vil blive tømt og rengjort, under hensyntagen til de regler, der gælder på det tidspunkt.

Ved overdragelse eller ved ophør af husdyrbrugets aktiviteter skal tilsynsmyndigheden orienteres inden for 14 dage.

Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes og indholdet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt driftsbygningerne ikke er nødvendige eller brugbare til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve, at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Husdyrbrugets udbringningsarealer

DRIFT AF HUSDYRBRUGETS AREALER

Udbringningsarealerne modtager husdyrgødning fra husdyrbruget på Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup. Herudover søges om tilførsel af husdyrgødning fra anden bedrift svarende til 3,50 DE.

Husdyrgødningen er sammensat som vist i tabel 13. Der stilles vilkår om den maksimale mængde og sammensætning af udbragt husdyrgødning på udbringningsarealerne, jvf. tabel 13, eftersom dette ligger til grund for de beregninger, ansøgningen er vurderet ud fra.

Tabel 13. Husdyrgødningstyper og næringsstofsammensætning til udbringning på udbringningsarealerne.

Besætning	Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup	Kvæggylle	15.271	2.538	168,64
Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup	Kvægdybstrøelse	1.470	172	14,52
Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup	Hestedybstrøelse	32	6	0,29
Afsat ved afgræsning	Hestemøg	14	3	0,14
Tilført husdyrgødning	Kvæggylle	319	52	3,50
I alt		17.106	2.771	187,09
Fraført husdyrgødning	Kvæggylle	1.820	302	20,00
Fraført husdyrgødning	Kvæggylle	2.730	454	30,00
I alt		21.656	3.527	237,09

På Vester Herrupvej 4 afgræsses 7,24 ha ekstensivt udenfor udbringningsarealet, svarende til 6,0 DE i kvæg.

Husdyrbruget råder over et samlet udbringningsareal (ejet og forpagtet) på 81,55 ha, herunder udgør de forpagtede udbringningsarealer 23,49 ha. Derudover er der indgået skriftlige aftaler om overførsel af husdyrgødning for 44,81 ha. Udbringningsarealernes beliggenhed og fordeling fremgår af bilag 7 og tabel 14.

Der er indgået to aftaler om afsætning af husdyrgødning på henholdsvis 20,00 DE og 30,00 DE i kvæggylle, jvf. tabel 13. Kvæggyllen afsættes til udbringningsarealer tilhørende ejendommene Herrupvej 4 og Tophøjvej 13, 7830 Vinderup. Det er vurderet, at arealerne tilhørende Søren Trabjerg Hedegaard, Herrupvej 4, 7830 Vinderup, og Arne Mundbjerg Nielsen, Tophøjvej 13, 7830 Vinderup, ikke er godkendelsespligtige efter husdyrloven, da der blandt andet hverken er fosforklasse, nitratklasse eller grundvandssårbar områder på arealerne. Endvidere vurderes det, at afsætning af husdyrgødning på de pågældende arealer ikke vil medføre væsentlig miljøpåvirkning. Dette er gennemgået nærmere under de respektive afsnit og fosfor og nitrat under 'Natura 2000-områder'.

Husdyrgødningen skal udbringes på udbringningsarealerne, der fremgår af tabel 14. Herunder fremgår arealstørrelse for de enkelte marker og ejerforhold. Udbringningsarealernes beliggenhed fremgår af bilag 7.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Tabel 14. Oversigt over arealstørrelse og ejerforhold for de udbringningsarealer, der indgår i miljøgodkendelsen.

Mark nr.	Areal (ha)	Type	Ejerforhold
1-0	6,03	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
2-0	7,43	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
4-0	3,09	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
4-1	1,08	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
5-0	2,66	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
6-0	5,39	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
7-0	1,46	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
7-1	2,30	Ejet – afgræsning	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
8-0	3,08	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
12-0	5,02	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
13-0	5,36	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
14-0	3,07	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
15-0	0,96	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
16-0	0,73	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
26-0	2,21	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
27-0	5,27	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
28-0	7,18	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
23-0	4,94	Forpagtet - afgræsning	Kurt Hallum, Bjergbyvej 19, 7830 Vinderup
29-0	13,10	Forpagtet	Leif Nygård, Vester Herrupvej 14, 7830 Vinderup
Obj-40	7,62	Forpagtet	I/S Hedegaard v/ C. B. Pedersen og N. K. Damsgaard, Baunebakken 12, 7830 Vinderup
Obj-44	19,07	Gylleaftale	Søren Trabjerg Hedegaard, Herrupvej 4, 7830 Vinderup
Obj-47	25,74	Gylleaftale	Arne Mundbjerg Nielsen, Tophøjvej 13, 7830 Vinderup
I alt	7,24	Afgræsningsareal*	
I alt	126,36	Udbringningsareal	

* Ekstensiv afgræsning udenfor udbringningsarealet.

I henhold til husdyrlovens § 17, stk. 3 og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen §§ 15 og 16, må der ikke ske ændringer i udbringningsarealet eller indgås aftaler om udbringning af husdyrgødning på tredjemands arealer uden forudgående godkendelse fra godkendelsesmyndigheden. Der må ikke modtages slam eller andet affald med næringsstofindhold til udbringning på marker eller lignende.

I miljøgodkendelsen indgår arealspecifikke vurderinger. Der vil derfor i miljøgodkendelsen blive stillet vilkår om, at husdyrbruget, i forbindelse med indgåelse af aftaler om overførsel af husdyrgødning, der ikke er omfattet af en selvstændig arealgodkendelse, skal kunne dokumentere, at husdyrgødningen udbringes på de aftalearealer, der er indskrevet i overførselsaftalen. Dette betyder i praksis, at der ikke må udbringes husdyrgødning på de omhandlede arealer fra et eventuelt dyrehold på den modtagende ejendom, eller kan indgås andre overførselsaftaler på de anmeldte udbringningsarealer, såfremt harmonitrykket på de pågældende arealer er fuldt udnyttet.

Der stilles vilkår om, at den modtagne mængde kvæggylle, svarende til 3,50 DE, kan erstattes med anden husdyrgødningstype, såfremt husdyrgødningen ikke indeholder større næringsstofmængder end den ansøgte kvæggylle, jvf. tabel 13.

Harmonikrav

I husdyrgødningsbekendtgørelsens stilles der krav om et bestemt forhold mellem det areal, der kan anvendes til udbringning af husdyrgødning på bedriften, og den mængde husdyrgødning, der udbringes (harmonikrav). På en landbrugsbedrift, hvor mindst 2/3 af hus-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

dyrholdet er kvæg, må der i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens § 27, stk. 3 udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 DE/ha pr. planperiode (1. august – 31. juli), når driften af arealerne sker i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 2.

På husdyrbruget udbringes husdyrgødning svarende til 187,09 DE i kvæg og hest på de ejede og forpagtede udbringningsarealer. For at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens harmonibestemmelser (forholdet mellem størrelse af dyrehold og udbringningsareal) skal der være et udbringningsareal på minimum 81,34 ha. Der er 81,55 ha til rådighed, hvorfor det generelle harmonikrav er opfyldt.

Gylleaftalen med Søren Trabjerg Hedegaard, Herrupvej 4, udgør 19,07 ha, og gylleaftalen med Arne Mundbjerg Nielsen, Tophøjvej 13, udgør 25,74 ha. Med afsætning af henholdsvis 20,00 DE og 30,00 DE giver det et harmonitryk på henholdsvis 1,05 DE/ha og 1,17 DE/ha for de respektive gylleaftaler. Husdyrgødning overført ved gylleaftale må udbringes med 1,4 DE/ha, og harmonikravet er dermed overholdt for de to gylleaftaler, forudsat at der ikke udbringes anden husdyrgødning på arealerne.

Der stiles vilkår om, at husdyrgødning, som overføres til Herrupvej 4 og Tophøjvej 13, kun må udbringes på de pågældende arealer, som fremgår af ansøgningen. De pågældende arealer fremgår af bilag 7.

Arealkrav i henhold til landbrugsloven

Landbrugsejendomme skal opfylde landbrugslovens krav om egne arealer. Det ejede areal skal udgøre en vis andel af det beregnede harmoniareal. Jvf. bekendtgørelse nr. 1152 af 23. november 2006 om husdyrhold og arealkrav m.v. skal der være et jordtilliggende på minimum 29,10 ha, hvilket vurderes som værende opfyldt. Jordbrugskommissionen er myndighed, og når Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er opfyldt, foretager Holstebro Kommune sig ikke videre i sagen. Det er derfor ansøgers ansvar, at eventuelle tilladelser eller lignende indhentes ved Jordbrugskommissionen.

BAT

BAT i forhold til udbringningsarealer er blandt andet, at den producerede husdyrgødning afstemmes med udbringningsarealerne, afgrødernes gødningsbehov og i forhold til anvendt mængde og type af handelsgødning. Dette sikres, ifølge Holstebro Kommunes vurdering, ved gældende lov. Håndtering og udbringning af husdyrgødning vurderes i øvrigt at overholde bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. På baggrund heraf vurderes det, at kravet om BAT er opfyldt for udbringningsarealerne.

Dokumentation

Til sikring af ovenstående stilles vilkår om, at der til enhver tid, over for Holstebro Kommune, skal kunne fremlægges diverse planer, afregninger, regnskaber eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen. Ved indgåelse af aftale om forpagtning af jord og/eller overførsel af husdyrgødning skal der til stadighed foreligge skriftlige aftaler.

UDSKIFTNING AF UDBRINGNINGSSAREALER

Alle ændringer i udbringningsarealer skal godkendes af Holstebro Kommune. Anmeldelse af udskiftning af bedriftens udbringningsarealer, eller udskiftning af markarealer hos tredjemand til udbringning af husdyrgødning, skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse 1. august. Kommunalbestyrelsen skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der skiftes ud. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Holstebro Kommune har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. oktober.

SÆDSKIFTE

Det er i ansøgningen angivet, at ejede og forpagtede udbringningsarealer drives efter et K12-standard-sædskefte, som svarer til referencesædskeftet. Kvægbrug omfattet af bilag 2 i husdyrgødningsbekendtgørelsen (harmonikrav på 2,3 DE/ha) har helt specielle krav til sædskefte og driftspraksis. Der kan derfor ikke anvendes ændrede sædskefter som virkemiddel for mindre udvaskning, dog kan der anvendes flere efterafgrøder end kravene. Da sædskeftet således ikke er anvendt som virkemiddel, stilles ikke krav til sædskeftet.

UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

Husdyrgødningen udbringes hovedsageligt i foråret. I ansøgningsmaterialet er det angivet, at gyllen nedfældes til al vårsæd og til græs fra og med 2. slæt. Gyllen udbringes med slæbeslanger på resterende marker. Dybstrøelsen udbringes i foråret med møgspredere og nedpløjes umiddelbart efter udbringning.

Bynære udbringningsarealer

Husdyrgødning må ikke udbringes lørdage, søndage og helligdage på arealer nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, jvf. husdyrgødningsbekendtgørelsen. En mindre del af gylleaftalearealerne obj-47 ligger indenfor 200 meter til et område, der i lokalplan er udlagt til boligformål ved Herrup.

Udbringning skal tilrettelægges, så det i bolignære områder sker under hensyntagen til naboer i overensstemmelse med god landmandspraksis. Det vil sige enten ved direkte nedfældning eller ved nedpløjning umiddelbart efter udbringning, samt at opmærksomheden rettes på vindretningen i forhold til nabobeboelser og tidspunktet for udbringningen.

Transport

Husdyrbrugets udbringningsarealer er primært beliggende i to områder. Et område omkring husdyrbrugets anlæg vest for Herrup, og et område øst for Herrup (bilag 7). Der vil forekomme transport med husdyrgødning gennem Herrup til gylleaftalearealerne øst for Herrup. Omfanget af transporten er beskrevet i afsnit herom under anlægsdelen.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

BAT ved udbringning

BAT til minimering af lugtemission ved udbringning af husdyrgødning er blandt andet:

- at man anvender BAT med hensyn til de maskiner, man anvender til udbringning, og om nødvendigt nedpløjning af husdyrgødningen,
- at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber, at udbringe husdyrgødningen under ideelle vejrforhold, det vil sige køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.

Samlet vurdering

Holstebro Kommune vurderer generne, trafikale og lugtmæssige, fra udbringning af husdyrgødning fra husdyrbruget, som begrænsede, idet der er tale om udbringning over en begrænset tidsperiode.

Udbringning skal dog tilrettelægges, så det i bolignære områder sker under hensyntagen til naboer i overensstemmelse med god landmandspraksis. Det vil sige enten ved direkte nedfældning eller ved nedpløjning umiddelbart efter udbringning, samt at opmærksomheden rettes på vindretningen i forhold til nabobeboelser og tidspunktet for udbringningen.

Det vurderes, at gødningshåndteringen ifølge gældende lovgivning og ansøgningen lever op til BAT. Det vurderes, at der ikke er behov for yderligere skærpelse af husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler for udbringning.

AMMONIAKBELASTNINGEN VED UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

Siden den 1. august 2007 har det været et generelt krav, at flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og græsmarker beliggende i en afstand under 1.000 meter fra de naturarealer, der er omfattet af "bufferzonereglen". Naturområderne er 1) højmoser, lobe-liesøer, heder større end 10 ha, overdrev større end 2,5 ha, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder, 2) heder, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, 3) overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder samt 4) ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde, hvad enten der er tale om Natura 2000, § 7- eller § 3-beskyttet natur, er en geografisk begrænset problematik. Det er pt. ikke muligt at beregne den eksakte ammoniakpåvirkning af udbragt husdyrgødning på et naturområde. I værste fald forventes der i en afstand på 100 meter fra markkanten ikke påvirkninger over 1 kg N/ha. I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Den reelle påvirkning vil afhænge af udbringningsform, temperatur, vindforhold etc. i det enkelte år. Såfremt kommunen vurderer, at udbringningsarealer, der grænser op til naturområder, som er følsomme for ammoniakpåvirkninger, kan have væsentlige negative miljøpåvirkninger, skal der stilles skærpede krav om eksempelvis nedfældning inden for en vis afstand til naturområdet eller etable-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

ring af randzone, hvor husdyrgødning ikke må udbringes. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha.

Bufferzoner (I og II) om § 7-naturtyper

Udbringningsarealerne, mark nr. 7-0, 14-0, 15-0 og 16-0, dele af mark nr. 12-0 og 13-0, samt gylleaftalen obj-47 er beliggende nærmere end 1.000 meter fra naturarealer omfattet af § 7. Der er krav om nedfældning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker i bufferzonen. Fra 2011 er der et generelt krav om, at alt flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og på græsmarker. Markernes beliggenhed i relation til § 7-beskyttede naturtyper og bufferzoner omkring disse fremgår af bilag 8.

Holstebro Kommune vurderer, at de omliggende naturområder ikke vil påvirkes væsentligt negativt, som følge af udbringning af husdyrgødning på husdyrbrugets arealer. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets udbringning af husdyrgødning, ifølge gældende lovgivning, opfylder kravene til BAT i henhold til BREF-dokumentet. Det vurderes, at der ikke er behov for at skærpe husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler for udbringning.

NITRAT – FORURENING AF GRUNDVAND

Udbringningsarealerne, obj-40, mark nr. 26-0 og størstedelen af mark nr. 27-0 og 28-0 ligger indenfor område med særlige drikkevandsinteresser og nitratfølsomt indvindingsopland. En meget lille del af mark nr. 13-0 ligger indenfor vandindvindingsopland til Herrup Vandværk. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til grundvandsområder fremgår af bilag 9.

En lille del af mark nr. 23-0 ligger indenfor indvindingsopland til Herrup Vandværk, arealet anvendes som afgræsningsareal, og er dermed ikke en del af husdyrbrugets udbringningsarealer.

De resterende udbringningsarealer ligger udenfor område med særlige drikkevandsinteresser, nitratfølsomt indvindingsopland, vandindvindingsopland til et vandværk og hygiejnezone til vandværksboringer.

Der vurderes i det følgende kun på mark nr. 13-0, 26-0, 27-0, 28-0 og obj-40, da risiko for forurening af grundvand vil forekomme her.

Terrænkoten for udbringningsarealerne ligger i kote mellem 47 og 41 meter, dog kun 29 meter ved mark nr. 13-0. I de omliggende boringer ses der i de øverste 35 meter et akkumuleret lerdække på mellem 0 og 2 meter over grundvandsspejlet, som kan være opsprækket og mellem 1,5 og 20 meter under grundvandsspejlet. De to boringer, som har henholdsvis den største og mindste mængde ler, ligger i en afstand af knap 500 meter. Det tyder dermed ikke på, at der er et større sammenhængende lerdække, men at leret findes i form af liner.

Ro-vandspejlet ses i de omliggende boringer mellem 8,5 og 15 meter under terræn, dybest mod syd. Det terrænnære og regionale grundvandsmagasins trykpotentiale er begge i kote 32,5-22,5 meter, faldende mod nordøst. Der er en nedadrettet gradient til det terrænnære

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

magasin, men en opadrettet gradient mellem det terrænnære og det regionale magasin. Dette bevirker, at der sker en transport af stoffer fra overfladen til det terrænnære grundvand.

Jordbundstypen ved mark nr. 13-0 er grovsandet jord (JB1), mens den ved mark nr. 26-0, 27-0, 28-0 og obj-40 er finsandet jord (JB2) (bilag 14).

Ved arealerne er der altså ud fra nuværende viden dårligt lerdække og strømning af stoffer sker fra overfladen og nedad til det terrænnære grundvand.

Den beregnede udvaskning af nitrat fra rodzonen på udbringningsarealerne henholdsvis mark obj-40 og 26-0, 27-0 samt 28-0 er, ifølge ansøgningskemaet, beregnet til 50 mg/l og 49 mg/l, med en merbelastning på 1 mg/l på alle markerne.

Nitrat- og sulfatindholdet i råvandsanalyse fra Herrup Vandværks boringer viser et indhold på henholdsvis under 0,5 mg/l og maks 120 mg/l. Indholdet af sulfat er stigende. Der ses dermed ikke tegn på direkte nitratforurening i vandværkets boringer. Det høje sulfatindhold i vandværkers råvand kan være tegn på, at der foregår en pyritoxidation, hvilket er tegn på at nitrat reduceres og dermed, at der er nitrat i grundvandet. I 1968 viste en råvandsanalyse, af en nu sløjfet vandværksboring, et nitratinhold på 38 mg/l. Denne boring var filtersat højere oppe end de to boringer vandværket anvender nu.

Lovgrundlag

Der er foretaget en vurdering på baggrund af de kvalitetskrav, der er opstillet i EU's Grundvandsdirektiv. Det vil, på baggrund af ovennævnte, ikke være svært at overholde kvalitetskravet i grundvandsdirektivet, med et nitratinhold på maksimalt 50 mg/l i grundvandet, med den beregnede udvaskning af nitrat på de pågældende arealer.

Grundvandsdirektivet er en opfølgning på Vandrammedirektivet som, med Bek. nr. 1433 af 06/12 2009 om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande, overgangsvande og grundvand, er implementeret i dansk lovgivning. I bekendtgørelse om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande, overgangsvande og grundvand er kvalitetskravet for nitrat i grundvand sat til 50 mg/l, og kommunernes forpligtelse til at reagere, i forbindelse med væsentlig og vedvarende opadgående tendens af et forurenende stof, er også medtaget i samme bekendtgørelse.

I henhold til husdyrlovens § 11, stk. 2 og 3 (mellem 75 og 250 dyreenheder) kan kommunen stille vilkår, der skærper det fastlagte beskyttelsesniveau i forhold til bekendtgørelsens bilag 3 og 4, når det vurderes at være en væsentlig miljøpåvirkning af regionale eller lokale beskyttelsesinteresse. Jvf. § 11, stk 6. i Bek. om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug skal kommunalbestyrelsen meddele afslag, hvis det vurderes, at der med de fastlagte beskyttelsesniveauer i bilag 3, eller de efter stk. 2 og 4 fastsatte vilkår, vil være en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale og lokale beskyttelsesinteresser.

På baggrund af ansøgningsystemets beregninger over udvaskningen af nitrat fra rodzonen vurderes det, at der ikke er behov for at stille skærpede vilkår til sikring af grundvandet, idet det ansøgte vurderes at kunne overholde kvalitetskravet med et nitratinhold på maksimalt 50 mg/l i grundvandet.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Natura 2000, tør natur og bilag IV-arter

Natura 2000 er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver; EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsar-konventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

Før kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager, i henhold til husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal der, i henhold til § 8, stk. 6, nr. 2-3 i habitatbekendtgørelsen³, af kommunalbestyrelsen, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV. Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jvf. EF-domstolen⁴. Dette medfører, at hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier, kan udelukkes at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre, påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen. Dette medfører udarbejdelse af en konsekvensvurdering, derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-område efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder dette udarbejdelse af en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens⁵ bilag 3. Vurderer kommunalbestyrelsen, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår for, at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde forpligtet til at stille skærpede vilkår. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelig til at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen afslå at godkende ansøgningen.

Der er med baggrund heri foretaget en forhåndsvurdering af udpegningsgrundlagets miljøtilstand, og eventuelle påvirkninger som følge af miljøgodkendelsen, for de relevante Natura 2000-områder, som husdyrbruget afvander til, det vil sige Stubbergård Sø-området samt Skive Fjord. En del af mark obj-40 ligger dog i oplandet til Nissum Fjord. Vurderingen er blandt andet foretaget på baggrund af kommunens oplysninger om områdets natur og miljøforhold, områdets sårbarhed over for påvirkninger fra landbruget, målsætninger og retningslinier fra Regionplan 2005, miljødata fra STOQ, Ringkjøbing Amts rapport om miljøtilstanden i Stubbergård Sø og Flyndersø (2003), basisanalyserne, oplandsanalysen⁶, DMU's forskningsresultater og naturdatabasen⁷. Derudover inddrages Vandmiljøplan III, Grøn Vækst og de kommende Natura 2000-planers mulige betydning, således at miljøgodkendelsen ikke strider imod andre tiltag, der sammen har til formål at fremme udpegningsgrundlagets miljøtilstand.

³ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

⁴ Hjertemuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

⁵ Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

⁶ Oplandsanalysen består af 3 publikationer udarbejdet for Ringkjøbing Amt i 2006; Nissum Fjord og opland – analyse af miljøtilstand og næringsstoftransport, Modelanalyse af den fremtidige vandkvalitet i Nissum Fjord og Foreløbig rapport Oplandsmodel for N-belastning af Nissum Fjord

⁷ Naturdatabasen på Danmarks Miljøportal vedr. overfladevand

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Holstebro Kommune er i gang med at udarbejde og operationalisere oplysninger, som kan tilvejebringe de oplysninger, der skal anvendes i fremtidige vurderinger af husdyrbrugenes betydning, i forhold til de kumulative effekter (på husdyrbrugsniveau) i oplandet til Natura 2000-områder. Holstebro Kommune er opmærksom på, at nærværende vurdering af husdyrbrugets eget bidrag og andel til de kumulative effekter på natur og miljø, dels er baseret på datamateriale, hvor der kan forekomme tidsforskydninger og deraf følgende unøjagtigheder, dels foretaget på skøn på baggrund af de oplysninger, kommunen har til rådighed.

Holstebro Kommune foretager løbende undersøgelser i eksempelvis Stubbergård Sø, som opfølgning på biomanipulationsprojektet. Holstebro Kommune foretager løbende evaluering af kommunens forudsætninger for udarbejdelsen af fremtidige forhåndsvurderinger af natur- og miljøeffekten af miljøgodkendelser af landbrug, således at afgørende og nyeste tilgængelige viden inddrages i vurderingerne.

Udover de i habitatbekendtgørelsen opstillede beskyttelseskrav, der har til formål at sikre Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag, er der yderligere opstillet beskyttelseskrav dels i husdyrlovens § 7, der har til formål, at beskytte en række kvælstoffølsomme naturtyper mod forringelser, som følge af merpåvirkningen fra nærliggende husdyrbrug, og dels i naturbeskyttelseslovens § 3, der har til formål at beskytte udvalgte naturtyper imod tilstandsændringer. Disse naturområder er omtalt i afsnittet om beskyttet natur på henholdsvis side 61 og side 65-66.

TØR NATUR

Husdyrbruget er beliggende i et område med naturområder og naturtyper indenfor og udenfor internationale beskyttelsesområder. Naturtyperne fremgår af bilag 10. Af hensyn til overskuelighed er husdyrbrugsanlæggets ammoniakpåvirkning af den omliggende beskyttede tørre natur både indenfor og udenfor de internationalt beskyttede områder behandlet samlet i det følgende. Udvidelsen medfører en meremission fra anlægget på 76 kg N/år, således at den samlede emission bliver på i alt 1.662 kg N/år, jvf. tabel 8.

Natura 2000-område

Tålegrænsen for de forskellige naturtyper i udpegningsgrundlaget, hvis primære påvirkning skyldes atmosfærisk kvælstofdeposition, er medtaget, hvor det af DMU er vurderet vigtigt for naturtypen at den fastsatte tålegrænse ikke overskrides. Udpegningsgrundlaget og naturtypernes tålegrænser fremgår af tabel 15.

Tabel 15. Udpegningsgrundlaget og naturtypernes tålegrænser for tør natur jvf. SNS 2005 og KGB. De naturtyper og arter, der er anført med "*" er de særligt prioriterede.

Nr.	Naturtype	Tålegrænse (ammoniak)
3160	Brunvandede søer og vandhuller	10-25 kg N/ha
4010	Våde dværgbusksamfund med klokkelyng	10-25 kg N/ha
4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)	10-25 kg N/ha
6230*	Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	10-20 kg N/ha
7110*	Aktive højmoser	5-10 kg N/ha
7120	Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse	5-10 kg N/ha

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Nr.	Naturtype	Tålegrænse (ammoniak)
7140	Hængesæk og andre kærsmfund dannet flydende i vand	10-15 kg N/ha
7230	Rigkær	15-25 kg N/ha
9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur bund	10-20 kg N/ha
91E0*	Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	10-20 kg N/ha

Husdyrbruget er beliggende sydvest for Natura 2000-området Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø (N41) i en afstand af ca. 1,3 kilometer.

De nærmeste naturtyper, i forhold til husdyrbrugets anlæg, der er forholdsvis kvælstoffølsomme og som er kortlagt indenfor området, er et rigkær (7230) samt et surt overdrev (6230*) på sydøst-siden af Stubbergård Sø. Begge naturtyper indgår i udpegningsgrundlaget for habitatområdet (tabel 15). Tålegræsen for rigkær er 15-25 kg N/ha/år og for surt overdrev 10-20 kg N/ha/år. Afstanden fra anlægget til naturtyperne er ca. 2,3-2,5 kilometer.

Efter Holstebro Kommunes opfattelse findes også et surt overdrev (6230*) på sydvestsiden af Stubbergård Sø i en afstand af ca. 1,4 kilometer fra husdyrbrugets anlæg. Tålegræsen for naturtypen er 10-20 kg N/ha/år (tabel 15), og den kan med en baggrundsbelastning på 14 kg N/ha/år være overskredet. Beregninger viser et kvælstofnedfald på 0,017 kg N/ha/år på det pågældende overdrev. Der vil derfor være tale om en meget begrænset negativ effekt.

På baggrund af den begrænsede meremission på 76 kg N/år fra udvidelsen, og beregninger, der viser et kvælstofnedfald på 0,017 kg N/ha/år på naturtypen, der ligger nærmest husdyrbruget, vurderer Holstebro Kommune, at udvidelsen af husdyrbruget ikke påvirker naturtyperne væsentligt negativt.

Holstebro Kommune vurderer samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget i Natura 2000-område N41 væsentligt negativt.

Uden for Natura 2000-områder

Ca. 450 meter øst for husdyrbruget ligger et dalstrøg med overdrev/hede og eng, der er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Beskyttet natur fremgår af bilag 10. Dalsiderne rummer en alsidig overdrevs- og hedevegetation typisk for næringsfattige områder. Her vokser blandt andet håret høgeurt, hvidkløver, alm. røllike, alm. kongepen, blåhat, blåklokke, hunderose eller lignende, alm. hønsetarm, kruset skræppe, pimpinelle, vellugtende gulaks, kamgræs, fløjlsgræs, rød svingel, bølget bunke, alm. rajgræs, alm. hvene og sandstar. I den sumpede dalbund med udsivning af vand er fundet kær-tidsel, sumpkællingetand, brøndkarse sp., kær-dueurt, lav ranunkel, kruset skræppe og lyse-siv (dom.). Området er dog ikke højt målsat i regionplanen (C-målsat), og der er derfor ikke foretaget beregninger af kvælstofnedfaldet.

Naturtyper, som ligger nærmest husdyrbruget, og som er forholdsvis højt målsatte (B-målsat), er nogle kalkrige overdrev øst for husdyrbruget, i en afstand af 1,6-2,4 kilometer fra husdyrbruget (bilag 10). På baggrund af den begrænsede meremission på 76 kg N/år

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

og den forholdsvis store afstand er der ikke foretaget beregninger af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfaldet).

Der findes ikke indenfor en afstand af 1 kilometer fra husdyrbruget naturområder, som er omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. De nærmeste naturtyper, omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7, ligger ca. 1,8 kilometer henholdsvis øst og nord for husdyrbruget. Der er i begge tilfælde tale om overdrev. § 7-naturtyper fremgår af bilag 8.

På baggrund af den begrænsede meremission på 76 kg N/år fra udvidelsen, afstand til naturområder og naturområdernes målsætning, er det vurderet, at der ikke er behov for beregninger over kvælstofnedfaldet. Det er således Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget ikke påvirker de omliggende naturområder væsentligt negativt. Der stilles således ikke skærpede krav til ammoniak på baggrund af § 3- og § 7-naturtyper i nærheden af husdyrbrugets anlæg.

Der er ikke registreret vandhuller på husdyrbrugets udbringningsarealer.

BESKRIVELSE AF NATURA 2000-OMRÅDE OMFATTENDE HJELM HEDE, FLYNDERSØ, STUBBERGÅRD SØ, HELLESØ OG SKALLESØ (N41) OG UDPEGNINGSGRUNDLAGET

Husdyrbruget og udbringningsarealerne er beliggende i oplandet til Natura 2000-området N41, dog med undtagelse af 5,53 ha, der er beliggende i oplandet til Natura 2000-område Nissum Fjord (N65). Husdyrbrugets udbringningsarealer i forhold til vandområder fremgår af bilag 11. Natura 2000-områdets (N41) samlede areal er på 2.170 ha, bestående af ca. 160 ha sø, mens 2.010 ha er landområde. Området ligger på kanten af israndslinien. Grimme Bakker er indlandsklitter, der er dannet ved sammenfygning af smeltevandssand. Stubbergård Sø og Flyndersø ligger i en tunneldal, og bredderne er stejle skrænter, der flere steder er beklædt med egekrat og tilstødende nåletræsplantager. Søerne er omgivet af et meget kuperet dødislandskab, hvor flere af lavningerne er omdannet til små søer eller højmoser.

N41 er udpeget som habitatområde nr. 41 Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø og Fuglebeskyttelsesområde nr. 29 Flyndersø og Skalle Sø (bilag 12). Natura 2000-området er udpeget på grundlag af 3 fuglearter, 4 dyrearter samt 13 naturtyper, hvoraf 4 er prioritære. Holstebro Kommune har i henhold til By- og Landskabsstyrelsen⁸ medtaget de supplerende høringsforslag i forbindelse med forhåndsvurderingen. I 2004 og 2005 er der foretaget en kortlægning af de terrestriske habitatnaturtyper indenfor habitatområderne. Hellesø indgår ikke direkte i udpegningen af N41, men er behandlet i det følgende, da den afvander til Flyndersø.

⁸ I udkast til vejledning til bekendtgørelsen nr. 408 om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter fremgår, at Naturklagenævnets afgørelse (Afgørelse ifbm. regionplantillæg med VVM-redegørelse for omfartsvej ved Strøby Egede i Vallø Kommune) fra 2006 har stadfæstet at høringsforslag skal inddrages i en konsekvensvurdering.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området⁹ fremgår af nedenstående tabeller. Naturtyper, hvis primære påvirkning forventes at skyldes atmosfærisk kvælstofdeposition, behandles under tør natur, mens de resterende behandles i det efterfølgende. Fuglearter i udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 17, og andre arter fremgår af tabel 18. Tålegrænsen for de forskellige naturtyper er medtaget hvor det, af DMU, er vurderet vigtigt for naturtypen, at den fastsatte tålegrænse ikke overskrides.

Tabel 16. Udpegningsgrundlaget og naturtypernes tålegrænser for habitatområde N41 jvf. SNS 2005¹⁰ og KGB¹¹. De naturtyper og arter, der er anført med "*" er de særligt prioriterede.

Nr.	Naturtype	Tålegrænse (nitrat)
3110	Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer)	5-10 kg N/ha
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Ingen betydning
3160	Brunvandede søer og vandhuller	5-10 kg N/ha
7220*	Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand (Ny)	15-25 kg N/ha

Tabel 17. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende fuglearter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Nr.	Fuglearter	Ynglende	Trækkende
A021	Rørdrum	X	
A094	Fiskeørn	X	
A070	Stor skallesluger		X

Tabel 18. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Nr.	Art
1166	Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)
1318	Damflagermus (<i>Myotis dasycneme</i>) (Ny)
1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)
1393	Blank seglmos (<i>Drepanocladus vernicosus</i>) (Ny)

Regionplanens målsætning

Hellesø, Skallesø, Flynder Sø og Stubbergård Sø er i regionplanen A1/B-målsat, hvor særlige naturværdier ønskes beskyttet, selvom søerne udsættes for en vis kulturpåvirkning. A1-målsætningen henfører til beskyttelsen af særlige naturværdier, A2 til badevandsmålsætning og B-målsætningen henfører til basismålsætningens krav til vandkvalitet og naturindhold i øvrigt. Stubbergård Sø og Flynder Sø er herudover A2-målsat som badeområder. Søerne er målsat til at have et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv, upåvirket eller svagt påvirket af nærings-, organiske- og miljøfremmede stoffer, okker eller anden kulturpåvirkning, således at søernes økologiske tilstand er upåvirket eller kun svagt påvirket i forhold til den naturlige baggrundsstilstand. Følgende parametre anvendes til at vurdere opfyldelse af den overordnede skærpede målsætning:

⁹ Udpegningsgrundlaget for den tørre natur er medtaget under afsnittet "Tør natur" såfremt husdyrbruget eller arealerne vurderes at have en effekt på disse.

¹⁰ Harmoniserede tålegrænser, Skov- og Naturstyrelsen 2005

¹¹ Kriterier for gunstig bevaringsstatus, DMU 2003

- Fra 1. maj til 30. september skal sigtddybden være større end 1 meter i søer med en gennemsnitsdybde på under 3 meter.
- Søvandets indhold af total fosfor må som årgennemsnit ikke overstige 0,075 mg P/liter.
- Arter og naturværdier, som ønskes beskyttet gennem den skærpede målsætning, skal have en god bevaringsstatus.
- Vandkvaliteten i badevandsmålsatte søer skal kunne leve op til kravene i Bekendtgørelse nr. 292 og i Miljøstyrelsens vejledning nr. 2 (1985), Kontrol med badevand.

Tilstand

Regionplanens målsætning for de næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks (3150) er ikke opfyldt. For alle søerne er årsagen til den manglende opfyldelse af målsætningen ekstern næringsstofbelastning og biologisk struktur. Herudover er alle søerne, med undtagelse af Skallesø, internt belastede med fosfor. Kilderne til den eksterne næringsstofbelastning er for alle søerne i regionplanen angivet som værende det åbne land. Algevæksten i søerne er primært fosforbegrænset, men kvælstof kan i perioder være det begrænsende næringsstof.

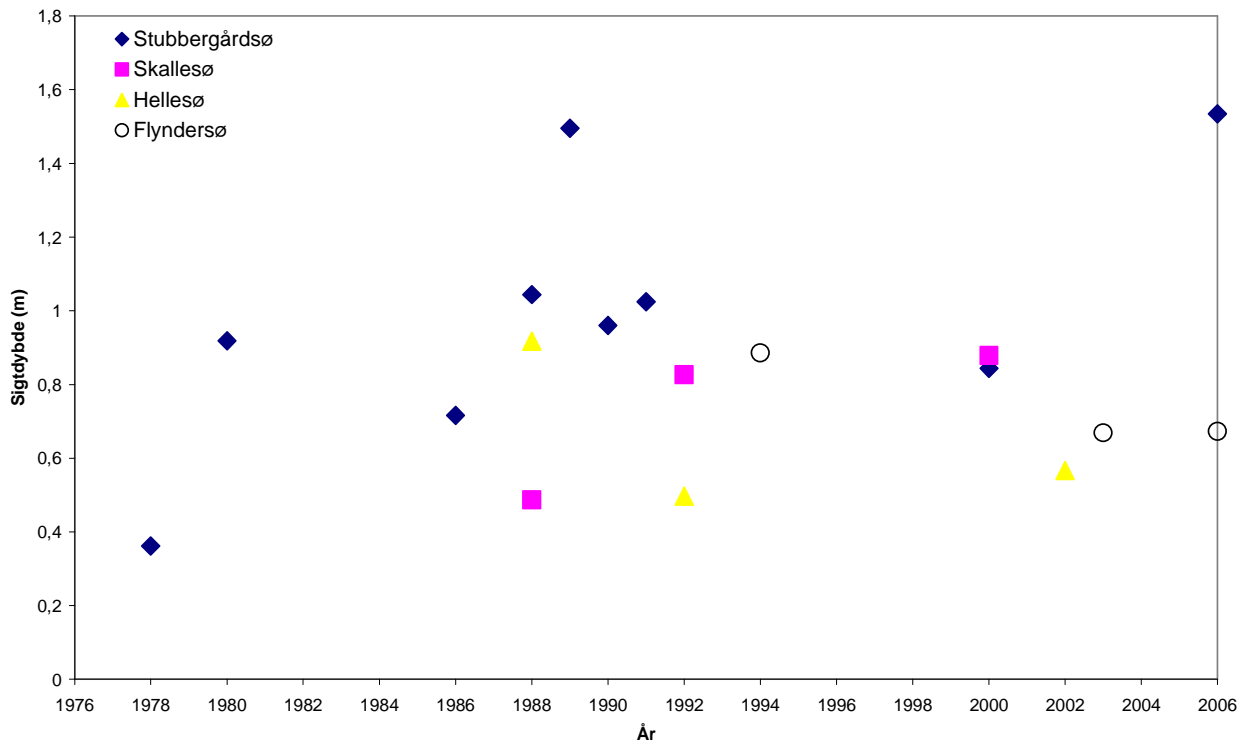
Næringsstoffilledningen medfører en stor algevækst, hvilket reducerer sigtddybden og dermed undervandsplanternes potentielle udbredelsesområde. Dyre- og plantelivet i alle søerne er, i regionplanen for Ringkjøbing Amt, vurderet som værende utilfredsstillende. I nedenstående figur er de målte sigtddybder for søerne igennem de sidste 30 år illustreret.

Naturtyper

Stubbergård Sø, Flynder Sø og Skallesø er kategoriseret som naturtypen Næringsrig sø (3150). Søerne lever ikke op til målsætningen opstillet i Regionplan 2005. Søernes nuværende miljøtilstand og manglende mål-opfyldelse skyldes tidligere eller nuværende tilledninger med næringsstoffer, som betyder, at udbredelsen af karakterarterne for naturtypen ikke har gode vækstbetingelser og derfor kun har en lille udbredelse.

Naturtypen Lobeliesøer (3110) i udpegningsområdet er jvf. basisanalysen ikke undersøgt nærmere, derfor kendes udbredelse eller tilstanden ikke. Holstebro Kommune finder derfor ikke grundlag for at kunne foretage en vurdering af udpegningsgrundlaget, tilstanden eller truslerne for naturtypen.

Brunvandede søer (3160) i udpegningsområdet er, jvf. basisanalysen, ikke undersøgt nærmere, derfor kendes udbredelse eller tilstanden ikke. Holstebro Kommune finder derfor ikke grundlag for at kunne foretage en vurdering af udpegningsgrundlaget, tilstanden eller truslerne for naturtypen.

Figur 1. Målte sigtddybder for Stubbergård Sø, Skallesø, Hellesø og Flyndersø i perioden 1976-2006.

Arter

Blank seglmos er fundet to steder indenfor udpegningsområdet, blandt andet i kildeområdet på østsiden af Stubbergård Sø. Arten er primært tilknyttet næringsfattige kilder og rigkær med mineralrige mosdominerede vældmoser samt mosdominerede rigkær. Arten forekommer i en god bestand, dog er de to steder truet af tilgroning som følge af næringsstofftilførslen. Yderligere fremgår det af basisanalysen, at det forventes at være flere mindre bestande i udpegningsområdet, men disse bestande er truet alene på baggrund af populationsstørrelsen¹².

Damflagermus' forventede levesteder, indenfor udpegningsområdet, omfatter større søer og åer, hvor de har mulighed for at jage insekter, hvorfor de forventes at leve omkring Stubbergård Sø, omkring Skallesø i tillæg til Flyndersø. Damflagermusen er kun registreret ét sted indenfor udpegningsområdet, og Holstebro Kommune er ikke i besiddelse af yderligere information, hvorfor tilstanden for Damflagermus ikke lader sig nærmere vurdere, men arten vurderes ikke at blive væsentligt negativt påvirket af nærværende projekt.

Der er ingen kendte registreringer af stor vandsalamander fra området. Arten vides dog at forekomme i et område ved Sahl og Sevel vest for habitatområdet, og det er ikke usandsynligt, at den forekommer indenfor habitatområdet. De store næringsrige søer i området og de store tørre heder betragtes ikke som potentielle levesteder, men vandhuller og mindre søer forventes at være potentielle levesteder. Bestanden af stor vandsalamander vurderes, grundet manglende oplysninger om artens forekomst indenfor udpegningsområdet,

¹² Jvf. tillæg til basisanalyse 2009

som usikker. Stor vandsalamander er på rødlisten og vurderes som ikke truet. Der stilles vilkår om, at der vil gælde krav om 10 meter brede udyrkede bræmmer omkring vandhuller, hvor der eventuelt i fremtiden konstateres en bestand af disse.

Odderen er indenfor udpegningsområdet blevet registreret ved NOVANA overvågningen på en række stationer både i Flyndersø og Stubbergård Sø¹³. I basisanalysen vurderes odderen indenfor udpegningsområdet at være stabil til stigende. Der er fundet spor på flere lokaliteter i område nr. 41, og det vurderes ikke umiddelbart at være trusler mod den indenfor habitatområdet. Indeværende projekt vurderes ikke at påvirke arten væsentligt negativt.

Fugle

Antallet af ynglende Rørdrum indenfor fuglebeskyttelsesområde nr. 29 har altid været lavt. De første ynglefund blev gjort i 2000, herefter er der sket en lille stigning i antallet af ynglepar, og i 2004 og 2005 har der ynglet tre par, alle i Skallesø området¹⁴. I basisanalysen vurderes, at antallet næppe skal forventes at stige, blandt andet grundet begrænset omfang af egnede rørskovslokaliteter, især forholdene omkring Skallesø og Flyndersø vurderes at være de mest egnede lokaliteter. Indeværende projekt vurderes ikke at påvirke arten væsentligt negativt.

Indenfor fuglebeskyttelsesområde nr. 29 har Fiskeørnen ynglet siden 1994. Fiskeørnen har med skiftende held ynglet i området. I årene 1994, 1996, 1998 og 2000 er der kommet flyvefærdige unger på vingerne. Forekomst af fiskeørnen er sjælden i Danmark, der er jvf. basisanalysen få par, som har etableret sig i området omkring Flyndersø. Fiskeørn er helt afhængig af uforstyrrelse omkring ynglelokaliteten samt egnede yngletræer. Det bør derfor sikres, at ynglelokaliteten sikres tilstrækkeligt. Den er også afhængig af rigelige mængder fisk. Med den nuværende, omend noget eutrofierede, miljøtilstand af områdets søer, vurderes rovfuglens behov at være opfyldt¹⁵. Indeværende projekt vurderes ikke at påvirke arten væsentligt negativt.

Antallet af Stor skallesluger, der i vinterhalvåret raster og fouragerer i området, har de seneste år været i kraftig tilbagegang. Tilbagegangen kan ikke umiddelbart relateres til ændringer i miljøtilstanden, idet det ikke vil medføre ændringer i fiskebestanden. Såfremt der sikres fouragerings-, raste- og overnatningslokaliteter, vurderes det ikke umiddelbart at være trusler mod områdets bestand af rastende og overvintrende Stor skallesluger. Indeværende projekt vurderes ikke at påvirke arten væsentligt negativt, idet projektet sandsynligvis ikke vil medføre ændringer i fiskebestanden.

Næringsstoffer

Fosfor vurderes at være det primært begrænsende næringsstof for søerne i Natura 2000-området. Dog er der i eksempelvis Stubbergård Sø igennem en længere periode registreret opblomstringer af blå-grøn alger af slægten *Microcystis*, *Anabaena crassa* og *Woronichinia naegeliana* i sensommeren, hvilket indikerer, at kvælstof i kortere perioder er det begrænsende næringsstof.

¹³ Basisanalysen for Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø – N41

¹⁴ Basisanalysen for Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø – N41

¹⁵ Basisanalysen for Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø – N41

Forholdene i Stubbergård Sø har, på baggrund af en indsats for at reducere den eksterne belastning med næringsssalte, hvoraf det vigtigste har været nedlæggelse af renseanlægget i Sevel (1988), afskæring af Herrup renseanlæg (1992) og nedlæggelse af Stampestrømmens dambrug (1997-2002), været i bedring i de seneste år. Ringkjøbing Amts undersøgelser har vist, at årsgennemsnittet for totalfosfor i perioden 1976–2000 har varieret mellem 0,236 og 0,108 mg P/l. Amtets undersøgelser indikerer, at der er tale om et niveauskifte i fosforindholdet til et lavere niveau i perioden 1997-2002, som følge af reducerede eksterne belastninger med fosfor. Ringkjøbing Amt konkluderede i 2003, at den eksterne næringsstofbelastning bør reduceres yderligere. Ringkjøbing Amt vurderede i 2003, at Stubbergård Sø har en potentiel mobil fosforpulje på ca. 10 tons liggende i de øverste 20 cm bundsediment, som er specielt mobilt i forbindelse med dårlige iltforhold ved søens bund. Det er således en forudsætning for opnåelse af god vand- og naturkvalitet i søen, at den eksterne belastning, samt den biologiske struktur i søerne, ikke forhindrer iltede forhold også ved søbunden. I 2005 blev der igangsat en biomanipulation, der havde til formål på sigt at nå målsætningsopfyldelse for Stubbergård Sø. Biomanipulationens mål var at fjerne mindst 80 % af den nuværende fredfiskebestand. Efter afslutningen på en vellykket opfiskning af fredfisk ved årsskiftet 2007/2008 var sigtddybden i søen netop tilfredsstillende i den efterfølgende sommer, men i sommeren 2009 var sigtddybden betydeligt mindre end 1 meter, og der er atter konstateret blågrønalger i et omfang så badning i søen frarådes. Det er således Holstebro Kommunes vurdering, at det er en forudsætning for opfyldelse af søens målsætning, at den eksterne belastning med fosfor nedsættes. Søen indgår i statens Novana-overvågningsprogram i 2009.

Næringsstofniveauet i Flyndersø afhænger blandt andet af belastningen fra de 3 opstrømsliggende søer, Hellesø, Skallesø og Stubbergård Sø, der alle afvander til Flyndersø. Årsgennemsnittet for totalfosfor er i regionplanen for Ringkjøbing Amt angivet som værende 0,202 mg P/l i 2003. Sammenlignes fosforniveauet i sommerperioden med de øvrige data fra 1994–2003 indikerer disse en øget intern frigivelse af fosfor fra søbunden. Sigtddybden i Flyndersø er meget lav, med en sommersigtddybde i 2003 på mellem 0,5-0,6 meter i både nord- og syd-bassinet, hvilket er på niveau med 1994. Den ringe sigtddybde og de høje fosforkoncentrationer, både målt som årsgennemsnit og sommergennemsnit i perioden 1994–2003, viser, at Flyndersø ikke kan leve op til kravene for målsætningsopfyldelse i henhold til Ringkjøbing og Viborg Amters regionplaner.

Ringkjøbing Amts undersøgelser af Skallesø har vist, at årsgennemsnittet for totalfosfor i perioden 1992–2000 har varieret mellem 0,073 og 0,099 mg P/l. Fosforstigning i perioden kan på grundlag af de nuværende data ikke vurderes. Fremtidige undersøgelser vil kunne belyse dette. Sigtddybden i Skallesø er meget lav, med en sommersigtddybde i 2000 på knap 0,5 meter, hvilket er på niveau med 1992. Årsagen til den dårlige sigtddybde er et for højt næringsstofniveau i Skallesø. Skallesø lever ikke op til kravene for målsætningsopfyldelse i henhold til amtets regionplan.

Ringkjøbing Amts undersøgelser af Hellesø har vist, at årsgennemsnittet for totalfosfor i 2002 var på 0,209 mg P/l, og sigtddybden var meget lav, med en sommersigtddybde på 0,4 meter.

Generelt vurderes det, at søernes totalfosforkoncentration ikke bør overstige 0,075 mg/l, såfremt søernes målsætning skal kunne opfyldes, og søerne kan vurderes som værende i

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

god økologisk tilstand. Fosforoverskuddet var i gennemsnit i årene 2005 og 2007¹⁶ ca. 12,6 kg P/ha i oplandet til Stubbergård Sø.

HUSDYRTRYKKET I OPLANDET TIL STUBBERGÅRD SØ, N41 OG SKIVE FJORD

Hovedparten af udbringningsarealerne afvander til Limfjordens delopland 374. Arealerne afvander indirekte til Skive Fjord via Stubbergård Sø, der er den primære recipient. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til vandområder fremgår af bilag 12.

I perioden fra 2001 til 2007 er der sket en stigning i husdyrtryk i oplandet til Skive Fjord (hvortil N41 afvander) på 0,02 DE/ha, jvf. tabel 19.

Tabel 19. Ændring i husdyrtryk i Limfjordsoplandet (2001–2007) (udarbejdet af Conterra Aps for Limfjordsrådet).

Delopland	Totale husdyrtryk (DE/ha)					
	2001	2003	2004	2005	2006	2007
Skive Fjord m.m.	1,08	1,12	1,11	1,13	1,08	1,10
Kås Bredning m.m.	1,16	1,16	1,13	1,16	1,14	1,19
Nibe-Gjøl Bredning	0,96	0,96	0,94	0,97	0,94	0,94
Løgstør Bredning	1,18	1,17	1,19	1,13	1,11	1,12
Langerak	0,77	0,78	0,81	0,81	0,78	0,78
Vest for Mors	1,20	1,20	1,21	1,18	1,16	1,19
Nissum Bredning	1,28	1,24	1,22	1,22	1,17	1,20
Halkær Bredning	1,28	1,35	1,32	1,13	1,35	1,26
Hjærbæk Fjord	1,08	1,09	1,07	1,11	1,05	1,09

Husdyrtrykket i oplandet til Stubbergård Sø, Flyndersø, Hellesø og Skallesø (N41) fremgår af figur 2. Antallet af DE/ha er i perioden fra 2001 og frem til 2007 reduceret med 0,32 DE/ha, for i 2008 at stige med 0,06 DE/ha. Det kan derfor konkluderes, at der overordnet for oplandet til Stubbergård Sø, Flynder Sø, Hellesø og Skallesø ikke sker nettoudvidelser af husdyrproduktionen. Det betyder generelt, at en etablering/udvidelse i oplandet i væsentligt omfang vil blive modregnet ved, at der sker en nedlæggelse.

Strukturudviklingen i husdyrproduktionen går på landsplan mod færre, men større husdyrbrug. I oplandet til Limfjorden er det samlede antal dyreenheder, i perioden fra 2001 til 2007, faldet fra 459.100 til 426.400¹⁷. Husdyrtrykket er størst i oplandet til den vestlige del af Limfjorden, og aftagende mod øst fra et husdyrtryk på 1,26 DE/ha til 0,78 DE/ha¹⁸.

De nye omregningsfaktorer for dyreenheder, jvf. den nye husdyrgødningsbekendtgørelse¹⁹, reducerer antallet af kvæg/DE og mink/DE. For kvæg og mink skal der anvendes henholdsvis 15-20 % og ca. 45 % mere areal. På landsplan forventes det, at medføre et øget arealkrav på ca. 4 % samt en reduktion i det samlede fosforoverskud på ca. 10 % jvf.

¹⁶ 2006 er undtaget grundet en række afvigelser i gødningsregnskaberne jvf. oplysninger fra Conterra Aps.

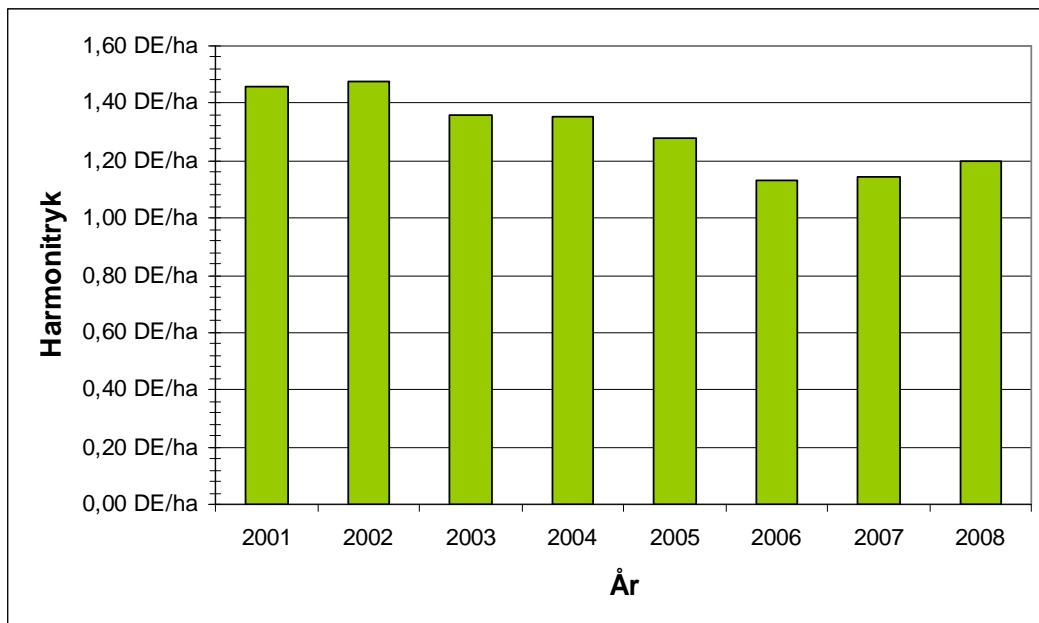
¹⁷ Analyse af udviklingen i husdyrbrug i Limfjordsoplandet, side 7

¹⁸ Analyse af udviklingen i husdyrbrug i Limfjordsoplandet, side 9

¹⁹ Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v af 10.07.09.

høringsbrev af 19.05.09²⁰. Holstebro Kommune vurderer, at oplandet omkring Stubbergård Sø og Skive Fjord har samme reduktion som i resten af landet.

Figur 2. DE/ha i oplandet til Natura 2000-område N41 i Holstebro kommune i årene 2001-2008²¹.

HOLSTEBRO KOMMUNES VURDERING AF PÅVIRKNINGEN AF STUBBERGÅRD SØ, NATURA 2000-OMRÅDE N41 OG SKIVE FJORD

Fosfor

Vandmiljøplan III indeholder en målsætning om en halvering af fosforoverskuddet fra landbruget i 2015 i forhold til overskuddet på 32.700 ton P i 2001/2007 på landsplan²². I denne vurdering er ikke medtaget omlægningen af dyreenhedsberegningen, der vil medvirke til en reduktion på minimum 10 % af den udbragte fosfor i oplandet til Stubbergård Sø, Flyndersø, Hellesø og Skallesø.

Fosfor kan tabes til overfladevande som opløst og partikulært bundet organisk eller uorganisk fosfor. Tabet af partikelbundet fosfor fra dyrkede oplande udgør i mange situationer mere end halvdelen af det totale fosfortab. Partikelbundet fosfor tilføres ferske vande via vind-, vand- og brinkerrosion og fra kunstigt drænede arealer. Tab af opløst fosfor fra landbrugsjord sker via overfladeafstrømning og nedvaskning fra landbrugsjord til dræn og øvre grundvand. Fosfortab fra det dyrkede areal er også præget af meget stor rumlig variation, uanset hvilken tabsproces, der måtte være aktiv. Det er anslået, at omkring 10 % af det dyrkede areal resulterer i omkring 90 % af fosfortabet til overfladevande. Når jordens infilt-

²⁰ Høringsbrev, Høring over udkast til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

²¹ CTtools, søjlen over DE/ha i 2006 skal tages med forbehold, da der er afvigelser i gødningsregnskaberne i 2006, jvf. oplysninger fra Conterra Aps.

²² Vandmiljøplan III – aftale om vandmiljøplan III 2005-2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne.

rationskapacitet overskrides, begynder vandet at løbe af på jordoverfladen. Det strømmende vand kan rive jord med partikelbundet fosfor løs, som skylles med vandet, hvorefter det deponeres i lavninger, vandløbsbræmmer eller transporteres videre til grøfter, vandløb og søer. Erosion foregår som overfladeerosion, eller vandet kan samle sig i riller på skrånende arealer. Risikoen for overfladeafstrømning stiger som følge af arealets hældning og dennes udstrækning. Konvekse skråninger med konkav tværsnitsprofil er mest udsatte for erosion, da den konkave tværsnitsprofil bevirker, at vandet fra et større område samles i en koncentreret strøm. Erosion kan derfor lokalt medføre meget store tilførsler af fosfor til vandmiljøet.

Jordens bindingskapacitet for fosfor stiger i takt med stigende indhold af ler-, ler- og aluminiumoxider, og jordens bindingskapacitet varierer meget i Danmark. I mineraljorde findes hovedparten af jordens fosfor bundet i lerfraktionen eller på belægninger af jern- og aluminiumoxider på større partikler. På jorde med højt lerindhold kan der, især i forbindelse med kraftig nedbør, opløses fosfor og løsrives fosforrige partikler fra overjorden, som transporteres ned gennem sprækker og større porer til eventuelle drænrør dybere nede, og via disse blive transporteret ud til vandmiljøet. Der er en principiell sammenhæng mellem jordens fosforstatus og risikoen for fosfortab. Dette er vist ved flere enkeltstående undersøgelser, hvor fosforstatus, målt ved fosfortallet, varierede, medens transportbetingelserne var ensartede²³. Der er imidlertid ikke lavet tilstrækkeligt med undersøgelser til at kvantificere denne sammenhæng under praktiske forhold. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at forsigtighedsprincippet medfører, at der skal foretages en individuel vurdering af bedriftens jorde baseret på tabsrisiko og jordernes fosfortal. Dansk Landbrugsrådgivning anbefaler, at der tilføres samme mængde fosfor, som afgrøden bortfører ved fosfortal over 4²⁴.

Stubbergård Sø vurderes at være et Natura 2000-område overbelastet med fosfor. I forbindelse med statens kortlægning af kystområder, er Skive Fjord ikke udlagt som en Fjord overbelastet med Fosfor. Natura 2000-område nr. 40 – Karup Å, som blandt andet Stubbergård Sø via Flyndersø har afløb til, inden udløb i Skive Fjord, vurderes ligeledes ikke at være et område overbelastet med fosfor.

Risikoarealer

Den nordøstvendte del af gylleaftalen, mark nr. obj-47, støder op til kanten af et område, der har hældninger over 12 grader. Mark nr. 2-0, 4-0, 4-1, 5-0, 6-0, 7-0, 8-0, 12-0 og 29-0 har hældninger over 6 og/eller over 12 grader. Der er ikke vandløb i nærheden af de pågældende marker, hvorfor der ikke er risiko for transport af fosfor til vandmiljøet.

Mark nr. 23-0 har hældninger over 6 og over 12 grader, og marken støder op til Mundbjerg Bæk. Terrænforholdene fremgår af bilag 13. Arealet anvendes som afgræsningsareal. For at mindske risikoen for brinkerrosion forårsaget af græssende dyr, stilles vilkår om hegning langs vandløbet på mark nr. 23-0. Hegn skal etableres minimum 1 meter fra vandløbets kronkant.

²³ Heckrath, G. et al., 1995. Phosphorus leaching from soils containing different P concentrations in the Broadbalk experiment. J. Environ. Qual. 24, 904-910. & Pote, D.H., et al., 1999. Relationship between phosphorus levels in three ultisols and phosphorus concentration in runoff. J. Environ. Qual. 28, 170-175.

²⁴ Knudsen L., 2004. "Pas på fosfor". Landbrugets Rådgivningscenter, Århus, Danmark.

For at reducere risikoen for forurening af vandmiljøet må udbringning af gødning m.m. ikke fortages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne samt på skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning. Herudover stilles der vilkår om, at der ikke må etableres nye afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende. Holstebro Kommune har vurderet, at der ikke herforuden er behov for at stille skærpede vilkår til sikring mod overfladeafstrømning til vandmiljø.

Jordbundstyper

Udbringningsarealerne er bestående af sandjord, grovsandet jord (JB1) og finsandet jord (JB2). Beliggenheden i forhold til jordbundstyper fremgår af bilag 14 og fordelingen fremgår af tabel 20 og 21. Da udbringningsarealerne ikke er beliggende på lerjorde ($5 \leq JB \leq 10$) vurderes jorderne ikke at være omfattet af fosforklasse I og III.

Tabel 20. Vurdering af individuelle marker i relation til primær jordtype, afvandingsforhold, lavbundsforhold, fosforklasse og oplyste fosfortal.

Mark nr.	Areal (ha)	Detail-afvanding	Primær jordtype	Opland	Fosfortal* (P _i)	Lavbundsareal uden okkerklasse	P-klasse	P-klasse areal (ha)
1-0	6,03	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	3,2	Nej	P0	0
2-0	7,43	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	3,3	Nej	P0	0
4-0	3,90	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	2,6	Nej	P0	0
4-1	1,08	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	-	Nej	P0	0
5-0	2,66	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	4,4	Nej	P0	0
6-0	5,39	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	3,4	Nej	P0	0
7-0	1,46	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	4,0	Nej	P0	0
8-0	3,08	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	2,9	Nej	P0	0
12-0	5,02	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	3,7	Nej	P0	0
13-0	5,36	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	4,2	Nej	P0	0
14-0	3,07	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	3,8	Nej	P0	0
15-0	0,96	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	-	Nej	P0	0
16-0	0,73	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	-	Nej	P0	0
26-0	2,21	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	-	Nej	P0	0
27-0	5,27	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	4,1	Nej	P0	0
28-0	7,18	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	3,2	Nej	P0	0
29-0	13,10	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	2,7	Nej	P0	0
Obj-40	2,09 5,53	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord Nissum Fjord	-	Nej	P0	0

*Prøver til fosforanalyse er udtaget i 2005.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Tabel 21. Vurdering af individuelle marker i relation til primær jordtype, afvandingsforhold, lavbundsforhold, fosforklasse og oplyste fosfortal.

Mark nr.	Areal (ha)	Detailafvanding	Primær jordtype	Opland	Fosfortal* (P _t)	Lavbundsareal	P-klasse	P-klasse areal (ha)
Obj-44	19,07	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	-	Nej	P0	0
Obj-47	25,74	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	-	Nej	P0	0

I gennemsnit er fosfortallet (P_t) 3,5 for de 13 marker, hvor der foreligger fosforanalyser. Når fosfortallet er mindre end 4 på højbundslande, anses der at være en væsentlig ledig fosforbindingskapacitet i jorden.

Lavbundsarealer og detailafvandingsforhold

Udbringingsarealerne er ikke detailafvandede eller beliggende på lavbundsarealer, hvorfor disse arealer vurderes at være fosforklasse 0 (tabel 20 og 21).

Fosforbalance

På bedriftsniveau er der ansøgt om udbringning af en fosformængde på 2.777 kg P/år, hvilket er 6 kg P/år mindre end det maksimalt tilladte i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau beregnet i den elektroniske ansøgning. Udbringning af 2.777 kg P/år betyder, at der på udbringingsarealerne, på bedriftsniveau, udbringes fosfor svarende til et arealspecifikt overskud på 8,7 kg P/ha/år.

Fosforoverskuddet var i perioden 2005 og 2007 i gennemsnit ca. 12,6 kg P/ha i oplandet til Stubbergård Sø²⁵. Husdyrbrugets udbringingsarealer bidrager i gennemsnit med et fosforoverskud på 8,7 kg P/ha/år, hvilket er markant mindre end det gennemsnitlige fosforoverskud i det øvrige opland.

Udbringingsarealerne udgør ca. 2 % af oplandet til Natura 2000-område nr. 41 og ca. 5 % af oplandet til Stubbergård Sø. Udbringingsarealerne i oplandet til Stubbergård Sø er ikke beliggende på lavbund, vandløbsnære, detailafvandede eller skrånede arealer. Udbringingsarealerne vurderes derfor som robuste i relation til ud- eller nedvaskning af fosfor til Stubbergård Sø. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbrugets arealer, på baggrund heraf, ikke i sig selv påvirker Natura 2000-område N41 væsentligt negativt. Til sikring heraf stilles der vilkår om, at der ikke må etableres afvandringsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende, da dette kan ændre risikovurderingen.

Nitrat

Husdyrbrugets udbringingsarealer afvander igennem Stubbergård Sø til Skive Fjord. Oplandet til Skive Fjord er karakteriseret som et område, der i henhold til statens kortværk har et nitratreduktionspotentiale på 76-100 % (nitratklasse 0), hvorfor der i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau kan udbringes husdyrgødning med fuldt harmonitryk, jvf. tabel 22.

²⁵ Beregning af P-overskud pr. hektar pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskab, ved at lade en bedrifts sædskifte rottere over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune.

Tabel 22. Oversigt over udbringningsarealernes fordeling i relation til nitratklasser, harmonitryk og antal dyreenheder, der kan udbringes på arealerne uden anvendelse af nitratudvaskningsreducerende virkemidler.

Samlet areal [ha]	Arealfordeling på nitratklasser		Relativt harmonitryk (reduktionsprocent)	Reduceret harmonitryk [DE/ha]	Maksimalt antal DE til udbringning på markerne uden virkemidler
	N0[ha]	N1-3 [ha]			
81,55	81,55	0,00	100,00 %	2,30	187,57

Der er ansøgt udbragt husdyrgødning svarende til 187,09 DE, hvilket er mindre end det maksimalt tilladte antal DE til udbringning på markerne uden virkemidler, jvf. tabel 23.

Tabel 23. Beregning af N-udvaskning til rodzonen vha. Farm N ved drift af udbringningsarealerne uden husdyrgødning, i ansøgt drift og den maksimalt tilladte udvaskning i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau.

Scenarier	Uden husdyrgødning	Maksimal udvaskning	Ansøgt drift
Harmonitryk og anvendte virkemidler	Handelsgødning K12-sædskifte	2,30 DE/ha K12-sædskifte	2,30 DE/ha K12-sædskifte
N-udvaskning fra rodzonen	51,00 kg N/ha	58,70 kg N/ha	58,70 kg N/ha

Da den beregnende nitratudvaskning til rodzonen, som følge af den udbragte husdyrgødning, i ansøgt drift, ikke overstiger den maksimalt tilladte udvaskning overholder husdyrbruget husdyrlovens beskyttelsesniveau.

Der stilles i miljøgodkendelsen vilkår om, at sammensætningen af husdyrgødningen ikke må afvige fra den ansøgte sammensætning i tabel 13, da husdyrgødningens sammensætning er en vigtig forudsætning for de beregninger, hvorpå Holstebro Kommune har vurderet ansøgningen.

Udbringningsarealet i oplandet til Stubbergård Sø er på 121,33 ha. Det samlede opland er på ca. 3.200 ha, mens oplandet til N41 er på ca. 7.200 ha, hvoraf landbrugsarealet ud fra gødningsregnskaberne er estimeret til at udgøre 83 %, hvilket svarer til henholdsvis 2.650 ha og 6.000 ha.

Oplandet til Skive Fjord, delopland 374, er på 144.300 ha og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 70 %²⁶, hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 101.000 ha.

Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning andrager ca. 6,0 ‰ af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til Stubbergård Sø, og 2,7 ‰ af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til N41. Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning andrager ca. 0,16 ‰ af den samlede husdyrgødningsbetingede udvaskning til Skive Fjord. I beregningerne er ikke indregnet nitratreduktionspotentiallet fra rodzonen og til recipienten, der, i henhold til statens kortværk, er 76-100 %.

Nitratudvaskningen var i perioden 2005 og 2007 i gennemsnit ca. 76 kg N/ha i oplandet til Stubbergård Sø, ca. 69 kg N/ha i oplandet til N41 og ca. 71 kg N/ha i oplandet til Limfjor-

²⁶ Miljøministeriet, Vandområde 1.2 Limfjorden

den - delopland 374²⁷. Husdyrbrugets udbringningsarealer bidrager i gennemsnit med en nitratudvaskning ud af rodzonen fra husdyrbrugets udbringningsarealer på 58,70 kg N/ha. Husdyrbrugets nitratudvaskning er således markant mindre end den gennemsnitlige nitratudvaskning fra arealerne i det øvrige opland. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbrugets arealer, på baggrund heraf, i sig selv ikke påvirker søerne, Natura 2000-område N41 og fjorden væsentligt negativt.

HOLSTEBRO KOMMUNES VURDERING AF PÅVIRKNINGEN AF NATURA 2000-OMRÅDE NISSUM FJORD

5,53 ha af udbringningsarealerne, hovedparten af mark obj-40, er beliggende i oplandet til Nissum Fjord (bilag 11), der er udpeget til Natura 2000-område (N65), habitatområde (H58), fuglebeskyttelsesområde (F38) og Ramsarområde (R4).

Nissum Fjord består af 3 bassiner: Yder Fjord (inklusive Bøvling Fjord), Mellem Fjord og Felsted Kog. Felsted Kog modtager ca. 70 % af ferskvandet, som bliver tilført via Stora-systemet. Nissum Fjords opland er på 167.876 ha, og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 61 %²⁸ af oplandet, hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 102.400 ha.

Udbringningsarealet udgør ca. 0,05 ‰ af oplandet til Natura 2000-område nr. 65 (N65).

Fosforoverskuddet var i årene 2005 og 2007 i gennemsnit ca. 11 kg P/ha i oplandet til Nissum Fjord i Holstebro kommune, hvor fosforoverskuddet er mindst i området syd for Nissum Fjord samt nord for Holstebro by²⁹. Husdyrbrugets udbringningsarealer bidrager i gennemsnit med et fosforoverskud på 8,7 kg P/ha/år, hvilket er 21 % mindre end det gennemsnitlige fosforoverskud i det øvrige opland.

Udbringningsarealerne i oplandet til Nissum Fjord er ikke beliggende på lavbund, vandløbsnære, detailafvandede eller skrånende arealer. Udbringningsarealerne vurderes derfor som robuste i relation til ud- eller nedvaskning af fosfor til Nissum Fjord. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbrugets arealer, på baggrund heraf, ikke i sig selv påvirker Natura 2000-område N65 væsentligt negativt. Til sikring heraf stilles der vilkår om, at der ikke må etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende, da dette kan ændre risikovurderingen.

Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning andrager ca. 0,007 ‰ af den samlede husdyrgødningsbetingede udvaskning til Nissum Fjord. I beregningerne er ikke indregnet nitratreduktionspotentialen fra rodzonen og til recipienten, der, i henhold til statens kortværk, er 76-100 %. Nitratudvaskningen var i perioden 2005 og 2007 i gennemsnit ca. 71

---

²⁷ Beregning af P-overskud pr. hektar pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet, ved at lade en bedrifts sædskifte rotere over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune.

²⁸ Miljøministeriet, Vandområde 1.4 Nissum Fjord

²⁹ Beregning af P-overskud pr. ha. Pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet, Beregningerne er foretaget ved at lade en bedrifts sædskifte roterer over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune.

kg N/ha³⁰ i oplandet til Nissum Fjord. Husdyrbrugets udbringningsarealer bidrager i gennemsnit med en nitratudvaskning ud af rodzonen fra husdyrbrugets udbringningsarealer på 58,70 kg N/ha. Husdyrbrugets nitratudvaskning er således markant mindre end den gennemsnitlige nitratudvaskning fra arealerne i det øvrige opland. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbrugets arealer, på baggrund heraf, i sig selv ikke påvirker Natura 2000-område N65 og Nissum Fjord væsentligt negativt.

På baggrund af ovenstående vurderer Holstebro Kommune, at et areal på 5,53 ha, i oplandet til Nissum Fjord, objektivt set ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget væsentligt negativt i Natura 2000-område N65 eller miljøtilstanden i Nissum Fjord.

HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF PÅVIRKNINGEN AF STUBBERGÅRD SØ, NATURA 2000-OMRÅDE N41 OG SKIVE FJORD SAMT N65 OG NISSUM FJORD

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at strukturudviklingen i landbruget, implementeringen af de nye omregningsfaktorer ved beregning af dyreenheder, VMP III, Grøn Vækst samt kommunens individuelle vurdering af husdyrgodkendelser i oplandet til Stubbergård Sø, N41 og Skive Fjord samt N65 og Nissum Fjord samlet virker for en forbedret miljøtilstand for udpegningsgrundlaget. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrlovens beskyttelsesniveau generelt er tilstrækkeligt til at fremme miljøtilstanden for N41 og Skive Fjord samt for N65 og Nissum Fjord.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets arealdrift er forenelig med naturområdets sårbarhed og kvalitet, og sammenfattende vurderes det, at områdets integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets arealdrift.

Samlet vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbrugets drift, med de stillede vilkår, ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget væsentligt negativt i Natura 2000-områderne N41 og N65 eller miljøtilstanden i Skive Fjord og i Nissum Fjord.

GRUNDLAGET FOR FORHÅNDSVURDERINGEN

Holstebro Kommune har foretaget vurderingen på baggrund af blandt andet kommunens oplysninger om områdets natur- og miljøforhold, områdets sårbarhed over for påvirkninger fra landbruget, målsætninger og retningslinier fra Regionplan 2005, miljødata fra STOQ, basisanalyse for N41 og N65 samt tillæg hertil og Ringkjøbing Amts rapport om miljøtilstanden i Stubbergård Sø og Flyndersø (2003).

Holstebro Kommune er i gang med at udarbejde og operationalisere oplysninger, som kan tilvejebringe de oplysninger, der skal anvendes i fremtidige vurderinger af husdyrbrugenes betydning i forhold til de kumulative effekter (på husdyrbrugsniveau) i oplandet til N41 og 65. Holstebro Kommune er opmærksom på, at nærværende vurdering af husdyrbrugets eget bidrag, og andel til de kumulative effekter på natur om miljø, er baseret på dels data-

---

³⁰ CTtools.

materiale, hvor der kan forekomme tidsforskydninger og deraf følgende unøjagtigheder, dels foretaget på skøn på baggrund af de oplysninger kommunen har til rådighed.

Holstebro Kommune foretager løbende undersøgelser, i for eksempel Stubbergård Sø som opfølgning af biomanipulationsprojektet. Holstebro Kommune foretager løbende evaluering af kommunens forudsætninger for udarbejdelsen af fremtidige forhåndsvurderinger af natur- og miljøeffekten af miljøgodkendelser af husdyrbrug, således at afgørende og nyeste tilgængelige viden inddrages i vurderingerne.

BILAG IV-ARTER

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde, også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Dette indebærer, for dyrearternes vedkommende, blandt andet at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne blandt andet ikke må ødelægges.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne, vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til husdyrbruget:

- Småflagermus: På baggrund af de insektædende småflagermus' livsform vurderes projektet ikke at være til skade for disse.
- Birkemus: Arten forekommer ved Struer, men er ikke registreret så langt mod sydøst som her.
- Odder: Lever i Stubbergård Sø, men er med sin levevis næppe truet af projektet.
- Markfirben: Er i 2005 eftersøgt ved Stubbergård Sø uden fund.
- Stor vandsalamander, løgfrø og spidssnudet frø: Der foreligger ikke aktuelle fund fra området nær husdyrbruget eller dets udbringningsarealer. Der gøres i øvrigt opmærksom på, at der om vandhuller med til- og afløb gælder 2 meter dyrkningsfrie bræmmer. Der stilles vilkår om, at der vil gælde krav om 10 meter udyrkede bræmmer omkring vandhuller, hvor der eventuelt i fremtiden konstateres en bestand af ovenstående padder.
- Grøn kølleguldsmed: Arten forekommer udbredt i Karup Å, men vurderes ikke at blive påvirket af projektet under forudsætning af korrekt gødningshåndtering. De øvrige insektarter på bilag IV formodes ikke at forekomme i Vestjylland.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets udbringningsarealer er Holstebro Kommune ikke bekendt med arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV, som kan blive negativt påvirket af nærværende godkendelse. Det vurderes, at udvidelsen kun vil kunne påvirke bilag IV-arterne ved alvorlige uheld i forbindelse med eksempelvis håndtering af husdyrgødnin-gen. Der er i den forbindelse stillet vilkår, således at risici for uheld er minimeret.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Holstebro Kommunes samlede vurdering af husdyrbruget

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

Husdyrbrugets forenelighed med naturområders sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

Bilag

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 1 – Husdyrbrugets beliggenhed

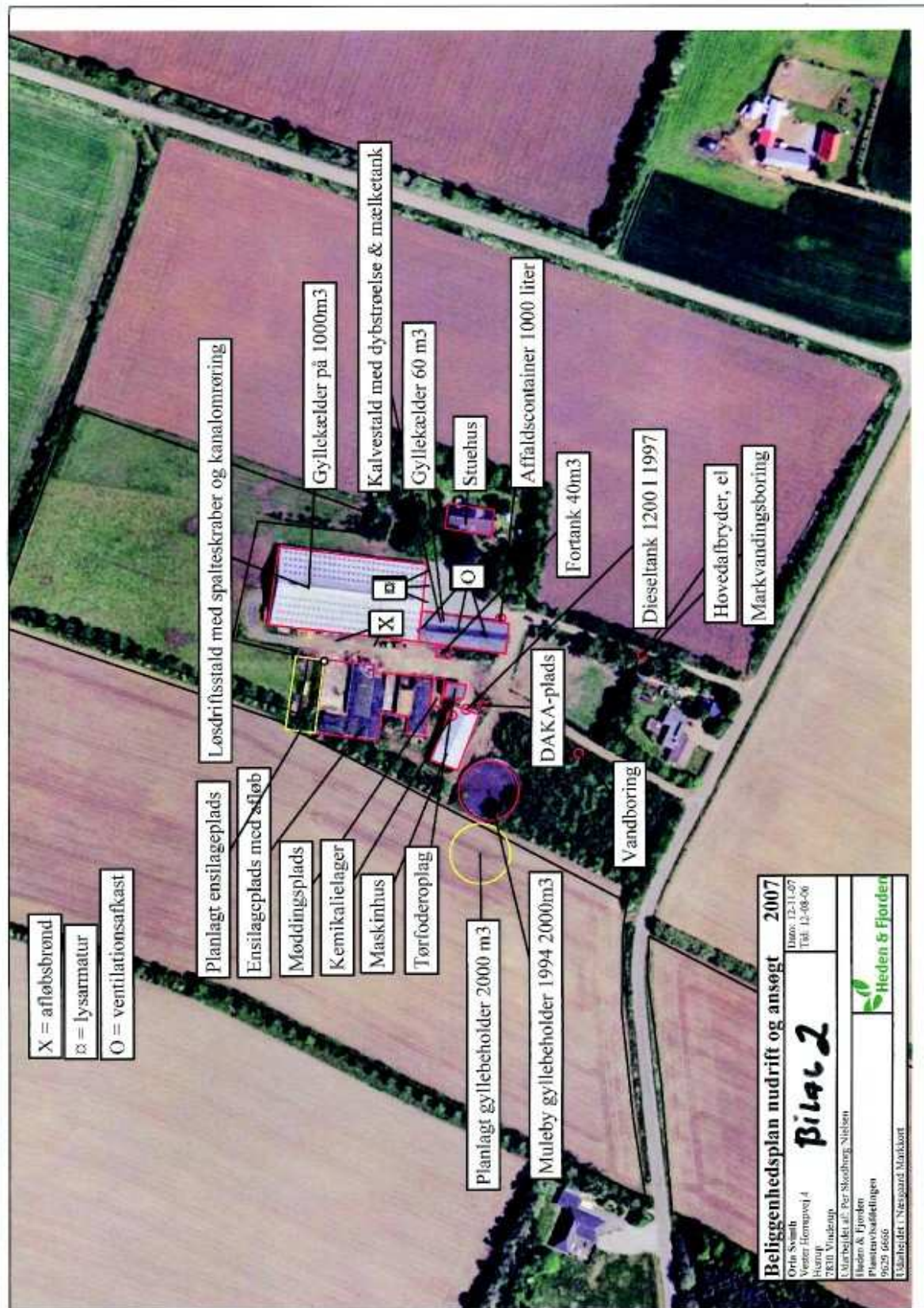

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 2 – Husdyrbrugets indretning

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 3 – Vandborings placering i forhold til ny gyllebeholder

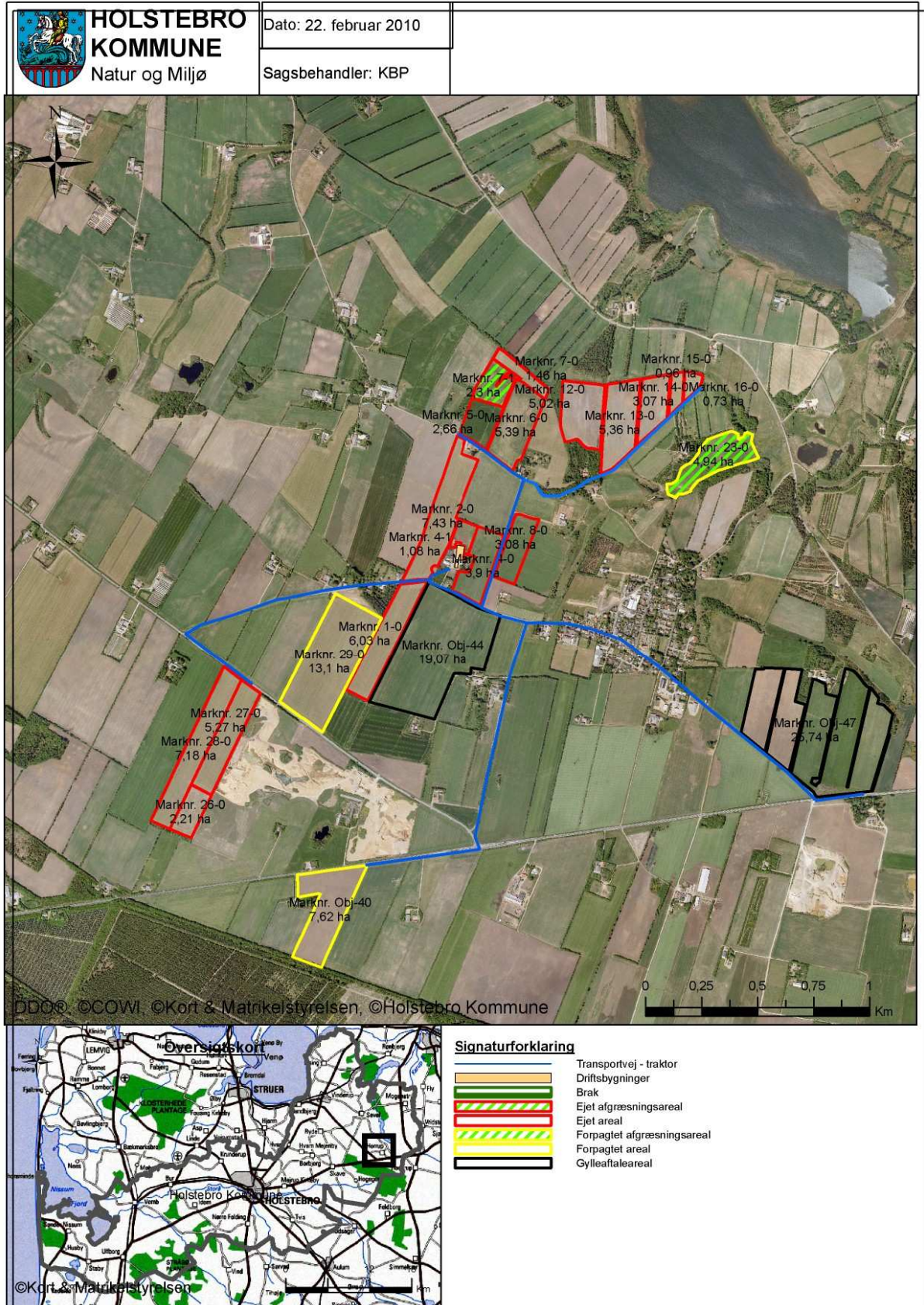

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 4 – Transportveje

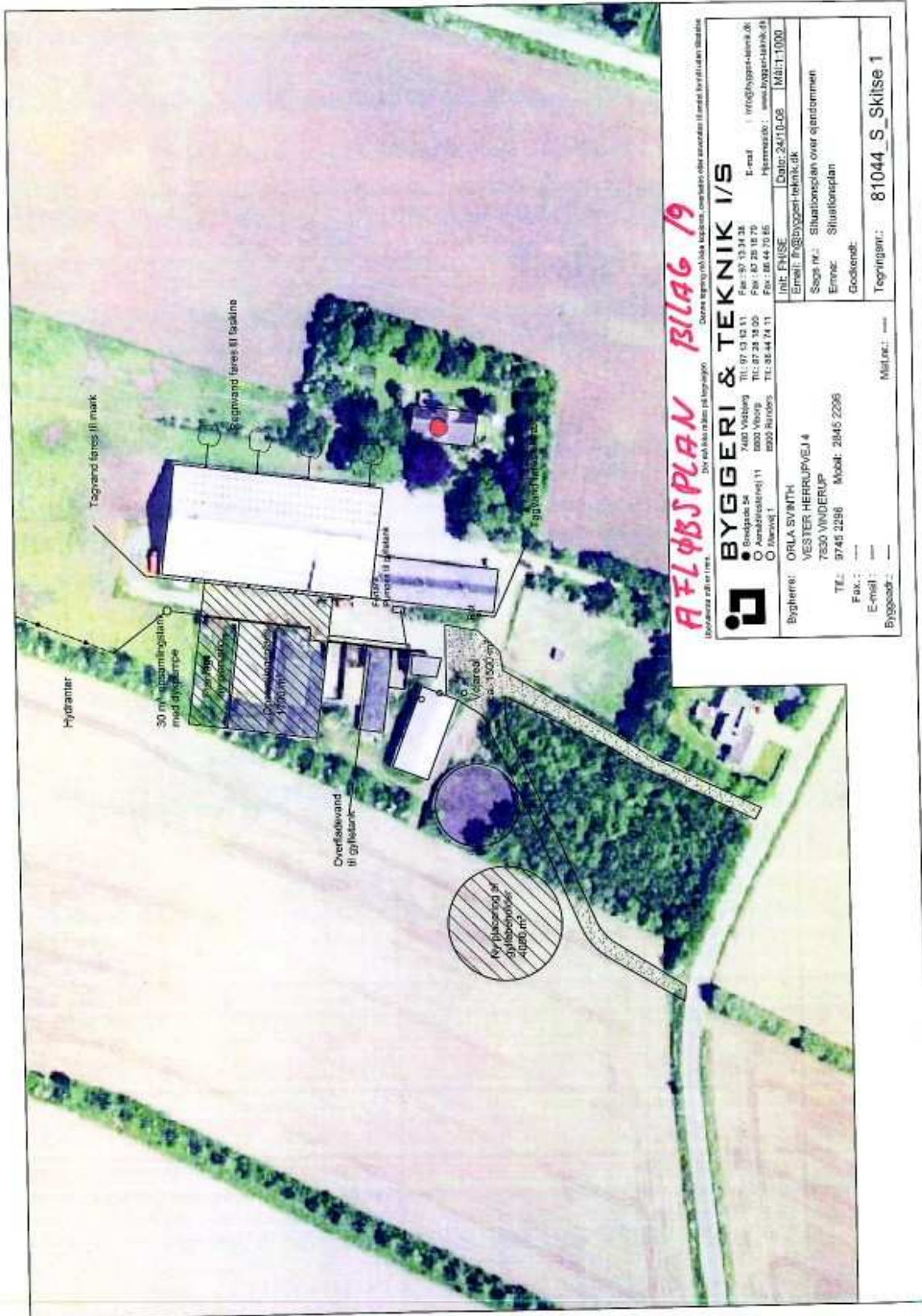

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 5 – Husdyrbrugets afløbsforhold

AFLØBSPLAN Bilag 19

Bygherre: ORLA SVINTH
 VESTER HERRUPVEJ 4
 7830 VINDERUP
 Tlf: 9748 2296 Mobil: 2845 2296
 Fax: ---
 E-mail: ---
 Byggeår: ---

Byggeri & Teknik I/S
 • Brodsgade 54
 • 7400 Viborg
 • O Aarskildervej 11
 • O Århusvej 1
 Tlf: 97 13 13 13
 Tlf: 87 28 33 00
 Tlf: 86 44 74 11

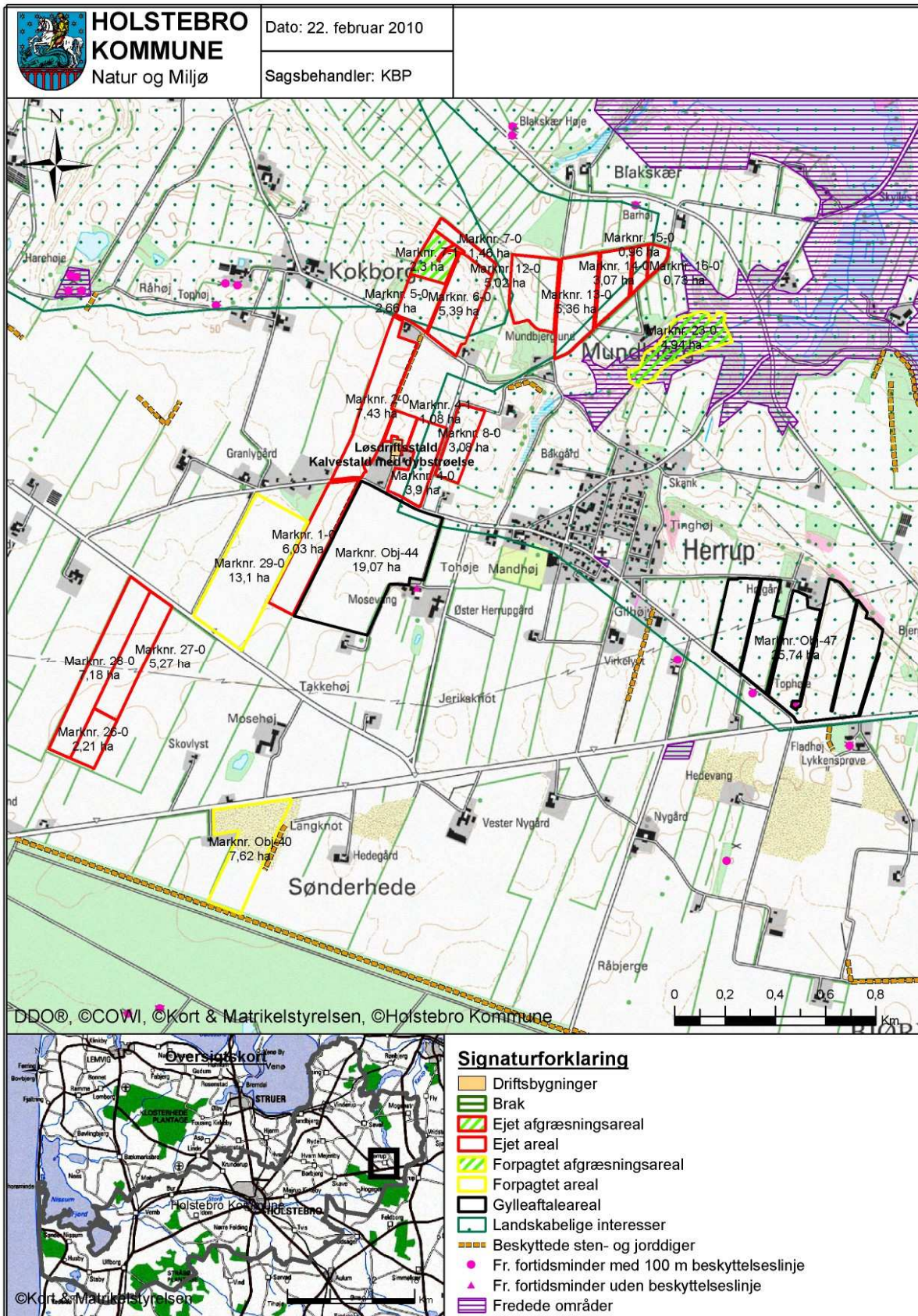
Plan: 97 13 14 38
 E-mail: wfb@byggeteknik.dk
 Hjemmeside: www.byggeteknik.dk

Int. FHUSE
 E-mail: fh@byggeteknik.dk
 Date: 24.10.08
 Malt: 1000

Sags nr.: Situationsplan over ejendommen
 Emne: Situationsplan
 Godkendt:
 Tegning nr.: 81044_S_Skitse 1

Denne tegning må ikke kopieres, udblendes eller anvendes til andre formål uden tilladelse.

Bilag 6 – Landskabelige og kulturhistoriske interesser

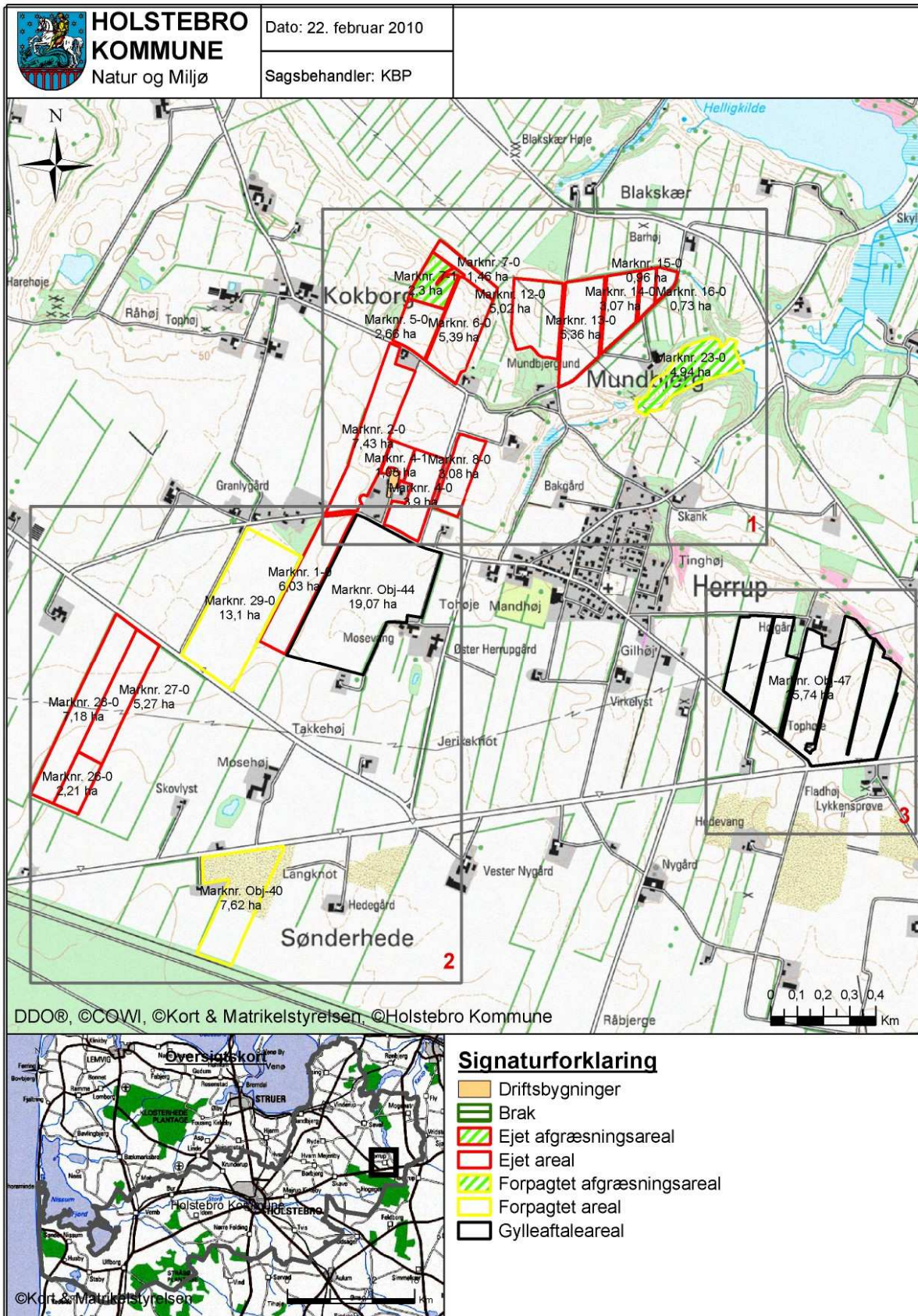
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Oversigtskort over udbringingsarealer

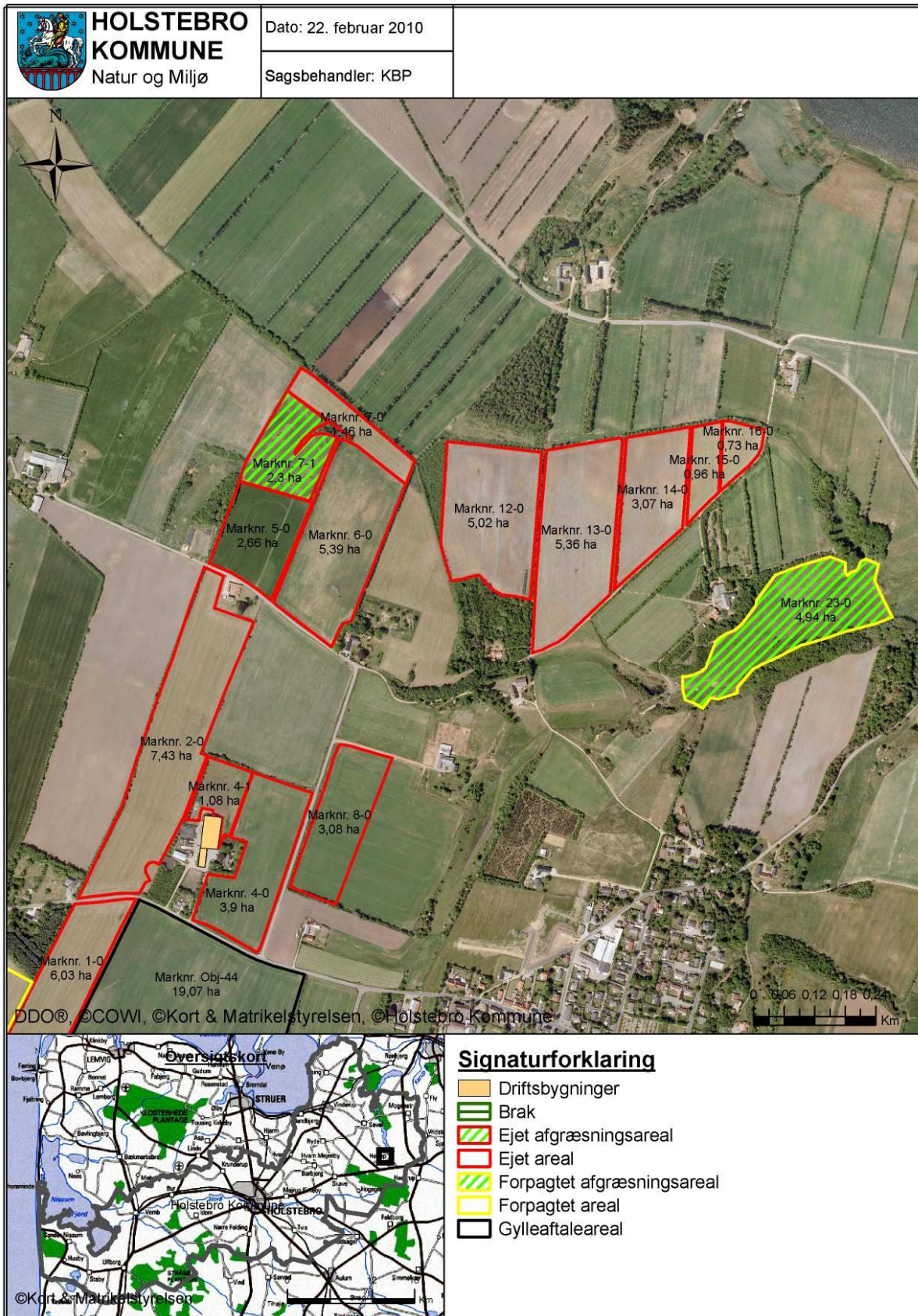

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Arealer, kortudsnit 1/3

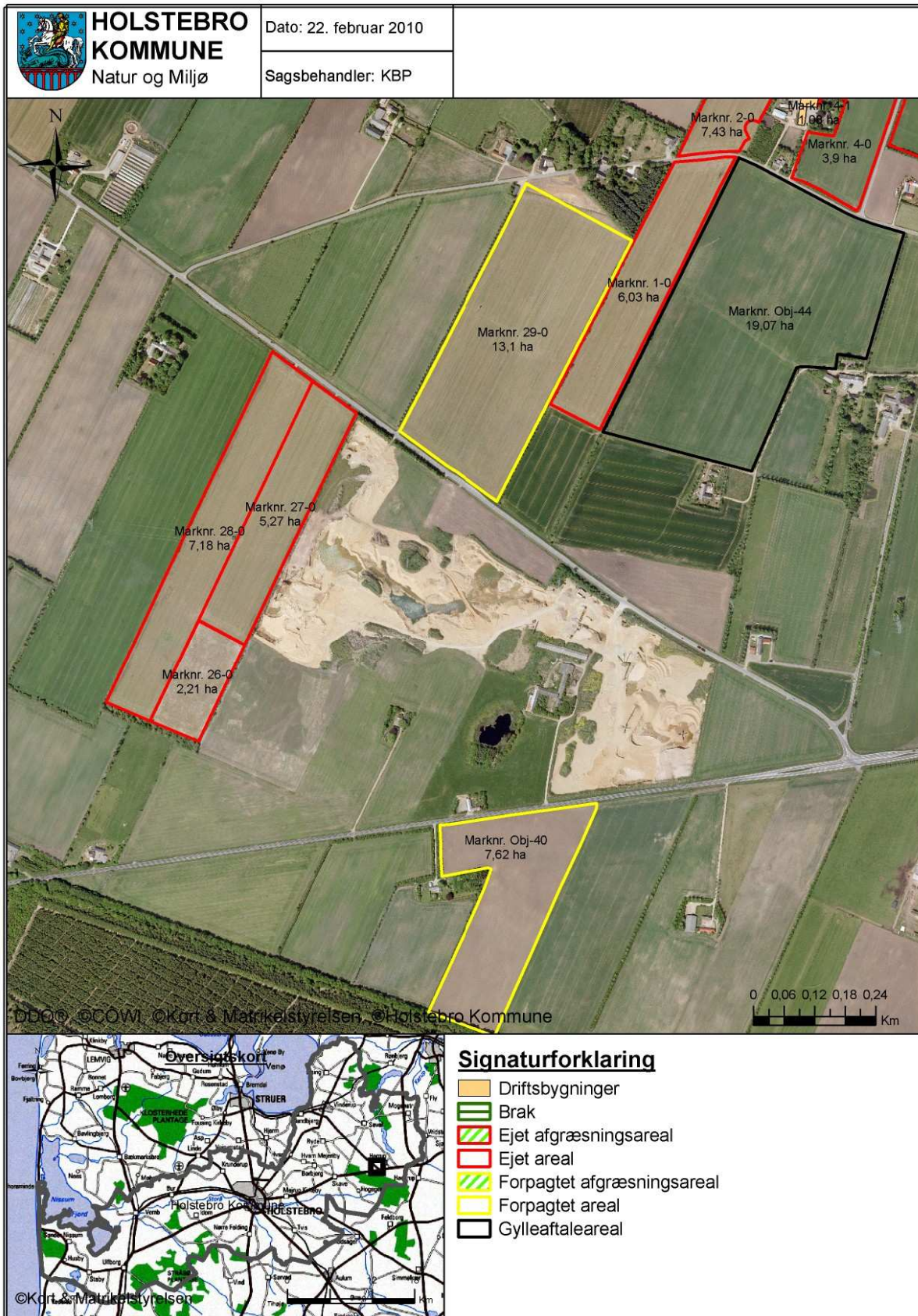

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Arealer, kortudsnit 2/3

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Arealer, kortudsnit 3/3

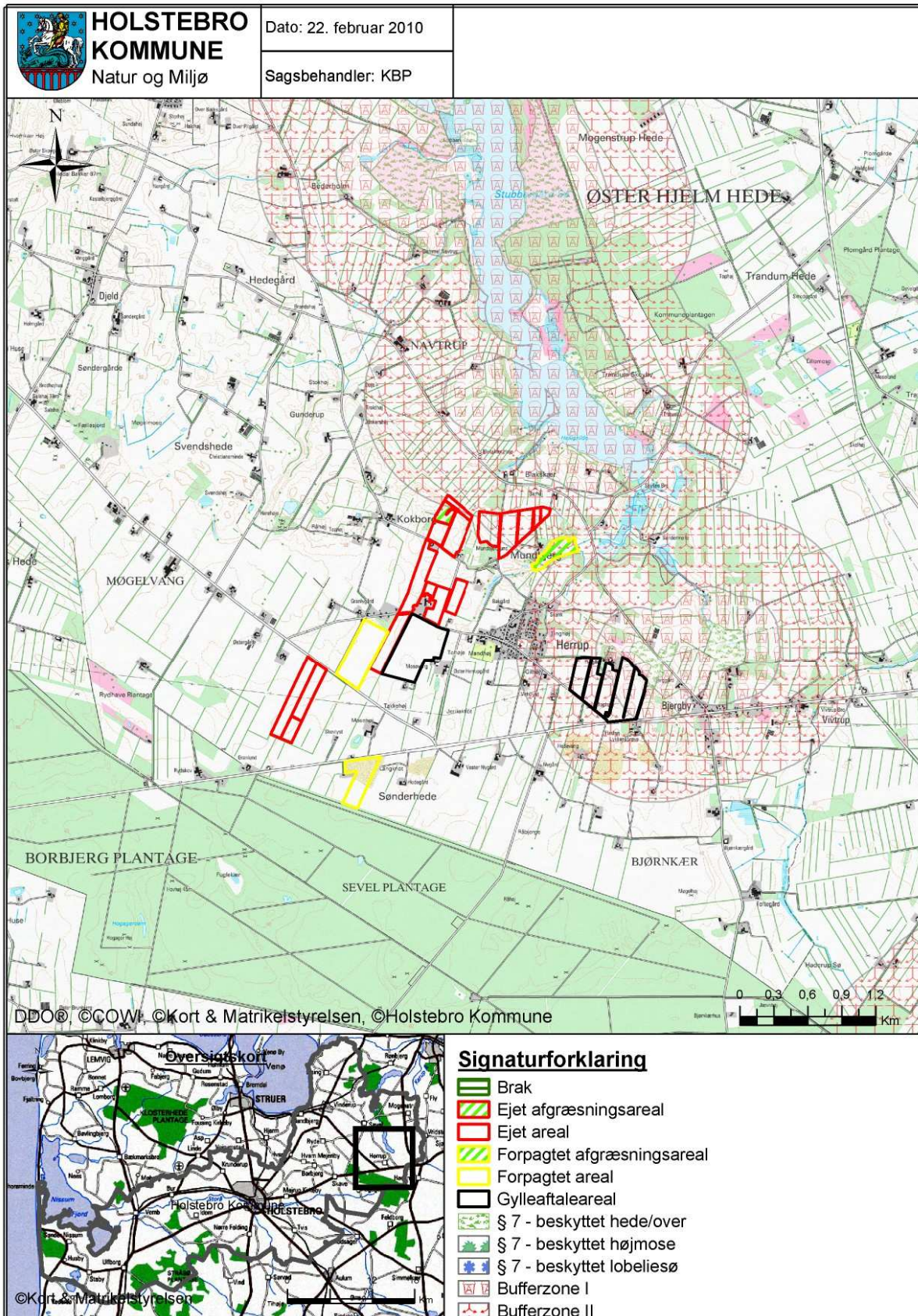

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 8 – Bufferzoner for § 7-naturtyper

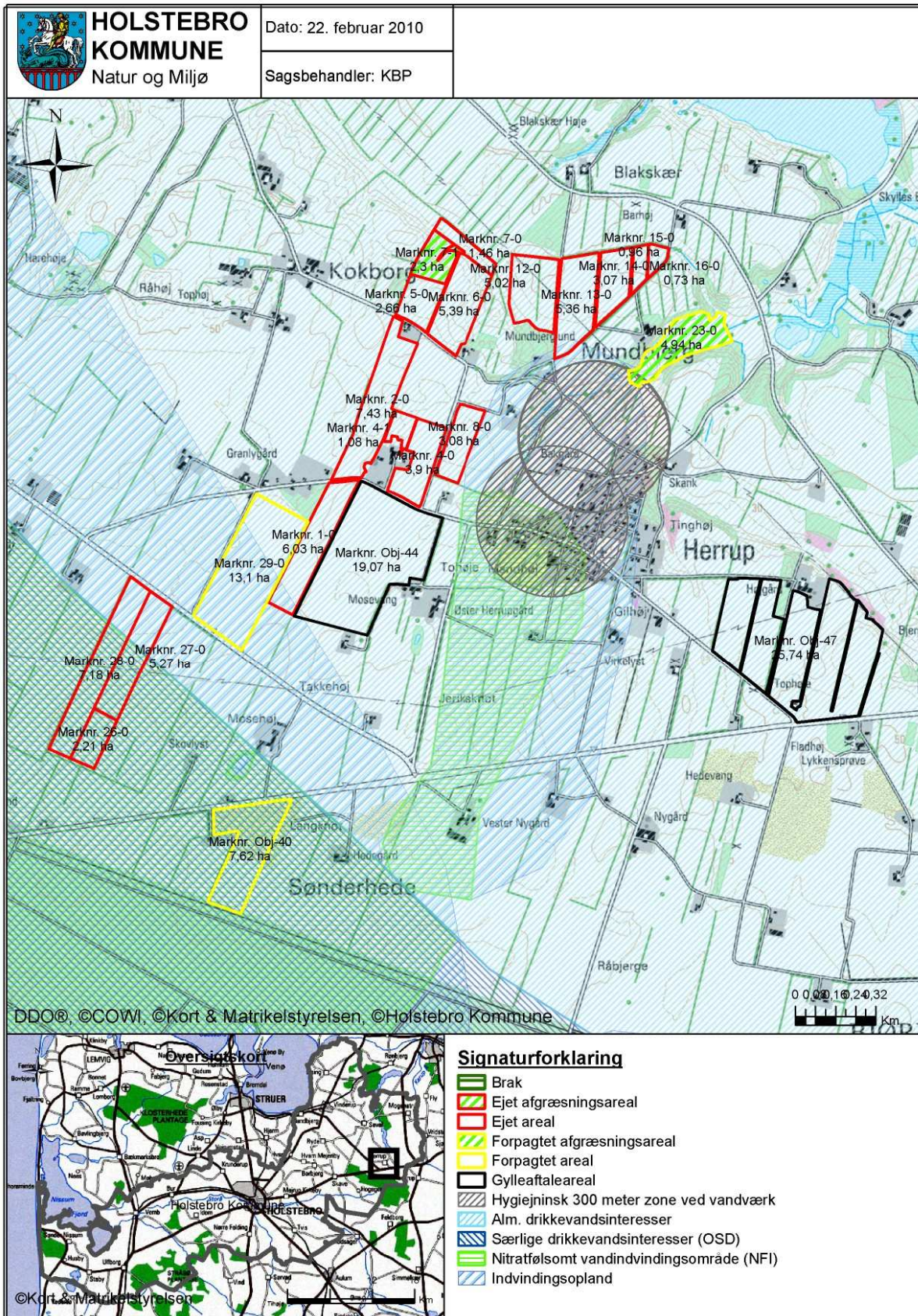

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 9 – Grundvandsområder

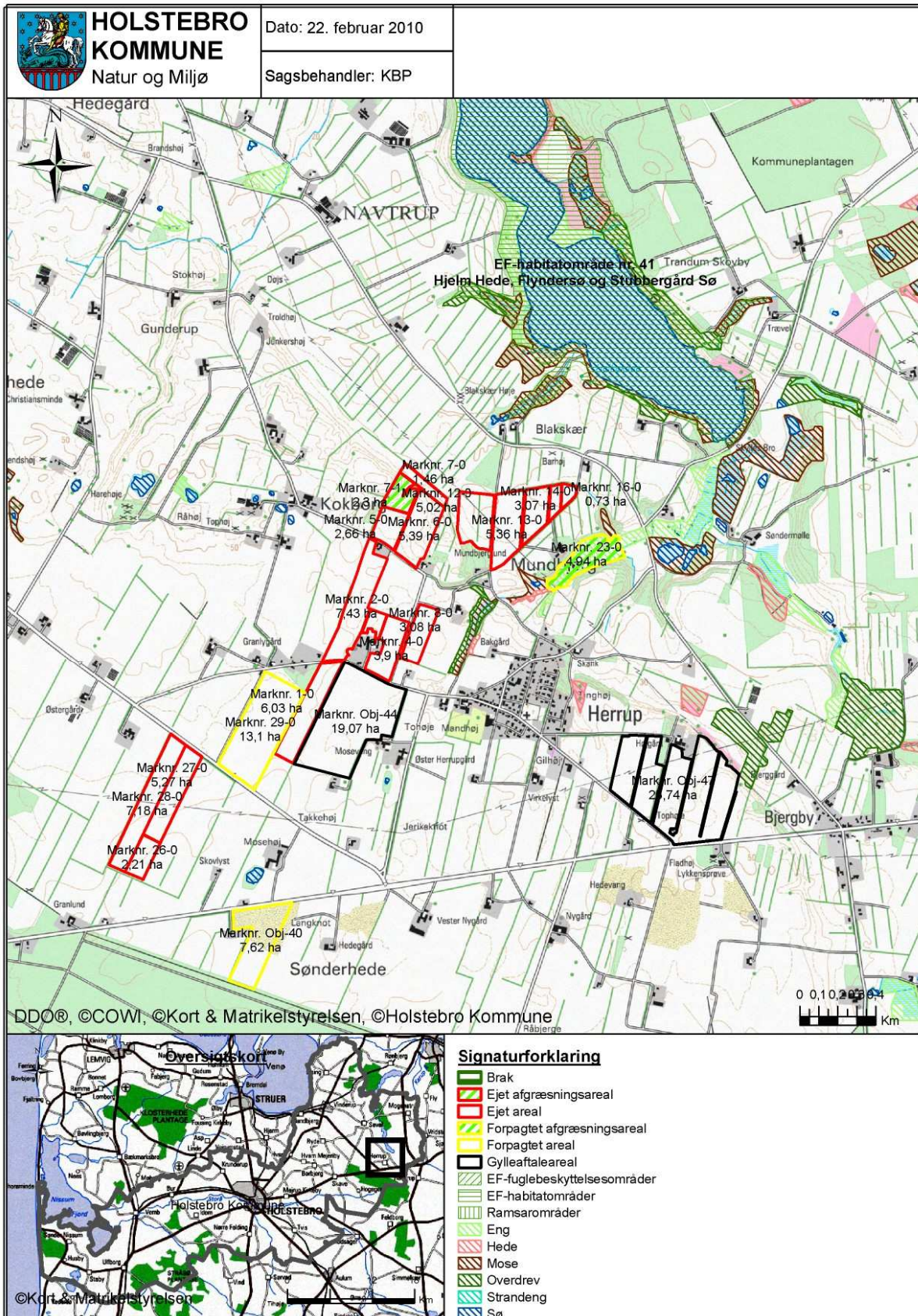

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 10 – § 3-beskyttet natur

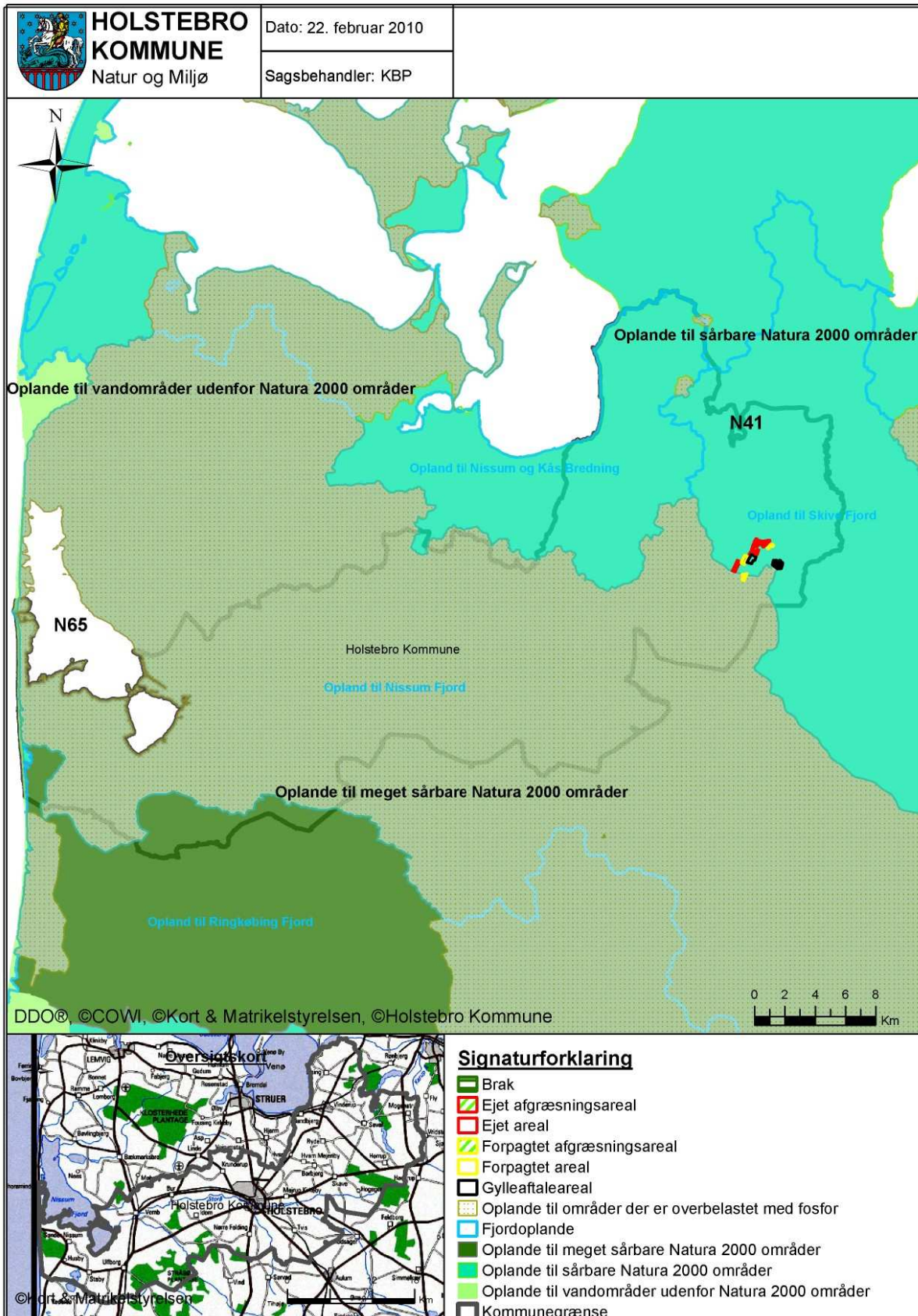

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 11 – Opland til Natura 2000-overfladevande

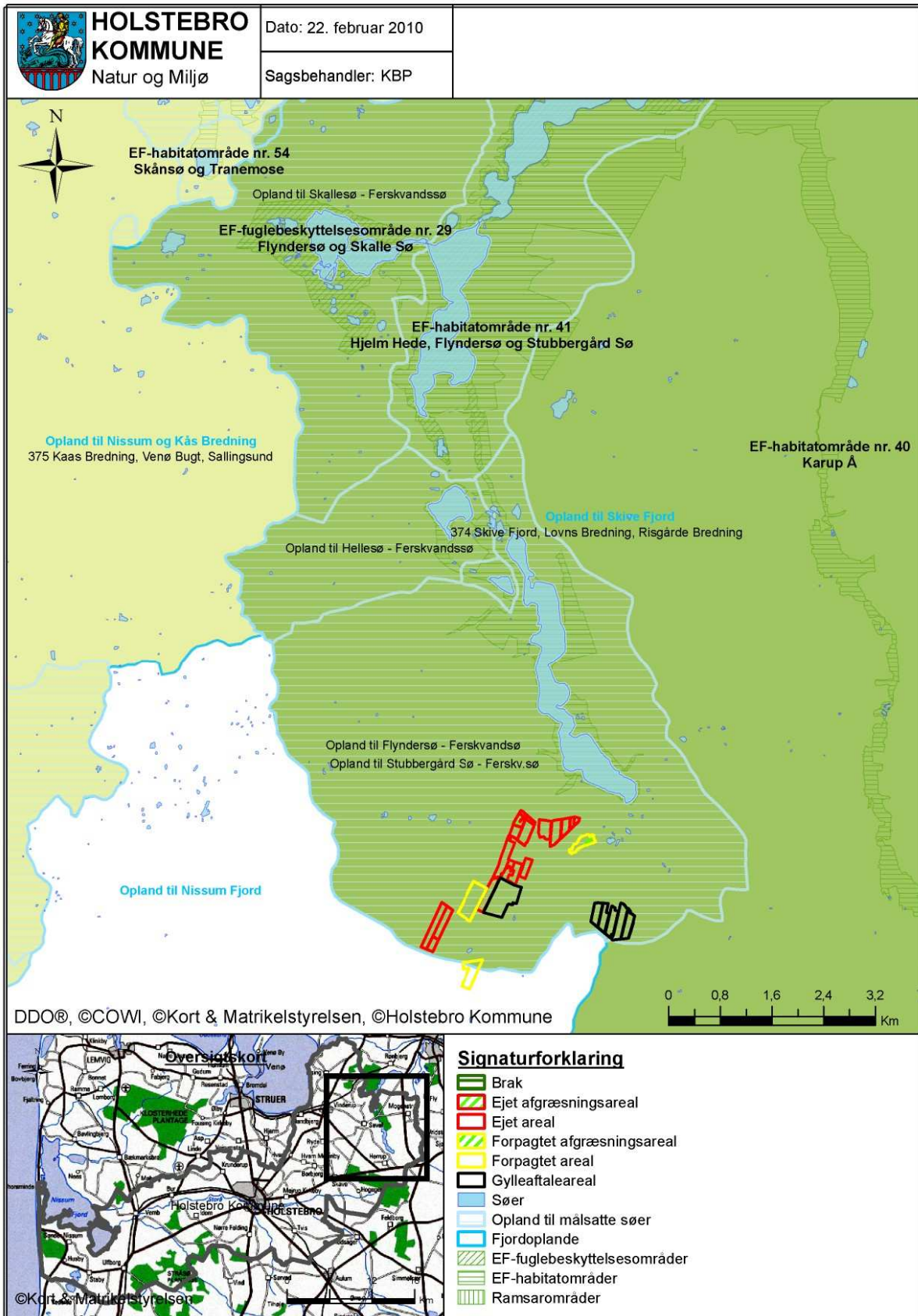
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 12 – Opland til N41 og Skive Fjord

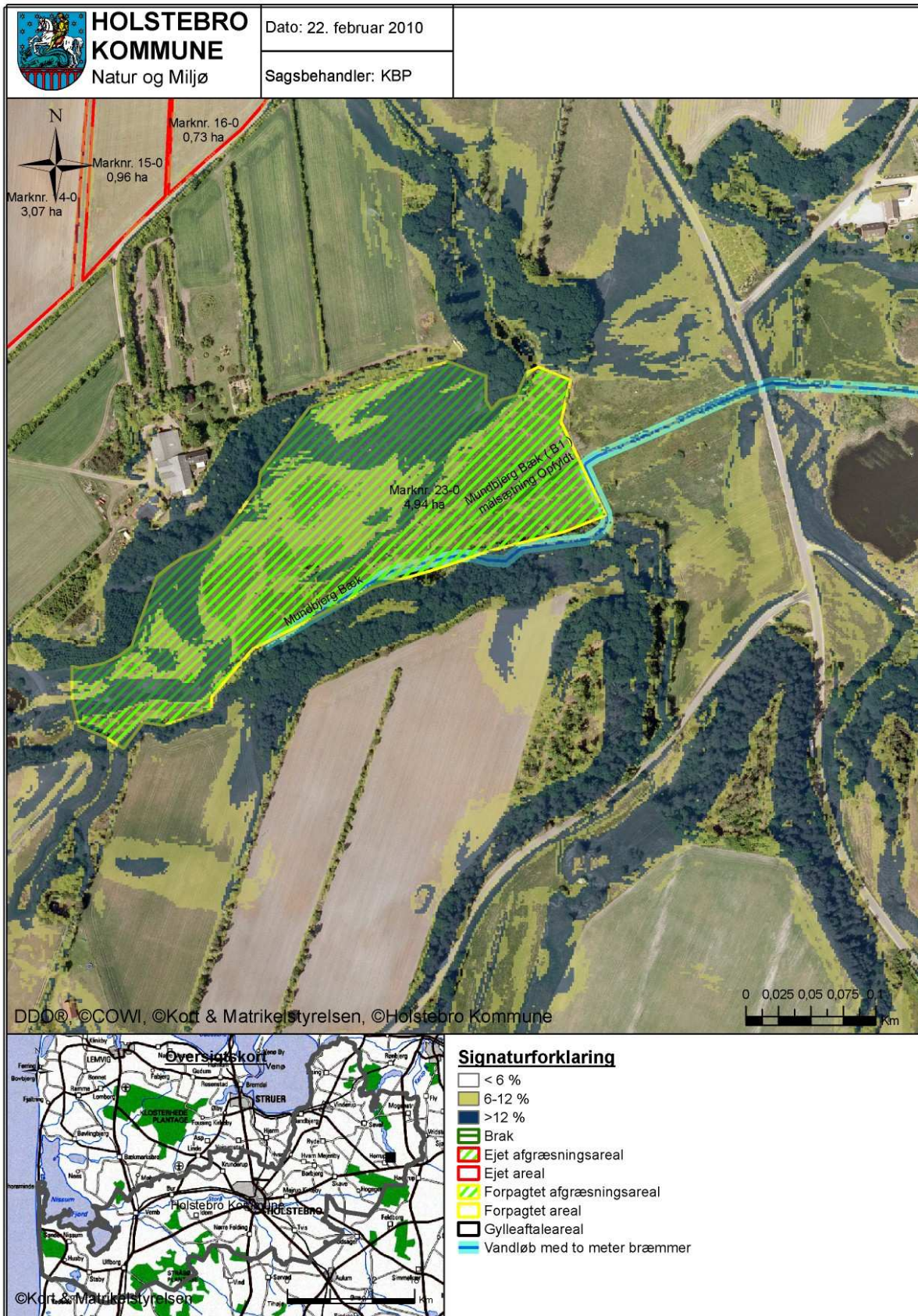

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 13 – Risikoareal i relation til terrænforhold

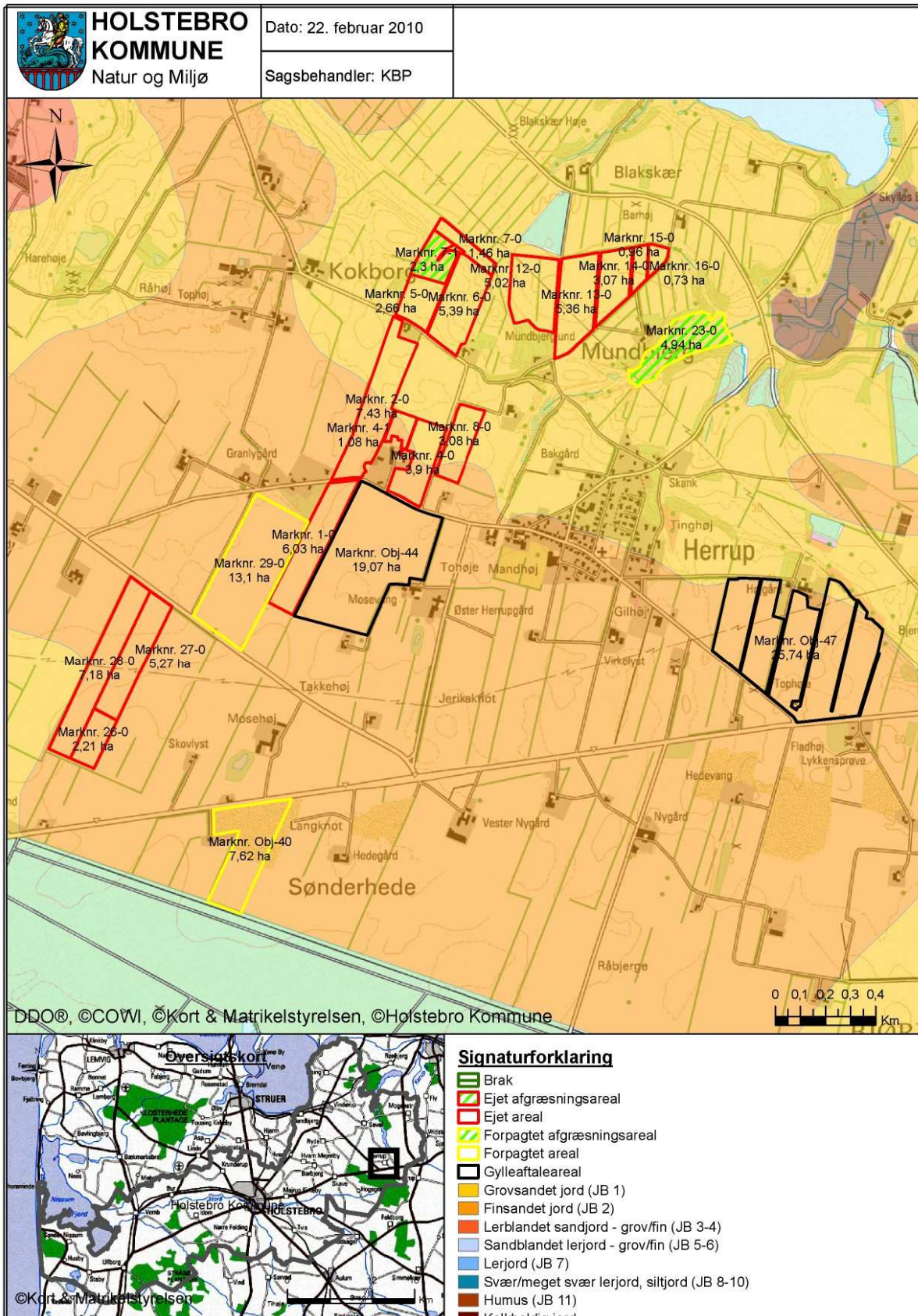

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 14 – Jordbundstyper

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 15 – Driftsjournal, del 1/3

Nedenstående driftsjournal skal føres løbende i henhold til godkendelsens vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå.

PRODUKTIONSKONTROL					
Egenkontrol 01/08-31/07 år:					
	Maksimalt antal DE	antal dyr	antal/DE	DE	± DE
Malkekøer, tung race, årskøer					
Kvier, tung race, 6-28 mdr.					
Småkalve, tung race, 0-6 mdr.					
Tyrekalve, tung race, 0-6 mdr.					
Hest, 500-700 kg, årshest					
I alt					

Husk at gemme bilag til dokumentation af ovenstående.

ENSILAGE I MARKSTAKKE	
1. Find kortbilag og tegn markstakkens placering ind	
2. Skriv dato ud for den indtegnede markstak	
3. Kontroller, at der ikke har ligget markstakke på samme placering inden for de seneste 5 år	
4. Noter ny dato på kortet, når stakken er brugt og fjernet fra marken (maksimalt 24 mdr.)	
Husk at kontrollere at afstandskrav er overholdt for hver enkelt ensilagestak:	
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

INSPEKTION AF GYLLEBEHOLDERE							
	Størrelse	Dato for tømning	Er der synlige revner	Er der synlige utætheder	Er evt. kabler intakte	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1							
Gyllebeholder nr. 2							
....							

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

 Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 15 – Driftsjournal, del 2/3

MÆLKEKØLI NGSANLÆG		
Handling	Dato for vedligeholdelse	Dato for kontrol
Kontrol eller vedligeholdelse		
...		
...		

Husk at gemme kopi af kontrolrapporter.

VENTILATIONSANLÆG			
Handling	Dato for vedligeholdelse	Dato for rengøring	Dato for kontrol
Vedligeholdelse/rengøring			
Kontrol			
...			

Husk at gemme kopi af kontrolrapporter.

ENERGIGENNEMGANG AF EJENDOMMEN			
	Dato	Tiltag	Tiltag
Gennemgang af ejendommen af en energifaglig person			

Skal gennemføres minimum hvert 5. år.
Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

EL, VAND etc.	Parameter	Januar kvartal			April kvartal			Juli Kvartal			Oktober kvartal		
		start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
År:	EI [kWh]												
	Vand [m ³]												
	....												
År:													

UHELD				
Hændelse	fra dato	til dato	Alarmcentral alarmeret	Anmeldelse til Holstebro Kommune
...				

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 15 – Driftsjournal, del 3/3

Beredskabsplan	Dato
Revideret	
Gennemgang med ansatte	

Dato: 29-03-2010
Sagsnr.: 046327-2007
Henv. til: Kirsten Bruun Pedersen
Tlf.: 9611 7808

§ 11 MILJØGODKENDELSE

af kvægbruget
Mundbjerggård

Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
Matr. nr. 8 b Sønderhede, Sevel

Miljøgodkendelse er meddelt i henhold til lov nr. 1572 af 20/12 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Indholdsfortegnelse

STAMBLAD FOR VIRKSOMHEDEN.....	5
IKKE TEKNISK RESUMÉ.....	6
MEDDELELSE OM GODKENDELSE.....	8
MILJØGODKENDELSENS VILKÅR	9
GENERELLE FORHOLD	9
<i>Ophør af husdyrbruget.....</i>	<i>9</i>
<i>Ansøger og ejerforhold .....</i>	<i>9</i>
<i>Dyrehold.....</i>	<i>9</i>
<i>Drift.....</i>	<i>10</i>
<i>Stalde.....</i>	<i>10</i>
<i>Ventilation.....</i>	<i>11</i>
<i>Rengøring af staldanlæg .....</i>	<i>11</i>
<i>Foder.....</i>	<i>11</i>
<i>Ensilageopbevaring og håndtering .....</i>	<i>11</i>
<i>Affald.....</i>	<i>12</i>
<i>Opbevaring af flydende husdyrgødning .....</i>	<i>12</i>
<i>Påfyldning af gyllevogne.....</i>	<i>13</i>
<i>Opbevaring af dybstrøelse og fast husdyrgødning.....</i>	<i>13</i>
<i>Lugt .....</i>	<i>13</i>
<i>Transport.....</i>	<i>14</i>
<i>Støj .....</i>	<i>14</i>
<i>Støv.....</i>	<i>15</i>
<i>Skadedyr.....</i>	<i>15</i>
<i>Renere teknologi og ressourcestyring .....</i>	<i>15</i>
<i>Varetagelse af hensyn til landskab.....</i>	<i>15</i>
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER.....	15
<i>Drift af husdyrbrugets arealer .....</i>	<i>15</i>
<i>Fosfor.....</i>	<i>16</i>
<i>Grundvand .....</i>	<i>16</i>
<i>Bilag IV-arter.....</i>	<i>16</i>
OFFENTLIGGØRELSE OG GENERELLE FORHOLD.....	17
KLAGEVEJLEDNING	17
OFFENTLIGGØRELSE.....	17
RETSBESKYTTELSE	18
UDNYTTELSE AF GODKENDELSEN.....	19
OPLYSNINGER OM GRUNDLAG FOR MILJØGODKENDELSEN	19
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	21
GENERELLE FORHOLD	21
<i>Ansøger og ejerforhold .....</i>	<i>22</i>
<i>Det ansøgte husdyrbrug.....</i>	<i>22</i>
<i>Lokalisering og planmæssige forhold .....</i>	<i>23</i>
BAT – BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK.....	25
HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	25
<i>Drift.....</i>	<i>25</i>
<i>Bygninger.....</i>	<i>26</i>
<i>Stalde.....</i>	<i>27</i>

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Ventilation.....	29
Rengøring af staldanlæg	29
Foder.....	29
Ensilageopbevaring og håndtering	30
Fyringsanlæg	32
Håndtering og opbevaring af olie og brændstof.....	33
Sprøjtemidler, kemikalier og medicin	33
Affald og kemikalierester	34
Døde dyr.....	36
GØDNINGSPRODUKTION OG HÅNDBEREGNING	37
Opbevaring af flydende husdyrgødning	37
Påfyldningsplads for gyllevogne	38
Opbevaring af dybstrøelse og fast gødning.....	39
FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	40
Ammoniak.....	40
Lugt	41
Transport.....	43
Støj	45
Støv.....	46
Lys	47
Spildevand.....	47
Skadedyr.....	48
Driftsforstyrrelser eller uheld	49
Renere teknologi og ressourcestyling	51
VARETAGELSE AF HENSYN TIL LANDSKAB	54
OPHØR AF HUSDYRBRUGET	55
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER.....	56
Drift af husdyrbrugets arealer	56
Udskiftning af udbringningsarealer	59
Sædskifte.....	59
Udbringning af husdyrgødning	59
Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning	60
Nitrat – forurening af grundvand.....	61
NATURA 2000, TØR NATUR OG BILAG IV-ARTER	63
Tør natur	64
Beskrivelse af Natura 2000-område omfattende Hjelm Hede, Flyndersø, Stubbergård Sø, Hellesø og Skallesø (N41) og udpegningsgrundlaget.....	66
Husdyrtrykket i oplandet til Stubbergård Sø, N41 og Skive Fjord.....	72
Holstebro Kommunes vurdering af påvirkningen af Stubbergård Sø, Natura 2000-område N41 og Skive Fjord..	73
Holstebro Kommunes vurdering af påvirkningen af Natura 2000-område Nissum Fjord.....	78
Holstebro Kommunes samlede vurdering af påvirkningen af Stubbergård Sø, Natura 2000-område N41 og Skive Fjord samt N65 og Nissum Fjord.....	79
Grundlaget for forhåndsvurderingen	79
Bilag IV-arter.....	80
HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF HUSDYRBRUGET	81
BILAG	82
BILAG 1 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	83
BILAG 2 – HUSDYRBRUGETS INDRETNING.....	84
BILAG 3 – VANDBORINGS PLACERING I FORHOLD TIL NY GYLLEBEHOLDER.....	85
BILAG 4 – TRANSPORTVEJE	86
BILAG 5 – HUSDYRBRUGETS AFLØBSFORHOLD	87
BILAG 6 – LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE INTERESSER	88
BILAG 7 – OVERSIGTSKORT OVER UDBRINGNINGSAREALER	89
BILAG 7 – AREALER, KORTUDSNIT 1/3	90
BILAG 7 – AREALER, KORTUDSNIT 2/3	91

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

BILAG 7 – AREALER, KORTUDSNIT 3/3	92
BILAG 8 – BUFFERZONER FOR § 7-NATURTYPER	93
BILAG 9 – GRUNDEVANDSOMRÅDER	94
BILAG 10 – § 3-BESKYTTET NATUR.....	95
BILAG 11 – OPLAND TIL NATURA 2000-OVERFLADEVANDE.....	96
BILAG 12 – OPLAND TIL N41 OG SKIVE FJORD.....	97
BILAG 13 – RISIKOAREAL I RELATION TIL TERRÆNFORHOLD.....	98
BILAG 14 – JORDBUNDSTYPER.....	99
BILAG 15 – DRIFTSJOURNAL, DEL 1/3	100
BILAG 15 – DRIFTSJOURNAL, DEL 2/3	101
BILAG 15 – DRIFTSJOURNAL, DEL 3/3	102

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Stamblad for virksomheden

Godkendelsesdato:	29-03-2010
Godkendelse hjemmel, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	§ 11 (over 75 DE og mindre end 250 DE)
Husdyrbrugets navn	Jette Svinth og Orla Svinth
Husdyrbrugets adresse	Vester Herrupvej 4, Herrup 7830 Vinderup
Husdyrbrugets telefonnumre	9745 2296 / 2845 2296
Husdyrbrugets ejer og kontaktperson	Orla Kristian Svinth
Matr. nr.	8 b
Ejerlav	Sønderhede, Sevel
CVR-nr. / P-nr.	14804994 / 1000808812
CHR	57239
Ejendomsnr.	661-0186288
Husdyrbrugets konsulent	Trine Villumsen, Heden og Fjorden, Birk Centerpark 24, 7400 Herning Tlf. 9629 6630
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune Nupark 51, 7500 Holstebro Kommune E-mail: teknik.miljoe@holstebro.dk Tlf. 9611 7563

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Ikke teknisk resumé

Der er ansøgt om godkendelse af udvidelse af kvægproduktionen på husdyrbruget Vester Herrupvej 4, Herrup, 7830 Vinderup. Husdyrproduktionen på husdyrbruget bliver større end 75 dyreenheder (DE) og mindre end 250 DE og er derfor omfattet af § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹. Husdyrbruget er ikke omfattet af reglerne for IPPC, jvf. IPPC-direktivet². Husdyrbruget er ikke tidligere miljøgodkendt.

Dyreholdet udvides fra de nuværende 195,40 DE til 239,60 DE fordelt på 142 årskøer (tung race), 77 kvier (tung race, 6-28 mdr.), 36 småkalve (tung race, 0-6 mdr.), 71 tyrekalve (tung race, 0-6 mdr.) og 1 hest (500-700 kg). Dyreholdet opstaldes i eksisterende løsdriftsstald og kalvestald. I forbindelse med udvidelsen etableres en ny gyllebeholder på 4.000 m³ med teltoverdækning og en plansilo på 384 m², med tilhørende udsprinklingsanlæg, i tilknytning til eksisterede anlæg. Derudover søges om etablering af en ny til- og frakørselsvej fra husdyrbruget til Vester Herrupvej.

Husdyrbruget råder over et samlet udbringningsareal (ejet og forpagtet) på 81,55 ha. Herudover er der indgået skriftlige aftaler om overførsel af husdyrgødning for 44,81 ha. Hovedparten af arealerne er beliggende i oplandet til Stubbergård Sø, der er en del af Natura 2000-område N41, 'Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø'. Arealerne afvander herigennem til Skive Fjord, som hører til Limfjordens delopland 374. En mindre del af udbringningsarealerne ligger i oplandet til Nissum Fjord, der er en del af Natura 2000-område N65.

Udvidelsen er omfattet af krav om reduktion i ammoniakudledningen med 15 % i forhold til et referencestaldsystem, hvilket er opnået ved at der etableres skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal i den eksisterende løsdriftsstald. Skraberne skal minimum køre hver anden time, hvilket reducerer ammoniakudledningen fra stalden med 20 %. Ammoniakudledningen fra det ansøgte husdyrbrug er beregnet til 1.662 kg kvælstof om året ifølge ansøgningen, hvilket er en stigning på 76 kg kvælstof om året i forhold til den nuværende ammoniakudledning. I en afstand af 1.000 meter fra husdyrbrugets anlæg findes der ingen § 7-naturarealer, som kan blive belastede af ammoniaknedfald.

Der er beregnet et fosforoverskud på 8,7 kg fosfor per hektar per år på de ansøgte arealer, hvilket ligger indenfor de i ansøgningen beregnede maksimalt tilladte 8,8 kg fosfor per hektar per år, jvf. det i husdyrloven fastsatte beskyttelsesniveau. Udbringningsarealerne ligger i robuste områder henholdsvis i oplandet til Stubbergård Sø og i oplandet til Nissum Fjord. Den beregnede relative kvælstofudvaskning fra det ansøgte husdyrbrug er 58,70 kg kvælstof per hektar. Oplandet til Skive Fjord og oplandet til Nissum Fjord er karakteriseret som et område, der i henhold til statens kortværk har et nitratreduktionspotentiale på 76-100 % (nitratklasse 0), hvorfor der i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau kan udbringes husdyrgødning med fuldt harmonitryk. På dele af udbringningsarealet er der risiko for forurening af grundvandet med kvælstof. Beregninger for den ansøgte drift viser, at der ikke fremtidigt sker en stigning i den beregnede udvaskning af kvælstof.

¹ Lov nr. 1572 af 20/12-2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

² Direktiv om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet). Rådets direktiv 96/61/EF af 24. september 1996.

Der er foretaget en vurdering af det ansøgte husdyrbrugs påvirkning af henholdsvis Natura 2000-område N41 omkring Stubbergård Sø, Flyndersø, Hellesø, Skallesø og N65 ved Nissum Fjord.

Det er vurderet, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne i form af ammoniakudledning, nitratudledning, fosforudledning, lugt, transport, støv, støj, fluer og lys.

Det ansøgte husdyrbrug miljøgodkendes efter § 11 i lov nr. 1572 af 20/12 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Meddelelse om godkendelse

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der gælder for udvidelsen af kvægbruget på Vester Herrupvej 4, Herrup, 7830 Vinderup.

Husdyrbruget er større end 75 DE, men under 250 DE og er derfor omfattet af § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Husdyrbruget er dermed ikke omfattet af reglerne for IPPC, jvf. IPPC-direktivet. Godkendelsen omfatter alle aktiviteter på ejendommen, der hører under husdyrbruget. Der drives ikke bivirksomhed på husdyrbruget. Hele husdyrbruget er godkendelsespligtigt, og Holstebro Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbrugets forhold til det eksterne miljø.

Baseret på de givne oplysninger i ansøgningen, suppleret med kommunens vilkår og vurderinger, meddeles Orla Kristian Svinth godkendelse af den ansøgte produktion af 142 malkekøer, 77 kvier, 36 småkalve, 71 tyrekalve og 1 hest, svarende til i alt 239,60 DE, på ejendommen matr. nr. 8 b Sønderhede, Sevel, beliggende Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup.

Godkendelsen indeholder vilkår og vurderinger af de forhold, som er fastsat i § 11 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Godkendelsen bygger på husdyrbrugets ansøgning, tilsyn på husdyrbruget og supplerende oplysninger samt kommunens konkrete vurdering støttet af miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer.

Godkendelsen er delt op i en særlig godkendelse af anlægget (bygninger, gødningsanlæg, ensilagepladser og andre faste installationer) og en særlig godkendelse af arealerne. Godkendelsen af arealerne omfatter alle ejede og forpagtede udbringningsarealer under bedriften samt gylleaftaler. De to godkendelser kan reguleres uafhængigt af hinanden.

På Holstebro Kommunes vegne

Kirsten Bruun Pedersen
Agronom

Miljøgodkendelsens vilkår

Generelle forhold

---

1. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, med mindre vilkårene i denne godkendelse og senere afgørelser foreskriver andet.
2. På tilsynsmyndighedens forlangende skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Opgørelse af husdyrbrugets størrelse, affaldsregistrering og –bortskaffelse, mark- og gødningsplaner m.v., samt driftsjournal (jvf. bilag 15), skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden. Der skal på forlangende forevises dokumentation herfor for de seneste fem år.
3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsesdatoen.

OPHØR AF HUSDYRBRUGET

---

4. Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes, ensilagebærstakke og eventuelle kompoststakke fjernes og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt driftsbygninger ikke er nødvendige eller brugbare til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Omkostninger i forbindelse hermed påhviler husdyrbruget.

ANSØGER OG EJERFORHOLD

---

5. Ændringer i ejerforhold eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter at ændringen har fundet sted.

DYREHOLD

Den godkendte produktion gælder antallet af dyr (indenfor de angivne alders- og vægtintervaller) fordelt på dyretyper. Antallet af dyreenheder er således kun retningsgivende for godkendelsestypen.

6. Husdyrbruget har pr. planår (01/08-31/07) maksimalt godkendelse til følgende dyrehold:

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Dyreart/type	Antal	Dyreenheder
Malkekøer, tung race, årskøer	142	189,51
Kvier, tung race, 6-28 mdr.	77	39,14
Småkalve, tung race, 0-6 mdr.	36	9,73
Tyrekalve, tung race, 0-6 mdr.	71	0,79
Hest, 500-700 kg, årshest	1	0,43
I alt	-	239,60

Dyretyperne skal opstaldes i de staldanlæg, der er angivet i tabel 4. Der accepteres variationer i fordelingen mellem dyretyper med indtil 5 DE forskydning i de enkelte dyretyper, såfremt fordelingen over en periode på 3 år svarer til det godkendte dyrehold. Dyreholdet skal opgøres årligt.

DRIFT

- Der skal udarbejdes en beredskabsplan for husdyrbruget, som indeholder procedurer for hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal være skriftlig og skal være Holstebro Kommune i hænde senest 1. august 2010. Beredskabsplanen skal godkendes af Holstebro Kommune.

Beredskabsplanen/driftsforskriften skal som minimum indeholde:

- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse af materiel, der er tilgængeligt på husdyrbruget eller kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage.
- Vejledning i anvendelse af gyllesystemer til ansatte på husdyrbruget.

- Beredskabsplanen revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst én gang om året (revision/kontrol noteres i driftsjournal) og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.m. og udleveres til eventuel indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

- Der skal føres egenkontrol med husdyrbrugets dyrehold, mælke-/malkeanlæg, mekaniske ventilatorer, vandforbrug, elforbrug, markstakke og gyllebeholdere i en driftsjournal jvf. bilag 15. Kopi af driftsjournalen skal gemmes i 5 år og efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden.

STALDE

- I dybstrøelsesafsnittet i løsdriftsstald og i kalvestalden, skal der strøs halm, eller andet tørstof, i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

overfladen.

11. Spalteskraber, over gyllekanaler i løsdriftsstalden, skal skrabe hele spaltearealet minimum hver 2. time.
12. Eventuelle kalvehytter kan i mindre antal etableres i tilknytning til eksisterende byggeri, såfremt afstandskrav, jvf. husdyrbrugslovens §§ 6 og 8, overholdes, og såfremt hytterne etableres på befæstet areal, der overholder de lovmæssige krav i husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 4.

VENTILATION

---

13. De mekaniske ventilatorer skal løbende og minimum én gang om året vedligeholdes og renholdes således, at støv og lugtgener begrænses mest muligt og således, at systemerne altid kører energimæssigt optimalt. Såfremt ventilationsformen ændres eller udskiftes, skal dette ske i henhold til principperne for BAT. Rengøring og vedligehold skal noteres i driftsjournalen (bilag 15).

RENGØRING AF STALDANLÆG

---

14. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at senge og båse holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene.

FODER

---

15. Der skal foretages én-dags foderkontrol (EFK) fire gange årligt, hvor fodertildelingen optimeres og foderplanen justeres på baggrund heraf.

Foderplanen skal udarbejdes i samarbejde med fodringskonsulent og med anvendelse af den nyeste viden indenfor kvægfodring.

ENSILAGEOPBEVARING OG HÅNDTERING

---

16. Ensilage, der opbevares i markstak, må ikke placeres på arealer, der skråner mod vandløb og søer. Der skal minimum gå 5 år imellem placering af markstakke på et givent areal. Markstakke må ikke placeres på drænedede arealer og lavbundsjerde.

I de tilfælde, hvor ensilage placeres i markstak, skal tidspunkt og placering noteres på et målefast kortbilag i driftsjournalen, jvf. bilag 15.

Placeringen af ensilagemarkstakke skal overholde nedenstående afstandskrav:

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

Spild og kasseret ensilage fra markstakke skal fjernes løbende (minimum én gang om ugen og altid før varslet regn) og opbevares overdækket med plast eller lignende på møddingsplads, gyllebeholder eller ensilagesilo for at forhindre lugtgener eller anden forurening.

Overdækningsmateriale fra markstakke, ensilagepladser eller –siloeer, skal løbende fjernes og opbevares i en container eller tom plansilo.

17. Afløbet fra eksisterende og nye plansiloer skal føres til minimum 30 m³ samle-tank monteret med pumpe, der kan bortlede minimum 22 m³/time fra anlægget. Udsprinklingsanlægget skal udformes som ansøgt og som beskrevet i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

AFFALD

---

18. Farligt affald, herunder spildolie og oliefiltre, skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg på tæt bund og uden mulighed for afløb til overfladevand, jord eller grundvand.
19. Oplagspladsen skal være under tag og indrettet således, at spild kan opsamles ved brud på den beholder, der indeholder den største mængde, eksempelvis ved brug af en spildbakke. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydeligt mærket med angivelse af indhold.

OPBEVARING AF FLYDENDE HUSDYRGØDNING

---

20. Husdyrbruget skal have mindst 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.
21. Den nye gyllebeholder på 4.000 m³ skal overdækkes med fast overdækning med korrosionssikring, som sikrer mod indvendig korrosion af gyllebeholderen.
22. Teltoverdækningens åbning må kun stå åben i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder. Teltoverdækningen må dog højst stå åben i ét døgn.
23. I tilfælde af skader på teltoverdækningen skal denne repareres inden 1 uge efter skadens opståen. Såfremt dette ikke kan overholdes, skal en montør rekvireres inden 2 hverdage efter skadens opståen.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

24. Eventuelle skader på teltoverdækningen noteres i logbog med dato for skaden og dato for reparation af denne. Såfremt teltoverdækningen står åben længere end angivet i vilkår 22, noteres dette i logbogen med angivelse af årsag hertil.
25. Gyllebeholdere skal minimum én gang om året – for eksempel i forbindelse med forårstømning - inspiceres for revner/utætheder m.v. og vedligeholdes. Inspektion og eventuel vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jvf. bilag 15.
26. Håndtering af gylle, herunder overpumpning af gylle, skal altid foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

Kontrolpaneler, kontakter og lignende skal være aflåste, når de ikke er i brug.

PÅFYLDNING AF GYLLEVOGNE

---

27. Der skal anvendes gyllevogne med egen påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås. Alternativt skal påfyldning foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Pladsen skal være af en passende størrelse og have impermeabel overflade.

Såfremt Holstebro Kommune skønner, at der opstår spild fra påfyldning af gyllevogne og lignende, kan der stilles krav om, at påfyldning og lignende skal foregå på en plads, med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning.

OPBEVARING AF DYBSTRØELSE OG FAST HUSDYRGØDNING

---

28. Komposteret dybstrøelse, der opbevares i markstakke, må ikke placeres på drænede jorde eller lavbundsjord. Markstakke skal være overdækkede og skal overholde kravene for ensilagestakke i vilkår 16.

Omlastning af komposteret dybstrøelse skal ske minimum 50 meter fra nabo-beboelse.

LUGT

---

29. Tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelser af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra husdyrbruget er velbegrundede. Hvis der er væsentlige gener, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udtages en måling af lugt. Målingerne skal udføres efter gældende retningslinier fra miljøstyrelsen (reference-laboratoriet). Udgifter i forbindelse med undersøgelser og målinger afholdes af husdyrbruget. Med mindre tilsynsmyndigheden skønner, at generne er væsentlige, vil der højst blive krævet én måling pr. år.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

30. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde, gødningsoplæg m.v., der vurderes at være væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

TRANSPORT

31. Transport til og fra husdyrbruget skal primært foregå indenfor normal arbejdstid kl. 07.00-18.00. Sæsonbetonet transport samt enkeltstående transporter kan i rimeligt omfang foregå udenfor dette tidsrum. Afhentning af mælk må ske udenfor dette tidsrum afhængig af tankvognens planlagte rute.
32. Transport med husdyrgødning skal, så vidt det er muligt, ske uden om bymæssig bebyggelse.

STØJ

33. Støjbidraget fra staldene, sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter, til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt udendørs i dB(A), må i intet punkt udenfor husdyrbrugets skel overstige nedenfor anførte værdier.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdage kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

34. Ved klage over støj fra husdyrbruget, kan kommunen anmode om, at der indsendes dokumentation for overholdelse af støjkrav. Husdyrbruget skal, for egen regning, dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes én gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkår 33 ikke kan overholdes. Støjmålinger kan udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens, til en hver tid gældende, støjbergningsvejledning, og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

STØV

---

35. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal. Væsentlighed skønnes af Holstebro Kommune.

SKADEDYR

---

36. Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen/skadedyrsbekæmpelsen på husdyrbruget. Journalen skal føres efter kommunens anvisninger.

RENERE TEKNOLOGI OG RESSOURCESTYRING

---

37. Mælkekøleanlægget skal løbende og minimum 1 gang om året kontrolleres og vedligeholdes, så det altid kører energimæssigt optimalt. Kontrollen skal noteres i driftsjournalen.
38. Husdyrbruget skal minimum én gang i kvartalet føre journal over forbrug af el, vand og brændstof samt andre relevante ressourcer.
39. Husdyrbruget skal indenfor 1 år fra meddelelse af godkendelsen gennemgås af en energifaglig person, med det formål at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Husdyrbruget skal efter ovenstående gennemgang gennemgås minimum hvert 5. år. 5-års lønsomme teknologier skal som udgangspunkt indføres. Kontroller inklusiv rapport skal fremgå af driftsjournalen.

VARETAGELSE AF HENSYN TIL LANDSKAB

---

40. Der skal senest ½ år efter etablering af ny vejføring og opførelse af gyllebeholder etableres og stedse vedligeholdes slørende beplantning omkring ny gyllebeholder og omkring ny vejføring.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

DRIFT AF HUSDYRBRUGETS AREALER

---

41. Godkendelsen omfatter kun de ansøgte udbringningsarealer, der fremgår af bilag 7.
42. Der må maksimalt tilføres husdyrgødning på bedriftens arealer (ejede og forpagtede) svarende til 187,09 DE pr. planår (01/08-31/07) med den husdyrgødningssammensætning og næringsstofmængde, der fremgår af tabel 13, og således at der på husdyrbrugets udbringningsarealer ikke udbringes mere end 2,3 DE/ha.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Den modtagne mængde kvæggylle, svarende til 3,50 DE, kan erstattes med anden husdyrgødningstype, såfremt husdyrgødningen ikke indeholder større næringsstofmængder end den ansøgte kvæggylle, jvf. tabel 13.

43. Husdyrgødningen skal afsættes til følgende aftagere. Husdyrgødningen må kun udbringes på arealer, der fremgår af bilag 7.
- Søren Trabjerg Hedegaard, Herrupvej 4, 7830 Vinderup, aftager gylle svarende til 20,00 DE (1.820 kg N og 302 kg P).
  - Arne Mundbjerg Nielsen, Tophøjvej 13, 7830 Vinderup, aftager gylle svarende til 30,00 DE (2.730 kg N og 454 kg P).
44. I forbindelse med indgåelse af aftaler om overførsel af husdyrgødning, der ikke er omfattet af selvstændig godkendelse, skal husdyrbruget kunne dokumentere, at den overførte husdyrgødning udbringes på de hertil ansøgte og godkendte arealer.

FOSFOR

---

45. Der skal etableres hegn langs vandløbet på mark nr. 23-0, minimum 1 meter fra vandløbets kronekant, for at minimere risikoen for brinkerosion forårsaget af græssende dyr.
46. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.

GRUNDVAND

---

47. Afstand fra boring til markvanding DGU nr. 65.895 og til ny gyllebeholder skal være minimum 25 meter.
48. Der etableres en minimum 0,5 meter høj jordvold omkring boring til markvanding, DGU nr. 65.895, for at beskytte grundvandet ved eventuel gylleudslip.

BILAG IV-ARTER

---

49. Omkring vandhuller, hvor der eventuelt fremover konstateres bilag IV-arter, skal der etableres og opretholdes en 10 meter dyrkningsfri zone, målt fra normal sommervandstand.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Offentliggørelse og generelle forhold

Klagevejledning

Afgørelsen om godkendelse er truffet i medfør af § 11 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006.

Afgørelsen om godkendelse kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, det vil sige inden den 27. april 2010 påklages til Miljøklagenævnet. Ved klage over godkendelsen kan Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er orienteret ved annonce i Holstebro Onsdag den 29. marts 2010.

Eventuel klage over miljøgodkendelsen skal indgives skriftligt og skal stiles til Miljøklagenævnet, Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men skal indsendes til Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Nupark 51, 7500 Holstebro eller pr. mail til teknik.miljoe@holstebro.dk. Klagen videresendes derefter til Miljøklagenævnet sammen med sagens akter og kommunens bemærkninger til sagen.

Der gøres opmærksom på, at en klage ikke har opsættende virkning for udnyttelsen af godkendelsen, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, jvf. lovens § 81. Udnyttelse af godkendelsen sker dog på eget ansvar, og indskrænker ikke klagemyndighedens ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Søgsmål til domstolsprøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal i henhold til § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsestidspunktet. I tilfælde af at afgørelsen påklages, regnes fristen først fra det tidspunkt, hvor der foreligger en endelig afgørelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen sendes til:

- Orla Kristian Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup (ansøger)

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse samt miljøgodkendelse er sendt til:

- Egon Thomasen, Vester Herrupvej 2, 7830 Vinderup (nabo)
- Kristine Jensen, Vester Herrupvej 6, 7830 Vinderup (nabo)
- Stella Victoria Kejser Kruse og Philip le Fevre, Vester Herrupvej 8, 7830 Vinderup (nabo)
- Leif Nygård, Vester Herrupvej 14, 7830 Vinderup (bortforpagter)
- I/S Hedegaard v/ C. B. Pedersen og N. K. Damsgaard, Baunebakken 12, 7830 Vinderup (bortforpagter)
- Kurt Hallum, Bjergbyvej 19, 7830 Vinderup (bortforpagter)
- Søren Trabjerg Hedegaard, Herrupvej 4, 7830 Vinderup (gyllemodtager)
- Arne Mundbjerg Nielsen, Tophøjvej 13, 7830 Vinderup (gyllemodtager)

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Trine Villumsen, Heden og Fjorden, Birk Centerpark 24, 7400 Herning (ansøgers rådgiver). E-post: tvi@hflc.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – v/ Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk;
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: post@rin.mim.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, E-post: enie@akademiaarhus.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen. E-post: jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland). E-post: holstebro@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk

---

Retsbeskyttelse

Miljøgodkendelsen omfatter hele produktionen på adressen Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup, samt de udbringningsarealer, der er nævnt og behandlet i ansøgningen.

I 8 år efter godkendelsens offentliggørelse, er godkendelsen omfattet af retsbeskyttelse. Holstebro Kommune kan derfor ikke tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år.

Holstebro Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jvf. § 40 stk. 2 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20/12, hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Godkendelsen skal, jvf. § 17 i bekendtgørelse nr. 294 af 18/06 -2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år - dvs. i år 2018.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse, jvf. lovens § 53 stk. 2, for at forbedre husdyrbrugets egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Godkendelsen træder i kraft den 29. marts 2010. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Udnyttelse af godkendelsen

Der er stillet vilkår om, at godkendelsen skal være udnyttet senest 2 år efter meddelelse af godkendelsen.

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Oplysninger om grundlag for miljøgodkendelsen

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og blandt andet følgende af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer:

- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen,
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 4/1997 om miljøgodkendelse af husdyrbrug,
- Vejledning nr. 97/2002 om husdyrhold og arealkrav,
- Vejledning nr. 9795/2005 om rotter,

samt

- Miljøcenter Fyn/Trekantområdets "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde". 2. udgave udarbejdet maj 2002.
- IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003.
- Statens Skadedyrslaboratorium rapport nr. 3 / 2002. Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr.

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende lovgivning – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpende i forhold til godkendelsens vilkår.

Udover naturbeskyttelsesloven, vandløbsloven, museumsloven og miljømålsloven kan blandt andet følgende love og heraf afledte bekendtgørelser, regulativer og forskrifter være relevante for husdyrbruget:

- Lov nr. 1757 af 22. december 2006 om miljøbeskyttelse (miljøbeskyttelsesloven).
- Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (herefter benævnt *husdyrloven*).
- Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.
- Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (herefter benævnt *husdyrgødningsbekendtgørelsen*).

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Bekendtgørelse nr. 786 af 22. juli 2008 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2008/2009.
- Bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler.
- Bekendtgørelse nr. 1666 af 14. december 2006 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer.
- Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.
- Bekendtgørelse nr. 1152 af 23. november 2006 om husdyrhold og arealkrav m.v.
- Bekendtgørelse nr. 1634 af 13. december 2006 om affald.
- Bekendtgørelse nr. 723 af 12/09 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand.
- Bekendtgørelse nr. 724 af 1. juli 2008 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.
- Bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007 om opbevaring af døde dyr.
- Holstebro Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Det skal understreges, at det kun er et uddrag af reglerne, og at der i fremtiden kan vedtages nye bestemmelser, som vil kunne medføre andre regler for husdyrbrugets aktiviteter. Husdyrbruget har pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, samt eventuelle revisioner og ændringer i den gældende lovgivning. Gældende love og regler kan blandt andet findes på www.retsinfo.dk.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Generelle forhold

Den miljøtekniske beskrivelse er fra den fremsendte ansøgning herunder fremsendte supplerende oplysninger. Den miljøtekniske vurdering er Holstebro Kommunes redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt, dvs. at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller ikke-uvæsentlige gener for omgivelserne begrænses.

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter lovens § 11, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget

- har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det blandt andet sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning, finder sted.
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at der i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige renseteknik,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf,
- at til- og frakørsel til husdyrbruget virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil husdyrbrugets aktiviteter blive vurderet i henhold til ovenstående i det omfang, det er relevant.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

ANSØGER OG EJERFORHOLD

Orla Kristian Svinth ejer og driver husdyrbruget Mundbjerggård, Vester Herrupvej 4, Herstrup, 7830 Vinderup. Husdyrbruget drives som et selvstændigt husdyrbrug uden nogen form for samdrift med andre ejendomme, herunder andre ejede ejendomme.

Den drifts- og miljøansvarlige på husdyrbruget er Orla Kristian Svinth. Den drift- og miljøansvarlige har pligt til at informere personer og virksomheder, der arbejder på husdyrbruget, om godkendelsens vilkår for den del af driften, som de arbejder med.

Der stilles vilkår om, at hvis der sker ændringer i ejerforhold eller ændringer i de personer, der er ansvarlige for driften, herunder de miljømæssige forhold på husdyrbruget, skal dette skriftligt meddeles Holstebro Kommune senest 14 dage efter ændringen.

DET ANSØGTE HUSDYRBRUG

Husdyrbruget drives konventionelt med en produktionsstørrelse som opstillet i tabel 1. Der regnes både i den nuværende produktion og i den ansøgte produktion med de nye omregningsfaktorer for dyreenheder, jvf. Bekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Tabel 1. Nuværende produktion og ansøgt produktion, beregnet efter nye omregningsfaktorer for dyreenheder.

Dyretype	Eksisterende produktion		Ansøgt produktion	
	Antal	DE	Antal	DE
Malkeko, tung race	109	145,47	142	189,51
Kvie, tung race (6-28 mdr.)	86	43,71	77	39,14
Småkalv, tung race (0-6 mdr.)	23	6,22	36	9,73
Tyrekalv, tung race (43-60 kg)	0	0,00	71	0,79
Hest, 500-700 kg	0	0,00	1	0,43
I alt (DE)		195,40		239,60

Produktionsniveauet ligger stabilt hen over året, og der forventes ikke varierende belastninger fra husdyrproduktionen i løbet af året. Almindelige sæsonudsving samt tilpasninger på grund af sygdom og lignende kan forekomme, hvilket kan accepteres, forudsat at den gennemsnitlige produktion over 3 år ikke overstiger det godkendte dyrehold. Der stilles således vilkår om, at antallet af dyreenheder maksimalt må være på 239,60 DE som angivet i tabel 1. Der accepteres variationer i fordelingen mellem dyretyper i kvægholdet med indtil 5 DE forskydning i de enkelte dyretyper.

Det vurderes at en vis elasticitet i produktionen er hensigtsmæssig for denne type dyrehold, og produktionens lønsomhed skønnes at kunne maksimeres med et fleksibelt produktionsniveau. Holstebro Kommune finder, at en fleksibel produktion ikke er i konflikt med beskyttelsen af den omliggende natur eller nabobeboelser.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

På husdyrbruget skal der føres egenkontrol med den godkendte produktion, samt foreligge en opgørelse over produktionens størrelse, i henhold til husdyrgodkendelsens bilag 1, for de seneste fem planperioder (01/08-31/07). Disse med tilhørende bilag skal kunne forelægges for tilsynsmyndigheden på forlangende, til dokumentation for overholdelse af vilkår om husdyrproduktionens størrelse.

LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Husdyrbrugets anlæg ligger cirka 500 meter vest for Herrup og 6 kilometer nordøst for Skave.

Zonestatus: Husdyrbruget er beliggende i landzone.
 Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.
 Herrup udvides med blandet boligområde mod vest (lokalplan 67).

Diverse afstandsangivelser fra stalde, ny gyllebeholder og ny plansilo, i henhold til husdyrloven, fremgår af tabel 2. Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til nærmeste naboer fremgår af bilag 1.

Tabel 2. Afstandsangivelser til naboer, anlæg og naturområder.

Afstand fra husdyrbruget til nærmeste naboer	
Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (krav 50 m) Vester Herrupvej 6	ca. 60 m
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (krav 50 meter)	> 1.000 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende (krav 50 meter)	ca. 480 m
En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren, (300 meter)	ca. 525 m

Afstand fra anlægget til naturområder	
Højmose	ca. 9,8 km
Lobeliesø	ca. 11,7 km
Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 2,7 km
Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 1,8 km
Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 2,7 km
Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 1,8 km
Ammoniakfølsomme søer*, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 1,8 km

* Denne søtype er endnu ikke kortlagt, hvorfor den nærmeste § 3 sø indenfor internationalt beskyttelsesområde er angivet.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Afstand fra stalde, ny plansilo og ny gyllebeholder	
Ikke almene vandforsyningsanlæg, inkl. markvandsboringer (krav 25 meter) - kalvestald - ny plansilo - ny gyllebeholder	ca. 35 m ca. 110 m ca. 35 m
Almene vandforsyningsanlæg (krav 50 meter) - kostald - ny plansilo - ny gyllebeholder	ca. 665 m ca. 710 m ca. 750 m
Vandløb (herunder dræn) og søer (krav 15 meter) - kostald - ny plansilo - ny gyllebeholder	ca. 1,1 km ca. 1,1 km ca. 1,2 km
Offentlig vej og privat fællesvej (krav 15 meter) - kalvestald - ny plansilo - ny gyllebeholder	ca. 100 m ca. 167 m ca. 40 m
Levnedsmiddelvirksomhed (krav 25 meter) - ko- og kalvestald - ny plansilo - ny gyllebeholder	> 500 m > 500 m > 500 m
Beboelse på samme ejendom (krav 15 meter) - kostald - kalvestald - ny plansilo - ny gyllebeholder	ca. 18 m ca. 35 m ca. 76 m ca. 158 m
Naboskel (krav 30 meter) - kostald - kalvestald - ny plansilo - ny gyllebeholder	ca. 102 m ca. 103 m ca. 124 m ca. 40 m

Ifølge supplerende materiale fra ansøger vedrørende markvindingsboringer, er boringerne retteligt placeret som vist på bilag 3. Under forudsætning af boringernes placering som vist, er der ca. 35 meter fra markvindingsboring DGU nr. 65.895 til planlagt placering af ny gyllebeholder, og dermed er afstandskravet på 25 meter overholdt. Der stilles vilkår om, at afstandskravet på 25 meter mellem markvindingsboring og ny gyllebeholder overholdes.

Det vurderes, at husdyrbrugets anlæg, herunder stalde, ny plansilo og ny gyllebeholder, opfylder afstandskravene i husdyrloven:

- §§ 6 og 20: Afstande til nabobebyggelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: Afstande til beskyttede naturtyper (højmose, lobeliesø, hede større end 10 ha, overdrev større end 10 ha, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer) beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder).
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindingsanlæg, offentlig og privat fællesvej samt egen beboelse.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

BAT – bedste tilgængelige teknik

Ifølge § 1 i husdyrloven skal forurening fra husdyrbrug først og fremmest forebygges ved anvendelse af 'bedste tilgængelige teknik', herunder renere teknologi. Ved godkendelse af husdyrbrug efter loven skal husdyrbruget og godkendelsesmyndigheden i forbindelse med godkendelsen foretage en vurdering af husdyrbrugets teknologi i forhold til det, som beskrives som 'bedste tilgængelige teknik', herefter BAT (Best Available Technique).

Selvom der ikke er lavet et specifikt BAT-notat (BREF-dokument) indenfor kvægdrift, er det Holstebro Kommunes opfattelse, at mange af BAT-elementerne fra BREF-dokumentet for svin og fjerkræ er universelle, og derfor kan overføres til kvægbrug. Der findes imidlertid en række BAT-byggeblade for kvægstalde, og disse er inddraget i vurderingen af stalene, under afsnittet 'Stalde'.

Husdyrbruget benytter sig til stadighed af professionel landbrugsrådgivning, og driften af husdyrbruget bliver derfor tilrettelagt efter den nyeste viden indenfor området. I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en række krav til anlæg, indretning og drift af husdyrbrug, som gælder for alle husdyrbrug. En del af disse krav bygger på anvendelse af renere teknologi eller BAT. Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at kravet om BAT til dels er overholdt igennem godt landmandskab, overholdelse af husdyrgødningsbekendtgørelsen og overholdelse af øvrig lovgivning.

BAT indenfor områderne management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi, opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning samt øvrige relevante områder, beskrives og vurderes under de pågældende afsnit. Det er Holstebro Kommunes overordnede vurdering, at husdyrbruget overholder kravet om BAT.

Husdyrbrugets anlæg

DRIFT

Der udarbejdes i forbindelse med miljøgodkendelsen en beredskabsplan. En beredskabsplan indeholder procedurer for hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

BAT, som anvendes i forbindelse med beredskabsplanen, er blandt andet:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan, der kan benyttes i tilfælde af uheld eller lignende
- at alle, der arbejder på husdyrbruget, er bekendt med beredskabsplanens indhold og véd hvor den findes
- at beredskabsplanen hænges op flere synlige steder på husdyrbruget
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til driften.

Der stilles vilkår om, at forslag til beredskabsplanen indsendes til Holstebro Kommune senest den 1. august 2010. Beredskabsplanen/driftsforskriften skal som minimum indeholde:

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse af materiel, der er tilgængeligt på husdyrbruget eller kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage.
- Vejledning i anvendelse af gyllesystemer til ansatte på husdyrbruget.

Beredskabsplanen er ikke færdig, før den er skriftligt accepteret af Holstebro Kommune. Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

For at ansøger og medarbejdere kan bevare overblikket over produktionen, både med hensyn til dyrene, drift af anlæg og miljøforhold, er der i den nuværende drift og ansøgte drift indført visse rutiner og egenkontrol. BAT, som anvendes i forbindelse med egenkontrol og management, er blandt andet:

- Råvareforbrug registreres løbende via indlægssedler og fakturaer
- Hvert år udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor forbrug af husdyrgødning og handelsgødning dokumenteres
- Hvert år udarbejdes en markplan i samarbejde med planteavlskonsulent, hvor sædskiftet og hensigtsmæssig placering af efterafgrøder fastlægges.
- Foderplaner udarbejdes i samarbejde med fodringskonsulent, hvor nyeste viden indenfor kvægfodring anvendes
- Der tages analyser af alt grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.
- Forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning registreres
- I forbindelse med registrering af vand- og energiforbrug, vil uventede udsving i forbruget blive lokaliseret og eventuelle fejl eller lækager vil blive udbedret
- Der føres sprøjtejournal
- Der føres logbog over flydelag på gyllebeholderen
- Malkeanlæg tilses med faste intervaller af servicemontør for at sikre optimal drift og korrekt indstilling
- Fodringsanlæg og vandforsyning tilses dagligt under driften
- Der foretages løbende tjek af maskiner.

Der stilles desuden vilkår om egenkontrol i form af driftsjournal (bilag 15).

Det vurderes, at BAT indenfor management og egenkontrol anvendes i driften, på baggrund af ansøgningen og de stillede vilkår.

BYGNINGER

Husdyrbrugets bygninger fremgår af bilag 2 og nedenstående tabel 3.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Tabel 3. Husdyrbrugets bygninger.

Bygning	Bygningens fremtidige anvendelse	Grundplan (m ²)	Bygningshøjde til tagryg (m)	Taghældning (grader)	Bygningsmaterialer og farve på facade	Afskærmende beplantning, art, bredde	Belysningsforhold på facade og udenfor bygning
Kvægstald	Løsdriftstald, malkekvæg og kvier	2.200	8,0	20	Rød sten med eternittag	Nej	3 lysarmaturer med energipærer på sydgavl
Kalvestald	Kalvestald, Småkalve	500	6,5	30	Rød sten Med eternittag	Nej	Ingen
Maskinhus	Maskiner	325	5,5	15	Fundablokke med træ, Stålbladetagt	Nej	Ingen
Tørfoderoplag	Foderoplag	50	5,0	15	Beton og stålplader, eternittag	Nej	Ingen

STALDE

Husdyrbrugets indretning af staldanlæg fremgår af bilag 2 og nedenstående tabel 4.

Tabel 4. Placering af dyrearter og typer i relation til husdyrbrugets indretning af staldanlæg.

Staldbygning	Dyreart / dyretype	Kapacitet, antal dyr på stald	Staldsystem
Løsdriftstald (kostald)	Malkekøer	139	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) med spalteskrab hver 2. time Dybstrøelsesafsnit
	Kvier (6-28 mdr.)	77	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal) med spalteskrab hver 2. time
Kalvestald	Småkalve (0-6 mdr.)	36	Dybstrøelse (hele arealet)
	Tyrekalve (43-60 kg)	71	Dybstrøelse (hele arealet)
	Hest (500-700 kg)	1	Dybstrøelse (hele arealet)

Udvidelsen i malkekvægbesætningen finder sted i de to eksisterende stalde, kalvestald og kostald (bilag 1 og 2).

Kalvestald

Kalvestalden er indrettet som dybstrøelsesstald. Der er aktuelt ingen BAT-byggeblade på småkalvestalde. Holstebro Kommune vurderer, at den pågældende staldtype principielt godt kan være BAT, såfremt der strøs halm i rigelige mængder i dybstrøelsesstalden, så dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen, hvilket reducerer ammoniakemissionen.

Der er ingen udendørs kalvehytter på husdyrbruget i nudrift eller ansøgt drift, og der er derfor ikke stillet vilkår omkring placering af disse. Eventuel etablering af kalvehytter eller lignende på et senere tidspunkt skal vurderes i henhold til gældende lov. Eventuelt senere etablerede kalvehytter vil, ved et mindre antal, ikke medføre godkendelsespligt, men de skal etableres på befæstet areal med fald mod afløb og overholde afstandskrav m.v. for stalde i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Kvægstald

Løsdriftsstalden er opført i 2002 (bilag 2). Stalden er indrettet som sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal). Stalden bliver indrettet med skrabe anlæg på spaltegulv i gangarealet. Etablering af skraber på gangarealer i løsdriftsstalden holder spalterne rene og tørre, hvorved ammoniakfordampningen beregningsmæssigt reduceres med 20 %, jvf. miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, bilag 3. Et mindre afsnit er indrettet som dybstrøelsesafsnit til malkekøer grundet dyrevelfærdsmæssige hensyn.

Løsdriftsstalden er ikke etableret med det bedste staldsystem. BAT på malkekvægstalde er pt. enten gylleforsuring (Ma.St.01: v2 05-09/107.04-52) eller præfabrikerede drænede gulve (107.04-51).

Etablering af præfabrikerede, drænede gulve i en eksisterende stald forudsætter opbrækning af det eksisterende gulv. Ansøgers konsulent angiver, at alene opbrækning af gulvet er en uforholdsmæssig stor omkostning for en udvidelse på knap 44 DE, og et ressource-spild i en nyere og velfungerende stald, som ikke skal renoveres de kommende år.

Forsuringsanlæg angives af ansøgers konsulent som værende meget dyrt, i forhold til den forholdsvis beskedne udvidelse på 44 DE. Ifølge Miljøstyrelsens BAT-blad om svovlsyrebehandling af kvæggylle, er meromkostningen 81 kr. pr. kg reduceret kvælstof (N) ved 75 "gamle" dyreenheder, og dermed forventes omkostningen at være endnu højere for en udvidelse på 44 DE.

Holstebro Kommune vurderer, at idet der er tale om en beskedne udvidelse på 44 DE i en nyere, eksisterende stald, er det ikke BAT ud fra økonomiske betragtninger, at stille vilkår om etablering af præfabrikerede drænede gulve eller etablering af forsuringsanlæg. I stalden etableres der spalteskraber, der kører hver 2. time. Holstebro Kommune vurderer derfor, at dette, under de givne omstændigheder, er den bedst tilgængelige staldindretning. Grundet dyrevelfærdsmæssige årsager vurderes det acceptabelt, at der etableres et mindre dybstrøelsesafsnit med plads til 3 køer. For dybstrøelsesafsnittene findes ingen alternative ammoniakreducerende teknikker/staldsystemer, og der stilles ikke krav i forhold til BAT. Dog stilles vilkår om, at dybstrøelsesmåtten vedligeholdes, så overfladen altid er tør.

Der stilles vilkår til sikring af de ammoniakreducerende tiltag i staldene, og Holstebro Kommune vurderer på baggrund heraf, at husdyrbrugets staldindretning opfylder kravet til implementering af BAT.

Overordnet vurderer Holstebro Kommune, at en landmand gennem godt landmandspraksis, via uddannelse og dygtiggørelse indenfor landbrugsdriften m.m., anvender BAT med hensyn til husdyrbrugets indretning og drift. Såfremt der på et senere tidspunkt ønskes ændringer i husdyrbrugets indretning og/eller drift, herunder byggeri af nye staldanlæg, skal dette vurderes i henhold til BAT.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

VENTILATION

Der er naturlig ventilation i løsdriftsstalden, og afkast er ved kip. I kalvestalden er der mekanisk ventilation (undertryk), med tre ventilationsafkast i kip (bilag 2) og ventilatorerne er i kontinuerlig drift.

Ventilationssystemerne på husdyrbruget forventes ikke at kunne give anledning til gener for omboende. Der findes ikke en fast definition af, hvad der er BAT for ventilation i kvægstalde, men i praksis anvendes kun naturlig ventilation i nye kvægstalde. Hvor staldventilationen er naturlig, vurderes det, at kravet til BAT er overholdt. Såfremt der senere ønskes ændring i ventilationsformen eller i forbindelse med udskiftning af ventilatorer på husdyrbruget, skal dette forinden vurderes i henhold til principperne for BAT, og forhold omkring blandt andet støj og energiforbrug m.v. skal gennemgås, hvilket der stilles vilkår omkring. Endvidere stilles vilkår til rengøring og vedligeholdelse af ventilatorer, hvilket skal noteres i driftsjournalen.

RENGØRING AF STALDANLÆG

Stalde rengøres efter behov. Idet erfaring viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde ofte har en gunstig indflydelse på staldlugtemissionen, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

FODER

Der anvendes tørt foder i form af kraftfoder til kreaturerne. Foderet opbevares i foderlade mellem kalvestald og maskinhus. Derudover anvendes ensilage, kartoffelpulp og halm som foderremner. Halm opbevares i maskinhuset, ensilage og kartoffelpulp opbevares i plansilo og en mindre del af ensilage i markstak. Opbevaring af foder fremgår af (bilag 2). Foderet blandes i en mobil foderblander, som er placeret på forplads ved plansiloer, mens foderet blandes.

På husdyrbruget er der en stor egenproduktion af foder, men der suppleres med kraftfoder, rapskager m.v. Foderplanen udarbejdes i samarbejde med en fodringskonsulent på baggrund af grovfoderanalyser, således at foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet, og den nyeste viden indenfor kvægfodring, med henblik på at opnå den mest optimale fodring med hensyn til mælkeproduktion, køernes sundhed, foderomkostninger, størst mulig grad af selvforsyning med foder og brug af færrest mulige ressourcer.

Husdyrbrugets valg af fodermidler anses som værende de bedst tilgængelige for husdyrbruget. For at kunne optimere mest muligt, stilles der vilkår om, at der skal foretages én-dagsfoderkontrol (EFK) fire gange årligt. Ved EFK registreres vægt af alle fodermidler, der tages analyser af alt grovfoder og for kraftfoder og råvarer anvendes følgesedler, således at rationens indhold af blandt andet råprotein, AAT og PBV kan beregnes. Med udgangspunkt i EFK kan fodertildeling optimeres og foderplanen justeres ud fra rationens indhold

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

af foderemner og sammensætning. Foderplanen udarbejdes i samarbejde med fodringskonsulent og med anvendelse af den nyeste viden indenfor kvægfodring.

Holstebro Kommune vurderer, at fodringen på husdyrbruget, med det stillede vilkår, lever op til BAT.

ENSILAGEOPBEVARING OG HÅNDTERING

I forbindelse med den nuværende drift opbevares græs- og majsensilage i markstak og i udendørs plansilo. I markstak opbevares årligt ca. 130.000 foderenheder (FE), som er placeret i høstområdet, og ensilagen herfra hjemtages i forbindelse med fodring. I 7 eksisterende plansiloer ved ejendommen opbevares årligt ca. 400.000 FE. I forbindelse med udvidelsen opføres endnu en plansilo på 384 m², som placeres ved siden af eksisterende plansiloer (bilag 1 og 2). Det forventes, at der fremover vil være behov for at opbevare omkring 10 % af ensilagen i markstak, svarende til 400 m².

Markstak

I henhold til gældende lovgivning må saftgivende ensilage ikke placeres i markstak. Ikke-saftgivende ensilage må, efter gældende lovgivning, placeres direkte på marken i markstak.

Under visse omstændigheder kan oplag af ensilage i markstak medføre risiko for punktkildeforurening, grundet udvaskning af næringsstoffer eller organisk stof til vandmiljøet. Risikoen herfor afhænger af flere faktorer, såsom manglende fortørring, uhomogene blandinger, lille absorptionsevne i blandingsemner, hurtig saftafgivelse fra foderemner eller lav tørstofprocent i udgangsmaterialet. Ved saftafgivelse fra ensilage i markstakke er der risiko for udvaskning af næringsstoffer til sårbart vandmiljø eller eksempelvis vandindvindingsanlæg. Risikoen herfor øges ved anvendelse af samme ensileringsareal år efter år. Jvf. BREF-dokumentet er det BAT, at placere eksempelvis gødningsstakke på skiftende lokaliteter på en sådan måde, at punktkildeforurening og afstrømning til følsomme recipienter reduceres. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at der i denne sammenhæng er visse ligheder mellem ensilage- og kompostmarkstakke. I forbindelse med etablering af ensilagemarkstakke, kan der desuden forekomme lugt- og støjgener i forbindelse med ensilering og efterfølgende foderafhentning og eventuel foderblanding, hvilket kan være til gene for naboer.

Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at ikke-saftgivende ensilage, oplagt direkte på marken i markstak, skal placeres på skiftende lokaliteter år efter år, og ikke på samme sted inden for 5 år. Der stilles herudover vilkår om, at ensilageoplag på mark skal overholde nedenstående afstandskrav for at sikre mod gener og forurening (tabel 5).

Tabel 5. Afstandskrav fra ensilageoplag til indvindingsanlæg m.v. og nabobeboelse.

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb, grøfter, dræn og søer samt offentlig vej og privat fællesvej	15 meter

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Anlæg	Afstandskrav
Naboskel	30 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

Der stilles herudover vilkår om, at der skal føres en journal for placering af stakkene på kort m.v. og at ensilagespild/ensilagerester løbende, minimum én gang om ugen, og altid før varslet regn, skal fjernes fra marken og placeres på et anlæg godkendt til opbevaring af ensilage eller gødning, og at overdækningsmateriale løbende skal fjernes fra marken.

Grundet risiko for overfladeafstrømning til overfladevand, stilles der vilkår om, at ensilagemarkstakke ikke må placeres på arealer, der skræner mere end 6 grader mod overfladevande uanset afstanden til disse.

Lavbundsarealer uden okkerklasse har et ringe indhold af jern i jorden, og dermed en ringe evne til at binde partikulært fosfor, hvorfor arealerne er risikoarealer med hensyn til fosforudvaskning. For nærværende har husdyrbruget ingen udbringningsarealer, der er kategoriseret som lavbundsarealer uden okkerklasse. Afgræsningsarealet, mark nr. 23-0, er delvist kategoriseret som lavbundsareal uden okkerklasse, hvorfor der stilles vilkår om at markstakke ikke må placeres på lavbundsjarde.

Sprinkleranlæg til udspredding af overfladevand fra plansiloer

I den nuværende drift har plansiloerne afløb til gyllebeholder. Ansøger ønsker at etablere et sprinklersystem, der skal kunne afdræne det eksisterende plansiloanlæg og den nye plansilo, som skal opføres i forbindelse med udvidelsen. Udsprinklingsanlægget ønskes etableret for at undgå, at få de store mængder af regnvand fra plansiloerne ledt til gylleholdere, og den deraf afledte øgede transport ved udkørsel af gyllen. Anlægget (eksisterende og planlagte siloer) består af 8 plansiloer, forplads og befæstet areal heromkring. Der opsamles således overfladevand fra i alt 2.200 m². Med en årlig gennemsnitlig nedbørsmængde på 700-900 mm medfører det en spildevandsmængde på 1.540-1.980 m³ årligt.

Der etableres en samletank på 30 m³, pumpeanlæg med 3 hydranter og en flytbar vandingskanon. Pumpen har en ydelse på 22 m³/time og et tryk på 3,5-4,0 bar. Sprinklerne forsynes med 18 mm dyser og har en kastelængde på 33 meter, svarende til et udspreddingsareal på 3.400 m² hver især. Sprinklerne placeres dog således, at der kun sprinkles i halvcirkler, hvilket medfører et samlet udspreddingsareal på 5.100 m². Det forudsættes, at anlægget som minimum skal kunne bortskaffe 22 mm per time og samlebrønden skal minimum kunne rumme 30 m³. Der stilles vilkår til sikring heraf.

Anlægget vil være fuldautomatisk med ur-styring og niveaufølere i samletanken. Vandet opsamles og udsprinkles løbende, når vandet når et vist niveau i samletanken, og derved undgås, at det løber over. Der er tilbageløb på rørene, så der ikke kan ske frostsprængninger. På denne måde udspreddes overfladevandet løbende. Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for indretning af afløb og anvendelse af ensilagesaft skal følges, herunder skal det opsamlede vand tilføres afgrøder med gødningsnorm, udsprinklingen må ikke give anledning til unødige gener, og fra høst til 1. november må kun udsprinkles på bevoksede arealer eller arealer med afgrøder den følgende vinter.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Det er oplyst, at anlægget vil kunne bortlede en vandmængde, der svarer til 20 mm/time. Ved kraftigt regnskyl, 25 mm/time, svarer det til 55 m³ regnvand på én time på de 2.200 m² plansiloanlæg. 25 mm nedbør vil give anledning til 55 m³, hvoraf de første 30 m³ kan løbe i tanken og resten kan pumpes væk i løbet af en time. Det bemærkes, at der ikke er medregnet, hvad der kan/vil være af kapacitet i rørsystemet og på pladserne omkring ristene i en ekstrem regnvandsituation. Den maksimale kapacitet i samletanken opnås ved, at man placerer niveaufølere lavt i tanken og relativt tæt sammen, så pumpen kører oftere og dermed er sandsynligheden større for at tanken er tømt, når et eventuelt stort regnskyl forekommer. Dette bevirker også at fordelingen på udspretningsarealet bliver mere optimalt. Dertil kommer, at der kun vil opstå et overløb fra samletanken, såfremt der er fri passage til rørsystemet via alle riste på ensilagepladsen.

I enkelte ekstreme situationer kan der være risiko for overløb fra samletanken. Det er oplyst, at opsamlings tanken har en overløbssikring til gyllebeholderen. Såfremt der skulle forekomme et skybrud, hvor der ikke er plads til regnvandet i samletanken ledes vandet til gyllebeholderen, hvor der er overskydende opbevaringskapacitet.

Såfremt der skulle opstå en situation, hvor overløbssikringen ikke kan bortlede det overskydende regnvand, er området omkring samletanken plant og vandet vil ved overløb blot fordele sig på de omliggende udbringningsarealer. Der er over 580 meter til nærmeste vandløb, grøft eller dræn, hvorfor der ikke er risiko for forurening af disse med overfladevand iblandet ensilagesaft. I ekstremesituationerne, hvor der kan være risiko for overløb af tanken, vurderes dette at være meget fortyndet på grund af de store mængder regnvand.

Overfladevandet fra plansiloanlægget udsprinkles på 5.100 m² på en del af mark nr. 2. Mængden af næringsstoffer fra den opbevarede ensilage på plansiloanlægget vil være meget lille i forhold til den samlede volumen, og i ansøgningen er det oplyst, at koncentrationen vil være under 0,3 kg N/ton. Udsprinklingsarealet er 2,3 gange større end det afvandede areal, og det vurderes, at der ikke er risiko for overgødsning af udbringningsarealet. Der er ikke dræn på udsprinklingsarealet.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at anlæggets dimensionering er tilstrækkelig, og at anlægget til udsprinkling af vand fra plansiloerne kan finde sted uden risiko for forurening af omgivelserne til følge. Videre vurderes det, at opbevaringen af ensilage og udsprinklingsanlægget, med de stillede vilkår, lever op til BAT og øvrige krav i lovgivningen.

FYRINGSANLÆG

Der er etableret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til opvarmning af dels stuehus og dels brugsvand i både stuehus og driftsbygning. Der stilles ikke skærpede vilkår vedrørende opvarmning af ejendommen.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

HÅNDTERING OG OPBEVARING AF OLIE OG BRÆNDSTOF

Husdyrbrugets eneste olietank er placeret i maskinhuset (bilag 2) op ad muret endevæg, på betongulv uden afløb. Dieselolietanken er en ståltank, årgang 1993, tanknr. 17212 med volumen på 1.200 liter. For at undgå påkørsel er tanken placeret i hjørnet af maskinhuset, hvor det dog er muligt at komme til tanken med bedriftens køretøjer, i forbindelse med tankning af brændstof.

Olie, som ikke opbevares i tank, der er omfattet af olietankbekendtgørelsen, skal opbevares i egnede beholdere, der er placeret under tag og beskyttet mod vejrlig på en oplagsplads med impermeabel belægning. Oplagspladsen skal være indrettet således, at spild af de pågældende stoffer kan holdes indenfor et afgrænset område og uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand og kloak. Oplagspladsen skal kunne rumme indholdet af den største opbevaringsbeholder i området. Hermed mindskes risikoen for, at olie eller spildolie forurener grundvand, jord, undergrund, vandløb, søer eller havet.

Ansøger har oplyst, at olie opbevares ved siden af dieselolietanken i olietromler med tæt-sluttende låg. Hvis dieseltanken eller tromlerne bryder læk, flyder olien ud i maskinhuset. Betongulvet har ikke fald og er uden afløb. Til opsugning af eventuelt spild findes der savsmuld og sand i/ved maskinhuset.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at risikoen for forurening af jord, undergrund, grundvand eller vandmiljø er minimal, samt at krav om BAT og gældende lovgivning er overholdt. Området er reguleret af gældende lovgivning, og der stilles ikke yderligere vilkår til husdyrbrugets opbevaring og håndtering af olie og brændstof.

SPRØJTEMIDLER, KEMIKALIER OG MEDICIN

Opbevaring

Bekæmpelsesmidler, herunder rester samt tom emballage, skal opbevares miljø- og sundhedsmæssigt forsvarligt, i den oprindelige emballage, uden mulighed for afløb til overfaldevand, jord, grundvand eller kloak m.v., utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer, lægemidler eller lignende. Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal desuden opbevares under lås.

Kemikalielager, på ca. 30 kg, opbevares forsvarligt i fryser i maskinhus (bilag 2). Tomme, skyllede dunke afhændes til erhvervs-genbrugsplads. Medicin opbevares ikke på husdyrbruget, idet dyrlæge behandler alle dyr.

Håndtering

Spild under påfyldning og rengøring af marksprøjter er en væsentlig punktkildeforurening, som forårsager pesticider i overfladevand samt forurening af grundvand. Forurening fra punktkilder kan med få enkle tiltag minimeres.

Der er generelt lovkrav om, at tapstedet, hvor sprøjten fyldes med vand, skal være forsynet med kontraventil, der sikrer mod tilbagesugning af væske fra sprøjtetanken. Påfyldning-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

gen af vand skal være styret med vandur eller lignende, der forhindrer overløb af sprøjte-tanken. I forbindelse med påfyldning af sprøjter må der ikke være direkte kontakt mellem vandslange monteret på tapstedet og væsken i sprøjten. Påfyldning af bekæmpelsesmidler i marksprøjter skal ske på en vaskeplads med opsamling af vaskevand, eller på det markareal, der skal behandles. Påfyldning i marken må ikke ske mindre end 300 meter fra vandforsyning til drikkevandsformål, eller mindre end 50 meter fra henholdsvis overfladevande, drænsystemers rense- og samlebrønde eller § 3 beskyttet natur.

Vask skal ske på vaskeplads, eller på det markareal, der er blevet behandlet. Vaskevand fra en vaskeplads skal opsamles i gyllebeholder eller anden beholder, og udbringes i henhold til bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Vaskepladser må ikke etableres nærmere end 50 meter fra henholdsvis overfladevande, § 3 beskyttet natur eller almen vandforsyning. Afstandskravet til ikke almen vandforsyning (herunder markvandingsboringer) er 25 meter.

Nedbør kan afvaske plantebeskyttelsesmidler, der er afsat på ydersiden af sprøjte og traktor. En uvasket sprøjte eller traktor, som er anvendt til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal derfor placeres på det behandlede areal, vaskeplads med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder, eller under tag, så der ikke sker utilsigtet afstrømning af vand med indhold af plantebeskyttelsesmidler til vandmiljø, jord m.v.

Ansøger har erhvervet sprøjtecertifikat i 1987. Maskinstation har varetaget marksprøjtning i en periode. Ansøger har oplyst, at han selv varetager marksprøjtning fremover, og at møddingsplads vil blive anvendt ved påfyldning af sprøjteudstyr og vask af marksprøjte. Fra møddingsplads er der afløb til fortank. Møddingspladsen, der også anvendes som vaskeplads, har derfor ikke sandfang eller olieudskillere. Dette vurderes ikke at være nødvendigt med den givne mængde og hyppighed af maskinvask m.v. på husdyrbruget. Gylle med indhold af plantebeskyttelsesrester, som ikke er godkendt til udendørs anvendelse, skal bortskaffes efter reglerne i bekendtgørelsen om affald.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at opbevaring og håndtering af kemikalier ikke udgør en væsentlig risiko for forurening af jord, undergrund, grundvand eller overfladevand, samt at krav om BAT og øvrig gældende lovgivning er overholdt. Området er reguleret af gældende lovgivning, og der stilles ikke yderligere vilkår til husdyrbrugets håndtering og opbevaring af kemikalier.

AFFALD OG KEMIKALIERESTER

Holstebro Kommune har udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald, som er gældende for husdyrbruget. Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres, bortskaffes og registreres i henhold til affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i kommunen. Kemikalieaffald, herunder sprøjtemidler m.v., skal opbevares i egnede, lukkede beholdere under tag (tydeligt mærket med indhold) med tætsluttende låg på fast, tæt underlag, med opkant eller således, at eventuelt spild kan opsamles i eksempelvis en spildbakke, og uden mulighed for afløb til kloak, jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde. Brugte kanyler skal behandles som klinisk risikoaffald i henhold til affaldsbekendtgørelsen og regulativ for erhvervsaffald, herunder skal det opbevares i en

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

egnet brudsikker beholder, og den anvendte emballage skal lukkes forsvarligt og mærkes, før affaldet forlader ejendommen. Bortskaffelse af affald skal ske i henhold til affaldsregulativet, herunder skal transport af farligt affald foregå med godkendt transportør, til godkendt modtager, og der skal foreligge kvitteringer for aflevering af farligt affald. Derudover skal husdyrbruget registrere affaldsproduktionen efter de gældende regler. Affald må ikke afbrændes eller nedgraves.

Indenfor affaldsområdet er BAT blandt andet, at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Affald skal registreres og håndteres i henhold til gældende lovgivning, og affaldet skal løbende bortskaffes i henhold til ovenstående uden der sker ophobning.

På husdyrbruget fremkommer der fast affald i form af emballage fra foder, udsæd, rengøringsmidler, kemikalier m.v. Derudover fremkommer der plastikaffald i forbindelse med overdækning af ensilage.

Affald fra husdyrbruget håndteres i henhold til nedenstående tabel 6.

Tabel 6. Oversigt over affaldsproduktion og bortskaffelse.

Affaldskode	Type	Mængde / Opbevaring	Bortskaffelse
ISAG 19.00	Erhvervsaffald (brændbart)	7.000 liter årligt, i fast container	Afhentes af autoriseret vognmand
ISAG 23.00	Ikke brændbart affald	2.500 liter årligt, opbevares ved DAKA-plads	Afhentes af autoriseret vognmand
EAK 20-01-18-00	Medicinrester og kanyler	Medicin opbevares ikke, da dyrlæge behandler alle dyr. Kanyler opbevares i lukket plastikæske	Evt. medicinrester og skarpe genstande afhændes til dyrlægen ved næste besøg.
EAK 02-01-10	Jern	Varierende	Afhentes af skrothandler
ISAG 50.00	Papir/pap	600 kg årligt, i fast container	Afhentes af autoriseret vognmand
ISAG 51.00	Glas (hætteglas)	15 kg årligt, i spand med låg	Afhentes af dyrlæge
ISAG 52.00 EAK 02-01-04	Plast	1.200 kg årligt, på siloplads	Afleveres på erhvervsgenbrugsplads
ISAG 52.06	PVC	-	-
EAK 02-01-09	Kemikalieaffald	Generelt intet affald	Hvis rester, afleveres på erhvervsgenbrugsplads
	Rengjort tom emballage	100 kg årligt, opbevares i maskinhus til aflevering	Afleveres på erhvervsgenbrugsplads
EAK 13-02-03-00	Spildolie og oliefiltre	Opbevares i henholdsvis olietromle og plastbeholder i maskinhus	Afhentes af autoriseret firma
ISAG 79.00	Lysstofrør	Varierende	Afleveres på erhvervsgenbrugsplads

Der er opstillet en 1.000 liters affaldscontainer (bilag 2) på husdyrbruget til opsamling af brændbart affald, der afhentes af autoriseret vognmand hver uge. Husholdningsaffald afhentes hver 14. dag. Jern og metal samles og afhentes af skrothandler efter behov.

Spildolie opbevares i olietromler i maskinhuset ved dieselolietanken, sammen med oliefiltre, der afdrypper i åben plastbeholder, hvor de opbevares indtil afhentning. Tromler og

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

plastbeholder med oliefiltre opbevares i maskinhus på støbt gulv uden afløb, i god afstand fra port/ydermur. Maskinhuset har muret endevæg, hvor spildolie opbevares. Til opsugning af eventuelt spild findes der savsmuld og sand i/ved maskinhuset. Der gøres opmærksom på, at sand og savsmuld med olierester og opsamlet olie, skal bortskaffes som farligt affald, ligesom spildolie. Spildolie og oliefiltre afleveres til autoriseret firma.

Det vurderes, at oliefiltre skal opbevares i en lukket beholder, opsat i en spildbakke, hvor eventuelt spild kan opsamles. Der stilles således vilkår om, at farligt affald, såsom spildolie og oliefiltre skal opbevares i lukkede beholdere på fast underlag uden mulighed for, at eventuelt spild kan løbe til jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde m.v.

Der forekommer ikke medicinrester på husdyrbruget, da dyrlæge behandler alle dyr. Kemikalierester opbevares forsvarligt i fryser i maskinhuset. Tomme skyllede dunke samles i maskinhus indtil de afleveres på erhvervsugenbrugspladsen.

Det vurderes, at affaldshåndteringen opfylder krav om BAT og øvrig lovgivning som beskrevet. Området er reguleret af gældende lovgivning, og der stilles ikke yderligere vilkår til husdyrbrugets affaldshåndtering, udover opbevaring af spildolie og oliefiltre.

DØDE DYR

I henhold til bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007 om opbevaring af døde dyr, skal selvdøde og aflivede dyr straks fjernes fra besætningen, og opbevares på en skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej, og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden, og hvor det er nødvendigt, skal afhentningspladsen sikres mod ådselædende dyr. I tilfælde, hvor dyrene er overdækkede, skal dette ske med en fast overdækning. Alternativt kan dyrene opbevares på frost eller køl.

Opbevaring af kadavere må ikke medføre uhygiejniske forhold eller være til gene for omboende. Selvdøde og aflivede dyr skal inden for 24 timer tilmeldes afhentning til godkendt destruktionsanstalt. Afhentning af dyr opbevaret i container kan afvente, indtil denne er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter, at påfyldning af containeren er påbegyndt. Alternativt kan afhentning udsættes indtil containeren er fuld, dog maksimalt 3 uger efter påbegyndt påfyldning, såfremt dyrene opbevares på køl. Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket i en til formålet egnet container, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold.

Døde kreaturer opbevares på bevokset areal overdækket med plastikpresenning vest for maskinhuset ved vej, indtil afhentning til destruktionsanstalt. Der bliver straks taget kontakt til DAKA, hvorefter dyrene bliver hentet så hurtigt som muligt. Det forventes, at der efter udvidelsen vil være ca. 7 døde dyr til afhentning om året. Pladsens placering fremgår af bilag 2. Ansøger vil finde en anden placering til afhentningspladsen, da den nuværende placering ikke er skyggefuld. Desuden vil afhentningspladsen etableres med et underlag, således at dyrene er hævet i en passende afstand fra jorden. En hensigtsmæssig place-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

ring er en plads, hvor afhentningsmateriellet ikke skal passere tæt forbi mælkerum, stalde, foderoplag og ensilagepladser, og hvor afhentningsmateriellet har nemt ved at køre til. Samtidig skal pladsen være i tilknytning til husdyrbrugets staldanlæg. Med husdyrbrugets beliggenhed forventes det ikke, at pladsen vil være til gene for naboer og eventuelle forbi-passerende. Der gøres opmærksom på, at Fødevarestyrelsen er myndighed vedrørende bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr.

Under forudsætning af, at ovenstående forhold opfyldes, vurderes det, at opbevaringen ikke giver anledning til uhygiejniske forhold i perioden indtil afhentning. Derved er der ikke særlige forhold, som taler for vilkår ud over gældende lovgivning.

Gødningsproduktion og håndtering

OPBEVARING AF FLYDENDE HUSDYRGØDNING

Af ansøgningen fremgår det, at der årligt produceres flydende husdyrgødning svarende til 4.910 m³, inklusiv vaskevand, overfladevand og nedbør i gyllebeholder, hvoraf 3.707 m³ produceres i staldene. Opbevaring af flydende husdyrgødning efter udvidelsen sker i gyllekanaler, fortank og to gyllebeholdere, som angivet i tabel 7.

Tabel 7. Opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.

Opbevaringsanlæg	Byggeår	10 års beholderkontrol	Før ændring	Efter ændring
			Kapacitet [m ³]	Kapacitet [m ³]
Gyllebeholder	1994	2005	2.000	2.000
Gyllebeholder	2010	---	---	4.000
Gyllebeholder, lejet	---	---	800	---
Fortank	1971		40	40
Gyllekanaler	1971	---	60	60
Samlet opbevaringskapacitet:			2.900	6.100

Gyllebeholderen fra 1994 er ikke forsynet med fast overdækning. Der etableres naturligt flydelag på beholderen og føres logbog i overensstemmelse med gældende regler. På den nye gyllebeholder etableres fast overdækning i form af teltoverdækning.

Opbevaringskapacitet

Husdyrbruget råder således over en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning svarende til 14,9 måneders produktion. Husdyrbruget skal, i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens § 6, råde over en opbevaringskapacitet svarende til mindst 6 måneders tilførsel, om end opbevaringskapaciteten skal være tilstrækkelig til, at husdyrgødningen kan udbringes miljømæssigt forsvarligt. Dette betyder reelt, at et husdyrbrug skal råde over en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders produktion for at sikre, at udnyttelsen af husdyrgødningens næringsstofindhold opfylder kravene i bekendtgørelse om jord-

brugets anvendelse af gødning og om plantedække. Det vurderes derfor, at opbevaringskapaciteten er tilstrækkelig efter § 6 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Håndtering

Gylle føres fra ungdyrafdelingen i kalvestalden til fortank, og fra løsdriftsstald pumpes gyllen til gyllebeholder. Der er luftindtag i toppen af overføringsrøret, og dermed sikret, at der ikke kan ske tilbageløb. Der vurderes ikke at være risiko for forbundne kar ved overførsel af gylle. Fra fortank overpumpes gylle manuelt med elpumpe til gyllebeholder, og fra løsdriftsstald pumpes gyllen ligeledes manuelt, dog er der timer, således at pumpen stopper automatisk efter én time. Ansøger oplyser, at han forinden overpumpning af gylle til gyllebeholderne sikrer sig, at der er den fornødne kapacitet i beholderne. Fra løsdriftsstald etableres rørforbindelse til den nye gyllebeholder, og overpumpning af gylle vil foregå som i den nuværende drift.

Fast overdækning

Den nye gyllebeholder etableres med fast overdækning. Den faste overdækning etableres som en teltoverdækning af kunststof, der udspændes som et telt over beholderen. Gyllebeholderen forsynes med en høj centermast af metal eller træ. Teltdugen spændes ud imellem masten og beholderens elementer. Dugen bør holdes fri fra beholderkanten, ellers udsættes dugen for stor slitage. Der frigives svovlbrinte fra gyllen. Svovlbrinte, sammen med kondens på dugens underside, og ilt fra luften danner svovlsyre, der kan angribe betonen. For at undgå at der drypper kondensvand på betonelementernes indvendige side, kan der eksempelvis monteres et "skørt" på indvendig side af teltdugen. Det indvendige "skørt" vurderes at være tilstrækkelig sikring mod nedbrydning af betonen, og der er således ikke behov for ekstra kontrol af beholderen. Der stilles vilkår om, at der etableres korrosionssikring. Herudover stilles der vilkår om, at teltoverdækning maksimalt må stå åben i et døgn, i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder, og at skader på overdækning skal repareres, ligesom der skal føres logbog over skader.

BAT i forhold til gødningsopbevaring er blandt andet følgende tiltag:

- at anlæg til opbevaring af gødning mindst én gang om året tømmes så godt som muligt for inspektion for revner/utætheder m.v. og vedligeholdelse.
- at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på husdyrbruget.
- at flydelag på gyllebeholder opretholdes, og at flydelaget hurtigt reetableres, når det brydes.

Det vurderes, at kravet om BAT og øvrig lovgivning er opfyldt med den beskrevne praksis og de stillede vilkår.

PÅFYLDNINGSPLADS FOR GYLLEVOGNE

Påfyldning af gyllevogne sker på bevokset areal. Da der udelukkende benyttes gyllevogne, med påmonteret pumpe og returløb, er det ikke fundet nødvendigt at kræve, at påfyldning af gyllevogne og lignende foregår på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der opstår spild, ved påfyldning af gyllevogne, kan tilsynsmyndigheden kræve, at påfyldning og lignende skal ske på en betonplads med afløb til en opsamlingsbeholder.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Erfaringer viser, at gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb ikke medfører spild af husdyrgødning ved påfyldning af gyllevognen. Såfremt påfyldning sker, med en på gyllebeholderen fastmonteret pumpe, skal der forinden etableres en påfyldningsplads med afløb til opsamlingsbeholder. Der stilles vilkår herom.

De generelle regler for pumper anvendt til gyllepumpning blev den 15. september 2008 ændret ved bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. I henhold til de nye regler skal pumperør monteret på åbne gyllebeholdere enten svinges ind over beholderen og fastlåses i denne position, eller være forsynet med en afspærringsventil til pumperøret eller lignende foranstaltning, når pumpen ikke anvendes, og ikke er under opsyn. Pumper, der anvendes til tømning af gyllebeholdere, skal være forsynet med en timer eller lignende foranstaltning, der sikrer, at der ikke kan pumpes mere gylle fra beholderen ad gangen, end hvad der svarer til indholdet i en gyllevogn. Pumper skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, eksempelvis ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.

Holstebro Kommune vurderer, at forhold omkring pumper er tilstrækkeligt reguleret igennem de generelle regler, og der stilles derfor ikke skærpede vilkår. Det vurderes, at kravet om BAT og øvrig lovgivning er opfyldt med de stillede vilkår.

OPBEVARING AF DYBSTRØELSE OG FAST GØDNING

Af de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet bliver der produceret 70 tons fast gødning efter udvidelsen.

Dybstrøelse og fast gødning fra kalvestald og fra dybstrøelsesafsnit i løsdriftsstald opbevares overdækket på møddingsplads (bilag 2) med afløb til fortank. Udmugning fra småkalvebokse foregår når kalvene flyttes til fællesbokse, hvor udmugningshyppigheden hos de større kalve i fællesbokse er ca. hver 6.-8. uge. I kælvningsboksen i løsdriftsstalden er der i gennemsnit ca. 1 ko hver 2.-3. dag. Mængden af dybstrøelse herfra er ret begrænset.

Møddingspladsen kan rumme ca. 60 m³, og der er opbevaringskapacitet til ca. 10 måneder på husdyrbruget. Møddingspladsen tømmes forår og efterår. Den faste gødning/dybstrøelse udbringes primært til majs om foråret og vintersæd om efteråret. Om foråret bliver fast gødning/dybstrøelsen pløjet ned i marken med det samme. Øget andel af direkte nedpløjning af dybstrøelse er ikke valgt som et virkemiddel til nedsættelse af ammoniakfordampningen i ansøgningen, og standardforudsætningen, som er angivet i den elektroniske ansøgning, er at 65 % af dybstrøelsen køres direkte ud på marken.

Som hovedregel skal fast husdyrgødning (inklusive dybstrøelse) opbevares i en mødding med fast bund og afløb. Kompost må dog opbevares i marken såfremt tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse, der har ligget i stald i 3-5 måneder i gennemsnit, er oftest så kompostlignende, at det kan opbevares i marken.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det vurderes, at opbevaring af dybstrøelseskompost i markstakke er uhensigtsmæssig på store husdyrbrug, da store mængder dybstrøelse, i markstakke, let vil kunne give anledning til punktkildeforurening eller gener i form af lugt eller fluer. Opbevaring af dybstrøelse på en møddingsplads nær staldanlæggene sikrer, at møddingen hyppigere bliver kontrolleret med hensyn til lugt og fluer eller anden utilsigtet forurening, end hvis stakkene var placeret i markstak.

På husdyrbruget udmuges så ofte, at dybstrøelsen stort set aldrig vil være kompostlignende, når det forlader stalden. Efter opbevaring på møddingspladsen i 3-5 måneder kan det tænkes, at det kan blive kompostlignende, og ved et tørstofindhold >30% ville det således kunne lægges i markstak, såfremt der opstod kapacitetsproblemer på møddingspladsen. Det vurderes imidlertid, at der oftest vil være tilstrækkelig plads på møddingspladsen, og at behovet for opbevaring i markstak vil opstå sjældent, og i så fald kun være af kortere varighed, da der vil være kort tid til næste udbringning.

Der stilles vilkår om, at komposteret dybstrøelse, der opbevares i markstak, samt omlastning af markstakke (oplægning af markstak i indtil én uge med henblik på udbringning), skal overholde vilkåret for oplægning af ensilagemarkstakke. Vilkåret stilles for at reducere risikoen for gener for omgivelserne i form af lugt og fluer. Der stilles således vilkår om, at komposteret dybstrøelse, der opbevares i markstak, skal placeres mindst 150 meter fra nabobeboelse uden landbrugspligt, samt at omlastning af komposteret dybstrøelse skal ske minimum 50 meter fra nabobeboelse. Markstakke må desuden ikke ligge det samme sted i mere end et år og ikke det samme sted igen før efter 5 år. Yderligere stilles der vilkår om, at placeringen af markstakke løbende noteres på kortbilag, som et redskab til sikring af, at vilkår omkring markstakkenes placering overholdes.

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT, at opbevare fast møg på en plads med fast bund. Holstebro Kommune vurderer derfor, at husdyrbrugets opbevaring af fast gødning og dybstrøelse lever op til BAT samt opfylder øvrig lovgivning.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

AMMONIAK

Den samlede ammoniakfordampning fra anlægget forventes at være på 1.662 kg N/år, hvilket er en meremission på 76 kg N/år i forhold til før produktionsudvidelsen. Ammoniakudledningen fra stalde og opbevaringslagre er sammenstillet i tabel 8.

Tabel 8. Husdyrbrugets ammoniakemission.

Beskrivelse	N-emission [kg N/år]
Emission fra stalde omfattet af kravet om 15 % reduktion, men eksisterende uændret produktion (Staldafsnit for eksisterende produktion)	1.122
Emission fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (staldafsnit hvor udvidelse foregår)	328
Emission fra stalde m.v., der ikke er omfattet af det generelle krav	0
Ammoniaktab fra lagre af flydende gylle	142

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Beskrivelse	N-emission [kg N/år]
Ammoniaktab fra lagre af fast gødning	69
Samlet emission efter udvidelse og minimum 15 % reduktion	1.662
Meremission	76

Det generelle krav om ammoniakreduktion – 15 %

Kravet om 15 % ammoniakreduktion gælder for stalde, hvor der sker etablering, udvidelse eller ændring. Den eksisterende produktion er ikke omfattet af 15 % reduktionskravet. Det generelle krav er i 2007 fastsat til 15 %. Reduktionskravet stilles i forhold til "bedste" stald- og lagersystem med udgangspunkt i normtal 2005/06. Kravet om 15 % reduktion i forhold til referencestaldsystemet opnås ved, at der etableres skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal i løsdriftsstald, hvilket reducerer ammoniakudledningen fra stalden med 20 % jvf. miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, bilag 3. Spalteskrabere skraber hele spaltearealet hver anden time. Der stilles vilkår til sikring af skrabehygiejne. Desuden overdækkes den nye gyllebeholder med teltduk.

Det vurderes på baggrund af ovenstående, at krav om 15 % ammoniakreduktion er overholdt.

Ammoniakemissionens påvirkning af de omliggende naturområder og -typer er behandlet i afsnittet om 'Tør natur' under 'Natura 2000, tør natur og bilag IV-arter'.

LUGT

Der udledes lugt fra stalde, gyllebeholdere, møddingsplads m.v. De primære kilder til lugt fra husdyrbrug er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet, er det eksempelvis staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har blandt andet til formål at begrænse lugtgener. Normalt vil der ikke forekomme påtaleværdige lugtgener fra aktiviteter vedrørende gødningshåndtering og -opbevaring, når reglerne i denne bekendtgørelse efterleves.

Lugt fra ventilation af stalde udgør et særligt problem, som der ikke fuldt ud tages højde for, ved bekendtgørelsens fastsættelse af minimumskrav til afstande mellem stald og naboejendomme.

Lugtemissionen fra husdyrbruget skal vurderes ud fra to modeller, der omtales FMK-modellen og Ny Lugtvejledning. Staldlugtemission beregnes ved et produktionstidspunkt i sommertiden med maksimalt antal dyr på stald, det vil sige under forhold, der resulterer i maksimal lugtafgivelse. I tabel 9 fremgår resultatet af lugtberegningen, som er foretaget i den elektroniske ansøgning. Resultatet vises i form af en 'korrigeret geneafstand', som er den afstand, der som minimum skal være fra lugtkilden (staldene) til byzone, samlet bebyggelse eller naboer uden landbrugspligt. Denne geneafstand skal være kortere end den 'vægtede gennemsnitsafstand', som er den faktiske afstand fra lugtkilden til det pågæl-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

dende område. I dette tilfælde er der mere end 1,2 gange den beregnede geneafstand til de tre områdetyper, og i sådanne tilfælde beregnes ikke nogen vægtet gennemsnitsafstand. Geneafstanden beregnes med både FMK-modellen og Ny Lugtvejledning, og den model, som resulterer i den højeste lugtemission, anvendes for det pågældende område. Der er ikke husdyrbrug > 75 DE, som giver anledning til kumulativ effekt på lugtberegningerne.

Tabel 9. Beregnet geneafstand for lugt.

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone	215 m (ny model)	---	---	---	Ja, ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse	129 m (ny model)	---	---	---	Ja, ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand
Enkelt bolig (ikke landbrugspligt)	68 m (ny model)	---	---	---	Ja, ingen nabobeboelse indenfor 1,2 gange geneafstand.

På bilag 1 ses nærmeste nabobeboelser. Nærmeste enkelt bolig i landzone, Vester Herrupvej 6, ligger i en afstand af ca. 75 meter fra husdyrbrugets staldbygninger. Samlet bebyggelse, Herrup, ligger i en afstand af ca. 500 meter fra husdyrbrugets staldbygninger.

Løsdriftstalden har naturlig ventilation, hvilket skulle mindske lugtgenerne for omgivelserne i forhold til traditionel mekanisk ventilation med afkast.

Gylle udbringes ved slangeudlægning eller nedfældning, mens fast gødning/dybstrøelse nedmuldes efter udbringning. Håndtering og udbringning af husdyrgødning sker normalt på hverdage i tidsrummet 7.00 til 20.00. I forbindelse med forårsarbejde vil der kunne forekomme udkørsel udenfor dette tidsrum.

Der skal konstant være flydelag i gyllebeholderen, der ikke er overdækket med teltdug. Efter omrøring og udkørsel af gylle skal det kontrolleres, at flydelaget er genetableret senest efter 7 dage, med mindre gyllebeholderen tømmes helt. Gylle omrøres kun forud for udkørsel af gylle.

Samlet vurdering for lugt

Geneafstanden til byzoneområde, samlet bebyggelse og enkeltboliger er overholdt. Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstand, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som generende. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. Genekriterierne efter både FMK-modellen og Ny Lugtvejledning er overholdt. På den baggrund vurderes det, at kvægbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboer.

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående beregninger. Det vurderes dog, at der er taget højde for lugtgener fra gyllebeholdere i de generelle afstandskrav og krav om flydelag m.v. Den nye gyllebeholder opføres med fast overdækning. Der stilles ikke

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

skærpede krav til gyllebeholdere eller udbringningspraksis, da der ikke forventes at være væsentlige lugtgener herfra i forhold til omboende.

Der stilles vilkår om, at såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om lugtmålinger og om, at der skal indgives og gennemføres projekter for afhjælpende foranstaltninger.

Konsekvensradius

Lugtkonsekvensradius er beregnet til 281 meter. Naboer inden for konsekvensradius indgår som høringsberettigede.

TRANSPORT

Transporter på offentlig vej sker i forbindelse med håndtering af dyr, mælk, gødning, ensilage, korn, halm og foderstoffer m.v. Omkring forårs- og høstarbejde vil markarbejdet betyde intensiveret trafik på og omkring anlægget. Sæsonbetonede transporter kan dog foregå hele døgnet. Transporttype og antal årlige transporter fremgår af tabel 10.

De daglige transporter foregår, med enkelte undtagelser, indenfor normal arbejdstid. Mælk afhentes hver anden dag, normalt i tidsrummet 21.00-22.00.

Fra Vester Herrupvej er der for nuværende to til- og frakørselsveje til husdyrbruget. Ansøger ønsker at etablere en ny vej hertil. Den ønskede vejføring fremgår af bilag 1. Ansøger ønsker med den påtænkte nye vejføring at opnå bedre oversigtsforhold ved udkørsel på Vester Herrupvej af hensyn til trafikikkerheden. Den nuværende udkørsel på Vester Herrupvej ligger tæt på en kurve mod vest, der ikke er hensigtsmæssig for hverken trafikanter på vejen eller for tunge, langsomt kørende transporter, der svinger ud på vejen fra husdyrbruget. Der ansøges herom til Trafik og Park, Holstebro Kommune. Hvis der opnås tilladelse til etablering af til- og frakørselsvejen, vil stort set alle transporter, som vedrører husdyrbruget, fremover ske ad denne vej i stedet for ad de eksisterende til- og frakørselsveje. Naboejendommen, Vester Herrupvej 6, ligger tæt på de eksisterende til- og frakørselsveje, men hvis den ønskede til- og frakørselsvej tillades, vil naboejendommen ikke blive berørt i nær samme omfang som med den nuværende til- og frakørselsvej.

Transportveje for husdyrgødning og øvrige transporter vil foregå ad de veje, der er indtegnet på bilag 4. Det estimerede antal transporter per år og transporttype er sammenstillet i tabel 10.

Tabel 10. Oversigt over transporttype og antal årlige transporter.

Type	Antal transporter pr. år		Ændring %	Tidsrum klokkeslæt
	Før udvidelse	Efter udvidelse		
Afhentning af mælk	183	183	0	21-22
Kreaturer til/fra ejendommen	20	40	+100	06-17
Dyr til destruktion	10	12	+ 20	12-16
Indkøbte foderstoffer	30	35	+ 17	07-17
Grovfoder	550	700	+ 27	06-20
Halm	8	10	+ 25	06-20

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Type	Antal transporter pr. år		Ændring %	Tidsrum klokkeslæt
	Før udvidelse	Efter udvidelse		
Husdyrgødning, traktor á 20 ton	160	200	+ 25	07-20
Handelsgødning	4	4	0	08-16
Kemikalier	2	2	0	08-16
Brændstof	4	5	+ 25	08-16
Dyrlæge	50	70	+ 40	hele døgnet
Andre (erhvervsaffald)	26	26	0	07-16
Antal transporter i alt	1.047	1.287	+ 23	

Transporter med egne produkter, såsom foder og husdyrgødning, vil normalt ikke passere gennem samlet bebyggelse. Udefra kommende hjælpestoffer vil i en del tilfælde passere igennem Herrup. Disse transporter udgør dog ikke nogen stor stigning i antallet af transporter til husdyrbruget. Transporter med dyr, grovfoder og husdyrgødning er de transporttyper, der øges væsentligt i forbindelse med udvidelsen. Det samlede antal transporter ad offentlig vej stiger 23 % (tabel 10) og udvidelsen i dyreenheder er på 23 %. Antallet af transporter vurderes ikke at ligge over, hvad man kan forvente.

En del af husdyrgødningen kan transporteres direkte ud i marken, uden at der skal anvendes offentlig vej. For de øvrige marker gælder, at transporter med husdyrgødning foregår af nærmeste offentlige vej (bilag 4). Transporter med husdyrgødning foregår med traktor og vogn. Transport af husdyrgødning til gylleaftalearealer øst for husdyrbruget foregår gennem Herrup by (bilag 4). Der er tale om et begrænset antal marker, der tilgås gennem landsbyen. Jvf. Miljøklagenævnets afgørelser, blandt andet MKN-130-00160 og MKN-130-00087, betragtes landzone som landbrugets erhvervsområde, hvorfor beboere i landzone må acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug. Miljøklagenævnet bemærker endvidere, at færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. Bekendtgørelsen nr. 1152 af 23/11 2006 om husdyrhold og arealkrav fastsætter krav om, at transport af husdyrgødning over en vejafstand på mere end 10 kilometer fra husdyrproduktionsanlægget, skal foregå med lastbil eller et påhængskøretøj hertil. Under transporten skal flydende gødning opbevares i lukkede tanke og fast gødning skal overdækkes. Dette er for nærværende ikke aktuelt for husdyrbruget, da der maksimalt er 2,2 kilometer til de marker, der ligger længst væk fra husdyrbruget. Det er oplyst, at transport til og fra husdyrbruget generelt foregår indenfor normal arbejdstid (tabel 10).

Transporten med husdyrgødning til gylleaftalearealerne kan foregå ad alternativ vej, hvilket dog medfører en længere transportvej og færdsel ad Viborgvej, der i forvejen er en tung trafikeret vejstrækning. Samlet vurderes det, at det i begrænset omfang er nødvendigt at transportere husdyrgødning gennem Herrup for at tilgå gylleaftalearealerne ved Tophøjvej (bilag 4). Der stilles vilkår om, at transport af husdyrgødning til øvrige marker, hvor det kan lade sig gøre at passere udenom bymæssig bebyggelse, skal foregå udenom bymæssig bebyggelse.

Beboere langs de viste transportveje (bilag 4) og tilstødende veje, som anvendes til transport, må således forvente at opleve et øget antal transporter til og fra husdyrbruget. I det transporterne normalt foregår i dagtimerne og ikke har karakter over, hvad der er normalt forekommende for lastvogne og traktorer, forventes transporterne ikke at medføre væsentlige gener for omboende. Ved hensynsfuld kørsel til og fra husdyrbruget kan støj, støv og

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

rystelser herfra minimeres. For at mindske gener skal transport primært foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset. Der stilles vilkår herom.

Herudover skal det bemærkes, at ved tilsvining af offentligt tilgængelige veje i forbindelse med arbejdskørsel, skal der opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørslens ophør, jvf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed herfor, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

BAT i forbindelse med transport er blandt andet:

- at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel,
- at transport primært foregår indenfor normal arbejdstid.

Det vurderes, at transport til og fra husdyrbruget kan foregå uden væsentlige miljømæssige gener for omboende, ved overholdelse af gældende lovgivning og de stillede vilkår, samt at kravet om BAT er overholdt.

STØJ

Den primære støjkilde i forbindelse med husdyrbruget kommer fra transporter til og fra husdyrbruget, markarbejde i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, høst, ensilering samt sammenkøring af græs.

Transporter til og fra husdyrbruget foregår hovedsageligt i dagtimerne, dog undtaget tankvognen, der afhenter mælk. Udbringning af husdyrgødning vil ske i hele vækstperioden, dog overvejende i perioden marts-juni. Ensilering forekommer fra medio maj til slutningen af vækstsæsonen, mens høst forekommer i perioden fra juli til september.

Den sekundære støjkilde stammer fra selve produktionsapparatet, fra vakuumpumper, kompressorer, blanding af foder, indblæsning af foder, korntørringsanlæg, ventilationsanlæg og ved udmugning i kalvestald.

Støj fra malkeanlæg forekommer dagligt i tidsrummet 05.30-08.00 og 16.00-18.00. Ventilatorer i kalvestald er i kontinuerlig drift. Fuldfoderblander er aktiveret udendørs ved ensilageplads ca. ½ time dagligt i tidsrummet 10.00-11.00. Ved udmugning er minilæsser aktiveret ca. hver 3. måned om formiddagen. Gylleomrøring forekommer kun 2 gange årligt á 1 times varighed.

Ovenstående driftsperioder søges i størst muligt omfang reduceret og driften forekommer overvejende indenfor normal arbejdstid. Der har aldrig været klager over støj fra husdyrbruget.

Husdyrbrugets nærmeste naboer er Vester Herrupvej 6 og Vester Herrupvej 8. Støj fra husdyrbruget forventes ikke at være eller blive til væsentlig gene for de omboende, eftersom de lovpligtige afstandskrav er overholdt, og støjklilderne fra husdyrbruget ikke ligger ud over, hvad der kan forventes for et husdyrbrug af denne type.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Der findes ingen generelle regler for det maksimale støjniveau fra husdyrbrug i landzone. Miljøstyrelsen har angivet en række vejledende støjgrænser for virksomheder i det åbne land. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen, og det faktuelle støjniveau kendes derfor ikke, og kan ikke sammenholdes med de vejledende støjgrænser. For at imødekomme eventuelle støjgener for naboer fastsættes derfor vilkår om, at de vejledende støjgrænser skal overholdes. Såfremt der skulle opstå gener for omboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/beregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes.

For de beskrevne støjkloder vurderes det, at kravet om BAT er opfyldt, ved almindelig anvendelse af det pågældende materiel m.m. og via de stillede vilkår.

Såfremt der ændres ved eksisterende stalde eller anlæg, der kan medføre ændring i støjniveauet for omboende, skal ændringen vurderes i henhold til principperne for BAT.

STØV

I forbindelse med levering af kraftfoder og mineraler samt ved håndtering af halm og strøelse kan der opstå støvgener, hvilket dog er af begrænset omfang. Det vurderes dog primært at være lokalt på husdyrbruget, og dermed ikke en væsentlig gene for omboende eller trafikanter. Støvgener må påregnes i kortere perioder i forbindelse med høstarbejdet, og i tørre perioder kan der forekomme støv fra husdyrbruget ved færdsel med køretøjer og transporter til og fra husdyrbruget. Der vurderes dog ikke at være tale om støvgener af væsentlig karakter, som ligger udover det forventelige. Der har ikke været klager over støvgener fra husdyrbruget.

Den væsentligste støvkilde vurderes at opstå ved kørsel på grusvej til og fra husdyrbruget, især i tørre perioder. Idet der sker en stigning i antallet af transporter, må det forventes, at støvgener herfra øges. Den nuværende til- og frakørselsvej til husdyrbruget søges flyttet mod vest, således at færdselen til og fra husdyrbruget flyttes ca. 50 meter mod vest. Transporter til og fra husdyrbruget vil, med den eventuelt fremtidige til- og frakørselsvej til husdyrbruget, ikke generere støvgener fra grusvej, der kan genere naboen på Vester Herupvej 6. Generelt kan eventuelle støvgener reduceres ved hensynsfuld kørsel.

Idet antal transporter øges i forbindelse med udvidelsen, stilles vilkår til sikring af omboende mod væsentlige støvgener fra husdyrbrugets drift. Det er Holstebro Kommune, der afgør, hvad der er væsentlige gener.

Det vurderes, at kravet om BAT er opfyldt ud fra ovenstående.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

LYS

Der er udendørs belysning på gårdspladsen, som automatisk tænder. Belysningen slukkes automatisk i tidsrummet 24.00-05.00. Lyskilden er lavenergipærer placeret på facaden til løsdriftsstalden (bilag 2). Ansøger oplyser, at der ikke er fjernvirkning fra lyskilderne.

I løsdriftsstalden er lyset tændt i tidsrummet 05.30-22.00. Hvis udefra kommende lys er tilstrækkelig slukkes lyset automatisk. Om natten er der kun vågebelysning.

Det vurderes, at lys ikke vil give anledning til væsentlig gene for nærmeste nabo, idet der er træer mellem nabobeboelsen og husdyrbruget. Desuden er udendørsbelysningen slukket om natten. Videre vurderes det, at lyset fra husdyrbruget ikke vil medføre gener for forbipasserende.

SPILDEVAND

Spildevand, herunder husholdnings- og processpildevand fra husdyrbruget håndteres som angivet i tabel 11. Afløbsplan fremgår af bilag 5.

Tabel 11. Oversigt over spildevandstype og håndtering.

Spildevandstype	Håndtering
Tagvand	Fra løsdriftsstalden ledes tagvandet til faskiner. Nedsiver overfladisk fra øvrige bygninger
Overfladevand	Afledes til omgivelser + riste, der bortleder til mark 4-0
Afløb fra plansiloer inkl. forplads	Ledes til sprinkleranlæg
Afløb fra befæstet areal foran tørfoderoplag	Ledes til fortank
Møddingsplads (vaskeplads)	Ledes til fortank
Vaskevand fra stalde	Ledes til gyllekanaler
Vaskevand fra malkeanlæg og mælketank	Ledes til gyllekanaler
Malkerumsspildevand	Ledes til gyllekanaler
Husspildevand	Septiktank og sivedræn

Forhold omkring ejendommens husspildevand reguleres ikke i denne godkendelse. I forbindelse med revision af kommunens spildevandsplan, kan ejendommen eventuelt blive pålagt at forbedre spildevandsforholdene på ejendommen.

Vaskevand fra stalde og malkeum samt afløb fra møddingsplads

Det er oplyst, at vaskevand fra stalde m.v. udgør 500 m³ og vask af maskiner og markredskaber udgør 10 m³, som er inkluderet i beregningen af opbevaringskapaciteten for husdyrgødning. Fra malkeum, vask af stalde og møddingsplads ledes spildevand via gyllekanaler og/eller fortank til gyllebeholder.

Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder eller gyllesystemet. Udbringning skal ske jvf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Afløb fra plansiloer

Afløb fra befæstet areal foran tørfoderoplag, i overdækket silohus, ledes til fortank. I forbindelse med udvidelsen etableres sprinkleranlæg til udsprinkling af spildevand fra plansiloer og forplads. Der laves en samlebrønd på 30 m³ til opsamling af vandet, som udsprinkles som beskrevet i afsnit om 'Ensilage'.

Tagvand

Der er tagrender på løsdriftsstald, men ikke på kalvestald og maskinhus. Tagvandet fra løsdriftsstalden ledes til faskiner (bilag 5). Øvrigt overfladevand, herunder tagvand fra kalvestald og maskinhus, nedsiver overfladisk eller ledes via riste til nedsivning på mark 4-0 nord og øst for staldanlæggene (bilag 5). Der er ikke dræn på husdyrbrugets arealer.

Vandbesparende foranstaltninger

Ansøger er bevidst om ressourcebesparende tiltag, og der er således fokus på reduktion af vandspild ved almindelig vedligeholdelse af drikkekar m.m.

På baggrund af ovenstående vurderes det samlet set, at forhold omkring spildevand opfylder kravet om BAT og i øvrigt ikke vil give anledning til væsentlig forurening eller gener. Der stilles ikke vilkår vedrørende spildevandsforholdene.

SKADEDYR

Rotter

Husdyrbruget er tilmeldt kommunal rottebekæmpelsesordning, der besøger husdyrbruget efter behov. Der er opsat godkendte rottekasser, som tilses løbende. Forebyggende foranstaltninger er rengøring og renholdelse af stalde og omkring foderoplag for foderrester m.v.

Fluer

Forebyggelse af flueproblemer foregår med kemisk bekæmpelse i dybstrøelsesmåten mod fluelarver.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, da husdyrbruget, i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, er forpligtet til at sikre, at bygninger bliver fornuftigt vedligeholdt, og fremtræder i gennemført renholdt stand, så rotternes leveduligheder på husdyrbruget begrænses mest muligt. Dette betyder, at husdyrbruget skal sikre, at affald eller foder ikke er tilgængeligt for eksempelvis rotter, undgå rod på husdyrbruget og kontrollere rottesikringen ved døre, vinduer, rørgennemføringer og ventilationsåbninger, riste, lyskasser, skakte etc., bevoksninger, eventuelt rumure, tagkonstruktioner, facaden generelt, kloaksystemets tilstand samt anmelde rotter og rette sig efter påbud meddelt af kommunalbestyrelsen.

Fluegener kan forebygges ved at holde en god hygiejne på husdyrbruget, særligt i stalde og omkring foderopbevaring. Effektiv fluebekæmpelse i staldene er betinget af en god staldhygiejne og fjernelse af gødnings- og foderrester, så fluerne ikke har mulighed for at yngle heri. I Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier for bekæmpelse af fluer på

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

gårde med husdyrbrug, er forskellige metoder til forebyggelse og bekæmpelse gennemgået.

Såfremt husdyrbruget skulle give anledning til fluegener for omboende, stilles der vilkår om, at Holstebro Kommune kan forlange, at der føres en journal over fluebekæmpelsen.

DRIFTSFORSTYRELSE ER UHELD

Ved håndtering af olie, kemikalier og gylle er der en potentiel risiko for forurening ved spild eller udslip som følge af driftsforstyrrelser eller uheld.

Håndtering af olie

Dieselolietanken og tønder er placeret på fast bund i maskinhuset (bilag 2), indenfor port, men i god afstand fra portåbning, så eventuel påkørsel er minimeret. Ved eventuel lækage, vil olien flyde ud på betongulvet, hvor spåner er til rådighed for opsamling af spild.

Skift af oliefilter finder sted på husdyrbruget. Oliefiltere afdrypper og opbevares i åben plastbeholder indtil bortskaffelse. Der stilles vilkår om, at oliefiltere skal opbevares i egnet beholder, med tætsluttende låg, på tæt bund og uden mulighed for afløb til overfladevand, jord eller grundvand.

Håndtering af kemikalier

Kemikalielager opbevares i fryser i maskinhus uden afløb, hvorved fare for spild og udledning til jord undgås. Påfyldning af kemikalier foregår på møddingspladsen, hvor eventuelt spild løber til fortank.

Håndtering af gylle

Overpumpning af gylle fra fortank og fra løsdriftsstald til gyllebeholder sker manuelt med elpumpe. På elpumpen ved løsdriftsstald er der monteret en timer, således at pumpen stopper automatisk efter en time. Ansøger oplyser, at han forinden overpumpning af gylle til gyllebeholderen sikrer sig, at der er den fornødne kapacitet heri. Fra løsdriftsstald etableres rørforbindelse til den nye gyllebeholder, og overpumpning af gylle vil foregå som i den nuværende drift. Risikoen for forurening, hvis pumperne startes utilsigtet er begrænset til det tidspunkt, hvor gyllebeholderne er helt fyldt lige før udbringning af gyllen. Der er luftindtag i toppen af overføringsrøret, og det er dermed forsøgt sikret, at der ikke kan ske tilbageløb.

Holstebro Kommune vurderer, at en væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Der stilles vilkår om, at pumper, der pumper gylle fra fortank til gyllebeholder og fra løsdriftsstald til gyllebeholder, skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Herudover stilles vilkår om, at overpumpning altid skal ske under opsyn. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det vurderes, at ovenstående tiltag er med til at sikre, at der ikke pumpes meget store mængder gylle ud af beholderen ved et uheld, og at risikoen for udslip af store mængder gylle, ud af beholderne, dermed minimeres. Ovenstående sikres ved vilkår.

Gylleudslip

Terrænet omkring gyllebeholderne er forholdsvis plant, hvorfor gyllen vil løbe ud på det tilgrænsende udbringningsareal, mark 2-0, vest for gyllebeholderne. Eventuelt vil gyllen fra den eksisterende gyllebeholder løbe mod øst, hvor det vil løbe i retning mod mark 4-0 (bilag 7). Der er ikke dræn, grøfter, vandløb og søer på de omliggende marker, hvorfor gylleudslip ikke vurderes at udgøre en væsentlig risiko for overfladevand.

Markvandingsboringen, DGU nr. 65.885, ligger sydøst for den eksisterende gyllebeholder, i et læhegn ved tilkørselsvejen mod øst. Grundet terrænforhold, bevoksning omkring gyllebeholderen og markborings placering i et læhegn sydøst for gyllebeholderen, vurderes det umiddelbart, at gylleudslip ikke udgør en væsentlig risiko for grundvandet.

Markvandingsboringen, DGU nr. 65.895 er beliggende ca. 35 meter øst for eksisterende beholder (bilag 3). Ansøger oplyser, at der etableres en ca. halv meter høj vold omkring boringen. Der stilles vilkår til etablering af vold. Herved vurderes det, at et eventuelt gylleudslip ikke udgør en væsentlig risiko for grundvandet.

Strømsvigt

Risikoen for strømsvigt er håndteret ved, at løsdriftsstalden er forberedt til nødstrømsgenerator. Nødstrømsgeneratoren kan anskaffes hos elektrikerens og tilsluttes.

Beredskabsplan

En beredskabsplan kan medvirke til at begrænse skadens omfang ved driftsforstyrrelser og uheld, og derigennem mindske risikoen for forurening, såfremt der skulle ske et uheld, herunder mindre uheld som eksempelvis oliespild, og mere alvorlige hændelser som eksempelvis brand etc. Ved brand kontaktes brandvæsenet, og der informeres om placering af flugtveje ved ankomst til husdyrbruget. Ved fare for forurening med olie, kemikalier, husdyrgødning, ensilagesaft m.v. kontaktes kommunen.

Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå sin bedrift, og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres. I forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse er beredskabsplan udarbejdet af ansøger.

BAT er blandt andet:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan, der skal benyttes i tilfælde af uheld eller lignende på ejendommen,
- at alle, der arbejder på husdyrbruget, er bekendt med beredskabsplanens indhold og véd, hvor den kan findes,
- at beredskabsplanen hænges op synligt flere steder på husdyrbruget,
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til husdyrbrugets drift.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Der stilles vilkår til sikring af ovenstående. Beredskabsplanen er indsendt, og vil efterfølgende blive vurderet af Holstebro Kommune. Beredskabsplanen er ikke færdig før den er skriftligt accepteret af Holstebro Kommune.

RENERE TEKNOLOGI OG RESSOURCESTYRING

Renere teknologi

Renere teknologi sigter blandt andet mod at minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer per produceret enhed, at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer samt at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, blandt andet ved at stille krav, når der købes ind.

På husdyrbruget er der iværksat følgende tiltag for renere teknologi:

El/energi

- Der anvendes naturlig ventilation i løsdriftsstalden.
- Der er etableret dagslysstyring på belysning i staldene.
- Der er etableret natbelysning i løsdriftsstalden, så der bruges mindre strøm i stalden til lys om natten.
- Udendørsbelysning er dagslysstyret eller med bevægelsessensorer. Lyskilden er lavenergipærer.
- Der er etableret varmegenindvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til at opvarme stuehus og til opvarmning af brugsvand i stuehus/driftsbygning.
- Vakuumpumpen til malkeanlægget er frekvensstyret og derved energibesparende.
- Varme fra mælkekølingsanlægget genindvindes og bruges til opvarmning af stuehus og til opvarmning af brugsvand i stuehus/driftsbygning.
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder, til foderblandeanlæg, er indrettet så afstanden medfører færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Vand

- Malkeanlægget genbruger seneste hold rengøringsvand som forskyl ved næste rengøring, hvor såvel vand-, el- og kemikalieforbrug reduceres væsentligt. Malke-/køleanlægget er optimeret til et minimum mht. både el- og vandforbrug. Derudover tilstræbes det generelt at minimere vandforbruget.
- Husdyrbrugets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt og eventuelle lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Ammoniak:

- Der etableres spalteskraber i løsdriftsstalden med skrabning hver 2. time (20 % ammoniakreduktion forventes).

Vand og kemikalier

- Der etableres fast overdækning på ny gyllebeholder.
- Malkeanlæggets vakuumpumpe fra 2002 er oliefri og forurener dermed ikke med olie.

Management

- Husdyrbrugets medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på husdyrbruget, hvor såvel forbrug af handelsgødning og husdyrgødning dokumenteres.
- I husdyrbrugets driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi og indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på, at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Gødningsopbevaring**
- Gyllebeholder omrøres kun 2 gange årligt i forbindelse med udkørsel af gylle.
  - Gyllebeholderen er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige 10 års eftersyn.
  - Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 14 dage efter at der igen er gylle i beholderen, er etableret flydelag.
- Gødningsudbringning**
- Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning.
  - Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
  - Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder m.v.
  - Gyllen nedfældes under normale omstændigheder på sort jord.
  - Gyllen udbringes med slæbeslanger til vintersæd og græs, og skulle det foregå på sort jord nedharves den indenfor 2 timer.
- Fodring**
- Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring.
  - Der tages analyser af alt grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.
- Staldteknologi**
- Husdyrbrugets ansvarlige har konstant fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelige i relation til miljø, og der følges løbende med i udviklingen af staldsystemer, der giver den mindst mulige miljøbelastning.

Ressourcestyring

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om, at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Sagt med andre ord drejer det sig om, at minimere forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelser bliver minimeret, under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Forbruget af råstoffer til husdyrproduktionen består primært af foder, vand, el og olie. Desuden er der et forbrug af handelsgødning. Husdyrbrugets ressourceanvendelse før og efter udvidelsen fremgår af tabel 12.

Tabel 12. Husdyrbrugets ressourceanvendelse.

Type	Forbrug før udvidelse	Forbrug efter udvidelsen	Ændring %
El [kWh]	130.000	150.000	+ 15
Vand [m ³]	5.680	6.680	+ 18
Markvanding [m ³]	24.000	24.000	0
Dieselolie [liter]	8.000	8.500	+ 6
Motorolie [liter]	30	30	0
Foder, købt [ton]	600	715	+ 19
Foder, ensilage [ton]	2.700	3.200	+ 19
Halm [ton]	64	77	+ 20
Handelsgødning-N [kg]	6.080	6.080	0
Handelsgødning-P [kg]	538	538	0

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Energiforbrug

Elektricitet anvendes til malkeanlæg, nedkøling af mælk, ventilation i kalvestald, gyllepumper, elhegn, markvanding samt belysning. Energiforbruget øges i forbindelse med udvidelsen, specielt de poster, som direkte er affødt af det øgede husdyrhold. Samlet set anvendes langt den overvejende del af ressourceforbruget på husdyrbruget i forbindelse med grovfoderproduktion og håndtering heraf til husdyrene. Før udvidelsen var elforbruget 130.000 kWh, og det forventes at forbruget stiger i ansøgt drift til ca. 150.000 kWh. Forbruget kan variere en del mellem årene, blandt andet afhængig af behov for at anvende vandingsanlægget.

På et gennemsnitligt kvægbrug anvendes op til 15 % af energiforbruget på mælke-/malkeanlægget. Anlægget skal derfor vurderes løbende med hensyn til vedligeholdelse, rengøring m.v. I godkendelsen stilles derfor vilkår om, at husdyrbrugets malkeanlæg løbende og minimum én gang om året skal gennemgås af servicetekniker med henblik på at sikre, at anlægget kører energimæssigt optimalt. Servicen skal noteres i driftsjournal og kontrolrapport skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden.

Forbruget af dieselolie var før udvidelsen på 8.000 liter, dette forbrug forventes at stige til ca. 8.500 liter, da der skal dyrkes flere marker.

Energibesparende foranstaltninger

Der er ovenlys i kostalden og lyset kan komme ind fra siderne, hvorved dagslyset udnyttes optimalt. Vågebelysning i staldene sparer på energien sammenlignet med almindelig belysning.

Der er etableret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til opvarmning af stuehus og til opvarmning af brugsvand i stuehus og driftsbygning.

Vandforbrug

Der er et vandforbrug på årsplan på ca. 5.680 m³, som dækker alt til driften og privat forbrug. Ud fra normtal for vaskevand til stald, mælketank og maskiner er forbrugt pt. ca. 510 m³, som ikke forventes øget. Til drikkevand er forbrugt pt. ca. 5.000 m³, og det forventes at blive 6.000 m³. Efter udvidelsen forventes et forbrug på i alt 6.680 m³. Differensen går til husholdningen. Ansøger vil ved vedligehold og reovering af drikkekummer m.v. have fokus på at vælge systemer med mindst muligt vandspild.

Gennemsnitlig anvendes ca. 24.000 m³ vand til markvanding. Markerne vandes efter behov, hvorfor forbruget af vand til markvanding vil variere fra år til år.

Energirådgivning

Husdyrbruget er ikke tidligere blevet gennemgået af en energirådgiver. Ansøger oplyser, at energiforbruget er en del af revisorens gennemgang af bedriftens regnskab, herudover registreres vandforbruget.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget minimum hvert femte år gennemgås af en energifaglig person, med det sigte at lønsomme ressourcebesparende teknologier som udgangspunkt løbende indføres på husdyrbruget. Gennemgangen skal foretages første gang senest 1 år efter, at miljøgodkendelsen er meddelt. Der stilles vilkår om, at 5-års lønsomme

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

teknologier som udgangspunkt skal indføres, med mindre der er forhold, der taler for at investeringen med fordel kan udsættes til senere, eller såfremt det på anden måde ikke er proportionalt at indføre tiltagene.

BAT

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT blandt andet følgende:

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på elforbrug og andre energikilder, eventuelt sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent,
- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder handelsgødning,
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås.
- at der anvendes energibesparende belysning,
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt,
- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Samlet vurdering

Generelt bør husdyrbruget registrere forbrug af el, vand og andre ressourcer og være opmærksom på muligheden for besparelse. Der stilles vilkår om løbende registrering af resourceforbruget med henblik på, at der løbende er fokus på at reducere forbruget. Det vurderes, på baggrund af det ansøgte og de stillede vilkår, at husdyrbruget opfylder kravet om BAT for renere teknologi og ressourcestyring.

Varetagelse af hensyn til landskab

De visuelle ændringer, der foretages på husdyrbruget, består i etablering af ny plansilo, ny gyllebeholder samt ny til- og frakørselsvej for transporter til husdyrbruget.

Ved og omkring det nye vejanlæg vil der blive etableret skærmende beplantning. Husdyrbrugets anlæg ligger tilbagetrukket fra vejen, og der er beplantning omkring anlægget fra syd, øst og vest. Den nye gyllebeholder opføres sydvest for husdyrbrugets anlæg, og i tilknytning til eksisterende gyllebeholder og øvrige anlæg (bilag 1). Gyllebeholderens elementer er 2 meter over terræn. Der etableres fast overdækning af gyllebeholderen i form af teltoverdækning; med 15 graders hældning på teltdugen bliver højden over terræn i alt ca. 7 meter, og med 20 graders hældning bliver der i alt ca. 8,5 meter over terræn. Mod syd og øst vil gyllebeholderen være delvist sløret af den eksisterende beplantning, dog vil teltoverdækningen blive synlig uanset beplantning. Der etableres beplantning omkring gyllebeholderen mod vest. Den nye plansilo etableres i tilknytning til de eksisterende plansiloer mod nord, hvorfor denne ikke vil være synlig i landskabet for omboende og for forbi-passerende.

Etablering af teltoverdækning på ny gyllebeholder vurderes ikke at være til gene i forhold til naboers udsyn. I nærområdet vil etablering af teltoverdækning på ny gyllebeholder dog udgøre en visuel ændring i landskabet.

Landskabet umiddelbart omkring husdyrbruget er ikke udpeget som landskabeligt interesseområde i Regionplan 2005. Der ligger flere områder udpeget som landskabeligt interes-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

seområde i nærområdet, det nærmeste ligger 85 meter øst for husdyrbruget. Relevante udpegninger vedrørende landskabelige forhold fremgår af bilag 6.

Mark nr. 23-0, der anvendes til afgræsning, er beliggende i et fredet område 'Stampestrømmen og Mundbjerg' (bilag 6), hvilket dog ikke har nogen betydning i forhold til arealets anvendelse til græssende kreaturer.

Langs det sydlige og østlige skel til mark obj-40 findes diger (bilag 6). Digerne er beskyttede jvf. museumslovens § 29a. Ifølge museumsloven skal sten- og jorddiger beskyttes mod tilstandsændringer. Der må således ikke ske tilstandsændringer uden forudgående dispensation. Tilstandsændringer kan eksempelvis være at fjerne diget eller dele af diget. Under forudsætning af at digerne bevares, vurderes det, at den fremtidige drift på husdyrbruget ikke påvirker digerne.

Ved gylleaftalearealet obj-47 findes et fredet fortidsminde (bilag 6). Gravhøjen er, jvf. § 29 f i museumsloven, beskyttet af en 2 meter beskyttelseszone, målt fra gravhøjens fod, hvor der ikke må foretages jordbehandling, gødskes eller tilplantes. Der stilles ikke skærpede vilkår.

Holstebro Kommune har ikke kendskab til øvrige beskyttelseslinier, fredninger, kirkezoner eller kulturhistoriske områder i nærheden af husdyrbruget, som er til hinder for det ansøgte.

Det vurderes, at hensynet til de landskabelige værdier er tilstrækkeligt varetaget i det ansøgte projekt, idet de nye anlæg (vej, gyllebeholder og plansilo) etableres i tilknytning til de eksisterende bygninger og således ikke vil medføre væsentlig forringelse af de landskabelige værdier. Der stilles derfor ikke skærpede vilkår vedrørende landskabelige forhold. Der stilles dog vilkår om, at anlæggelse af vej og etablering af gyllebeholder finder sted som beskrevet i supplerende oplysninger til ansøgning, således at der etableres slørende beplantning ved og omkring ny vej og omkring ny gyllebeholder mod vest.

Ophør af husdyrbruget

I forbindelse med eventuelt ophør af husdyrproduktionen, er det oplyst i ansøgningen, at diverse lagre vil blive tømt og rengjort, under hensyntagen til de regler, der gælder på det tidspunkt.

Ved overdragelse eller ved ophør af husdyrbrugets aktiviteter skal tilsynsmyndigheden orienteres inden for 14 dage.

Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes og indholdet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt driftsbygningerne ikke er nødvendige eller brugbare til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve, at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Husdyrbrugets udbringningsarealer

DRIFT AF HUSDYRBRUGETS AREALER

Udbringningsarealerne modtager husdyrgødning fra husdyrbruget på Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup. Herudover søges om tilførsel af husdyrgødning fra anden bedrift svarende til 3,50 DE.

Husdyrgødningen er sammensat som vist i tabel 13. Der stilles vilkår om den maksimale mængde og sammensætning af udbragt husdyrgødning på udbringningsarealerne, jvf. tabel 13, eftersom dette ligger til grund for de beregninger, ansøgningen er vurderet ud fra.

Tabel 13. Husdyrgødningstyper og næringsstofsammensætning til udbringning på udbringningsarealerne.

Besætning	Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup	Kvæggylle	15.271	2.538	168,64
Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup	Kvægdybstrøelse	1.470	172	14,52
Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup	Hestedybstrøelse	32	6	0,29
Afsat ved afgræsning	Hestemøg	14	3	0,14
Tilført husdyrgødning	Kvæggylle	319	52	3,50
I alt		17.106	2.771	187,09
Fraført husdyrgødning	Kvæggylle	1.820	302	20,00
Fraført husdyrgødning	Kvæggylle	2.730	454	30,00
I alt		21.656	3.527	237,09

På Vester Herrupvej 4 afgræsses 7,24 ha ekstensivt udenfor udbringningsarealet, svarende til 6,0 DE i kvæg.

Husdyrbruget råder over et samlet udbringningsareal (ejet og forpagtet) på 81,55 ha, herunder udgør de forpagtede udbringningsarealer 23,49 ha. Derudover er der indgået skriftlige aftaler om overførsel af husdyrgødning for 44,81 ha. Udbringningsarealernes beliggenhed og fordeling fremgår af bilag 7 og tabel 14.

Der er indgået to aftaler om afsætning af husdyrgødning på henholdsvis 20,00 DE og 30,00 DE i kvæggylle, jvf. tabel 13. Kvæggyllen afsættes til udbringningsarealer tilhørende ejendommene Herrupvej 4 og Tophøjvej 13, 7830 Vinderup. Det er vurderet, at arealerne tilhørende Søren Trabjerg Hedegaard, Herrupvej 4, 7830 Vinderup, og Arne Mundbjerg Nielsen, Tophøjvej 13, 7830 Vinderup, ikke er godkendelsespligtige efter husdyrloven, da der blandt andet hverken er fosforklasse, nitratklasse eller grundvandssårbare områder på arealerne. Endvidere vurderes det, at afsætning af husdyrgødning på de pågældende arealer ikke vil medføre væsentlig miljøpåvirkning. Dette er gennemgået nærmere under de respektive afsnit og fosfor og nitrat under 'Natura 2000-områder'.

Husdyrgødningen skal udbringes på udbringningsarealerne, der fremgår af tabel 14. Herunder fremgår arealstørrelse for de enkelte marker og ejerforhold. Udbringningsarealernes beliggenhed fremgår af bilag 7.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Tabel 14. Oversigt over arealstørrelse og ejerforhold for de udbringingsarealer, der indgår i miljøgodkendelsen.

Mark nr.	Areal (ha)	Type	Ejerforhold
1-0	6,03	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
2-0	7,43	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
4-0	3,09	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
4-1	1,08	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
5-0	2,66	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
6-0	5,39	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
7-0	1,46	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
7-1	2,30	Ejet – afgræsning	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
8-0	3,08	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
12-0	5,02	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
13-0	5,36	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
14-0	3,07	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
15-0	0,96	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
16-0	0,73	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
26-0	2,21	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
27-0	5,27	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
28-0	7,18	Ejet	Ansøger Orla Svinth, Vester Herrupvej 4, 7830 Vinderup
23-0	4,94	Forpagtet - afgræsning	Kurt Hallum, Bjergbyvej 19, 7830 Vinderup
29-0	13,10	Forpagtet	Leif Nygård, Vester Herrupvej 14, 7830 Vinderup
Obj-40	7,62	Forpagtet	I/S Hedegaard v/ C. B. Pedersen og N. K. Damsgaard, Baunebakken 12, 7830 Vinderup
Obj-44	19,07	Gylleaftale	Søren Trabjerg Hedegaard, Herrupvej 4, 7830 Vinderup
Obj-47	25,74	Gylleaftale	Arne Mundbjerg Nielsen, Tophøjvej 13, 7830 Vinderup
I alt	7,24	Afgræsningsareal*	
I alt	126,36	Udbringingsareal	

* Ekstensiv afgræsning udenfor udbringingsarealet.

I henhold til husdyrlovens § 17, stk. 3 og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen §§ 15 og 16, må der ikke ske ændringer i udbringingsarealet eller indgås aftaler om udbringning af husdyrgødning på tredjemands arealer uden forudgående godkendelse fra godkendelsesmyndigheden. Der må ikke modtages slam eller andet affald med næringsstofindhold til udbringning på marker eller lignende.

I miljøgodkendelsen indgår arealspecifikke vurderinger. Der vil derfor i miljøgodkendelsen blive stillet vilkår om, at husdyrbruget, i forbindelse med indgåelse af aftaler om overførsel af husdyrgødning, der ikke er omfattet af en selvstændig arealgodkendelse, skal kunne dokumentere, at husdyrgødningen udbringes på de aftalearealer, der er indskrevet i overførselsaftalen. Dette betyder i praksis, at der ikke må udbringes husdyrgødning på de omhandlede arealer fra et eventuelt dyrehold på den modtagende ejendom, eller kan indgås andre overførselsaftaler på de anmeldte udbringingsarealer, såfremt harmonitrykket på de pågældende arealer er fuldt udnyttet.

Der stilles vilkår om, at den modtagne mængde kvæggylle, svarende til 3,50 DE, kan erstattes med anden husdyrgødningstype, såfremt husdyrgødningen ikke indeholder større næringsstofmængder end den ansøgte kvæggylle, jvf. tabel 13.

Harmonikrav

I husdyrgødningsbekendtgørelsens stilles der krav om et bestemt forhold mellem det areal, der kan anvendes til udbringning af husdyrgødning på bedriften, og den mængde husdyrgødning, der udbringes (harmonikrav). På en landbrugsbedrift, hvor mindst 2/3 af hus-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

dyrholdet er kvæg, må der i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens § 27, stk. 3 udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 DE/ha pr. planperiode (1. august – 31. juli), når driften af arealerne sker i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 2.

På husdyrbruget udbringes husdyrgødning svarende til 187,09 DE i kvæg og hest på de ejede og forpagtede udbringningsarealer. For at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens harmonibestemmelser (forholdet mellem størrelse af dyrehold og udbringningsareal) skal der være et udbringningsareal på minimum 81,34 ha. Der er 81,55 ha til rådighed, hvorfor det generelle harmonikrav er opfyldt.

Gylleaftalen med Søren Trabjerg Hedegaard, Herrupvej 4, udgør 19,07 ha, og gylleaftalen med Arne Mundbjerg Nielsen, Tophøjvej 13, udgør 25,74 ha. Med afsætning af henholdsvis 20,00 DE og 30,00 DE giver det et harmonitryk på henholdsvis 1,05 DE/ha og 1,17 DE/ha for de respektive gylleaftaler. Husdyrgødning overført ved gylleaftale må udbringes med 1,4 DE/ha, og harmonikravet er dermed overholdt for de to gylleaftaler, forudsat at der ikke udbringes anden husdyrgødning på arealerne.

Der stiles vilkår om, at husdyrgødning, som overføres til Herrupvej 4 og Tophøjvej 13, kun må udbringes på de pågældende arealer, som fremgår af ansøgningen. De pågældende arealer fremgår af bilag 7.

Arealkrav i henhold til landbrugsloven

Landbrugsejendomme skal opfylde landbrugslovens krav om egne arealer. Det ejede areal skal udgøre en vis andel af det beregnede harmoniareal. Jvf. bekendtgørelse nr. 1152 af 23. november 2006 om husdyrhold og arealkrav m.v. skal der være et jordtilliggende på minimum 29,10 ha, hvilket vurderes som værende opfyldt. Jordbrugskommissionen er myndighed, og når Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er opfyldt, foretager Holstebro Kommune sig ikke videre i sagen. Det er derfor ansøgers ansvar, at eventuelle tilladelser eller lignende indhentes ved Jordbrugskommissionen.

BAT

BAT i forhold til udbringningsarealer er blandt andet, at den producerede husdyrgødning afstemmes med udbringningsarealerne, afgrødernes gødningsbehov og i forhold til anvendt mængde og type af handelsgødning. Dette sikres, ifølge Holstebro Kommunes vurdering, ved gældende lov. Håndtering og udbringning af husdyrgødning vurderes i øvrigt at overholde bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. På baggrund heraf vurderes det, at kravet om BAT er opfyldt for udbringningsarealerne.

Dokumentation

Til sikring af ovenstående stilles vilkår om, at der til enhver tid, over for Holstebro Kommune, skal kunne fremlægges diverse planer, afregninger, regnskaber eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen. Ved indgåelse af aftale om forpagtning af jord og/eller overførsel af husdyrgødning skal der til stadighed foreligge skriftlige aftaler.

UDSKIFTNING AF UDBRINGNINGSAREALER

Alle ændringer i udbringningsarealer skal godkendes af Holstebro Kommune. Anmeldelse af udskiftning af bedriftens udbringningsarealer, eller udskiftning af markarealer hos tredjemand til udbringning af husdyrgødning, skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse 1. august. Kommunalbestyrelsen skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der skiftes ud. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Holstebro Kommune har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. oktober.

SÆDSKIFTE

Det er i ansøgningen angivet, at ejede og forpagtede udbringningsarealer drives efter et K12-standard-sædskefte, som svarer til referencesædskeftet. Kvægbrug omfattet af bilag 2 i husdyrgødningsbekendtgørelsen (harmonikrav på 2,3 DE/ha) har helt specielle krav til sædskefte og driftspraksis. Der kan derfor ikke anvendes ændrede sædskefter som virkemiddel for mindre udvaskning, dog kan der anvendes flere efterafgrøder end kravene. Da sædskeftet således ikke er anvendt som virkemiddel, stilles ikke krav til sædskeftet.

UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

Husdyrgødningen udbringes hovedsageligt i foråret. I ansøgningsmaterialet er det angivet, at gyllen nedfældes til al vårsæd og til græs fra og med 2. slæt. Gyllen udbringes med slæbeslanger på resterende marker. Dybstrøelsen udbringes i foråret med møgspredere og nedpløjes umiddelbart efter udbringning.

Bynære udbringningsarealer

Husdyrgødning må ikke udbringes lørdage, søndage og helligdage på arealer nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, jvf. husdyrgødningsbekendtgørelsen. En mindre del af gylleaftalearealerne obj-47 ligger indenfor 200 meter til et område, der i lokalplan er udlagt til boligformål ved Herrup.

Udbringning skal tilrettelægges, så det i bolignære områder sker under hensyntagen til naboer i overensstemmelse med god landmandspraksis. Det vil sige enten ved direkte nedfældning eller ved nedpløjning umiddelbart efter udbringning, samt at opmærksomheden rettes på vindretningen i forhold til nabobeboelser og tidspunktet for udbringningen.

Transport

Husdyrbrugets udbringningsarealer er primært beliggende i to områder. Et område omkring husdyrbrugets anlæg vest for Herrup, og et område øst for Herrup (bilag 7). Der vil forekomme transport med husdyrgødning gennem Herrup til gylleaftalearealerne øst for Herrup. Omfanget af transporten er beskrevet i afsnit herom under anlægsdelen.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

BAT ved udbringning

BAT til minimering af lugtemission ved udbringning af husdyrgødning er blandt andet:

- at man anvender BAT med hensyn til de maskiner, man anvender til udbringning, og om nødvendigt nedpløjning af husdyrgødningen,
- at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber, at udbringe husdyrgødningen under ideelle vejrforhold, det vil sige køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.

Samlet vurdering

Holstebro Kommune vurderer generne, trafikale og lugtmæssige, fra udbringning af husdyrgødning fra husdyrbruget, som begrænsede, idet der er tale om udbringning over en begrænset tidsperiode.

Udbringning skal dog tilrettelægges, så det i bolignære områder sker under hensyntagen til naboer i overensstemmelse med god landmandspraksis. Det vil sige enten ved direkte nedfældning eller ved nedpløjning umiddelbart efter udbringning, samt at opmærksomheden rettes på vindretningen i forhold til nabobeboelser og tidspunktet for udbringningen.

Det vurderes, at gødningshåndteringen ifølge gældende lovgivning og ansøgningen lever op til BAT. Det vurderes, at der ikke er behov for yderligere skærpelse af husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler for udbringning.

AMMONIAKBELASTNINGEN VED UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

Siden den 1. august 2007 har det været et generelt krav, at flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og græsmarker beliggende i en afstand under 1.000 meter fra de naturarealer, der er omfattet af "bufferzonereglen". Naturområderne er 1) højmoser, lobe-liesøer, heder større end 10 ha, overdrev større end 2,5 ha, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder, 2) heder, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, 3) overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder samt 4) ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde, hvad enten der er tale om Natura 2000, § 7- eller § 3-beskyttet natur, er en geografisk begrænset problematik. Det er pt. ikke muligt at beregne den eksakte ammoniakpåvirkning af udbragt husdyrgødning på et naturområde. I værste fald forventes der i en afstand på 100 meter fra markkanten ikke påvirkninger over 1 kg N/ha. I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Den reelle påvirkning vil afhænge af udbringningsform, temperatur, vindforhold etc. i det enkelte år. Såfremt kommunen vurderer, at udbringningsarealer, der grænser op til naturområder, som er følsomme for ammoniakpåvirkninger, kan have væsentlige negative miljøpåvirkninger, skal der stilles skærpede krav om eksempelvis nedfældning inden for en vis afstand til naturområdet eller etable-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

ring af randzone, hvor husdyrgødning ikke må udbringes. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha.

Bufferzoner (I og II) om § 7-naturtyper

Udbringningsarealerne, mark nr. 7-0, 14-0, 15-0 og 16-0, dele af mark nr. 12-0 og 13-0, samt gylleaftalen obj-47 er beliggende nærmere end 1.000 meter fra naturarealer omfattet af § 7. Der er krav om nedfældning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker i bufferzonen. Fra 2011 er der et generelt krav om, at alt flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og på græsmarker. Markernes beliggenhed i relation til § 7-beskyttede naturtyper og bufferzoner omkring disse fremgår af bilag 8.

Holstebro Kommune vurderer, at de omliggende naturområder ikke vil påvirkes væsentligt negativt, som følge af udbringning af husdyrgødning på husdyrbrugets arealer. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets udbringning af husdyrgødning, ifølge gældende lovgivning, opfylder kravene til BAT i henhold til BREF-dokumentet. Det vurderes, at der ikke er behov for at skærpe husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler for udbringning.

NITRAT – FORURENING AF GRUNDVAND

Udbringningsarealerne, obj-40, mark nr. 26-0 og størstedelen af mark nr. 27-0 og 28-0 ligger indenfor område med særlige drikkevandsinteresser og nitratfølsomt indvindingsopland. En meget lille del af mark nr. 13-0 ligger indenfor vandindvindingsopland til Herrup Vandværk. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til grundvandsområder fremgår af bilag 9.

En lille del af mark nr. 23-0 ligger indenfor indvindingsopland til Herrup Vandværk, arealet anvendes som afgræsningsareal, og er dermed ikke en del af husdyrbrugets udbringningsarealer.

De resterende udbringningsarealer ligger udenfor område med særlige drikkevandsinteresser, nitratfølsomt indvindingsopland, vandindvindingsopland til et vandværk og hygiejnezone til vandværksboringer.

Der vurderes i det følgende kun på mark nr. 13-0, 26-0, 27-0, 28-0 og obj-40, da risiko for forurening af grundvand vil forekomme her.

Terrænkoten for udbringningsarealerne ligger i kote mellem 47 og 41 meter, dog kun 29 meter ved mark nr. 13-0. I de omliggende boringer ses der i de øverste 35 meter et akkumuleret lerdække på mellem 0 og 2 meter over grundvandsspejlet, som kan være opsprækket og mellem 1,5 og 20 meter under grundvandsspejlet. De to boringer, som har henholdsvis den største og mindste mængde ler, ligger i en afstand af knap 500 meter. Det tyder dermed ikke på, at der er et større sammenhængende lerdække, men at leret findes i form af liner.

Ro-vandspejlet ses i de omliggende boringer mellem 8,5 og 15 meter under terræn, dybest mod syd. Det terrænnære og regionale grundvandsmagasins trykpotentiale er begge i kote 32,5-22,5 meter, faldende mod nordøst. Der er en nedadrettet gradient til det terrænnære

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

magasin, men en opadrettet gradient mellem det terrænnære og det regionale magasin. Dette bevirker, at der sker en transport af stoffer fra overfladen til det terrænnære grundvand.

Jordbundstypen ved mark nr. 13-0 er grovsandet jord (JB1), mens den ved mark nr. 26-0, 27-0, 28-0 og obj-40 er finsandet jord (JB2) (bilag 14).

Ved arealerne er der altså ud fra nuværende viden dårligt lerdække og strømning af stoffer sker fra overfladen og nedad til det terrænnære grundvand.

Den beregnede udvaskning af nitrat fra rodzonen på udbringningsarealerne henholdsvis mark obj-40 og 26-0, 27-0 samt 28-0 er, ifølge ansøgningskemaet, beregnet til 50 mg/l og 49 mg/l, med en merbelastning på 1 mg/l på alle markerne.

Nitrat- og sulfatindholdet i råvandsanalyse fra Herrup Vandværks boringer viser et indhold på henholdsvis under 0,5 mg/l og maks 120 mg/l. Indholdet af sulfat er stigende. Der ses dermed ikke tegn på direkte nitratforurening i vandværkets boringer. Det høje sulfatindhold i vandværkers råvand kan være tegn på, at der foregår en pyritoxidation, hvilket er tegn på at nitrat reduceres og dermed, at der er nitrat i grundvandet. I 1968 viste en råvandsanalyse, af en nu sløjfet vandværksboring, et nitratinhold på 38 mg/l. Denne boring var filtersat højere oppe end de to boringer vandværket anvender nu.

Lovgrundlag

Der er foretaget en vurdering på baggrund af de kvalitetskrav, der er opstillet i EU's Grundvandsdirektiv. Det vil, på baggrund af ovennævnte, ikke være svært at overholde kvalitetskravet i grundvandsdirektivet, med et nitratinhold på maksimalt 50 mg/l i grundvandet, med den beregnede udvaskning af nitrat på de pågældende arealer.

Grundvandsdirektivet er en opfølgning på Vandrammedirektivet som, med Bek. nr. 1433 af 06/12 2009 om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande, overgangsvande og grundvand, er implementeret i dansk lovgivning. I bekendtgørelse om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande, overgangsvande og grundvand er kvalitetskravet for nitrat i grundvand sat til 50 mg/l, og kommunernes forpligtelse til at reagere, i forbindelse med væsentlig og vedvarende opadgående tendens af et forurenende stof, er også medtaget i samme bekendtgørelse.

I henhold til husdyrlovens § 11, stk. 2 og 3 (mellem 75 og 250 dyreenheder) kan kommunen stille vilkår, der skærper det fastlagte beskyttelsesniveau i forhold til bekendtgørelsens bilag 3 og 4, når det vurderes at være en væsentlig miljøpåvirkning af regionale eller lokale beskyttelsesinteresse. Jvf. § 11, stk 6. i Bek. om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug skal kommunalbestyrelsen meddele afslag, hvis det vurderes, at der med de fastlagte beskyttelsesniveauer i bilag 3, eller de efter stk. 2 og 4 fastsatte vilkår, vil være en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale og lokale beskyttelsesinteresser.

På baggrund af ansøgningsystemets beregninger over udvaskningen af nitrat fra rodzonen vurderes det, at der ikke er behov for at stille skærpede vilkår til sikring af grundvandet, idet det ansøgte vurderes at kunne overholde kvalitetskravet med et nitratinhold på maksimalt 50 mg/l i grundvandet.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Natura 2000, tør natur og bilag IV-arter

Natura 2000 er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver; EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsar-konventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

Før kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager, i henhold til husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal der, i henhold til § 8, stk. 6, nr. 2-3 i habitatbekendtgørelsen³, af kommunalbestyrelsen, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV. Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jvf. EF-domstolen⁴. Dette medfører, at hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier, kan udelukkes at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre, påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen. Dette medfører udarbejdelse af en konsekvensvurdering, derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-område efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder dette udarbejdelse af en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens⁵ bilag 3. Vurderer kommunalbestyrelsen, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår for, at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde forpligtet til at stille skærpede vilkår. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelig til at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen afslå at godkende ansøgningen.

Der er med baggrund heri foretaget en forhåndsvurdering af udpegningsgrundlagets miljøtilstand, og eventuelle påvirkninger som følge af miljøgodkendelsen, for de relevante Natura 2000-områder, som husdyrbruget afvander til, det vil sige Stubbergård Sø-området samt Skive Fjord. En del af mark obj-40 ligger dog i oplandet til Nissum Fjord. Vurderingen er blandt andet foretaget på baggrund af kommunens oplysninger om områdets natur og miljøforhold, områdets sårbarhed over for påvirkninger fra landbruget, målsætninger og retningslinier fra Regionplan 2005, miljødata fra STOQ, Ringkjøbing Amts rapport om miljøtilstanden i Stubbergård Sø og Flyndersø (2003), basisanalyserne, oplandsanalysen⁶, DMU's forskningsresultater og naturdatabasen⁷. Derudover inddrages Vandmiljøplan III, Grøn Vækst og de kommende Natura 2000-planers mulige betydning, således at miljøgodkendelsen ikke strider imod andre tiltag, der sammen har til formål at fremme udpegningsgrundlagets miljøtilstand.

³ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

⁴ Hjertemuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

⁵ Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

⁶ Oplandsanalysen består af 3 publikationer udarbejdet for Ringkjøbing Amt i 2006; Nissum Fjord og opland – analyse af miljøtilstand og næringsstoftransport, Modelanalyse af den fremtidige vandkvalitet i Nissum Fjord og Foreløbig rapport Oplandsmodel for N-belastning af Nissum Fjord

⁷ Naturdatabasen på Danmarks Miljøportal vedr. overfladevand

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Holstebro Kommune er i gang med at udarbejde og operationalisere oplysninger, som kan tilvejebringe de oplysninger, der skal anvendes i fremtidige vurderinger af husdyrbrugenes betydning, i forhold til de kumulative effekter (på husdyrbrugsniveau) i oplandet til Natura 2000-områder. Holstebro Kommune er opmærksom på, at nærværende vurdering af husdyrbrugets eget bidrag og andel til de kumulative effekter på natur og miljø, dels er baseret på datamateriale, hvor der kan forekomme tidsforskydninger og deraf følgende unøjagtigheder, dels foretaget på skøn på baggrund af de oplysninger, kommunen har til rådighed.

Holstebro Kommune foretager løbende undersøgelser i eksempelvis Stubbergård Sø, som opfølgning på biomanipulationsprojektet. Holstebro Kommune foretager løbende evaluering af kommunens forudsætninger for udarbejdelsen af fremtidige forhåndsvurderinger af natur- og miljøeffekten af miljøgodkendelser af landbrug, således at afgørende og nyeste tilgængelige viden inddrages i vurderingerne.

Udover de i habitatbekendtgørelsen opstillede beskyttelseskrav, der har til formål at sikre Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag, er der yderligere opstillet beskyttelseskrav dels i husdyrlovens § 7, der har til formål, at beskytte en række kvælstoffølsomme naturtyper mod forringelser, som følge af merpåvirkningen fra nærliggende husdyrbrug, og dels i naturbeskyttelseslovens § 3, der har til formål at beskytte udvalgte naturtyper imod tilstandsændringer. Disse naturområder er omtalt i afsnittet om beskyttet natur på henholdsvis side 61 og side 65-66.

TØR NATUR

Husdyrbruget er beliggende i et område med naturområder og naturtyper indenfor og udenfor internationale beskyttelsesområder. Naturtyperne fremgår af bilag 10. Af hensyn til overskuelighed er husdyrbrugsanlæggets ammoniakpåvirkning af den omliggende beskyttede tørre natur både indenfor og udenfor de internationalt beskyttede områder behandlet samlet i det følgende. Udvidelsen medfører en meremission fra anlægget på 76 kg N/år, således at den samlede emission bliver på i alt 1.662 kg N/år, jvf. tabel 8.

Natura 2000-område

Tålegrænsen for de forskellige naturtyper i udpegningsgrundlaget, hvis primære påvirkning skyldes atmosfærisk kvælstofdeposition, er medtaget, hvor det af DMU er vurderet vigtigt for naturtypen at den fastsatte tålegrænse ikke overskrides. Udpegningsgrundlaget og naturtypernes tålegrænser fremgår af tabel 15.

Tabel 15. Udpegningsgrundlaget og naturtypernes tålegrænser for tør natur jvf. SNS 2005 og KGB. De naturtyper og arter, der er anført med "*" er de særligt prioriterede.

Nr.	Naturtype	Tålegrænse (ammoniak)
3160	Brunvandede søer og vandhuller	10-25 kg N/ha
4010	Våde dværgbusksamfund med klokkelyng	10-25 kg N/ha
4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)	10-25 kg N/ha
6230*	Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	10-20 kg N/ha
7110*	Aktive højmoser	5-10 kg N/ha
7120	Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse	5-10 kg N/ha

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Nr.	Naturtype	Tålegrænse (ammoniak)
7140	Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand	10-15 kg N/ha
7230	Rigkær	15-25 kg N/ha
9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur bund	10-20 kg N/ha
91E0*	Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	10-20 kg N/ha

Husdyrbruget er beliggende sydvest for Natura 2000-området Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø (N41) i en afstand af ca. 1,3 kilometer.

De nærmeste naturtyper, i forhold til husdyrbrugets anlæg, der er forholdsvis kvælstoffølsomme og som er kortlagt indenfor området, er et rigkær (7230) samt et surt overdrev (6230*) på sydøst-siden af Stubbergård Sø. Begge naturtyper indgår i udpegningsgrundlaget for habitatområdet (tabel 15). Tålegræsen for rigkær er 15-25 kg N/ha/år og for surt overdrev 10-20 kg N/ha/år. Afstanden fra anlægget til naturtyperne er ca. 2,3-2,5 kilometer.

Efter Holstebro Kommunes opfattelse findes også et surt overdrev (6230*) på sydvestsiden af Stubbergård Sø i en afstand af ca. 1,4 kilometer fra husdyrbrugets anlæg. Tålegræsen for naturtypen er 10-20 kg N/ha/år (tabel 15), og den kan med en baggrundsbelastning på 14 kg N/ha/år være overskredet. Beregninger viser et kvælstofnedfald på 0,017 kg N/ha/år på det pågældende overdrev. Der vil derfor være tale om en meget begrænset negativ effekt.

På baggrund af den begrænsede meremission på 76 kg N/år fra udvidelsen, og beregninger, der viser et kvælstofnedfald på 0,017 kg N/ha/år på naturtypen, der ligger nærmest husdyrbruget, vurderer Holstebro Kommune, at udvidelsen af husdyrbruget ikke påvirker naturtyperne væsentligt negativt.

Holstebro Kommune vurderer samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget i Natura 2000-område N41 væsentligt negativt.

Uden for Natura 2000-områder

Ca. 450 meter øst for husdyrbruget ligger et dalstrøg med overdrev/hede og eng, der er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Beskyttet natur fremgår af bilag 10. Dalsiderne rummer en alsidig overdrevs- og hedevegetation typisk for næringsfattige områder. Her vokser blandt andet håret høgeurt, hvidkløver, alm. røllike, alm. kongepen, blåhat, blåklokke, hunderose eller lignende, alm. hønsetarm, kruset skræppe, pimpinelle, vellugtende gulaks, kamgræs, fløjlsgræs, rød svingel, bølget bunke, alm. rajgræs, alm. hvene og sandstar. I den sumpede dalbund med udsivning af vand er fundet kær-tidsel, sumpkællingetand, brøndkarse sp., kær-dueurt, lav ranunkel, kruset skræppe og lyse-siv (dom.). Området er dog ikke højt målsat i regionplanen (C-målsat), og der er derfor ikke foretaget beregninger af kvælstofnedfaldet.

Naturtyper, som ligger nærmest husdyrbruget, og som er forholdsvis højt målsatte (B-målsat), er nogle kalkrige overdrev øst for husdyrbruget, i en afstand af 1,6-2,4 kilometer fra husdyrbruget (bilag 10). På baggrund af den begrænsede meremission på 76 kg N/år

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

og den forholdsvis store afstand er der ikke foretaget beregninger af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfaldet).

Der findes ikke indenfor en afstand af 1 kilometer fra husdyrbruget naturområder, som er omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. De nærmeste naturtyper, omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7, ligger ca. 1,8 kilometer henholdsvis øst og nord for husdyrbruget. Der er i begge tilfælde tale om overdrev. § 7-naturtyper fremgår af bilag 8.

På baggrund af den begrænsede meremission på 76 kg N/år fra udvidelsen, afstand til naturområder og naturområdernes målsætning, er det vurderet, at der ikke er behov for beregninger over kvælstofnedfaldet. Det er således Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget ikke påvirker de omliggende naturområder væsentligt negativt. Der stilles således ikke skærpede krav til ammoniak på baggrund af § 3- og § 7-naturtyper i nærheden af husdyrbrugets anlæg.

Der er ikke registreret vandhuller på husdyrbrugets udbringningsarealer.

BESKRIVELSE AF NATURA 2000-OMRÅDE OMFATTENDE HJELM HEDE, FLYNDERSØ, STUBBERGÅRD SØ, HELLESØ OG SKALLESØ (N41) OG UDPEGNINGSGRUNDLAGET

Husdyrbruget og udbringningsarealerne er beliggende i oplandet til Natura 2000-området N41, dog med undtagelse af 5,53 ha, der er beliggende i oplandet til Natura 2000-område Nissum Fjord (N65). Husdyrbrugets udbringningsarealer i forhold til vandområder fremgår af bilag 11. Natura 2000-områdets (N41) samlede areal er på 2.170 ha, bestående af ca. 160 ha sø, mens 2.010 ha er landområde. Området ligger på kanten af israndslinien. Grimme Bakker er indlandsklitter, der er dannet ved sammenfygning af smeltevandssand. Stubbergård Sø og Flyndersø ligger i en tunneldal, og bredderne er stejle skrænter, der flere steder er beklædt med egekrat og tilstødende nåletræsplantager. Søerne er omgivet af et meget kuperet dødislandskab, hvor flere af lavningerne er omdannet til små søer eller højmoser.

N41 er udpeget som habitatområde nr. 41 Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø og Fuglebeskyttelsesområde nr. 29 Flyndersø og Skalle Sø (bilag 12). Natura 2000-området er udpeget på grundlag af 3 fuglearter, 4 dyrearter samt 13 naturtyper, hvoraf 4 er prioritære. Holstebro Kommune har i henhold til By- og Landskabsstyrelsen⁸ medtaget de supplerende høringsforslag i forbindelse med forhåndsvurderingen. I 2004 og 2005 er der foretaget en kortlægning af de terrestriske habitatnaturtyper indenfor habitatområderne. Hellesø indgår ikke direkte i udpegningen af N41, men er behandlet i det følgende, da den afvander til Flyndersø.

---

⁸ I udkast til vejledning til bekendtgørelsen nr. 408 om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter fremgår, at Naturklagenævnets afgørelse (Afgørelse ifbm. regionplantillæg med VVM-redegørelse for omfartsvej ved Strøby Egede i Vallø Kommune) fra 2006 har stadfæstet at høringsforslag skal inddrages i en konsekvensvurdering.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området⁹ fremgår af nedenstående tabeller. Naturtyper, hvis primære påvirkning forventes at skyldes atmosfærisk kvælstofdeposition, behandles under tør natur, mens de resterende behandles i det efterfølgende. Fuglearter i udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 17, og andre arter fremgår af tabel 18. Tålegrænsen for de forskellige naturtyper er medtaget hvor det, af DMU, er vurderet vigtigt for naturtypen, at den fastsatte tålegrænse ikke overskrides.

Tabel 16. Udpegningsgrundlaget og naturtypernes tålegrænser for habitatområde N41 jvf. SNS 2005¹⁰ og KGB¹¹. De naturtyper og arter, der er anført med "*" er de særligt prioriterede.

Nr.	Naturtype	Tålegrænse (nitrat)
3110	Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer)	5-10 kg N/ha
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Ingen betydning
3160	Brunvandede søer og vandhuller	5-10 kg N/ha
7220*	Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand (Ny)	15-25 kg N/ha

Tabel 17. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende fuglearter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Nr.	Fuglearter	Ynglende	Trækkende
A021	Rørdrum	X	
A094	Fiskeørn	X	
A070	Stor skallesluger		X

Tabel 18. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Nr.	Art
1166	Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)
1318	Damflagermus (<i>Myotis dasycneme</i>) (Ny)
1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)
1393	Blank seglmos (<i>Drepanocladus vernicosus</i>) (Ny)

Regionplanens målsætning

Hellesø, Skallesø, Flynder Sø og Stubbergård Sø er i regionplanen A1/B-målsat, hvor særlige naturværdier ønskes beskyttet, selvom søerne udsættes for en vis kulturpåvirkning. A1-målsætningen henfører til beskyttelsen af særlige naturværdier, A2 til badevandsmålsætning og B-målsætningen henfører til basismålsætningens krav til vandkvalitet og naturindhold i øvrigt. Stubbergård Sø og Flynder Sø er herudover A2-målsat som badeområder. Søerne er målsat til at have et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv, upåvirket eller svagt påvirket af nærings-, organiske- og miljøfremmede stoffer, okker eller anden kulturpåvirkning, således at søernes økologiske tilstand er upåvirket eller kun svagt påvirket i forhold til den naturlige baggrundsstilstand. Følgende parametre anvendes til at vurdere opfyldelse af den overordnede skærpede målsætning:

⁹ Udpegningsgrundlaget for den tørre natur er medtaget under afsnittet "Tør natur" såfremt husdyrbruget eller arealerne vurderes at have en effekt på disse.

¹⁰ Harmoniserede tålegrænser, Skov- og Naturstyrelsen 2005

¹¹ Kriterier for gunstig bevaringsstatus, DMU 2003

- Fra 1. maj til 30. september skal sigtddybden være større end 1 meter i søer med en gennemsnitsdybde på under 3 meter.
- Søvandets indhold af total fosfor må som årgennemsnit ikke overstige 0,075 mg P/liter.
- Arter og naturværdier, som ønskes beskyttet gennem den skærpede målsætning, skal have en god bevaringsstatus.
- Vandkvaliteten i badevandsmålsatte søer skal kunne leve op til kravene i Bekendtgørelse nr. 292 og i Miljøstyrelsens vejledning nr. 2 (1985), Kontrol med badevand.

Tilstand

Regionplanens målsætning for de næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks (3150) er ikke opfyldt. For alle søerne er årsagen til den manglende opfyldelse af målsætningen ekstern næringsstofbelastning og biologisk struktur. Herudover er alle søerne, med undtagelse af Skallesø, internt belastede med fosfor. Kilderne til den eksterne næringsstofbelastning er for alle søerne i regionplanen angivet som værende det åbne land. Algevæksten i søerne er primært fosforbegrænset, men kvælstof kan i perioder være det begrænsende næringsstof.

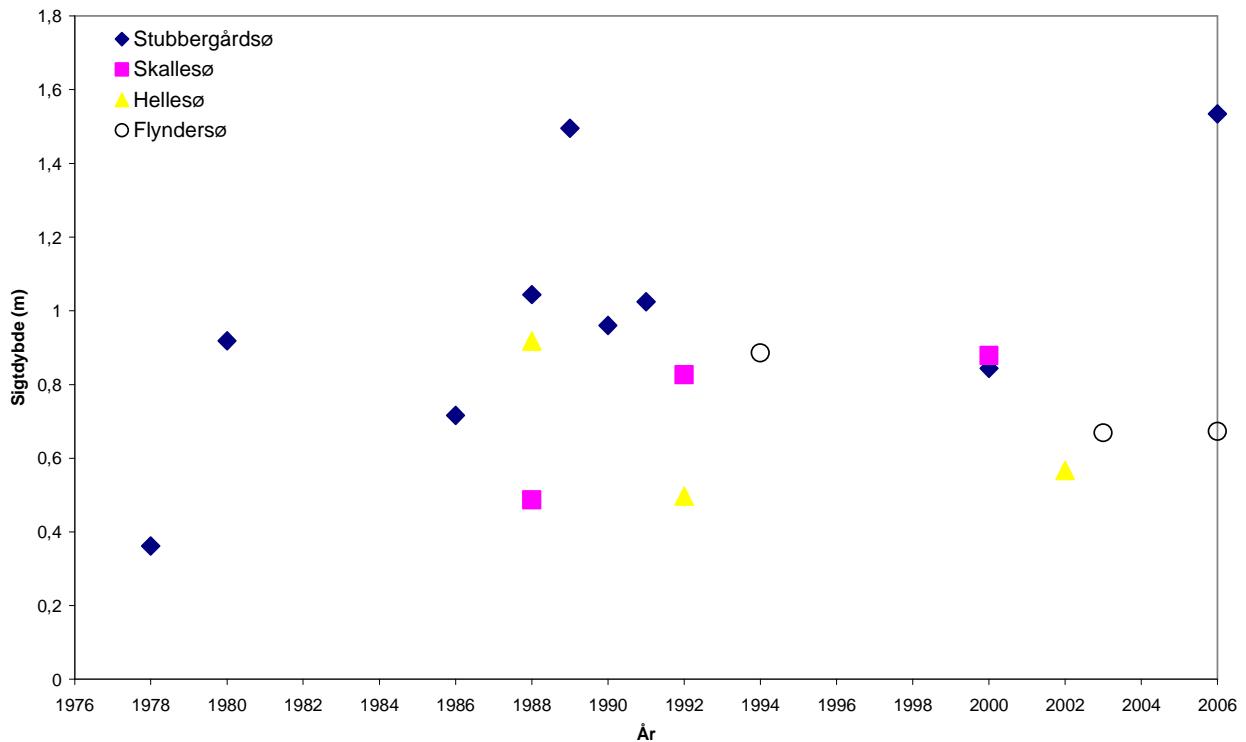
Næringsstoffilledningen medfører en stor algevækst, hvilket reducerer sigtddybden og dermed undervandsplanternes potentielle udbredelsesområde. Dyre- og plantelivet i alle søerne er, i regionplanen for Ringkjøbing Amt, vurderet som værende utilfredsstillende. I nedenstående figur er de målte sigtddybder for søerne igennem de sidste 30 år illustreret.

Naturtyper

Stubbergård Sø, Flynder Sø og Skallesø er kategoriseret som naturtypen Næringsrig sø (3150). Søerne lever ikke op til målsætningen opstillet i Regionplan 2005. Søernes nuværende miljøtilstand og manglende målopfyldelse skyldes tidligere eller nuværende tilledninger med næringsstoffer, som betyder, at udbredelsen af karakterarterne for naturtypen ikke har gode vækstbetingelser og derfor kun har en lille udbredelse.

Naturtypen Lobeliesøer (3110) i udpegningsområdet er jvf. basisanalysen ikke undersøgt nærmere, derfor kendes udbredelse eller tilstanden ikke. Holstebro Kommune finder derfor ikke grundlag for at kunne foretage en vurdering af udpegningsgrundlaget, tilstanden eller truslerne for naturtypen.

Brunvandede søer (3160) i udpegningsområdet er, jvf. basisanalysen, ikke undersøgt nærmere, derfor kendes udbredelse eller tilstanden ikke. Holstebro Kommune finder derfor ikke grundlag for at kunne foretage en vurdering af udpegningsgrundlaget, tilstanden eller truslerne for naturtypen.

Figur 1. Målte sigtddybder for Stubbergård Sø, Skallesø, Hellesø og Flyndersø i perioden 1976-2006.

Arter

Blank seglmos er fundet to steder indenfor udpegningsområdet, blandt andet i kildeområdet på østsiden af Stubbergård Sø. Arten er primært tilknyttet næringsfattige kilder og rigkær med mineralrige mosdominerede vældmoser samt mosdominerede rigkær. Arten forekommer i en god bestand, dog er de to steder truet af tilgroning som følge af næringsstofftilførslen. Yderligere fremgår det af basisanalysen, at det forventes at være flere mindre bestande i udpegningsområdet, men disse bestande er truet alene på baggrund af populationsstørrelsen¹².

Damflagermus' forventede levesteder, indenfor udpegningsområdet, omfatter større søer og åer, hvor de har mulighed for at jage insekter, hvorfor de forventes at leve omkring Stubbergård Sø, omkring Skallesø i tillæg til Flyndersø. Damflagermusen er kun registreret ét sted indenfor udpegningsområdet, og Holstebro Kommune er ikke i besiddelse af yderligere information, hvorfor tilstanden for Damflagermus ikke lader sig nærmere vurdere, men arten vurderes ikke at blive væsentligt negativt påvirket af nærværende projekt.

Der er ingen kendte registreringer af stor vandsalamander fra området. Arten vides dog at forekomme i et område ved Sahl og Sevel vest for habitatområdet, og det er ikke usandsynligt, at den forekommer indenfor habitatområdet. De store næringsrige søer i området og de store tørre heder betragtes ikke som potentielle levesteder, men vandhuller og mindre søer forventes at være potentielle levesteder. Bestanden af stor vandsalamander vurderes, grundet manglende oplysninger om artens forekomst indenfor udpegningsområdet,

¹² Jvf. tillæg til basisanalyse 2009

som usikker. Stor vandsalamander er på rødlisten og vurderes som ikke truet. Der stilles vilkår om, at der vil gælde krav om 10 meter brede udyrkede bræmmer omkring vandhuller, hvor der eventuelt i fremtiden konstateres en bestand af disse.

Odderen er indenfor udpegningsområdet blevet registreret ved NOVANA overvågningen på en række stationer både i Flyndersø og Stubbergård Sø¹³. I basisanalysen vurderes odderen indenfor udpegningsområdet at være stabil til stigende. Der er fundet spor på flere lokaliteter i område nr. 41, og det vurderes ikke umiddelbart at være trusler mod den indenfor habitatområdet. Indeværende projekt vurderes ikke at påvirke arten væsentligt negativt.

Fugle

Antallet af ynglende Rørdrum indenfor fuglebeskyttelsesområde nr. 29 har altid været lavt. De første ynglefund blev gjort i 2000, herefter er der sket en lille stigning i antallet af ynglepar, og i 2004 og 2005 har der ynglet tre par, alle i Skallesø området¹⁴. I basisanalysen vurderes, at antallet næppe skal forventes at stige, blandt andet grundet begrænset omfang af egnede rørskovslokaliteter, især forholdene omkring Skallesø og Flyndersø vurderes at være de mest egnede lokaliteter. Indeværende projekt vurderes ikke at påvirke arten væsentligt negativt.

Indenfor fuglebeskyttelsesområde nr. 29 har Fiskeørnen ynglet siden 1994. Fiskeørnen har med skiftende held ynglet i området. I årene 1994, 1996, 1998 og 2000 er der kommet flyvefærdige unger på vingerne. Forekomst af fiskeørnen er sjælden i Danmark, der er jvf. basisanalysen få par, som har etableret sig i området omkring Flyndersø. Fiskeørn er helt afhængig af uforstyrrelse omkring ynglelokaliteten samt egnede yngletræer. Det bør derfor sikres, at ynglelokaliteten sikres tilstrækkeligt. Den er også afhængig af rigelige mængder fisk. Med den nuværende, omend noget eutrofierede, miljøtilstand af områdets søer, vurderes rovfuglens behov at være opfyldt¹⁵. Indeværende projekt vurderes ikke at påvirke arten væsentligt negativt.

Antallet af Stor skallesluger, der i vinterhalvåret raster og fouragerer i området, har de seneste år været i kraftig tilbagegang. Tilbagegangen kan ikke umiddelbart relateres til ændringer i miljøtilstanden, idet det ikke vil medføre ændringer i fiskebestanden. Såfremt der sikres fouragerings-, raste- og overnatningslokaliteter, vurderes det ikke umiddelbart at være trusler mod områdets bestand af rastende og overvintrende Stor skallesluger. Indeværende projekt vurderes ikke at påvirke arten væsentligt negativt, idet projektet sandsynligvis ikke vil medføre ændringer i fiskebestanden.

Næringsstoffer

Fosfor vurderes at være det primært begrænsende næringsstof for søerne i Natura 2000-området. Dog er der i eksempelvis Stubbergård Sø igennem en længere periode registreret opblomstringer af blå-grøn alger af slægten *Microcystis*, *Anabaena crassa* og *Woronichinia naegeliana* i sensommeren, hvilket indikerer, at kvælstof i kortere perioder er det begrænsende næringsstof.

¹³ Basisanalysen for Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø – N41

¹⁴ Basisanalysen for Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø – N41

¹⁵ Basisanalysen for Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø – N41

Forholdene i Stubbergård Sø har, på baggrund af en indsats for at reducere den eksterne belastning med næringsssalte, hvoraf det vigtigste har været nedlæggelse af renseanlægget i Sevel (1988), afskæring af Herrup renseanlæg (1992) og nedlæggelse af Stampestrømmens dambrug (1997-2002), været i bedring i de seneste år. Ringkjøbing Amts undersøgelser har vist, at årsgennemsnittet for totalfosfor i perioden 1976–2000 har varieret mellem 0,236 og 0,108 mg P/l. Amtets undersøgelser indikerer, at der er tale om et niveauskifte i fosforindholdet til et lavere niveau i perioden 1997-2002, som følge af reducerede eksterne belastninger med fosfor. Ringkjøbing Amt konkluderede i 2003, at den eksterne næringsstofbelastning bør reduceres yderligere. Ringkjøbing Amt vurderede i 2003, at Stubbergård Sø har en potentiel mobil fosforpulje på ca. 10 tons liggende i de øverste 20 cm bundsediment, som er specielt mobilt i forbindelse med dårlige iltforhold ved søens bund. Det er således en forudsætning for opnåelse af god vand- og naturkvalitet i søen, at den eksterne belastning, samt den biologiske struktur i søerne, ikke forhindrer iltede forhold også ved søbunden. I 2005 blev der igangsat en biomanipulation, der havde til formål på sigt at nå målsætningsopfyldelse for Stubbergård Sø. Biomanipulationens mål var at fjerne mindst 80 % af den nuværende fredfiskebestand. Efter afslutningen på en vellykket opfiskning af fredfisk ved årsskiftet 2007/2008 var sigtdybden i søen netop tilfredsstillende i den efterfølgende sommer, men i sommeren 2009 var sigtdybden betydeligt mindre end 1 meter, og der er atter konstateret blågrønalger i et omfang så badning i søen frarådes. Det er således Holstebro Kommunes vurdering, at det er en forudsætning for opfyldelse af søens målsætning, at den eksterne belastning med fosfor nedsættes. Søen indgår i statens Novana-overvågningsprogram i 2009.

Næringsstofniveauet i Flyndersø afhænger blandt andet af belastningen fra de 3 opstrømsliggende søer, Hellesø, Skallesø og Stubbergård Sø, der alle afvander til Flyndersø. Årsgennemsnittet for totalfosfor er i regionplanen for Ringkjøbing Amt angivet som værende 0,202 mg P/l i 2003. Sammenlignes fosforniveauet i sommerperioden med de øvrige data fra 1994–2003 indikerer disse en øget intern frigivelse af fosfor fra søbunden. Sigt dybden i Flyndersø er meget lav, med en sommersigt dybde i 2003 på mellem 0,5-0,6 meter i både nord- og syd-bassin, hvilket er på niveau med 1994. Den ringe sigt dybde og de høje fosforkoncentrationer, både målt som årsgennemsnit og sommergennemsnit i perioden 1994–2003, viser, at Flyndersø ikke kan leve op til kravene for målsætningsopfyldelse i henhold til Ringkjøbing og Viborg Amters regionplaner.

Ringkjøbing Amts undersøgelser af Skallesø har vist, at årsgennemsnittet for totalfosfor i perioden 1992–2000 har varieret mellem 0,073 og 0,099 mg P/l. Fosforstigning i perioden kan på grundlag af de nuværende data ikke vurderes. Fremtidige undersøgelser vil kunne belyse dette. Sigt dybden i Skallesø er meget lav, med en sommersigt dybde i 2000 på knap 0,5 meter, hvilket er på niveau med 1992. Årsagen til den dårlige sigt dybde er et for højt næringsstofniveau i Skallesø. Skallesø lever ikke op til kravene for målsætningsopfyldelse i henhold til amtets regionplan.

Ringkjøbing Amts undersøgelser af Hellesø har vist, at årsgennemsnittet for totalfosfor i 2002 var på 0,209 mg P/l, og sigt dybden var meget lav, med en sommersigt dybde på 0,4 meter.

Generelt vurderes det, at søernes totalfosforkoncentration ikke bør overstige 0,075 mg/l, såfremt søernes målsætning skal kunne opfyldes, og søerne kan vurderes som værende i

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

god økologisk tilstand. Fosforoverskuddet var i gennemsnit i årene 2005 og 2007¹⁶ ca. 12,6 kg P/ha i oplandet til Stubbergård Sø.

HUSDYRTRYKKET I OPLANDET TIL STUBBERGÅRD SØ, N41 OG SKIVE FJORD

Hovedparten af udbringningsarealerne afvander til Limfjordens delopland 374. Arealerne afvander indirekte til Skive Fjord via Stubbergård Sø, der er den primære recipient. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til vandområder fremgår af bilag 12.

I perioden fra 2001 til 2007 er der sket en stigning i husdyrtryk i oplandet til Skive Fjord (hvortil N41 afvander) på 0,02 DE/ha, jvf. tabel 19.

Tabel 19. Ændring i husdyrtryk i Limfjordsoplandet (2001–2007) (udarbejdet af Conterra Aps for Limfjordsrådet).

Delopland	Totale husdyrtryk (DE/ha)					
	2001	2003	2004	2005	2006	2007
Skive Fjord m.m.	1,08	1,12	1,11	1,13	1,08	1,10
Kås Bredning m.m.	1,16	1,16	1,13	1,16	1,14	1,19
Nibe-Gjøl Bredning	0,96	0,96	0,94	0,97	0,94	0,94
Løgstør Bredning	1,18	1,17	1,19	1,13	1,11	1,12
Langerak	0,77	0,78	0,81	0,81	0,78	0,78
Vest for Mors	1,20	1,20	1,21	1,18	1,16	1,19
Nissum Bredning	1,28	1,24	1,22	1,22	1,17	1,20
Halkær Bredning	1,28	1,35	1,32	1,13	1,35	1,26
Hjærbæk Fjord	1,08	1,09	1,07	1,11	1,05	1,09

Husdyrtrykket i oplandet til Stubbergård Sø, Flyndersø, Hellesø og Skallesø (N41) fremgår af figur 2. Antallet af DE/ha er i perioden fra 2001 og frem til 2007 reduceret med 0,32 DE/ha, for i 2008 at stige med 0,06 DE/ha. Det kan derfor konkluderes, at der overordnet for oplandet til Stubbergård Sø, Flynder Sø, Hellesø og Skallesø ikke sker nettoudvidelser af husdyrproduktionen. Det betyder generelt, at en etablering/udvidelse i oplandet i væsentligt omfang vil blive modregnet ved, at der sker en nedlæggelse.

Strukturudviklingen i husdyrproduktionen går på landsplan mod færre, men større husdyrbrug. I oplandet til Limfjorden er det samlede antal dyreenheder, i perioden fra 2001 til 2007, faldet fra 459.100 til 426.400¹⁷. Husdyrtrykket er størst i oplandet til den vestlige del af Limfjorden, og aftagende mod øst fra et husdyrtryk på 1,26 DE/ha til 0,78 DE/ha¹⁸.

De nye omregningsfaktorer for dyreenheder, jvf. den nye husdyrgødningsbekendtgørelse¹⁹, reducerer antallet af kvæg/DE og mink/DE. For kvæg og mink skal der anvendes henholdsvis 15-20 % og ca. 45 % mere areal. På landsplan forventes det, at medføre et øget arealkrav på ca. 4 % samt en reduktion i det samlede fosforoverskud på ca. 10 % jvf.

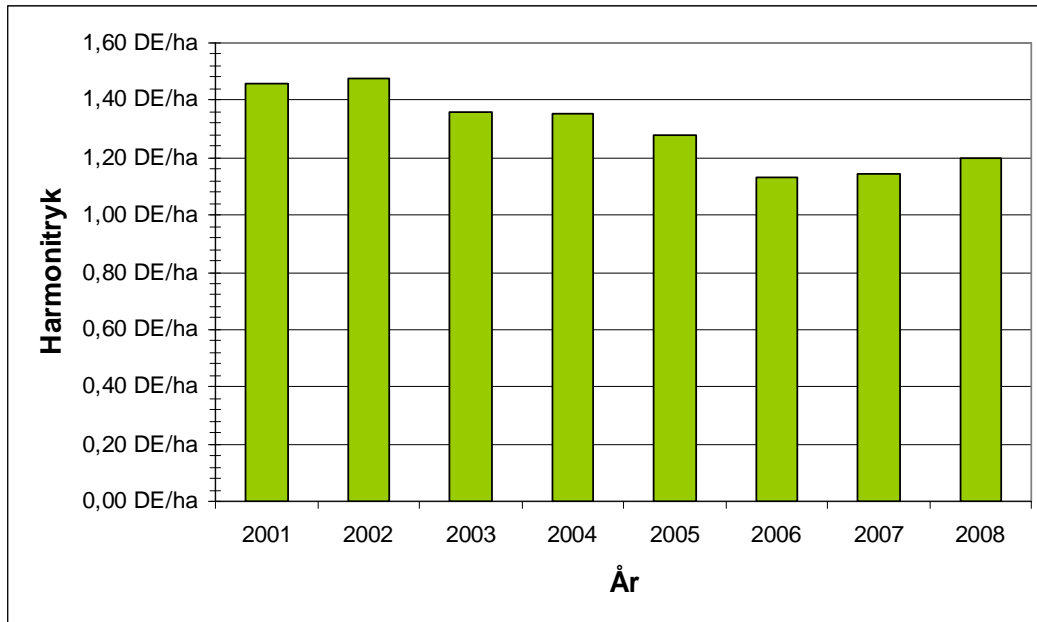
¹⁶ 2006 er undtaget grundet en række afvigelser i gødningsregnskaberne jvf. oplysninger fra Conterra Aps.

¹⁷ Analyse af udviklingen i husdyrbrug i Limfjordsoplandet, side 7

¹⁸ Analyse af udviklingen i husdyrbrug i Limfjordsoplandet, side 9

¹⁹ Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v af 10.07.09.

høringsbrev af 19.05.09²⁰. Holstebro Kommune vurderer, at oplandet omkring Stubbergård Sø og Skive Fjord har samme reduktion som i resten af landet.

Figur 2. DE/ha i oplandet til Natura 2000-område N41 i Holstebro kommune i årene 2001-2008²¹.

HOLSTEBRO KOMMUNES VURDERING AF PÅVIRKNINGEN AF STUBBERGÅRD SØ, NATURA 2000-OMRÅDE N41 OG SKIVE FJORD

Fosfor

Vandmiljøplan III indeholder en målsætning om en halvering af fosforoverskuddet fra landbruget i 2015 i forhold til overskuddet på 32.700 ton P i 2001/2007 på landsplan²². I denne vurdering er ikke medtaget omlægningen af dyreenhedsberegningen, der vil medvirke til en reduktion på minimum 10 % af den udbragte fosfor i oplandet til Stubbergård Sø, Flyndersø, Hellesø og Skallesø.

Fosfor kan tabes til overfladevande som opløst og partikulært bundet organisk eller uorganisk fosfor. Tabet af partikelbundet fosfor fra dyrkede oplande udgør i mange situationer mere end halvdelen af det totale fosfortab. Partikelbundet fosfor tilføres ferske vande via vind-, vand- og brinkerrosion og fra kunstigt drænede arealer. Tab af opløst fosfor fra landbrugsjord sker via overfladeafstrømning og nedvaskning fra landbrugsjord til dræn og øvre grundvand. Fosfortab fra det dyrkede areal er også præget af meget stor rumlig variation, uanset hvilken tabsproces, der måtte være aktiv. Det er anslået, at omkring 10 % af det dyrkede areal resulterer i omkring 90 % af fosfortabet til overfladevande. Når jordens infilt-

²⁰ Høringsbrev, Høring over udkast til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

²¹ CTtools, søjlen over DE/ha i 2006 skal tages med forbehold, da der er afvigelser i gødningsregnskaberne i 2006, jvf. oplysninger fra Conterra Aps.

²² Vandmiljøplan III – aftale om vandmiljøplan III 2005-2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne.

rationskapacitet overskrides, begynder vandet at løbe af på jordoverfladen. Det strøm-mende vand kan rive jord med partikelbundet fosfor løs, som skylles med vandet, hvorefter det deponeres i lavninger, vandløbsbræmmer eller transporteres videre til grøfter, vandløb og søer. Erosion foregår som overfladeerosion, eller vandet kan samle sig i riller på skrå-nende arealer. Risikoen for overfladeafstrømning stiger som følge af arealets hældning og dennes udstrækning. Konvekse skråninger med konkav tværsnitsprofil er mest udsatte for erosion, da den konkave tværsnitsprofil bevirker, at vandet fra et større område samles i en koncentreret strøm. Erosion kan derfor lokalt medføre meget store tilførsler af fosfor til vandmiljøet.

Jordens bindingskapacitet for fosfor stiger i takt med stigende indhold af ler-, ler- og alumi-niumoxider, og jordens bindingskapacitet varierer meget i Danmark. I mineraljorde findes hovedparten af jordens fosfor bundet i lerfraktionen eller på belægninger af jern- og alumi-niumoxider på større partikler. På jorde med højt lerindhold kan der, især i forbindelse med kraftig nedbør, opløses fosfor og løsrives fosforrige partikler fra overjorden, som transpor-teres ned gennem sprækker og større porer til eventuelle drænrør dybere nede, og via disse blive transporteret ud til vandmiljøet. Der er en principiell sammenhæng mellem jor-dens fosforstatus og risikoen for fosfortab. Dette er vist ved flere enkeltstående undersø-gelser, hvor fosforstatus, målt ved fosfortallet, varierede, medens transportbetingelserne var ensartede²³. Der er imidlertid ikke lavet tilstrækkeligt med undersøgelser til at kvantifi-cere denne sammenhæng under praktiske forhold. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at forsigtighedsprincippet medfører, at der skal foretages en individuel vurdering af bedrif-tens jorde baseret på tabsrisiko og jordernes fosfortal. Dansk Landbrugsrådgivning anbe-faler, at der tilføres samme mængde fosfor, som afgrøden bortfører ved fosfortal over 4²⁴.

Stubbergård Sø vurderes at være et Natura 2000-område overbelastet med fosfor. I for-bindelse med statens kortlægning af kystområder, er Skive Fjord ikke udlagt som en Fjord overbelastet med Fosfor. Natura 2000-område nr. 40 – Karup Å, som blandt andet Stub-bergård Sø via Flyndersø har afløb til, inden udløb i Skive Fjord, vurderes ligeledes ikke at være et område overbelastet med fosfor.

Risikoarealer

Den nordøstvendte del af gylleaftalen, mark nr. obj-47, støder op til kanten af et område, der har hældninger over 12 grader. Mark nr. 2-0, 4-0, 4-1, 5-0, 6-0, 7-0, 8-0, 12-0 og 29-0 har hældninger over 6 og/eller over 12 grader. Der er ikke vandløb i nærheden af de på-gældende marker, hvorfor der ikke er risiko for transport af fosfor til vandmiljøet.

Mark nr. 23-0 har hældninger over 6 og over 12 grader, og marken støder op til Mundbjerg Bæk. Terrænforholdene fremgår af bilag 13. Arealet anvendes som afgræsningsareal. For at mindske risikoen for brinkerrosion forårsaget af græssende dyr, stilles vilkår om hegning langs vandløbet på mark nr. 23-0. Hegn skal etableres minimum 1 meter fra vandløbets kronkant.

²³ Heckrath, G. et al., 1995. Phosphorus leaching from soils containing different P concentrations in the Broadbalk experiment. J. Environ. Qual. 24, 904-910. & Pote, D.H., et al., 1999. Relationship between phos-phorus levels in three ultisols and phosphorus concentration in runoff. J. Environ. Qual. 28, 170-175.

²⁴ Knudsen L., 2004. "Pas på fosfor". Landbrugets Rådgivningscenter, Århus, Danmark.

For at reducere risikoen for forurening af vandmiljøet må udbringning af gødning m.m. ikke fortages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne samt på skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning. Herudover stilles der vilkår om, at der ikke må etableres nye afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende. Holstebro Kommune har vurderet, at der ikke herfor uden er behov for at stille skærpede vilkår til sikring mod overfladeafstrømning til vandmiljø.

Jordbundstyper

Udbringningsarealerne er bestående af sandjord, grovsandet jord (JB1) og finsandet jord (JB2). Beliggenheden i forhold til jordbundstyper fremgår af bilag 14 og fordelingen fremgår af tabel 20 og 21. Da udbringningsarealerne ikke er beliggende på lerjorde ($5 \leq JB \leq 10$) vurderes jorderne ikke at være omfattet af fosforklasse I og III.

Tabel 20. Vurdering af individuelle marker i relation til primær jordtype, afvandingsforhold, lavbundsforhold, fosforklasse og oplyste fosfortal.

Mark nr.	Areal (ha)	Detail-afvanding	Primær jordtype	Opland	Fosfortal* (P _i)	Lavbundsareal uden okkerklasse	P-klasse	P-klasse areal (ha)
1-0	6,03	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	3,2	Nej	P0	0
2-0	7,43	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	3,3	Nej	P0	0
4-0	3,90	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	2,6	Nej	P0	0
4-1	1,08	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	-	Nej	P0	0
5-0	2,66	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	4,4	Nej	P0	0
6-0	5,39	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	3,4	Nej	P0	0
7-0	1,46	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	4,0	Nej	P0	0
8-0	3,08	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	2,9	Nej	P0	0
12-0	5,02	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	3,7	Nej	P0	0
13-0	5,36	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	4,2	Nej	P0	0
14-0	3,07	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	3,8	Nej	P0	0
15-0	0,96	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	-	Nej	P0	0
16-0	0,73	Nej	JB1	Stubbergård Sø, Skive Fjord	-	Nej	P0	0
26-0	2,21	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	-	Nej	P0	0
27-0	5,27	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	4,1	Nej	P0	0
28-0	7,18	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	3,2	Nej	P0	0
29-0	13,10	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	2,7	Nej	P0	0
Obj-40	2,09 5,53	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord Nissum Fjord	-	Nej	P0	0

*Prøver til fosforanalyse er udtaget i 2005.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Tabel 21. Vurdering af individuelle marker i relation til primær jordtype, afvandingsforhold, lavbundsforhold, fosforklasse og oplyste fosfortal.

Mark nr.	Areal (ha)	Detailafvandning	Primær jordtype	Opland	Fosfortal* (P _t)	Lavbundsareal	P-klasse	P-klasse areal (ha)
Obj-44	19,07	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	-	Nej	P0	0
Obj-47	25,74	Nej	JB2	Stubbergård Sø, Skive Fjord	-	Nej	P0	0

I gennemsnit er fosfortallet (P_t) 3,5 for de 13 marker, hvor der foreligger fosforanalyser. Når fosfortallet er mindre end 4 på højbundslande, anses der at være en væsentlig ledig fosforbindingskapacitet i jorden.

Lavbundsarealer og detailafvandingsforhold

Udbringningsarealerne er ikke detailafvandede eller beliggende på lavbundsarealer, hvorfor disse arealer vurderes at være fosforklasse 0 (tabel 20 og 21).

Fosforbalance

På bedriftsniveau er der ansøgt om udbringning af en fosformængde på 2.777 kg P/år, hvilket er 6 kg P/år mindre end det maksimalt tilladte i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau beregnet i den elektroniske ansøgning. Udbringning af 2.777 kg P/år betyder, at der på udbringningsarealerne, på bedriftsniveau, udbringes fosfor svarende til et arealspecifikt overskud på 8,7 kg P/ha/år.

Fosforoverskuddet var i perioden 2005 og 2007 i gennemsnit ca. 12,6 kg P/ha i oplandet til Stubbergård Sø²⁵. Husdyrbrugets udbringningsarealer bidrager i gennemsnit med et fosforoverskud på 8,7 kg P/ha/år, hvilket er markant mindre end det gennemsnitlige fosforoverskud i det øvrige opland.

Udbringningsarealerne udgør ca. 2 % af oplandet til Natura 2000-område nr. 41 og ca. 5 % af oplandet til Stubbergård Sø. Udbringningsarealerne i oplandet til Stubbergård Sø er ikke beliggende på lavbund, vandløbsnære, detailafvandede eller skrånede arealer. Udbringningsarealerne vurderes derfor som robuste i relation til ud- eller nedvaskning af fosfor til Stubbergård Sø. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbrugets arealer, på baggrund heraf, ikke i sig selv påvirker Natura 2000-område N41 væsentligt negativt. Til sikring heraf stilles der vilkår om, at der ikke må etableres afvandringsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende, da dette kan ændre risikovurderingen.

Nitrat

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander igennem Stubbergård Sø til Skive Fjord. Oplandet til Skive Fjord er karakteriseret som et område, der i henhold til statens kortværk har et nitratreduktionspotentiale på 76-100 % (nitratklasse 0), hvorfor der i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau kan udbringes husdyrgødning med fuldt harmonitryk, jvf. tabel 22.

²⁵ Beregning af P-overskud pr. hektar pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskab, ved at lade en bedrifts sædskifte rottere over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune.

Tabel 22. Oversigt over udbringningsarealernes fordeling i relation til nitratklasser, harmonitryk og antal dyreenheder, der kan udbringes på arealerne uden anvendelse af nitratudvaskningsreducerende virkemidler.

Samlet areal [ha]	Arealfordeling på nitratklasser		Relativt harmonitryk (reduktionsprocent)	Reduceret harmonitryk [DE/ha]	Maksimalt antal DE til udbringning på markerne uden virkemidler
	N0[ha]	N1-3 [ha]			
81,55	81,55	0,00	100,00 %	2,30	187,57

Der er ansøgt udbragt husdyrgødning svarende til 187,09 DE, hvilket er mindre end det maksimalt tilladte antal DE til udbringning på markerne uden virkemidler, jvf. tabel 23.

Tabel 23. Beregning af N-udvaskning til rodzonen vha. Farm N ved drift af udbringningsarealerne uden husdyrgødning, i ansøgt drift og den maksimalt tilladte udvaskning i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau.

Scenarier	Uden husdyrgødning	Maksimal udvaskning	Ansøgt drift
Harmonitryk og anvendte virkemidler	Handelsgødning K12-sædskifte	2,30 DE/ha K12-sædskifte	2,30 DE/ha K12-sædskifte
N-udvaskning fra rodzonen	51,00 kg N/ha	58,70 kg N/ha	58,70 kg N/ha

Da den beregnende nitratudvaskning til rodzonen, som følge af den udbragte husdyrgødning, i ansøgt drift, ikke overstiger den maksimalt tilladte udvaskning overholder husdyrbruget husdyrlovens beskyttelsesniveau.

Der stilles i miljøgodkendelsen vilkår om, at sammensætningen af husdyrgødningen ikke må afvige fra den ansøgte sammensætning i tabel 13, da husdyrgødningens sammensætning er en vigtig forudsætning for de beregninger, hvorpå Holstebro Kommune har vurderet ansøgningen.

Udbringningsarealet i oplandet til Stubbergård Sø er på 121,33 ha. Det samlede opland er på ca. 3.200 ha, mens oplandet til N41 er på ca. 7.200 ha, hvoraf landbrugsarealet ud fra gødningsregnskaberne er estimeret til at udgøre 83 %, hvilket svarer til henholdsvis 2.650 ha og 6.000 ha.

Oplandet til Skive Fjord, delopland 374, er på 144.300 ha og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 70 %²⁶, hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 101.000 ha.

Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning andrager ca. 6,0 ‰ af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til Stubbergård Sø, og 2,7 ‰ af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til N41. Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning andrager ca. 0,16 ‰ af den samlede husdyrgødningsbetingede udvaskning til Skive Fjord. I beregningerne er ikke indregnet nitratreduktionspotentialen fra rodzonen og til recipienten, der, i henhold til statens kortværk, er 76-100 %.

Nitratudvaskningen var i perioden 2005 og 2007 i gennemsnit ca. 76 kg N/ha i oplandet til Stubbergård Sø, ca. 69 kg N/ha i oplandet til N41 og ca. 71 kg N/ha i oplandet til Limfjor-

²⁶ Miljøministeriet, Vandområde 1.2 Limfjorden

den - delopland 374²⁷. Husdyrbrugets udbringningsarealer bidrager i gennemsnit med en nitratudvaskning ud af rodzonen fra husdyrbrugets udbringningsarealer på 58,70 kg N/ha. Husdyrbrugets nitratudvaskning er således markant mindre end den gennemsnitlige nitratudvaskning fra arealerne i det øvrige opland. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbrugets arealer, på baggrund heraf, i sig selv ikke påvirker søerne, Natura 2000-område N41 og fjorden væsentligt negativt.

HOLSTEBRO KOMMUNES VURDERING AF PÅVIRKNINGEN AF NATURA 2000-OMRÅDE NISSUM FJORD

5,53 ha af udbringningsarealerne, hovedparten af mark obj-40, er beliggende i oplandet til Nissum Fjord (bilag 11), der er udpeget til Natura 2000-område (N65), habitatområde (H58), fuglebeskyttelsesområde (F38) og Ramsarområde (R4).

Nissum Fjord består af 3 bassiner: Yder Fjord (inklusive Bøvling Fjord), Mellem Fjord og Felsted Kog. Felsted Kog modtager ca. 70 % af ferskvandet, som bliver tilført via Storsystemet. Nissum Fjords opland er på 167.876 ha, og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 61 %²⁸ af oplandet, hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 102.400 ha.

Udbringningsarealet udgør ca. 0,05 ‰ af oplandet til Natura 2000-område nr. 65 (N65).

Fosforoverskuddet var i årene 2005 og 2007 i gennemsnit ca. 11 kg P/ha i oplandet til Nissum Fjord i Holstebro kommune, hvor fosforoverskuddet er mindst i området syd for Nissum Fjord samt nord for Holstebro by²⁹. Husdyrbrugets udbringningsarealer bidrager i gennemsnit med et fosforoverskud på 8,7 kg P/ha/år, hvilket er 21 % mindre end det gennemsnitlige fosforoverskud i det øvrige opland.

Udbringningsarealerne i oplandet til Nissum Fjord er ikke beliggende på lavbund, vandløbsnære, detailafvandede eller skrånende arealer. Udbringningsarealerne vurderes derfor som robuste i relation til ud- eller nedvaskning af fosfor til Nissum Fjord. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbrugets arealer, på baggrund heraf, ikke i sig selv påvirker Natura 2000-område N65 væsentligt negativt. Til sikring heraf stilles der vilkår om, at der ikke må etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende, da dette kan ændre risikovurderingen.

Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning andrager ca. 0,007 ‰ af den samlede husdyrgødningsbetingede udvaskning til Nissum Fjord. I beregningerne er ikke indregnet nitratreduktionspotentialt fra rodzonen og til recipienten, der, i henhold til statens kortværk, er 76-100 %. Nitratudvaskningen var i perioden 2005 og 2007 i gennemsnit ca. 71

---

²⁷ Beregning af P-overskud pr. hektar pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet, ved at lade en bedrifts sædskifte rotere over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune.

²⁸ Miljøministeriet, Vandområde 1.4 Nissum Fjord

²⁹ Beregning af P-overskud pr. ha. Pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet, Beregningerne er foretaget ved at lade en bedrifts sædskifte roterer over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune.

kg N/ha³⁰ i oplandet til Nissum Fjord. Husdyrbrugets udbringningsarealer bidrager i gennemsnit med en nitratudvaskning ud af rodzonen fra husdyrbrugets udbringningsarealer på 58,70 kg N/ha. Husdyrbrugets nitratudvaskning er således markant mindre end den gennemsnitlige nitratudvaskning fra arealerne i det øvrige opland. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbrugets arealer, på baggrund heraf, i sig selv ikke påvirker Natura 2000-område N65 og Nissum Fjord væsentligt negativt.

På baggrund af ovenstående vurderer Holstebro Kommune, at et areal på 5,53 ha, i oplandet til Nissum Fjord, objektivt set ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget væsentligt negativt i Natura 2000-område N65 eller miljøtilstanden i Nissum Fjord.

HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF PÅVIRKNINGEN AF STUBBERGÅRD SØ, NATURA 2000-OMRÅDE N41 OG SKIVE FJORD SAMT N65 OG NISSUM FJORD

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at strukturudviklingen i landbruget, implementeringen af de nye omregningsfaktorer ved beregning af dyreenheder, VMP III, Grøn Vækst samt kommunens individuelle vurdering af husdyrgodkendelser i oplandet til Stubbergård Sø, N41 og Skive Fjord samt N65 og Nissum Fjord samlet virker for en forbedret miljøtilstand for udpegningsgrundlaget. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrlovens beskyttelsesniveau generelt er tilstrækkeligt til at fremme miljøtilstanden for N41 og Skive Fjord samt for N65 og Nissum Fjord.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets arealdrift er forenelig med naturområdets sårbarhed og kvalitet, og sammenfattende vurderes det, at områdets integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets arealdrift.

Samlet vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbrugets drift, med de stillede vilkår, ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget væsentligt negativt i Natura 2000-områderne N41 og N65 eller miljøtilstanden i Skive Fjord og i Nissum Fjord.

GRUNDLAGET FOR FORHÅNDSVURDERINGEN

Holstebro Kommune har foretaget vurderingen på baggrund af blandt andet kommunens oplysninger om områdets natur- og miljøforhold, områdets sårbarhed over for påvirkninger fra landbruget, målsætninger og retningslinier fra Regionplan 2005, miljødata fra STOQ, basisanalyse for N41 og N65 samt tillæg hertil og Ringkjøbing Amts rapport om miljøtilstanden i Stubbergård Sø og Flyndersø (2003).

Holstebro Kommune er i gang med at udarbejde og operationalisere oplysninger, som kan tilvejebringe de oplysninger, der skal anvendes i fremtidige vurderinger af husdyrbrugenes betydning i forhold til de kumulative effekter (på husdyrbrugsniveau) i oplandet til N41 og 65. Holstebro Kommune er opmærksom på, at nærværende vurdering af husdyrbrugets eget bidrag, og andel til de kumulative effekter på natur om miljø, er baseret på dels data-

---

³⁰ CTtools.

materiale, hvor der kan forekomme tidsforskydninger og deraf følgende unøjagtigheder, dels foretaget på skøn på baggrund af de oplysninger kommunen har til rådighed.

Holstebro Kommune foretager løbende undersøgelser, i for eksempel Stubbergård Sø som opfølgning af biomanipulationsprojektet. Holstebro Kommune foretager løbende evaluering af kommunens forudsætninger for udarbejdelsen af fremtidige forhåndsvurderinger af natur- og miljøeffekten af miljøgodkendelser af husdyrbrug, således at afgørende og nyeste tilgængelige viden inddrages i vurderingerne.

BILAG IV-ARTER

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde, også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Dette indebærer, for dyrearternes vedkommende, blandt andet at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne blandt andet ikke må ødelægges.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne, vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til husdyrbruget:

- Småflagermus: På baggrund af de insektædende småflagermus' livsform vurderes projektet ikke at være til skade for disse.
- Birkemus: Arten forekommer ved Struer, men er ikke registreret så langt mod sydøst som her.
- Odder: Lever i Stubbergård Sø, men er med sin levevis næppe truet af projektet.
- Markfirben: Er i 2005 eftersøgt ved Stubbergård Sø uden fund.
- Stor vandsalamander, løgfrø og spidssnudet frø: Der foreligger ikke aktuelle fund fra området nær husdyrbruget eller dets udbringningsarealer. Der gøres i øvrigt opmærksom på, at der om vandhuller med til- og afløb gælder 2 meter dyrkningsfrie bræmmer. Der stilles vilkår om, at der vil gælde krav om 10 meter udyrkede bræmmer omkring vandhuller, hvor der eventuelt i fremtiden konstateres en bestand af ovenstående padder.
- Grøn kølleguldsmed: Arten forekommer udbredt i Karup Å, men vurderes ikke at blive påvirket af projektet under forudsætning af korrekt gødningshåndtering. De øvrige insektarter på bilag IV formodes ikke at forekomme i Vestjylland.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets udbringningsarealer er Holstebro Kommune ikke bekendt med arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV, som kan blive negativt påvirket af nærværende godkendelse. Det vurderes, at udvidelsen kun vil kunne påvirke bilag IV-arterne ved alvorlige uheld i forbindelse med eksempelvis håndtering af husdyrgødnin-gen. Der er i den forbindelse stillet vilkår, således at risici for uheld er minimeret.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Holstebro Kommunes samlede vurdering af husdyrbruget

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

Husdyrbrugets forenelighed med naturområdets sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

Bilag

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 1 – Husdyrbrugets beliggenhed

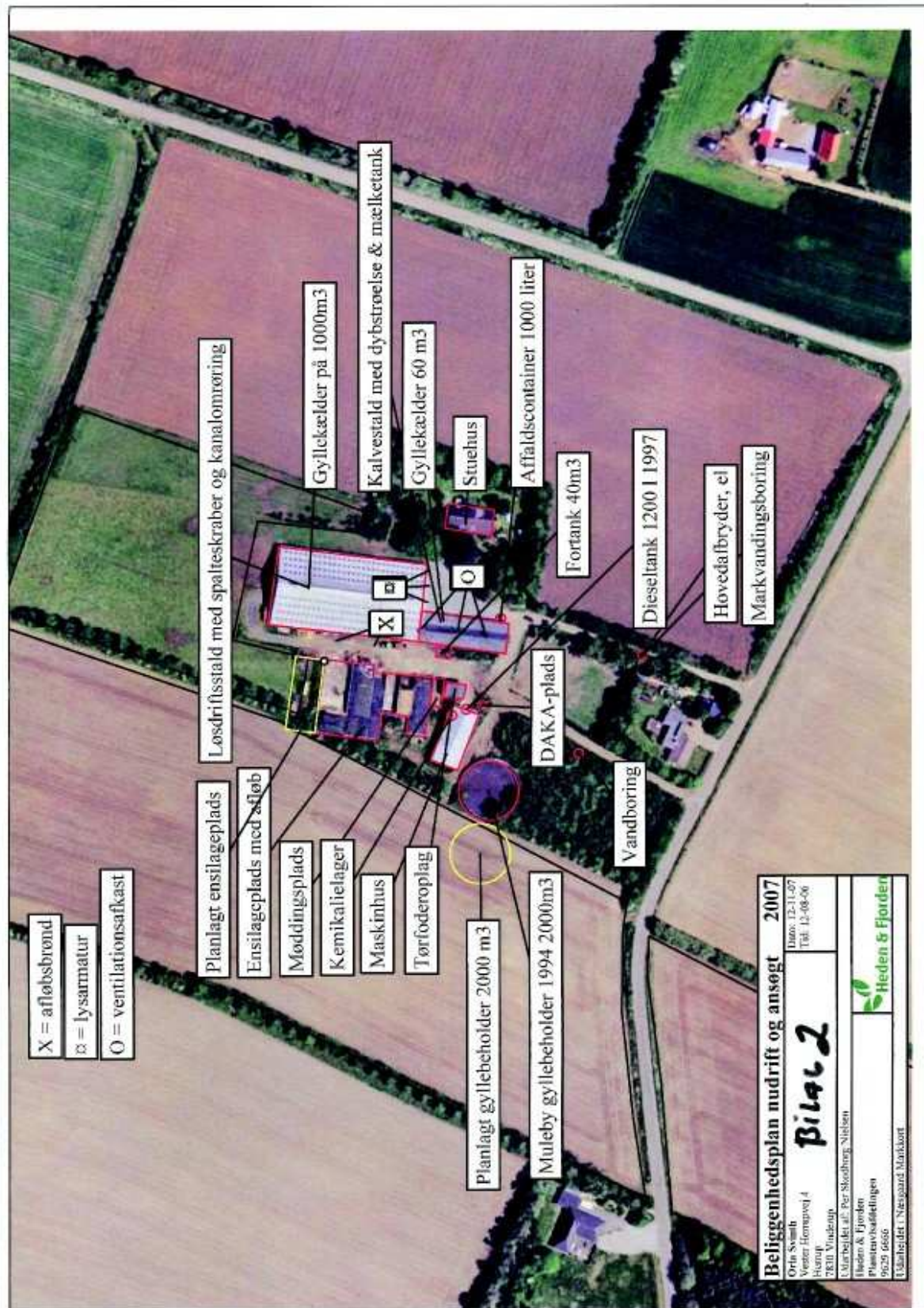

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 2 – Husdyrbrugets indretning

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 3 – Vandborings placering i forhold til ny gyllebeholder

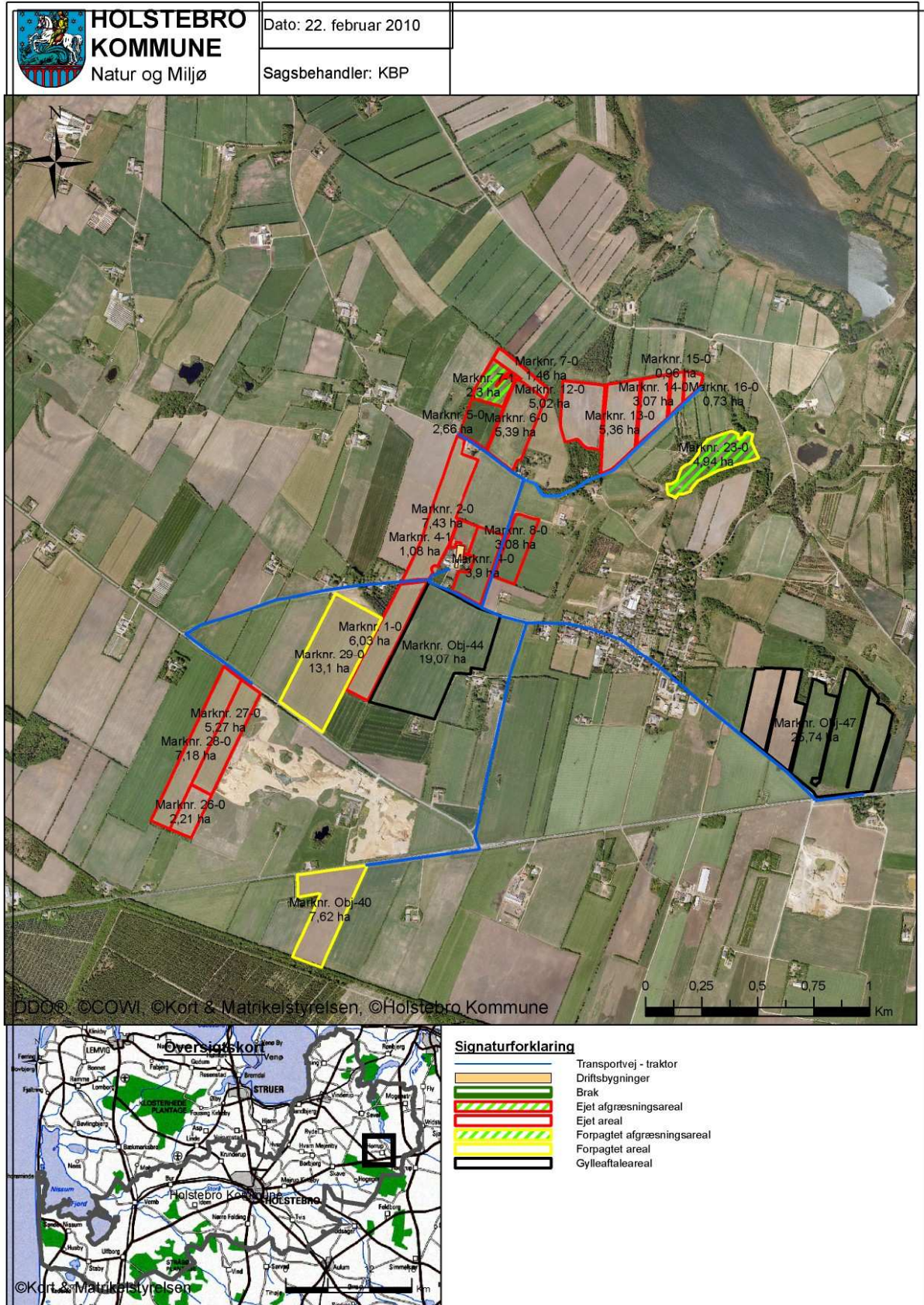

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 4 – Transportveje

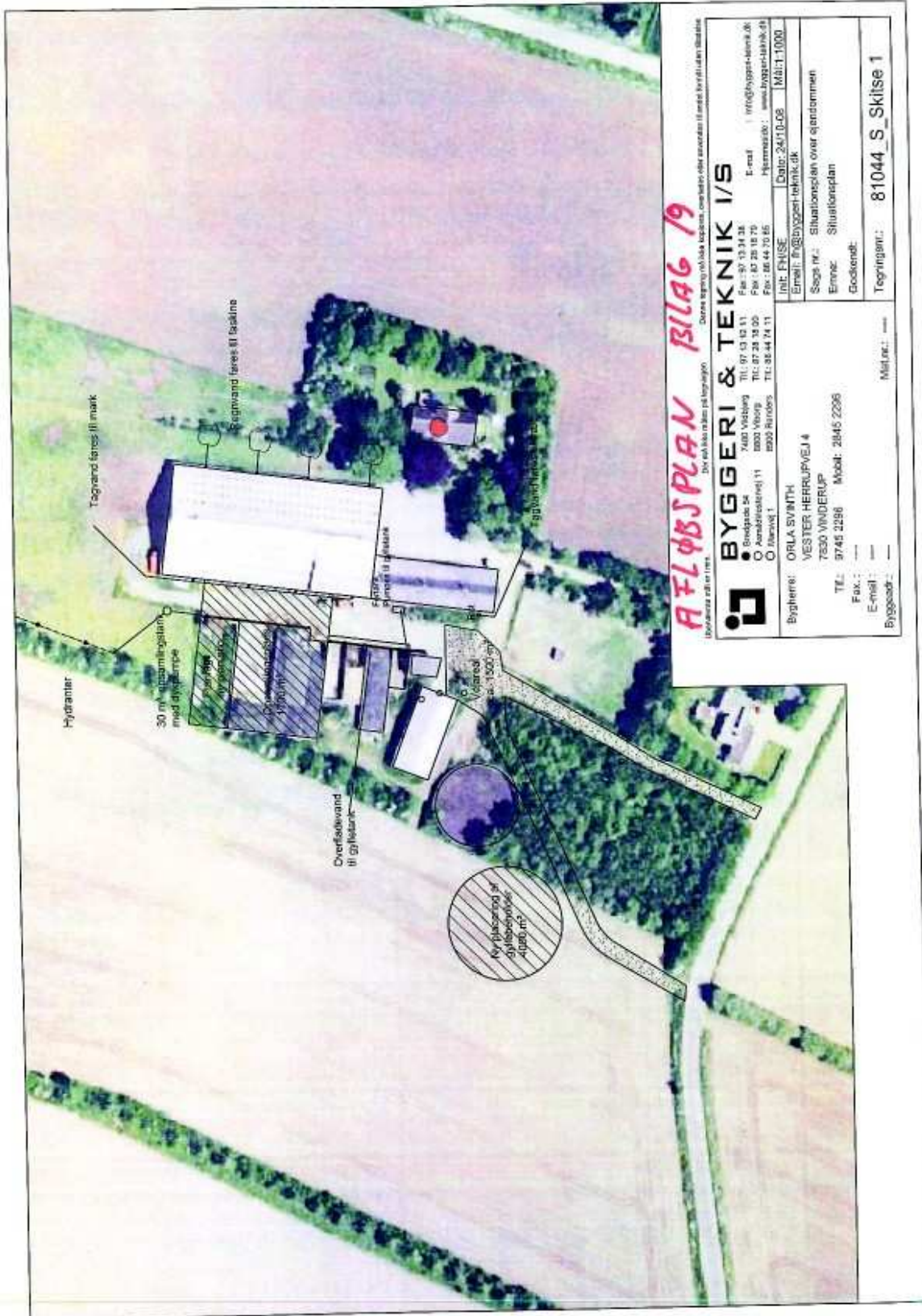

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 5 – Husdyrbrugets afløbsforhold

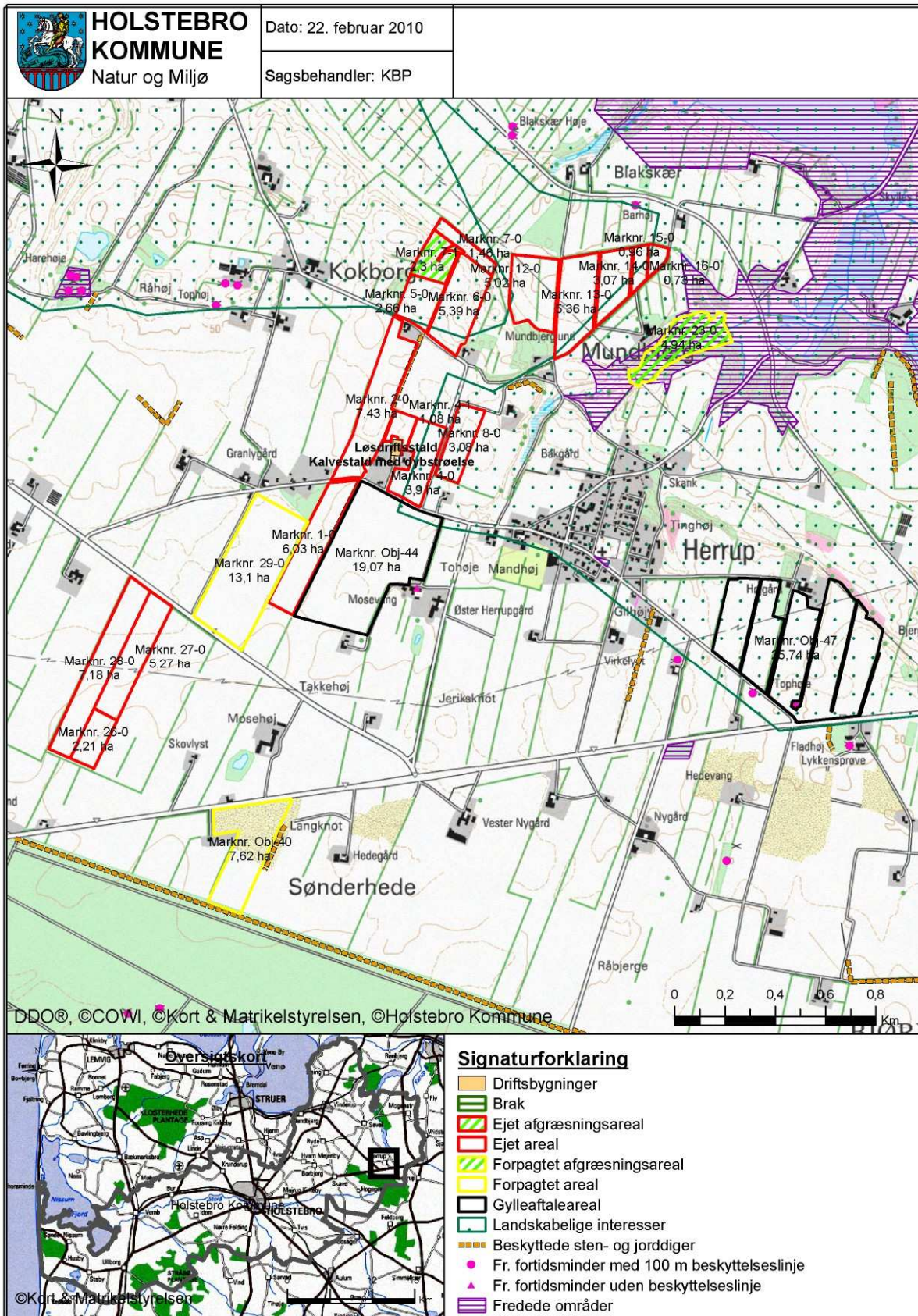

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 6 – Landskabelige og kulturhistoriske interesser

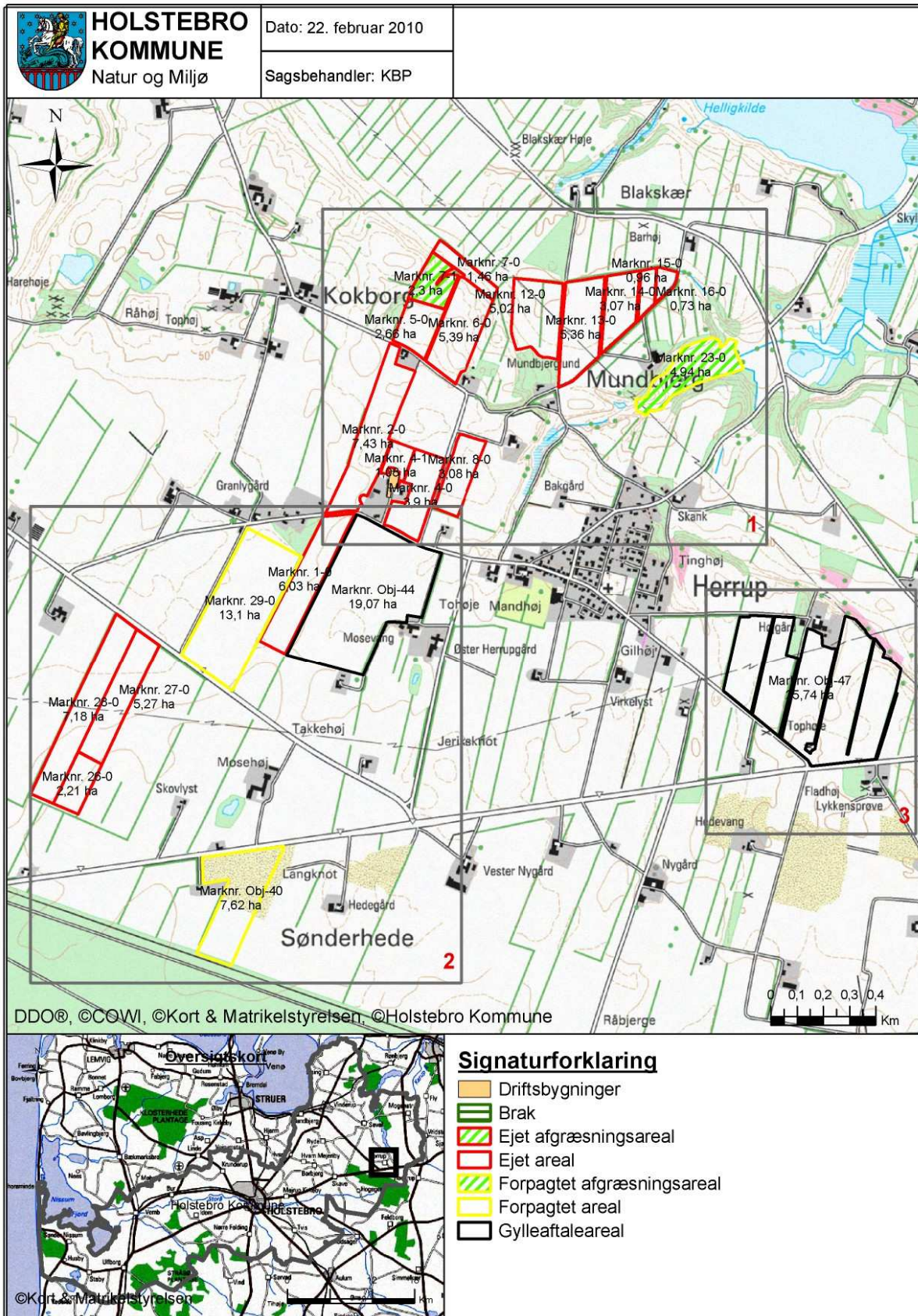

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Oversigtskort over udbringingsarealer

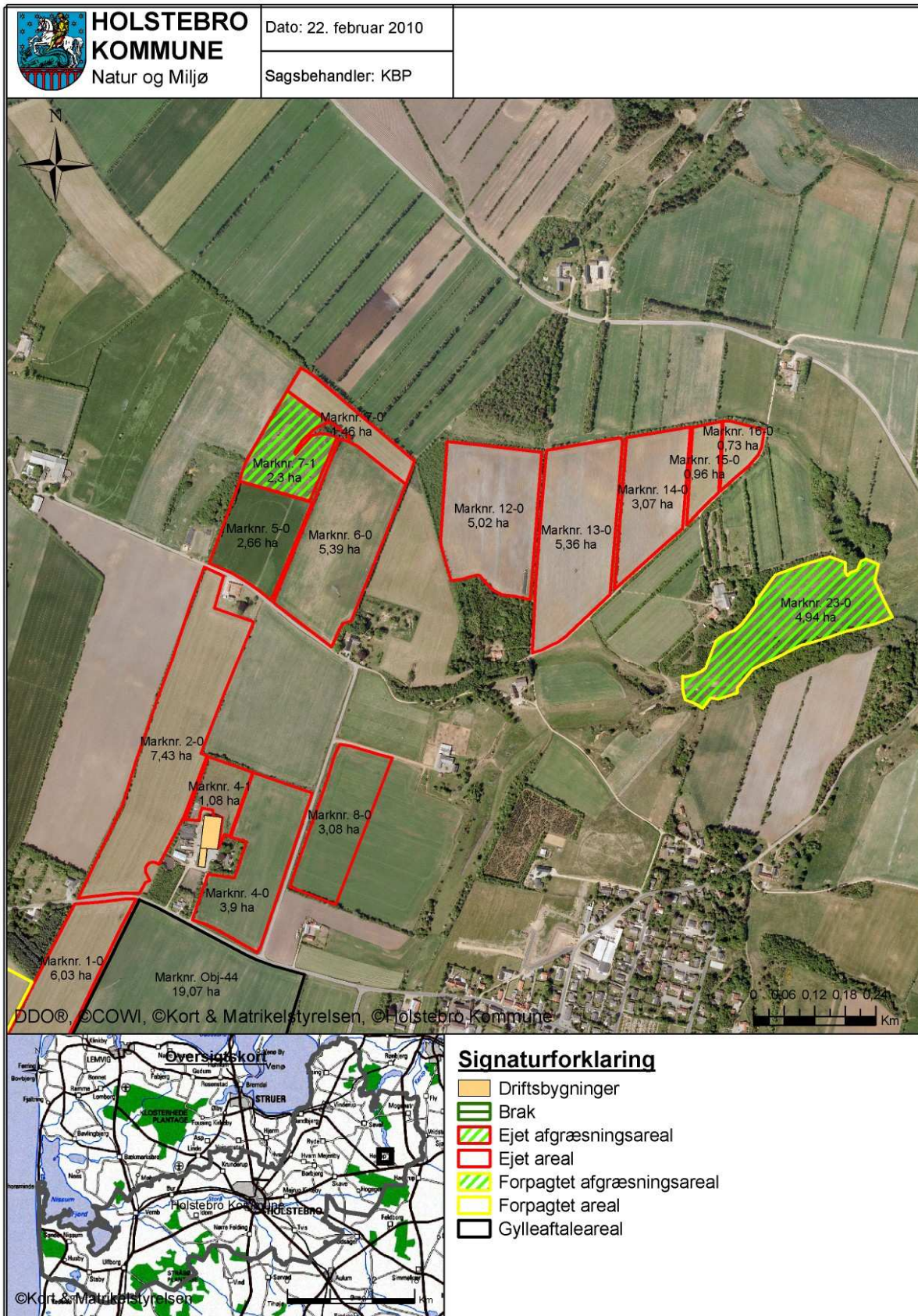

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Arealer, kortudsnit 1/3

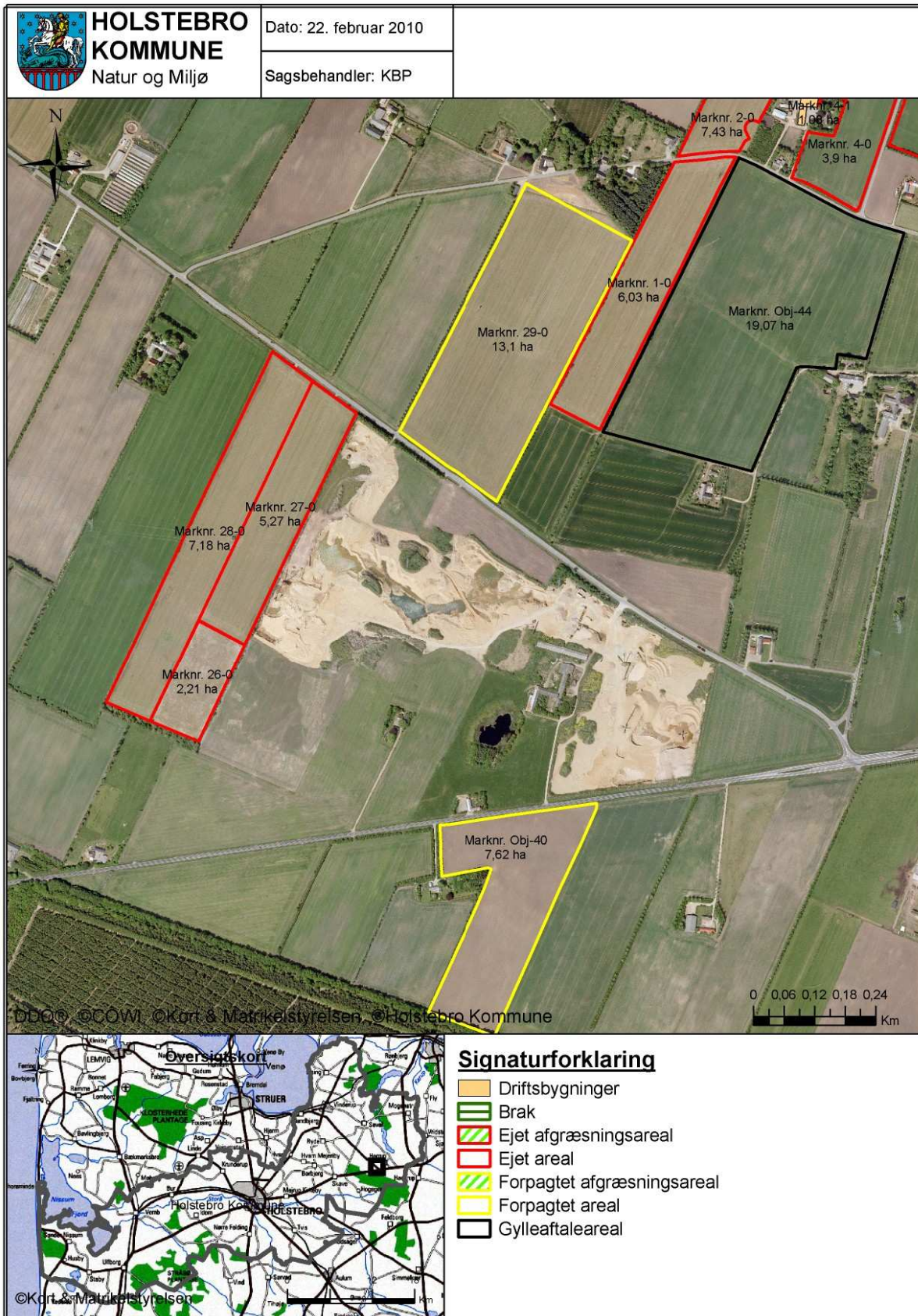
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Arealer, kortudsnit 2/3

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Arealer, kortudsnit 3/3

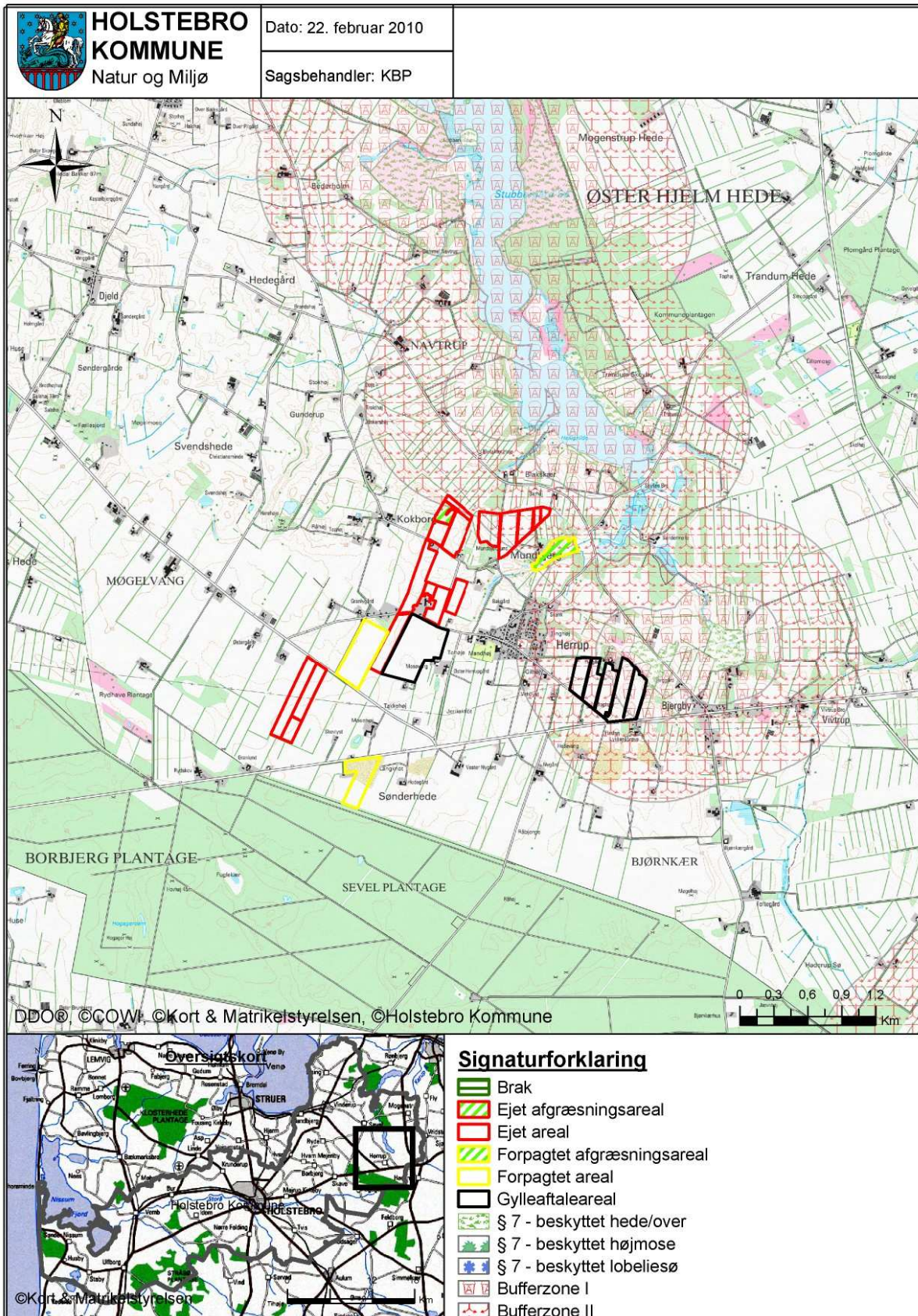

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 8 – Bufferzoner for § 7-naturtyper

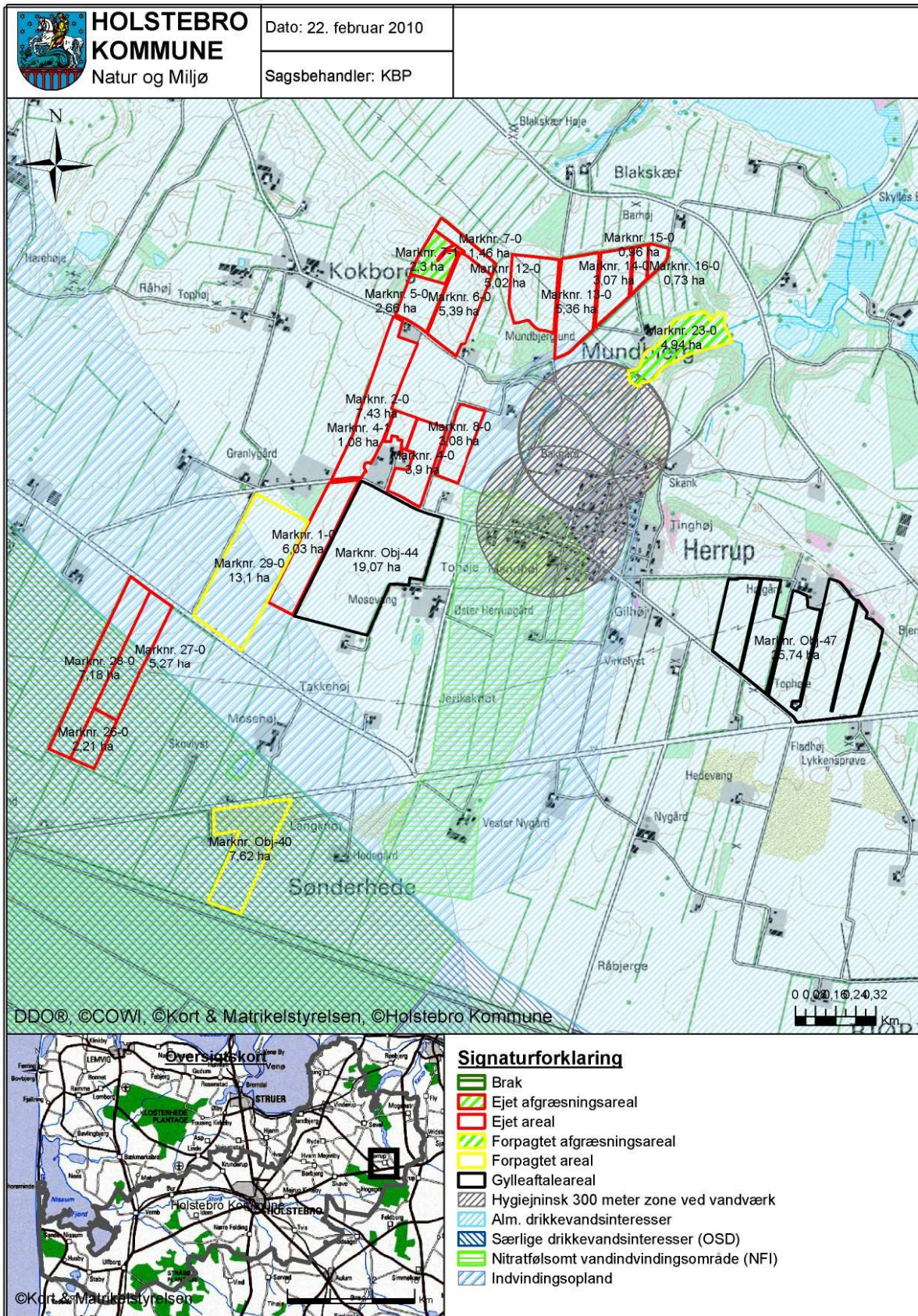

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 9 – Grundvandsområder

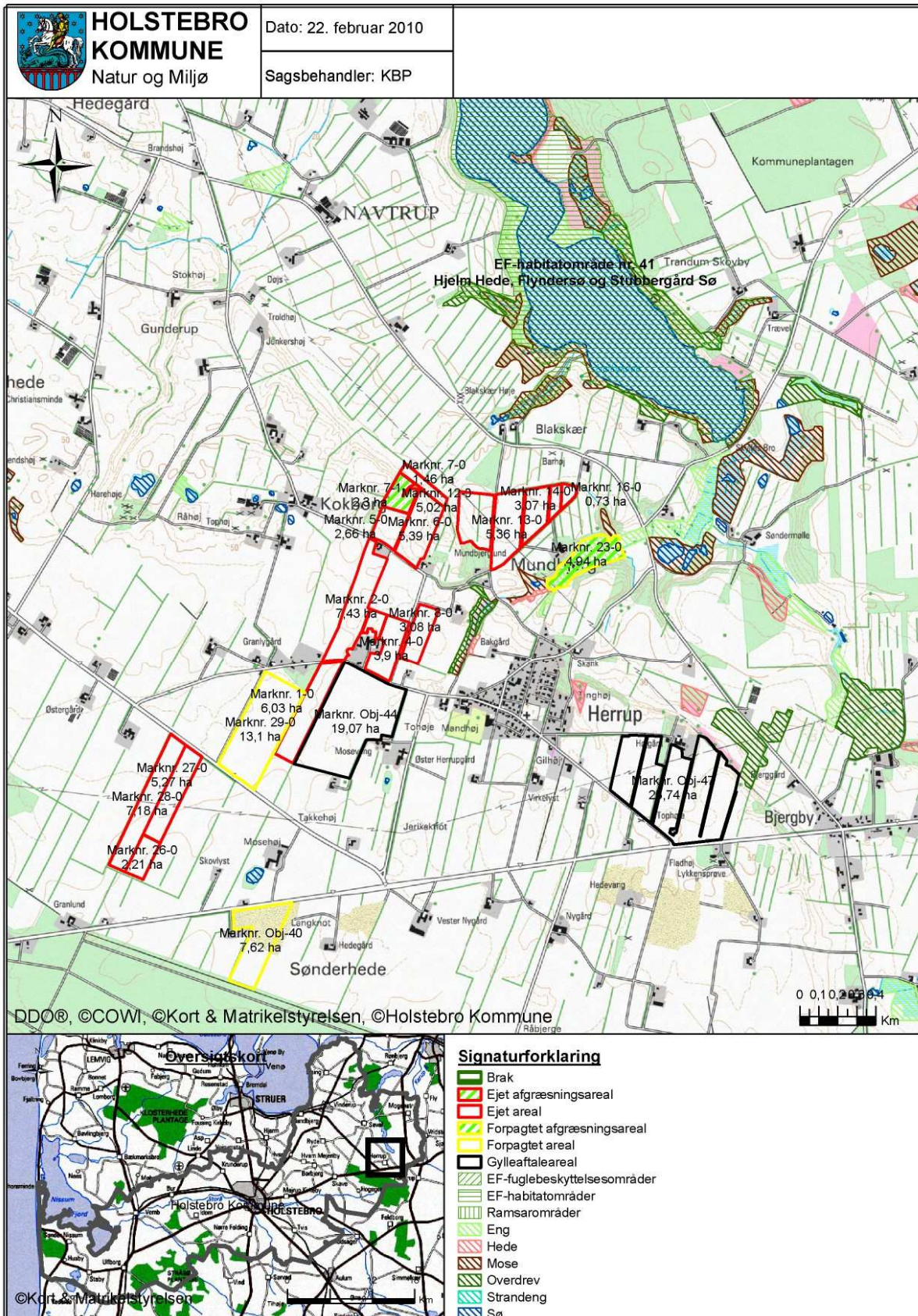

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 10 – § 3-beskyttet natur

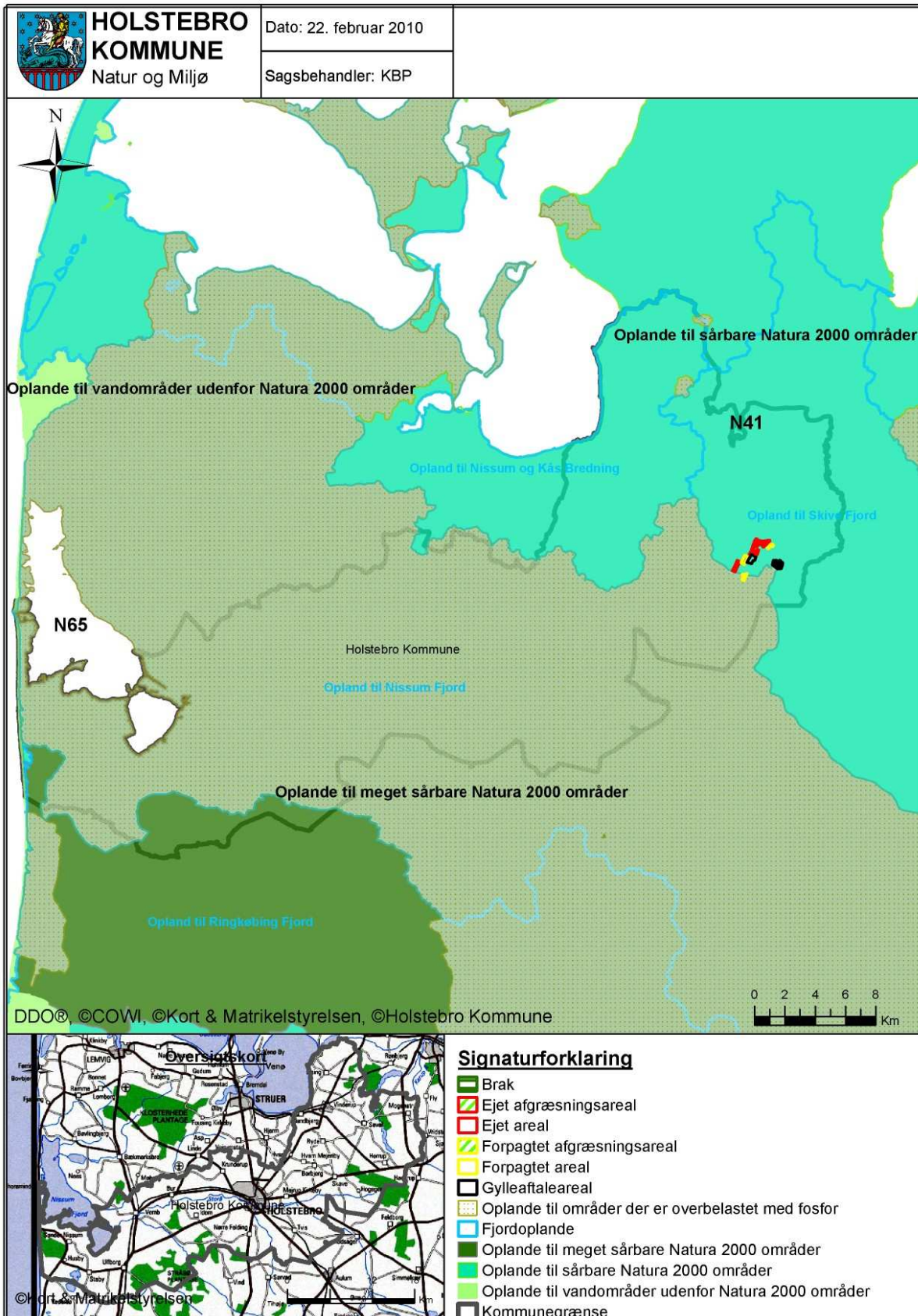

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 11 – Opland til Natura 2000-overfladevande

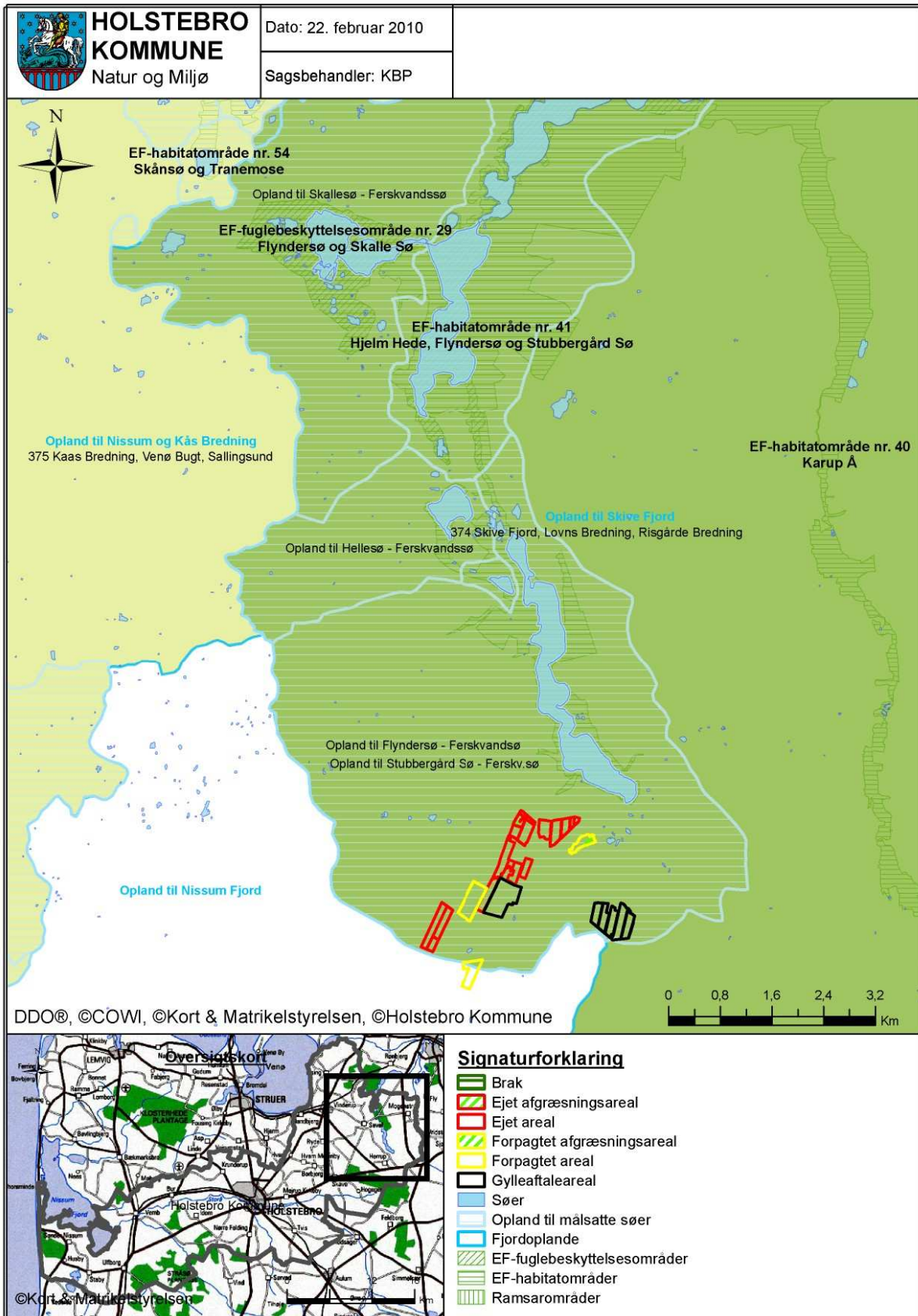

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 12 – Opland til N41 og Skive Fjord

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 13 – Risikoareal i relation til terrænforhold

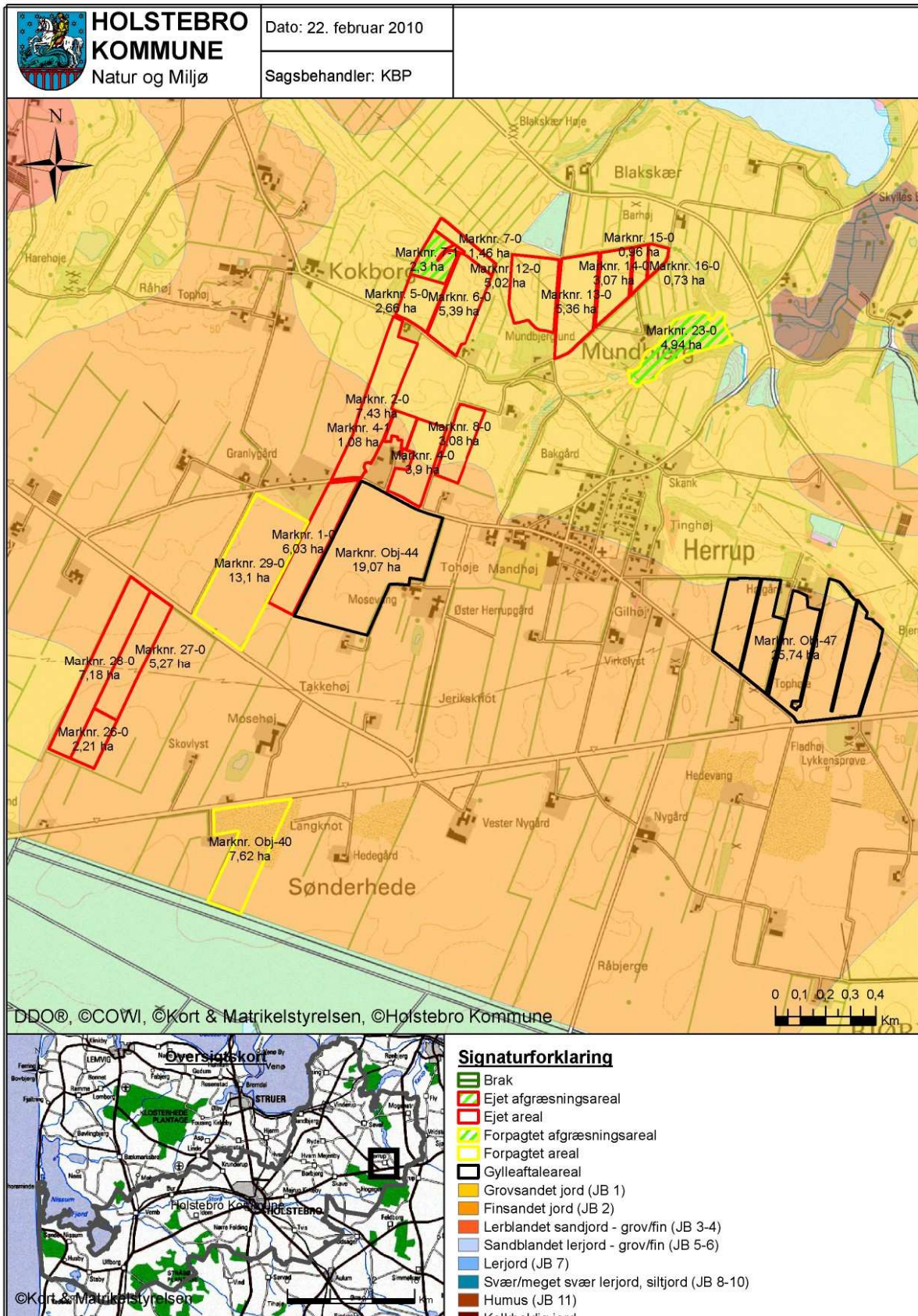
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 14 – Jordbundstyper

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 15 – Driftsjournal, del 1/3

Nedenstående driftsjournal skal føres løbende i henhold til godkendelsens vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå.

PRODUKTIONSKONTROL					
Egenkontrol 01/08-31/07 år:					
	Maksimalt antal DE	antal dyr	antal/DE	DE	± DE
Malkekøer, tung race, årskøer					
Kvier, tung race, 6-28 mdr.					
Småkalve, tung race, 0-6 mdr.					
Tyrekalve, tung race, 0-6 mdr.					
Hest, 500-700 kg, årshest					
I alt					

Husk at gemme bilag til dokumentation af ovenstående.

ENSILAGE I MARKSTAKKE	
1. Find kortbilag og tegn markstakkens placering ind	
2. Skriv dato ud for den indtegnede markstak	
3. Kontroller, at der ikke har ligget markstakke på samme placering inden for de seneste 5 år	
4. Noter ny dato på kortet, når stakken er brugt og fjernet fra marken (maksimalt 24 mdr.)	
Husk at kontrollere at afstandskrav er overholdt for hver enkelt ensilagestak:	
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

INSPEKTION AF GYLLEBEHOLDERE							
	Størrelse	Dato for tømning	Er der synlige revner	Er der synlige utætheder	Er evt. kabler intakte	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1							
Gyllebeholder nr. 2							
....							

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 15 – Driftsjournal, del 2/3

MÆLKEKØLI NGSANLÆG		
Handling	Dato for vedligeholdelse	Dato for kontrol
Kontrol eller vedligeholdelse		
...		
...		

Husk at gemme kopi af kontrolrapporter.

VENTILATIONSANLÆG			
Handling	Dato for vedligeholdelse	Dato for rengøring	Dato for kontrol
Vedligeholdelse/rengøring			
Kontrol			
...			

Husk at gemme kopi af kontrolrapporter.

ENERGIGENNEMGANG AF EJENDOMMEN			
	Dato	Tiltag	Tiltag
Gennemgang af ejendommen af en energifaglig person			

Skal gennemføres minimum hvert 5. år.

Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

EL, VAND etc.	Parameter	Januar kvartal			April kvartal			Juli Kvartal			Oktober kvartal		
		start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
År:	EI [kWh]												
	Vand [m ³]												
	....												
År:													

UHELD				
Hændelse	fra dato	til dato	Alarmcentral alarmeret	Anmeldelse til Holstebro Kommune
...				

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 15 – Driftsjournal, del 3/3

Beredskabsplan	Dato
Revideret	
Gennemgang med ansatte	
